

ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

**SÜRDÜRÜLEBİLİR ORMAN YÖNETİMİ
KRİTER VE GÖSTERGELERİ**

UYGULAMA KILAVUZU

Aralık 2019

İÇİNDEKİLER

TANITIM.....	1
1. KAVRAM.....	3
A. SÜRDÜRÜLEBİLİR ORMAN YÖNETİMİ	3
B. SÜRDÜRÜLEBİLİR ORMAN YÖNETİMİ KRİTER VE GÖSTERGELERİ	4
KRİTERLER	4
GÖSTERGELER.....	5
C. SÜRDÜRÜLEBİLİR ORMAN YÖNETİMİ KRİTER VE GÖSTERGELERİ UYGULAMASI.....	6
AMAÇ VE STRATEJİK HEDEFLER.....	6
YÖNTEM.....	7
2. VERİLERİN TOPLANMASI VE İZLENMESİ.....	7
KRİTER 1: ORMAN KAYNAKLARI VE KÜRESEL KARBON DÖNGÜSÜNE KATKISI.....	8
GÖSTERGE 1.1: ORMANLIK VE DİĞER AĞAÇLIK ALAN.....	8
GÖSTERGE 1.2: DİKİLİ AĞAÇ SERVETİ VE ARTIMI	10
GÖSTERGE 1.3: KARBON STOKU	14
GÖSTERGE 1.4: ORMAN KADASTROSU.....	15
GÖSTERGE 1.5: ORMAN ALANLARININ YÖNETİMİ	16
KRİTER 2: ORMANLARIN SAĞLIĞI, CANLILIĞI VE BÜTÜNLÜĞÜ	17
GÖSTERGE 2.1: DOĞAL FAKTÖRLERDEN ETKİLENEN ORMANLAR	17
GÖSTERGE 2.2: SILVİKÜLTÜREL FAALİYETLER	20
GÖSTERGE 2.3: İNSAN KAYNAKLI ZARARLAR.....	23
GÖSTERGE 2.4: OTLATMA ZARARI	27
GÖSTERGE 2.5: İZİN VE İRTİFAKLAR	28
GÖSTERGE 2.6: ORMANLARDA HAVA KİRLİLİĞİ İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNİN ETKİLERİ	32
GÖSTERGE 2.7: ORMAN YOLLARI VE TESİSLERİ	37
KRİTER 3: ORMANLARIN ÜRETİM KAPASİTESİ VE FONKSİYONLARI	38
GÖSTERGE 3.1: ARTIM VE ÜRETİM.....	38
GÖSTERGE 3.2: ODUN DIŞI ÜRÜNLER VE HİZMETLER.....	40
GÖSTERGE 3.3: SERTİFİKALI ORMAN	42
KRİTER 4: ORMAN BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİĞİ	43
GÖSTERGE 4.1: AĞAÇ TÜR ÇEŞİTLİLİĞİ	43
GÖSTERGE 4.2: GENÇLEŞTİRME	45
GÖSTERGE 4.3: DOĞALLIK.....	48
GÖSTERGE 4.4: TANITILAN AĞAÇ TÜRLERİ.....	50
GÖSTERGE 4.5: ÖLÜ ODUN.....	52
GÖSTERGE 4.6: GEN KAYNAKLARI.....	53
GÖSTERGE 4.7: ORMANIN PARÇALARA AYRILMASI	55
GÖSTERGE 4.8: TEHDİT ALTINDAKİ ORMAN TÜRLERİ.....	57
GÖSTERGE 4.9: KORUNAN ORMANLAR.....	62
GÖSTERGE 4A: YAYGIN ORMAN KUŞ TÜRLERİ	65
GÖSTERGE 4B: YAYGIN MEMELİ HAYVAN TÜRLERİ	66
KRİTER 5: ORMANLARIN KORUYUCU FONKSİYONLARI	67
GÖSTERGE 5.1: TOPRAK KORUMA ORMANLARI.....	67
GÖSTERGE 5.2: SU KORUMA ORMANLARI	68
GÖSTERGE 5.3: DOĞAL AFET VE ALT YAPI KORUMA ORMANLARI	71
KRİTER 6: ORMANLARIN SOSYO EKONOMİK FONKSİYONLARI	73

GÖSTERGE 6.1: ORMANCILIK SEKTÖRÜNÜN GSYH'A KATKISI	73
GÖSTERGE 6.2: ORMAN ÜRÜNLERİ ARZ TALEP DENGESİ	83
GÖSTERGE 6.3: ORMANCILIK SEKTÖRÜNDE İSTİHDAMIN BÜYÜKLÜĞÜ VE NİTELİĞİ	85
GÖSTERGE 6.4: ORMANCILIĞIN FINANSAL DENGESİ	91
GÖSTERGE 6.5: DEVLET BÜTÇESİNDEN ORMANCILIK SEKTÖRÜNE AYRILAN PAY	97
GÖSTERGE 6.6: ORMANA BAĞIMLI TOPLUMUN BÜYÜKLÜĞÜ	98
GÖSTERGE 6.7: REKREASYON HİZMETLERİNDEN FAYDALANANLAR	101
GÖSTERGE 6.8: ORMANCILIK SEKTÖRÜNDEN ORMAN KÖYLÜSÜNE GELİR TRANSFERİ	103
GÖSTERGE 6.9: ARAŞTIRMA GELİŞTİRME YAYIM VE EĞİTİM ÇALIŞMALARI	106
GÖSTERGE 6A: ORMANCILIKLA İLGİLİ STK'LARIN FAALİYETLERİ	107
GÖSTERGE 6B: ORMAN TOPLUM UYUŞMAZLIKLARI	108
NİTEL VE TANIMLAYICI GÖSTERGELER.....	111
GÖSTERGE N1: ULUSAL ORMAN PROGRAMLARI VEYA EŞDEĞERLERİ	111
GÖSTERGE N2: KURUMSAL ÇERÇEVE	112
GÖSTERGE N3: YASAL VE DÜZENLEYİCİ ÇERÇEVE	112
GÖSTERGE N4: FİNANS VE EKONOMİ ARAÇLARI.....	113
GÖSTERGE N5: BİLGİ VE İLETİŞİM	113
GÖSTERGELER N6-N7-N8-N9-NA-NB: KRİTERLER BAZINDA POLİTİKALAR, KURUMLAR VE ARAÇLAR	115
SAĞLANACAK BİLGİLER.....	116
3. DEĞERLENDİRME VE RAPORLAMA	116
A. MEKANİZMA	117
B. DEĞERLENDİRME	119
KRİTER 1: ORMAN KAYNAKLARI VE KÜRESEL KARBON DÖNGÜSÜNE KATKISI.....	120
KRİTER 2: ORMANLARIN SAĞLIĞI CANLILIĞI VE BÜTÜNLÜĞÜ.....	121
KRİTER 3: ORMANLARIN ÜRETİM KAPASİTESİ VE FONKSİYONLARI	122
KRİTER 4: ORMAN BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİĞİ	123
KRİTER 5: ORMANLARIN KORUYUCU FONKSİYONLARI	124
KRİTER 6: ORMANLARIN SOSYO-EKONOMİK FONKSİYONLARI.....	125
NİTEL VE TANIMLAYICI GÖSTERGELER.....	126
C. RAPORLAMA	130
4. EKLER	132
SÜRDÜRÜLEBİLİR ORMAN YÖNETİMİ KRİTER VE GÖSTERGELERİ TERİMLER VE TANIMLAR SÖZLÜĞÜ	132
TÜRKİYE SÜRDÜRÜLEBİLİR ORMAN YÖNETİMİ KRİTER VE GÖSTERGELERİ-2018.....	170
FAYDALANILAN KAYNAKLAR.....	171
VERİ TEMİNİNDEN SORUMLU BİRİMLER	172
ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜNÜN GÖREVLERİ	177

KISALTMALAR

ADB	Ağaçlandırma Dairesi Başkanlığı
ATDB	Araştırma ve Tescil Dairesi Başkanlığı
AYDB	Av Yönetimi Dairesi Başkanlığı
BSDB	Bilgi Sistemleri Dairesi Başkanlığı
BÇDB	Biyolojik Çeşitlilik Dairesi Başkanlığı
BHİM	Basın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü
BMBCŞ	Birleşmiş Milletler Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi
BMÇMS	Birleşmiş Milletler Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi
BMİDÇS	Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi
COP	Conference of Parties (Taraflar Konferansı)
CPF	Collaborative Partnership on Forestry (Ormancılıkta İşbirlikçi Ortaklık)
ÇEMGM	Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü
ÇŞB	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
DİEADB	Dış İlişkiler Eğitim ve Araştırma Dairesi Başkanlığı
DİGM	Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü
DKM	Doğa Koruma Merkezi
DKMPGM	Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü
DSİ	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
EFI	European Forest Institute (Avrupa Ormancılık Enstitüsü)
EUFGIS	European Information System on Forest Genetic Resources (Avrupa Orman Genetik Kaynakları Bilgi Sistemi)
EU FLEGT	European Union Forest Law Enforcement Governance and Trade (Avrupa Birliği Orman Yasa Yaptırımı Yönetişim ve Ticaret)
EUROSTAT	Statistical Office of the European Union (Avrupa Birliği İstatistik Ofisi)
FAO	Food and Agriculture Organization (Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü)
FE	Forest Europe (Pan Avrupa Süreci)
FRA	Forest Resources Assessment (Orman Kaynakları Değerlendirmesi)
FRIS	Forest Resources Information System (Orman Kaynakları Bilgi Sistemi)
FSC	Forest Stewardship Council (Orman Yönetim Konseyi)
FTİDB	Fidanlık ve Tohum İşleri Dairesi Başkanlığı
GIZ	Alman Uluslararası İşbirliği Kuruluşu
GSYİH	Gayri Safi Yurtiçi Hasıla
HADB	Hassas Alanlar Dairesi Başkanlığı
HM	Hukuk Müşavirliği
ICP FOREST	International Co-operative Program on Assessment and Monitoring of Air Pollution Effects on Forests) Hava Kirliliğinin Ormanlar Üzerindeki Etkilerinin İzlenmesi ve Değerlendirilmesi Uluslararası İşbirliği Programı)
IFF	Intergovernmental Forum on Forestry (Hükümetlerarası Ormancılık Forumu)
ILO	International Labour Organization (Uluslararası İşçi Organizasyonu)
IPCC	Intergovernmental Panel on Climate Change (Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli)
IPF	Intergovernmental Panel on Forestry (Hükümetlerarası Ormancılık Paneli)
ISCED	International Standart Classification of Education (Uluslararası Standart Eğitim Sınıflandırması)
ISIC	International Standart Industrial Classification of all Economic Activities (Tüm Ekonomik Faaliyetlerin Uluslararası Standart Endüstriyel Sınıflandırması)
ITTO	The International Tropical Timber Organization (Uluslararası Tropikal Kereste Organizasyonu)
IUCN	International Union for Conservation of Nature (Uluslararası Doğa Koruma Birliği)
IUFRO	International Union of Forest Research Organizations (Uluslararası Orman Araştırma Organizasyonları Birliği)
İİDB	İzin ve İrtifak Dairesi Başkanlığı
İNİDB	İnşaat ve İkmal Dairesi Başkanlığı
İPDB	İşletme ve Pazarlama Dairesi Başkanlığı
JICA	Japon Uluslararası İşbirliği Ajansı
K&G	Kriter ve Göstergeler
KDA	Kadastro dışı alanlar (Kadastro tarafından orman dışına çıkarılmış ağaçla kaplı alanlar)

KHGOAEM	Kavak ve Hızlı Gelişen Orman Ağaçları Enstitüsü Müdürlüğü
KMDB	Kadastro ve Mülkiyet Dairesi Başkanlığı
LFS	Labour Force Survey (İşgücü Anketi)
LRTAP	Long Range Transboundary Air Pollution (Uzun Menzilli Sınırlarötesi Hava Kirliliği)
MCPFE	Ministerial Conference on Protection of Forests in Europe (Avrupa Ormanlarının Korunması Bakanlar Konferansı)
METLA	Finnish Forest Resources Institute (Finlandiya Orman Kaynakları Enstitüsü)
MKDK	Merkez Koordinasyon ve Değerlendirme Komitesi
MPDB	Milli Parklar Dairesi Başkanlığı
NFP	National Forest Programı (Ulusal Ormancılık Programı)
OATIAEM	Orman Ağaçları ve Tohumları Islah Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
ODÜHDB	Odun Dışı Ürün ve Hizmetler Dairesi Başkanlığı
OGM	Orman Genel Müdürlüğü
OİPDB	Orman İdaresi ve Planlama Dairesi Başkanlığı
OMO	Orman Mühendisleri Odası
ORKOOP	Ormancılık Kooperatifleri Merkez Birliği
ORKÖYDB	Orman ve Köy İlişkileri Dairesi Başkanlığı
OYMDB	Orman Yangınları ile Mücadele Dairesi Başkanlığı
OZMDB	Orman Zararlıları ile Mücadele Dairesi Başkanlığı
ÖKM	Özel Kalem Müdürlüğü
PDB	Personel Dairesi Başkanlığı
PEFC	Programme for the Endorsement of Forest Certification (Orman Sertifikasyonu Onaylanma Programı)
PES	Payment of Ecosystem Services (Ekosistem Hizmetlerinin Geri Ödenmesi)
SBSTTA	Subsidiary Body on Scientific, Technical and Technological Advice (Bilimsel, Teknik ve Teknolojik Danışma Alt Organı)
SDB	Silvikültür Dairesi Başkanlığı
SGDB	Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı
SoEF	State of European Forests (Avrupa Ormanlarının Durumu)
SOY	Sürdürülebilir Orman Yönetimi
TEMA	Türkiye Erozyonla Mücadele Ağaçlandırma ve Doğal Varlıkları Koruma Derneği
TBFRA	Temperate and Boreal Forest Resources Assessment (Ilıman ve Kuzey-soğuk Orman Kaynakları Değerlendirmesi)
TMHIDB	Toprak Muhafaza ve Havza Islahı Dairesi Başkanlığı
TOB	Tarım ve Orman Bakanlığı
TOD	Türkiye Ormancılar Derneği
TTKD	Türkiye Tabiatını Koruma Derneği
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
TVKGM	Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü
UNCBD	United Nations Convention on Biological Diversity (Birleşmiş Milletler Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi)
UNCCD	United Nations Convention on Combating Desertification (Birleşmiş Milletler Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi)
UNCED	United Nations Conference on Environment and Development (Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Konferansı)
UNDP	United Nations Development Programme (Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı)
UNECE	United Nations Economic Commission for Europe (Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu)
UNEP	United Nations Environment Programme (Birleşmiş Milletler Çevre Programı)
UNESCO	United Nations Educational Scientific and Cultural Organization (Birleşmiş Milletler Eğitim Bilim ve Kültür Organizasyonu)
UNFCCC	United Nations Framework Convention on Climate Change (Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi)
UNFF	United Nations Forum on Forestry (Birleşmiş Milletler Ormancılık Forumu)
UOP	Ulusal Ormancılık Programı
YHDB	Yaban Hayatı Dairesi Başkanlığı
YTOD	Yeşil Türkiye Ormancılar Derneği

TANITIM

Ağırlıklı olarak iklim değişikliği, biyolojik çeşitlilik kaybı ve toprak tahribatı şeklinde baş gösteren çevresel bozulmalar, 70'li yıllardan itibaren küresel düzeyde tehdit oluşturmaya başlamıştır. Bu çevresel bozulmaların en önemli nedenlerinden birini tarımsal ve endüstriyel yayılımın baskısı altında devam etmekte olan ormansızlaşma oluşturmaktadır. Bu nedenle ormanlar ve ormancılık dünya gündeminin üst sıralarında yer almaktadır.

Rio Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Konferansı (UNCED) hazırlıkları sırasında bu sorunun giderilmesi için bir uluslararası ormancılık sözleşmesi hazırlanmaya çalışılmış ancak başarılı olunamamıştır. Bazı ülkelerin kendi ormancılık faaliyetlerini bir ekonomik faaliyet olarak görmesi ve böyle bir sözleşmenin kendi ekonomik kalkınmalarına engel teşkil edeceği endişesi, bunun en önemli nedenlerinden biridir. Buna rağmen 1992 yılında Rio'da düzenlenen konferansta Ormancılık Prensipleri konusunda mutabakat sağlanmış, Gündem 21'in 11.Bölümü ormansızlaşma ile mücadeleye ayrılmıştır. Ayrıca bu konferansta kabul edilen üç uluslararası sözleşme kısmen de olsa ormanlarla ilgili hususlar içermektedir.

Konferansı takip eden 90'lı yıllar, ormanlar ve ormancılık konusunda yoğun bir karar alma sürecine sahne olmuştur. Birleşmiş Milletler gözetiminde gerçekleştirilen Hükümetler Arası Ormancılık Paneli (IPF 1996-1998) ve Hükümetler Arası Ormancılık Forumunda (IFF 1998-2000) yaklaşık 270 karar alınmıştır. Bu süreç 2000 yılında başlayan Birleşmiş Milletler Ormancılık Forumu (UNFF) ile devam etmektedir. UNFF, almış olduğu bir dizi kararın yanı sıra, Yasal Olmayan Bağlayıcı Ormancılık Anlaşmasını 2007 yılında çıkarmayı başarmıştır. Ayrıca Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun 71/285 sayılı kararı ile 2017-2030 yıllarını kapsayan Orman Stratejik Planı kabul edilmiştir. Bu plan 6 küresel ormancılık amacı ve 26 hedefin 2030 yılı itibarıyla gerçekleştirilmesini amaçlamaktadır.

Buna paralel olarak, bu süreçte alınan kararların bölgesel düzeyde uygulanmasında birliktelik ve işbirliği sağlamaya yönelik olarak bölgesel süreçler başlamış, bu süreçler ağırlıklı olarak kararların ortak şekilde algılanmasını sağlayacak standartlar ve kılavuzlara odaklanmış ve kendi raporlama mekanizmalarını oluşturmuştur. Türkiye hem Avrupa'yı kapsayan Forest Europe sürecinin hem de Yakın Doğu Sürecinin üyesidir.

Ormansızlaşmanın önlenmesi ve ormanların; ekolojik, ekonomik ve sosyo kültürel fonksiyonlarını şimdiki ve gelecek nesiller için sürdürmesini amaçlayan bu süreçlerde, sürdürülebilir orman yönetimi kriter ve göstergelerinin özel bir önemi vardır. Gündem 21'in 11inci bölümün dört program alanından biri münhasıran ormancılık program, proje ve faaliyetlerinin orman kaynakları üzerindeki toplam etkisinin sistematik olarak, izlenmesi ve değerlendirilmesini ve bunun sonucunda tespit edilen yetersizliklerin giderilmesi için gerekli çözümlerin üretilmesini sağlayacak kapasitenin oluşturulması veya geliştirilmesine dair hükümler içerir. Takip eden süreçte de sürdürülebilir orman yönetimi bağlamında yapılacak her türlü faaliyetin orman kaynakları üzerindeki etkilerinin hangi kriterler üzerinden izlenilmesi, değerlendirilmesi ve raporlanması gerektiği, önemli bir çalışma alanını oluşturmaktadır.

Ülkemiz bu bağlamdaki faaliyetlerini 90'lı yılların başından itibaren ağırlıklı olarak Forest Europe sürecine uyumlu bir şekilde yürütmektedir. Ancak bu yıllarda ormancılığımızda yeni yapılanmalar ve kurumsal değişikliklerden kaynaklanan sıkıntıların olumsuz etkileri olmuştur. Bunlara rağmen Orman Genel Müdürlüğü'nün hazırlamış olduğu "Orman Genel Müdürlüğü 2000'li Yıllar Stratejisi" belgesi, yeni ormancılık stratejisini ortaya koymuş, uluslararası ormancılık kararlarının etkili bir şekilde uygulanması için alınması gereken tedbirleri belirlemiştir. Bu dönem Türkiye ormancılığında önemli reformların yapıldığı dönemdir, FRIS projesi ile coğrafi bilgi sistemlerine geçilmiş, fonksiyonel

planlama uygulamaları başlamıştır. Güçlü işletme modelini hedefleyen yapısal düzenlemeler ile işletme müdürlüğü sayıları kademeli olarak azaltılmaya başlanmış, norm kadro projesi hazırlanmıştır.

Bilgi Teknolojileri Stratejisi Projesi ile bilişim alanında ciddi bir dönüşüm yaşanarak eski geleneksel bilgi teknolojileri tamamen terk edilmiş, modern bilgi işlem alt yapısı kurulmuştur. Orman Genel Müdürlüğü resmi web sayfası oluşturan öncü kamu kurumları arasında yer almıştır. Türk ormancılığının en kapsamlı çalışması olan Ormancılık Sektör İnceleme Çalışması Dünya Bankasının desteği ile gerçekleştirilmiş, FAO desteği ile hala yürürlükte olan Türkiye Ulusal Ormancılık Programı yapılmıştır.

Sürdürülebilir orman yönetimi kriter ve göstergeleri uygulaması da bu dönemde başlayan çalışmalar arasındadır. İlk kez 1999 yılında MCPFE SOY K&G seti herhangi bir değişiklik yapılmadan test edilmiş, 2003 yılında 6 kriter ve 28 göstergeden oluşan ilk ulusal SOY K&G seti belirlenerek uygulamaya konmuştur. Milli Parklar, Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü ve ORKÖY Genel Müdürlükleri bu çalışmaya katılma imkânı bulamamışlar, bu nedenle SOY K&G seti ağırlıklı olarak Orman Genel Müdürlüğü görev ve yetki alanıyla sınırlı kalmıştır.

Buna rağmen uygulama aşamasında katılım şaşırtıcı ölçüde tatmin edici olmuş, ülke genelinde yapılan çalıştaylara kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum örgütleri, üniversiteler, özel sektör gibi değişik kesimlerin konuya ilgisi yüksek olmuştur. 2006 ve 2008 Ulusal Raporları yayınlanmış ve bu raporlar hazırlanan stratejik planlara dayanak teşkil etmiştir. Ancak 2011 yılında sürece dahil olmayan diğer ormancılık birimlerinin de sürece dahil edilmesini temin etmek için Orman Genel Müdürlüğü uygulaması duraksatılmış ve 2017 yılına kadar geçen bu süre içerisinde kapasite geliştirme çalışmaları yapılmıştır.

Mülga Orman ve Su İşleri Bakanlığı, 2017 yılında; 1) mevcut setteki eksiklikleri giderme ihtiyacı, 2) elde edilen deneyimler ve gelişen bilgi toplama kapasitesi ve 3) Forest Europe sürecinde SOY K&G setinin 2015 yılında revize edildiğini dikkate alarak, ulusal sürdürülebilir orman yönetimi kriter ve göstergelerinin yenilenmesine karar vermiş, bu çalışmayı yürütmek ve koordine etmek üzere Orman Genel Müdürlüğünü görevlendirmiştir. Akdeniz Ormanlarının Entegre Yönetimi Projesinin de desteğini alan Orman Genel Müdürlüğü, bu çalışma için 4 aşamalı bir program hazırlamış ve uygulamaya koymuştur.

İlk olarak 6 adet çalışma grubu oluşturulmuştur. Bu çalışma gruplarında yer almak üzere Orman ve Su İşleri Bakanlığı, diğer kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum örgütleri, üniversiteler ve özel sektörden toplam 281 üye belirlenmiştir. Çalışma grupları 140 üyenin fiilen katıldığı toplam 13 adet çalışma toplantısı yaparak, 6 kriter altında 39 aday gösterge belirlemiş nihai raporları ve eklerini hazırlamışlardır. 25-26 Temmuz 2018 tarihinde Ankara'da yapılan ulusal çalıştayda da çalışma gruplarının belirlemiş olduğu göstergeler ele alınmış ve 6 kriter 40 göstergeden oluşan Türkiye sürdürülebilir orman yönetimi ulusal kriter ve gösterge seti belirlenmiştir.

Son aşamada Türkiye sürdürülebilir orman yönetimi ulusal kriter ve göstergelerinin pilot işletmelerde test edilmesi planlanmaktadır. Çalıştay sonrasında yapılan ilk izleme toplantısında test uygulamasından önce pratik bir uygulama kılavuzunun hazırlanmasının gerekli olduğu konusunda görüş birliğine varılmıştır.

Bu kılavuz, 4 bölümden oluşmaktadır. İlk bölüm SOY K&G'ye ilişkin kavramsal açıklamalar, ikinci bölüm belirlenmiş olan göstergelere ilişkin verilerin toplanması, üçüncü bölüm göstergelerin ulusal ve uygulama birimi düzeylerinde değerlendirilmesi ve raporlanmasını konularını ele almaktadır. Son bölüm ise terim ve tanımlar başta olmak üzere eklerden oluşmaktadır.

Terim ve tanımlar bölümü bu kılavuzun daha anlaşılır olmasına katkıda bulunmak amacıyla tasarlanmış ve bilgi mahiyetinde kılavuza eklenmiştir. Bütün ormancılık terim ve tanımlarını içeren ayrı ve bağımsız bir sözlük olarak değerlendirilmemelidir. Terim ve tanımlar, ağırlıklı olarak Forest Europe sözlüğünün tercümesinden ve bu sözlükte yer almadığı halde ülkemiz Ulusal SOY K&G setinde yer alan terim ve tanımları da kapsayacak nitelikte hazırlanmıştır.

1. KAVRAM

A. SÜRDÜRÜLEBİLİR ORMAN YÖNETİMİ

Ormanların tarımsal gelişimin önünde bir engel olarak görüldüğü ve teknolojik koşullar el verdiği ölçüde tarım alanlarına dönüştürüldüğü çok eski zamanlar hariç, sürdürülebilirlik ormancılığı yabancı bir kavram değildir. Ormancılıkta sürdürülebilirlik kavramına ilişkin ilk belgelerin 14 üncü yüzyıl civarında Avrupa’da ortaya çıktığı görülür. Bu tarihlerde orman sahiplerinin ormanlarının envanterini çıkartması ve iyi şartlarda muhafaza etmeleri şartıyla ormanlardan faydalanabilecekleri gibi krallık talimatlarının olduğu bilinmektedir. 20 nci yüzyılının ikinci yarısına gelinceye kadar sürdürülebilirlik kavramı zamanın şartlarına göre gelişmiş, ancak ağırlıklı olarak odun üretimine odaklanılmıştır. Ormansızlaşma ve orman tahribatının hız kazandığı bu dönemde, ormanların sağladığı ürün ve hizmetlere olan talep de artmış ve çeşitlenmiştir.

Birleşmiş Milletler bu gelişmeler üzerine ormanlar ve ormancılığı gündemine almış, sürdürülebilir orman yönetimi (SOY) kavramı tartışılmaya başlanmıştır. Ancak, yakın zamana kadar SOY’un tam olarak ne anlama geldiği konusunda bir mutabakata varılamamıştır. 1992 Rio zirvesinde ormancılık prensiplerinden hareketle SOY için bir takım çıkarımlar yapılabilmektedir. Bunlar kabaca beş başlık altında değerlendirilmektedir.

1. Ormanlar, bütün hayat formlarının idame ettirilmesi ve ekonomik kalkınma için gereklidir.
2. Ormanların kullanımı sınırlandığında oluşabilecek sosyal ve ekonomik baskılar ile sürdürülebilir orman yönetiminin sağlayacağı kalkınma potansiyeli de dikkate alındığında, ormanların çok yönlü fonksiyonları ve ormanlardan faydalanma bütüncül ve dengeli bir şekilde ele alınmalıdır.
3. Orman kaynakları ve alanları bugünkü ve gelecek nesillerin sosyal, ekonomik, ekolojik, kültürel ve ruhsal ihtiyaçlarını sürdürülebilir bir şekilde karşılamak üzere yönetilecektir.
4. Bütün orman tiplerinin; ekolojik süreçlerin, hassas ekosistemlerin, su havzalarının, taze su kaynaklarının idame ettirilmesindeki rolü ile zengin biyolojik çeşitlilik, genetik materyal, biyoteknoloji ürünleri ve fotosentezin kaynağı olduğu bilinmelidir.
5. Hükümetler, yerel topluluklar, endüstri, işçiler, hükümet dışı kuruluşlar, bireyler, orman köylüleri ve kadınlar dahil olmak üzere ilgili tarafların ulusal ormancılık politikalarının geliştirilmesi, uygulanması ve planlanmasında katılımlarına fırsat sağlanmalı ve katılımcılığı arttırmalıdır. Ulusal ormancılık politikaları bu tarafların kimliklerini, kültürlerini ve haklarını tam olarak tanımalı ve desteklemelidir.

Daha sonra Birleşmiş Milletler Ormancılık Forumu (UNFF) sürecinde SOY, “*şimdiki ve gelecek nesillerin yararı için bütün ormanların ekonomik, sosyal ve çevresel değerlerini muhafaza etmeyi ve iyileştirmeyi amaçlayan dinamik ve gelişen bir kavram*” olarak tanımlanmıştır (2007).

Bazı bölgesel süreçler de kendi bölgeleri için SOY tanımları yapmışlardır. Ülkemizin aktif üyesi olduğu ve kısaca Forest Europe diye adlandırılan Avrupa Ormanlarının Korunması Bakanlar Konferansında SOY tanımı aşağıdaki şekilde yapılmıştır:

“Ormanların ve orman alanlarının yerel, ulusal ve küresel düzeyde, biyolojik çeşitliliğini, verimliliğini, kendini yenileme kabiliyetini ve yaşama enerjisini, ekolojik, ekonomik ve sosyo kültürel fonksiyonlarını yerine getirebilme potansiyelini şimdi ve gelecekte koruyacak ve diğer ekosistemlere zarar vermeyecek bir şekilde düzenleme ve yararlanma biçimidir.

Genel kabul gören bu tanım, ülkemiz açısından da uygun bulunmaktadır. Nitekim Orman Genel Müdürlüğü Teşkilatı ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkındaki Kanunun, Görevler başlığı altında 2 nci madde, (a) bendi 2011 yılında yenilenmiştir. Son olarak söz konusu ifade; Orman Genel Müdürlüğünün yetki, görev ve sorumluluklarını düzenleyen ve 15.07.2018 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 334 üncü maddesinde de aynen korunmuş olup, aşağıdaki şekildedir:

“a) Orman kaynaklarını; ekolojik, ekonomik ve sosyo-kültürel faydalarını dikkate alarak, bitki ve hayvan varlığı ile birlikte, ekosistem bütünlüğü içinde idare etmek, katılımcı ve çok amaçlı şekilde planlamak, usulsüz müdahalelere, tabii afetlere, yangınlara karşı korumak, muhtelif zararlıları ile mücadele etmek ve ettirmek, ormancılık karantina hizmetlerini yürütmek, geliştirmek, orman alanlarını ve ormanlara ilişkin hizmetleri artırmak, ormanları imar ve ıslah etmek, silvikültürel bakımını ve gençleştirilmesini sağlamak“

Böylece, ülkemizde de Forest Europe SOY tanımından hareketle bir düzenleme yapılmış olup, ormanların ekolojik, ekonomik ve sosyo-kültürel işlevleri yasal olarak tanınmış olmaktadır.

B. SÜRDÜRÜLEBİLİR ORMAN YÖNETİMİ KRİTER VE GÖSTERGELERİ

Ormanların ekolojik, ekonomik ve sosyo-kültürel işlevleri oldukça karmaşık olup yer yer örtüşmektedir. Doğal olarak bu işlevlerin ne derece sürdürülebilir bir şekilde muhafaza edildiğini veya geliştirildiğini takip etmek ve değerlendirmek oldukça güçtür. Bu izleme ve değerlendirmenin sistematik olarak yapılabilmesi için daha somut parametrelere ihtiyaç olduğu açıktır. Sürdürülebilir orman yönetimi kriter ve göstergelerinin gündeme gelmesinin önemli sebeplerinden biri de budur. Gündem 21, Bölüm 11’de sürdürülebilirlik için kriter ve göstergelerin önemine ve belirlenmesi gerektiğine işaret edilmektedir.

KRİTERLER

Kriterlerin geliştirilmesi sırasında farklı süreçlerde farklı mantıklardan hareket edilmiştir. Genel olarak SOY amacının altında yer almak üzere “prensipler”, bu prensiplere denk gelecek şekilde “kriterler” ve daha sonra bu kriterleri oluşturacak “doğrulanabilir göstergeler” den oluşan hiyerarşik bir sistematik oluşturulmaya çalışılmıştır. Ancak farklı bölge ve süreçlerde yapılan bazı çalışmalarda belirlenen bir prensibin, başka bir çalışmada kriter olarak değerlendirildiği ve konunun daha da karmaşıktığı gözlenmiştir. Bu nedenle ağırlıklı olarak kriterler üzerinde yoğunlaşmış ve sürdürülebilir orman yönetiminin hangi kriterler üzerinden takip edileceği ve değerlendirileceği konusunda görüş birliği sağlanmıştır. Birleşmiş Milletlerin 2007 yılında kabul ettiği Yasal Olmayan Bağlayıcı Ormancılık Anlaşmasında sürdürülebilir orman yönetiminin temel elementleri aşağıdaki şekilde belirlenmiştir.

1. Orman kaynaklarının miktarı
2. Orman biyolojik çeşitliliği
3. Ormanların sağlığı ve canlılığı
4. Ormanların üretim fonksiyonları
5. Ormanların koruyucu fonksiyonları

6. Ormanların sosyo-ekonomik fonksiyonları
7. Yasal, politik ve kurumsal çerçeve

Bu 7 element, sıralama ve notasyonda bazı değişiklikler ile birlikte, aşağı yukarı bütün süreçler ve ülkeler tarafından SOY kriterleri olarak kabul edilmiştir (bazı süreçler bunları belli prensipler altında sınıflandırmaktadır). Dikkat edilecek olursa ilk altı kriter ormanların durumu veya işlevleri hakkında iken 7'nci kriter ormancılıkla ilgilidir. Yani ormanların hangi yasal çerçevede, hangi politika araçları ile yönetildiği ve ormanların yönetimine dair ilgili organizasyonların kurumsal kapasitelerini konu almaktadır. Bu kriterle ilişkin göstergeler genellikle nitel ve tanımlayıcıdır. Bu göstergelerdeki değişimin ilk altı kriterle etkisi, sorunların çözümünde alınması gereken tedbirler açısından fikir verecektir. Forest Europe süreci, yönetim konularının ayrı bir kriter altında ele alınması yaklaşımını benimsememiş ve 7'nci kriter yerine 5 genel gösterge ve her bir kriter altında bir gösterge olmak üzere toplam 11 nitel veya tanımlayıcı gösterge ile yönetim konularının takip edilmesinin daha uygun olacağını öngörmüştür.

GÖSTERGELER

SOY kriterleri; ormanların ekolojik, ekonomik ve sosyo-kültürel rollerini dikkate alarak sürdürülebilirliğin değerlendirildiği temel elementlerdir ve ölçülebilen göstergelerden oluşurlar. Periyodik olarak ölçülen göstergelerdeki değişim, ilgili kriter kapsamında sürdürülebilirlik hakkında fikir verecektir. Göstergeler nicel, nitel veya tanımlayıcı olabilirler, zaman içerisinde değiştirilebilir veya geliştirilebilirler.

Kriterlerin izlenmesi, değerlendirilmesi ve raporlanmasının bu kriterler için belirlenmiş olan göstergeler üzerinden yapılacak olması, göstergelerin önemini açıkça ortaya koymaktır. Bu nedenle gerek göstergelerin belirlenmesi gerekse belirlenen göstergelerin yapılandırılması, üzerinde en çok durulan konulardan biri olmuştur.

Göstergelerin belirlenmesi aşamasında uygunluk ve uygulanabilirlik en önemli iki şart olarak karşımıza çıkar. Uygunluk göstergenin ilgili kriter ile ilişkili olması, o kriter hakkında fikir vermesi anlamına gelir. Uygulanabilirlik ise göstergelerin ölçülebilir olması, doğrulanabilir olması, açık ve anlamlı olması, iletişimsel olması gibi özellikleri taşıması anlamına gelir.

Göstergelerin yapılandırılması ise diğer önemli bir konudur. Göstergeler, büyük veri yığınlarını ana manalarını koruyacak şekilde en basit formuna indirgenmek üzere tasarlanırlar (Ott,1978) ve tabakalı bir yapıya sahip olabilirler. Ülkemizde göstergeler için üç tabakalı bir yapı tercih edilmiştir.

1. Gösterge
2. Alt gösterge
3. Değişkenler

Ülkemiz aktif üyesi olduğu Forest Europe yaklaşımını benimseyerek 6 kriter altında 40 nicel göstergenin yanı sıra tüm kriterler için;

1. Ulusal ormancılık programı veya eşdeğeri
2. Kurumsal çerçeve
3. Yasal ve düzenleyici çerçeve
4. Finansal ve ekonomik araçlar
5. Bilgi ve iletişim

ayrıca her bir kriter altında “politikalar, kuruluşlar ve araçlar” göstergesi olmak üzere toplam 11 nitel veya tanımlayıcı göstergeyi kabul etmiştir.

C. SÜRDÜRÜLEBİLİR ORMAN YÖNETİMİ KRİTER VE GÖSTERGELERİ UYGULAMASI

SOY K&G uygulamasının tam olarak nasıl olacağı konusunda standart bir kavram yoktur. Çünkü ormanların durumu ve onları tehdit eden faktörler, buna karşılık alınması gereken tedbirler, bölgeden bölgeye, ülkeden ülkeye büyük değişiklikler göstermektedir. Bu yüzden her bölge veya ülke kendi şartlarına ve kendi önceliklerine uygun bir SOY K&G uygulama modelini oluşturmaktadır.

Forest Europe, METLA ve FAO'nun desteği ile EFI'nin 2013 yılında yaptığı bir araştırma projesinde, Sürdürülebilir Orman Yönetimi Kriter ve Göstergelerinin Avrupa uygulamaları ele alınmıştır. Ülkemizin de projede yer aldığı ve Viyana'da yapılan çalıştayda uyguladığı modeli sunduğu bu projenin raporu, uygulamalardaki farklılığı çok açık bir şekilde ortaya koymaktadır. Oldukça kapsamlı olan rapor, uygulamalarda pek çok zayıflık ve eksikliği sıralamaktadır. Ama en önemli ve şaşırtıcı olmayan bulgusu, pek çok ülkede kriter ve göstergelerin sadece bir izleme ve raporlama aracı olarak kullanıldığı, sembolik olduğu, politika oluşturulması konusunda yetersiz kaldığıdır. Bunun bir sonucu olarak ormanlar konusunda üst düzey politik ilgi ve kararlılık oluşturulamamış, ormancılık sektörü pek çok ülkede öncelik kazanamamıştır.

Ülkemizde 2003 yılından beri uygulanmakta olan modelin temelinde, öncelikli olarak politik ilgi ve kararlılığın oluşturulması ve tespit edilen sorunların ortak akılla çözülmesi düşüncesi yatmaktadır. SOY K&G uygulaması sadece bir raporlama sistemi olarak görülmez ve uygulama düzeyinde performans denetimini amaçlamaz.

Kavramsal olarak Türkiye modeli hücresel çözüm mantığına dayalıdır: Herhangi bir uygulama biriminde yapılan faaliyetler konusunda o faaliyetlerden etkilenen tarafların mutabakatı sağlanırsa, o faaliyet sorunsuz bir şekilde başarıya ulaşır. Bu mutabakat anlaşmazlık çözümlerini de içerir. Faaliyeti yürüten birimin kapasitesi gönüllü katkılarla güçlenebilir, katılımcıların sorumluluklara ortak olması işbirliğini güçlendirir, taraflar arasında güven ortamını oluşturur. Mahallinde yaratılan bu sinerji ile merkezin iş yükü azalır ve kaynakların daha etkin kullanılması sağlanır.

AMAÇ VE STRATEJİK HEDEFLER

En basit şekliyle uygulamanın amacı, ormancılığın iç dinamiklerini harekete geçirmek ve aynı zamanda ormanları olumsuz etkileyen sektör dışı etkilerin önlenmesi için diğer sektörlerle işbirliğini sağlamaktır. Etkili sektörler başta olmak üzere, politikacıların, karar vericilerin, başta toplum olmak üzere bütün paydaşların ormanların sürdürülebilir kalkınmadaki önemli rolünü anlaması ve ormanların korunması ve geliştirilmesi yönünde istekli olması ve kararlı davranması oldukça önemlidir. Bunu sağlamanın temel şartı bütün bu kesimlere ormanların ve ormancılığın durumu hakkında ve şeffaf bir şekilde güvenilir, doğrulanabilir bilgiyi ve bu bilgi üzerinden yapılan objektif analiz ve değerlendirmeleri her düzeyde sunmaktır.

Bu amaç doğrultusundaki stratejik hedefler aşağıdadır.

- ❖ Ormancılık sektörü içi ve sektör dışındaki politika yapımcılar, karar vericiler ve ilgili paydaşlar arasında bir diyalog ve iletişim ortamının yaratılması
- ❖ Ormancılık sektörünün durumu ve eğilimleri izlenerek, değerlendirilmesi ve şeffaf bir şekilde raporlanması
- ❖ Sürdürülebilir orman yönetimi doğrultusundaki gelişimin ortaya konulması ve karşılaşılabilecek sorunların belirlenmesi
- ❖ Uygulama birimi raporları ve ulusal rapordaki önerileri dikkate alarak, ulusal ormancılık programını, stratejik planları ve orman amenajman planı veya eşdeğerlerinin formüle edilmesi veya yenilenmesi

- ❖ Ormancılık sektörü dışındaki sektörlerle, bilim çevrelerine, paydaşlara ve topluma güvenilir ve doğrulanabilen bilgi ve analizlere dayalı değerlendirmelerin sunulması

YÖNTEM

Türkiye SOY K&G uygulamasına ilişkin mekanizma ve bu mekanizma içerisinde yer alan Merkez Koordinasyon ve Değerlendirme Komitesinin oluşturulması (MKDK), sorumluluk ve görevleri, uygulama birimi düzeyinde oluşturulacak çalıştayların yapısı ve çalışma şekli bu kılavuzun “Değerlendirme ve Raporlama” bölümünde detaylı bir şekilde ele alınmıştır.

Yöntem, belli periyotlarda uygulama düzeyinde yapılacak çalıştaylarda göstergelere ilişkin verilerin sunumu ile tüm paydaşların katılacağı kriter değerlendirmelerine ve bu değerlendirmeler sırasında uygulama birimi veya ulusal düzeyde çözülmesi gereken sorunların belirlenmesine dayalıdır. Uygulama birimi düzeyinde belirlenen sorunların çözümü için idare ve gönüllü katılımcılar arasında işbirliği protokolleri imzalanabilir veya prensip anlaşmasına varılabilir. Çalıştaylarda yer alacak planlamacılar idarenin kapasitesi ile çözülebilecek konuları not eder ve planlarını yaparken veya yenilerken bunları dikkate alır. Diğer mutabakatlar ve çözüm önerileri ile birlikte bunlar çalıştay raporunda yer alırlar. Kriter ve göstergelere ilişkin veriler belirlenen formatta hazırlanarak çalıştay raporuna eklenir. Uygulama birimi çalıştayında yerel düzeyde uygulanmak üzere göstergeler belirlenebilir ve böylece uygulama birimi düzeyi K&G seti oluşturulabilir. Katılımcılık, uygulamanın her aşamasında dikkate alınması gereken bir husustur ve gönüllülük esasına dayalıdır. Katılımcılar, değerlendirmesi yapılan kriter hakkında kişisel olarak veya temsil ettikleri grup adına görüş bildirebilir, bilgi değişimi yapabilir, menfaatlerini ifade edebilirler. Katılımcıların sağlıklı değerlendirme yapması için konu ile ilgili her türlü bilgiye erişimleri sağlanmalıdır. Talepler veya yapılacak öneriler uluslararası sözleşmeler ve ulusal mevzuata aykırı olamaz. Ancak, ilgili mercilere iletmek üzere ulusal mevzuat değişiklikleri önerilebilir. Çalıştaylara katılmayan veya temsilci göndermeyen paydaşlar bu çalıştaylarda alınan kararlara katılmış sayılırlar.

MKDK, uygulama birimi düzeyinde yapılan çalıştayların raporlarını inceler, bu raporlardan elde edilen bulgular ve bilgilerle birlikte ulusal düzeyde temin edilen gösterge verilerini bütüncül bir şekilde değerlendirir. Bunun için gerektiğinde çalışma grupları kurabilir ve grupların çalışmalarına katılmak üzere paydaşlardan temsilci davet edebilir. Ulusal düzeyde yapılan bu çalışmalar çözüm önerileri ile birlikte ulusal raporda yer alır. Rapor, bütün paydaşların görüşüne gönderilir ve politika yapımcıları ile karar vericilere sunulur.

2. VERİLERİN TOPLANMASI VE İZLENMESİ

Daha önce de belirtildiği gibi göstergeler katmanlı bir yapıda olabilmektedir. Ülkemizde yapılan son Türkiye Sürdürülebilir Orman Yönetimi Ulusal Göstergelerin Yenilenmesi çalışmasında, bu katmanlar gösterge, alt-gösterge ve değişkenler şeklinde oluşturulmuştur. Ancak bu, her göstergenin mutlaka alt-gösterge veya değişkenleri olacağı anlamına gelmez. Göstergenin niteliği ve veri mevcudiyeti bu konuda belirleyici olmaktadır. Diğer taraftan zaman içerisinde veri toplama ve izleme kapasitesinin gelişimine bağlı olarak belirlenmiş göstergelere alt-gösterge ve değişken eklemek mümkündür.

Alt-gösterge ve değişkenler şeklinde oluşturulan gösterge yapılarında verilerin kaynağı, veriyi toplamaktan sorumlu birim, ölçme birimi, veri toplama yada ölçme aralığı gibi bilgilere yer verilmiş ve rapor hazırlık sürecinde faydalanılacak örnek tablo formatları oluşturulmuştur. Raporlama döneminde, örnek tablolalar tablo altında yer alan açıklamalar doğrultusunda revize edilecektir.

KRİTER 1: ORMAN KAYNAKLARI VE KÜRESEL KARBON DÖNGÜSÜNE KATKISI

Orman kaynakları ve küresel karbon döngüsüne katkısı kriteri, ağırlıklı olarak orman alan ve servetinin durumuna odaklanmakta ve ormanlardaki karbon miktarı da önemli bir parametre oluşturmaktadır. Bu kriter iklim değişikliği ile de bağlantılıdır. Türkiye SOY K&G Ulusal setinde bu kriter altında 5 gösterge belirlenmiştir.

GÖSTERGE 1.1: ORMANLIK VE DİĞER AĞAÇLIK ALAN

Tanımı

Devlet, özel ve tüzel kişilere ait bütün doğal ve yapay orman alanlarının, ekolojik, ekonomik ve sosyo-kültürel fonksiyonlar bazında orman tiplerine ve çağ sınıflarına dağılımı ile KDA alanlarını ifade eder.

Alt göstergeler

Alt gösterge 1.1.1	Orman alanlarının fonksiyonları itibariyle orman tiplerine dağılımı
Ölçme birimi	Hektar
Ölçme aralığı	5 yıl
Veri kaynağı	Orman amenajman planları, Orman Bilgi Sistemi (ORBİS), Envanter İşletim Sistemi (ENVANİS)
Sorumlu birim	OGM Orman İdaresi ve Planlama Dairesi Başkanlığı

Örnek Tablo 1: Orman Alanlarının Fonksiyonları İtibariyle Orman Tiplerine Dağılımı

MÜLKİYET	FONKSİYONLAR	KÖKENİ	Normal Kapalı Orman Alanı (ha)				Boşluklu Kapalı Orman Alanı (ha)				Ağaçsız Orman Alanı (ha)	Toplam Orman (ha)
			İbrelî	Yapraklı	Karışık	Toplam	İbrelî	Yapraklı	Karışık	Toplam		
Devlet	Ekonomik	Doğal										
		Yapay										
	Ekolojik	Doğal										
		Yapay										
	Sosyo-kültürel	Doğal										
		Yapay										
Özel/Tüzel	Ekonomik	Doğal										
		Yapay										
	Ekolojik	Doğal										
		Yapay										
	Sosyo-kültürel	Doğal										
		Yapay										
TOPLAM ALAN (ha)												

Açıklama: Bu tabloya, KDA (Kadastro çalışmaları sırasında orman dışına çıkarılan ve üzerinde orman ağaçları olan alanlar) alanları dahil edilmeyecektir. KDA alanları ayrı bir tablo halinde düzenlenecektir.

Örnek Tablo 2: Kadastro Dışı Ağaçlık Orman Alanları

	Birim	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Kadastro dışı ağaçlık alan miktarı	Ha						

Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Alt gösterge 1.1.2	Orman alanlarının fonksiyonları itibariyle çağ sınıflarına dağılımı
Ölçme birimi	Hektar
Ölçme aralığı	5 yıl
Veri kaynağı	Orman amenajman planları ORBİS ENVANİS
Sorumlu birim	OGM Orman İdaresi ve Planlama Dairesi Başkanlığı

Örnek Tablo 3: Orman Alanlarının Fonksiyonları İtibariyle Çağ Sınıflarına Dağılımı

MÜLKİYET	FONKSİYONLAR	KÖKENİ	Normal Kapalı Orman Alanı (ha)								Boşluklu Kapalı Orman Alanı (ha)	Toplam Orman (ha)
			a	b	c	d	e	Katlı Meşcere	Değişik Yaşlı Meşcere	Baltalık		
Devlet	Ekonomik	Doğal										
		Yapay										
	Ekolojik	Doğal										
		Yapay										
	Sosyo-kültürel	Doğal										
		Yapay										
Özel/Tüzel	Ekonomik	Doğal										
		Yapay										
	Ekolojik	Doğal										
		Yapay										
	Sosyo-kültürel	Doğal										
		Yapay										
TOPLAM ALAN (ha)												

GÖSTERGE 1.2: DİKİLİ AĞAÇ SERVETİ VE ARTIMI**Tanımı**

Devlet, özel ve tüzel kişilere ait bütün doğal ve yapay orman alanlarındaki dikili servet ve artımın, ekolojik, ekonomik ve sosyo-kültürel fonksiyonlar bazında ağaç tür gruplarına ve çağ sınıflarına dağılımını ifade eder.

Alt göstergeler

Alt gösterge 1.2.1	Ağaç tür grupları bazında dikili ağaç serveti
Ölçme birimi	m ³
Ölçme aralığı	5 yıl
Veri kaynağı	Orman amenajman planları ORBİS ENVANİS
Sorumlu birim	OGM Orman İdaresi ve Planlama Dairesi Başkanlığı

Örnek Tablo 4: Ağaç Tür Grupları Bazında Dikili Ağaç Serveti

MÜLKİYET	FONKSİYONLAR	KÖKENİ	Normal Kapalı Ormanlardaki Ağaç Serveti (m³)			Boşluklu Kapalı Ormanlık Alanlardaki Ağaç Serveti (m³)			Toplam Servet (m³)
			İbrelî	Yapraklı	Toplam	İbrelî	Yapraklı	Toplam	
Devlet	Ekonomik	Doğal							
		Yapay							
	Ekolojik	Doğal							
		Yapay							
	Sosyo-kültürel	Doğal							
		Yapay							
Özel/Tüzel	Ekonomik	Doğal							
		Yapay							
	Ekolojik	Doğal							
		Yapay							
	Sosyo-kültürel	Doğal							
		Yapay							
TOPLAM SERVET (m³)									

Alt gösterge 1.2.2	Çağ sınıfları bazında dikili ağaç serveti
Ölçme birimi	m ³
Ölçme aralığı	5 yıl
Veri kaynağı	Orman amenajman planları ORBİS ENVANİS
Sorumlu birim	OGM Orman İdaresi ve Planlama Dairesi Başkanlığı

Örnek Tablo 5: Çağ Sınıfları Bazında Dikili Ağaç Serveti

MÜLKİYET	FONKSİYONLAR	KÖKENİ	Normal Kapalı Ormanlardaki Ağaç Serveti (m³)								Boşluklu Kapalı Ormanlık Alanlardaki Ağaç Serveti (m³)	Toplam Servet (m³)
			a	b	c	d	e	Katlı Meşcere	Değişik Yaşlı Meşcere	Baltalık		
Devlet	Ekonomik	Doğal										
		Yapay										
	Ekolojik	Doğal										
		Yapay										
	Sosyo-kültürel	Doğal										
		Yapay										
Özel/Tüzel	Ekonomik	Doğal										
		Yapay										
	Ekolojik	Doğal										
		Yapay										
	Sosyo-kültürel	Doğal										
		Yapay										
TOPLAM SERVET (m³)												

Alt gösterge 1.2.3	Ağaç tür grupları bazında dikili ağaç serveti artımı
Ölçme birimi	m ³
Ölçme aralığı	5 yıl
Veri kaynağı	Orman amenajman planları ORBİS ENVANİS
Sorumlu birim	OGM Orman İdaresi ve Planlama Dairesi Başkanlığı

Örnek Tablo 6: Ağaç Tür Grupları Bazında Dikili Ağaç Serveti Artımı

MÜLKİYET	FONKSİYONLAR	KÖKENİ	Normal Kapalı Ormanlardaki Artım (m³)			Boşluklu Kapalı Ormanlık Alanlardaki Artım (m³)			Toplam Artım (m³)
			İbrelili	Yapraklı	Toplam	İbrelili	Yapraklı	Toplam	
Devlet	Ekonomik	Doğal							
		Yapay							
	Ekolojik	Doğal							
		Yapay							
	Sosyo-kültürel	Doğal							
		Yapay							
Özel/Tüzel	Ekonomik	Doğal							
		Yapay							
	Ekolojik	Doğal							
		Yapay							
	Sosyo-kültürel	Doğal							
		Yapay							
TOPLAM ARTIM (m³)									

Alt gösterge 1.2.4	Çağ sınıfları bazında dikili ağaç serveti artımı
Ölçme birimi	m³
Ölçme aralığı	5 yıl
Veri kaynağı	Orman amenajman planları ORBİS ENVANİS
Sorumlu birim	OGM Orman İdaresi ve Planlama Dairesi Başkanlığı
Değişkenler	Değişkenler aşağıda tablo halinde gösterilmektedir. Her bir veri hücresi bir değişkene karşılık gelmektedir.

Örnek Tablo 7: Çağ Sınıfları Bazında Dikili Ağaç Serveti Artımı

MÜLKİYET	FONKSİYONLAR	KÖKENİ	Normal Kapalı Ormanlardaki Ağaç Artım (m³)								Boşluklu Kapalı Ormanlık Alanlardaki Ağaç Artım (m³)	Toplam Artım (m³)
			a	b	c	d	e	Katlı Meşcere	Değişik Yaşlı Meşcere	Baltalık		
Devlet	Ekonomik	Doğal										
		Yapay										
	Ekolojik	Doğal										
		Yapay										
	Sosyo-kültürel	Doğal										
		Yapay										
Özel/Tüzel	Ekonomik	Doğal										
		Yapay										
	Ekolojik	Doğal										
		Yapay										
	Sosyo-kültürel	Doğal										
		Yapay										
TOPLAM ARTIM (m³)												

Açıklamalar: Bu göstergeye ilişkin veriler 5 yıllık periyotlar halinde, uygulanmakta olan orman amenajman planlarından veya bu planlardan elde edilen verilerle oluşturulan veri tabanlarından sağlanacaktır.

GÖSTERGE 1.3: KARBON STOKU**Tanımı**

Orman alanlarındaki toprak altı ve toprak üstü karbon miktarının normal, boşluklu kapalı ormanlar ve açıklık alanlar itibarıyla dağılımını ifade eder.

Alt göstergeler

Alt gösterge 1.3.1	Karbon Stoku
Ölçme birimi	Ton
Ölçme aralığı	5 yıl
Veri kaynağı	Orman amenajman planları ORBİS ENVANİS
Sorumlu birim	OGM Orman İdaresi ve Planlama Dairesi Başkanlığı

Açıklamalar: Bu göstergeye ilişkin veriler 5 yıllık periyotlar halinde, uygulanmakta olan orman amenajman planlarından veya bu planlardan elde edilen verilerle oluşturulan veri tabanlarından sağlanacaktır. Hesaplama için IPCC kılavuzu esas alınacaktır. Toprak altı karbonun belirlenmesinde akademik çevrelerce yapılmış ve yapılmakta olan çalışmalardan faydalanılabilir. Göstergeye ilişkin örnek tablo aşağıda verilmektedir.

Örnek Tablo 8: Karbon Stoku

KÖKENİ		Normal Kapalı Ormanlardaki Karbon Miktarı (ton)		Boşluklu Kapalı Ormanlık Alanlardaki Karbon Miktarı (ton)		Açıklık ve Diğer Alanlar	Toplam Karbon (ton)
		İbrelî	Yapraklı	İbrelî	Yapraklı		
Doğal	Toprak üstü						
	Toprak altı						
	Ölü odun						
	Ölü örtü						
	Toprak						
	Toplam						
Yapay	Toprak üstü						
	Toprak altı						
	Ölü odun						
	Ölü örtü						
	Toprak						
	Toplam						
TOPLAM KARBON (ton)							

GÖSTERGE 1.4: ORMAN KADASTROSU**Tanımı**

Devlet yada özel ve tüzel mülkiyette olup kadastrosu yapılmış, tescil edilmiş orman alanları ve orman alanı dışına çıkartılan alanlar ile orman alanı dışındaki ağaçlık alanları ifade eder.

Alt göstergeler

Alt gösterge 1.4.1	Orman kadastrosu
Ölçme birimi	Hektar
Ölçme aralığı	1 yıl
Veri kaynağı	OGM Kadastro ve Mülkiyet Dairesi Başkanlığı kayıtları
Sorumlu birim	OGM Kadastro ve Mülkiyet Dairesi Başkanlığı
Değişkenler	1.4.1.1 Orman kadastrosu yapılmış alan 1.4.1.2 Tescili yapılmış alan 1.4.1.3. 2/A ile Orman dışına çıkartılmış alan 1.4.1.4.2/B ile Orman dışına çıkartılmış alan 1.4.1.5 Bakanlar Kurulu kararı ile ilan edilmiş yayla vb özel amaçlarla ayrılmış alan 1.4.1.6 Orman alanı dışındaki ağaçlık alan

Açıklamalar: Orman kadastrosu, 6831 sayılı Orman Kanunu ile 21.06.1987 tarihli ve 3402 sayılı Kadastro Kanununun 4 üncü maddesi ile aynı Kanunun Ek-5 inci maddesi kapsamında yapılan çalışmaları kapsar.

Örnek Tablo 9: Orman Kadastro

Faaliyetler	Yılı 2019
Orman kadastrosu yapılmış alan	
Tescili yapılmış alan	
2/A ile Orman dışına çıkartılmış alan	
2/B ile Orman dışına çıkartılmış alan	
Bakanlar Kurulu kararı ile ilan edilmiş yayla vb özel amaçlarla ayrılmış alan	
Orman alanı dışındaki ağaçlık alan	

GÖSTERGE 1.5: ORMAN ALANLARININ YÖNETİMİ**Tanımı**

Orman amenajman planları, entegre yönetim planları ve model planlara göre yönetilen orman alanlarını ifade eder.

Alt göstergeler

Alt gösterge 1.5.1	Planla yönetilen orman alanları
Ölçme birimi	Hektar
Ölçme aralığı	5 yıl
Veri kaynağı	OGM Orman İdaresi ve Planlama Dairesi Başkanlığı kayıtları
Sorumlu birim	OGM Orman İdaresi ve Planlama Dairesi Başkanlığı
Değişkenler	1.5.1 Entegre yönetim planı altındaki orman alanı 1.5.2 Ekosistem tabanlı fonksiyonel orman amenajman planları ile yönetilen alanlar 1.5.3 Diğer model planlar ile yönetilen alanlar

Örnek Tablo 10: Planla Yönetilen Orman Alanları

Faaliyetler	Yılı 2019 Ha.
Entegre yönetim planı altındaki orman alanı	
Ekosistem tabanlı fonksiyonel orman amenajman planları ile yönetilen alanlar	
Diğer model planlar ile yönetilen alanlar	
TOPLAM	

KRİTER 2: ORMANLARIN SAĞLIĞI, CANLILIĞI VE BÜTÜNLÜĞÜ

Ormanların sağlığı, canlılığı ve bütünlüğü kriteri, 1 nolu kriteri tamamlayıcı niteliktedir. Orman kaynaklarının durumu ve bu kaynakları tehdit eden faktörler hakkında bilgi sağlar. Türkiye SOY K&G ulusal setinde bu kriter için 7 adet gösterge belirlenmiştir.

GÖSTERGE 2.1: DOĞAL FAKTÖRLERDEN ETKİLENEN ORMANLAR

Tanımı

Devlet, özel ve tüzel mülkiyetteki ormanlarda insan kaynaklı hariç biyotik ve abiyotik faktörlerin ormanlar üzerindeki etkisini ifade eder.

Alt göstergeler

Alt gösterge 2.1.1	Biyotik faktörlerden etkilenen ormanlar
Ölçme birimi	Hektar, m ³
Ölçme aralığı	1 yıl
Veri kaynağı	OGM Orman Zararlıları ile Mücadele Dairesi Başkanlığı kayıtları Orman amenajman planları ORBİS
Sorumlu birim	OGM Orman Zararlıları ile Mücadele Dairesi Başkanlığı
Değişkenler	2.1.1.1 Böcek zararı 2.1.1.2 Mantar zararı 2.1.1.3 Diğer biyotik faktörler- nematod virüs zararı 2.1.1.4 Zararlı etmenlerle mücadele

Açıklamalar: Böcek, mantar ve diğer biyotik faktörler (nematod, virüs) kaynaklanan zararlar, her bir zararlı için ayrı ayrı olmak üzere zararlı adı da belirtilmek kaydıyla zarar gören alan (Ha) ve zarardan kaynaklan odun kaybı (m³) olarak derlenecektir. Zararlı etmenlerle mücadele değişkeni altında yırtıcıların üretilmesi ve sahaya verilmesi (üretilen yırtıcı sayısı, verilen alan, harcanan TL ve başarı yüzdesi), mekanik, biyoteknik, kimyasal ve biyolojik mücadeleler (alan, harcama TL, başarı yüzdesi) yıllık olarak (son 10 yıl) tablolar halinde düzenlenecektir. Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Örnek Tablo 11: Böcek Zararı

2.1.1.1 Böcek zararı	Birim	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Zararlının adı (1)							
Ağaç türü (1)	Alanı	Ha					
	Kayıp miktarı	m ³					
Ağaç türü (2)	Alanı	Ha					
	Kayıp miktarı	m ³					
Zararlının adı (2)							
Ağaç türü (1)	Alanı	Ha					
	Kayıp miktarı	m ³					
Ağaç türü (2)	Alanı	Ha					
	Kayıp miktarı	m ³					

Örnek Tablo 12: Mantar Zararı

2.1.1.2 Mantar zararı		Birim	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Zararlının adı (1)								
Ağaç türü (1)	Alanı	Ha						
	Kayıp miktarı	m ³						
Ağaç türü (2)	Alanı	Ha						
	Kayıp miktarı	m ³						
Zararlının adı (2)								
Ağaç türü (1)	Alanı	Ha						
	Kayıp miktarı	m ³						
Ağaç türü (2)	Alanı	Ha						
	Kayıp miktarı	m ³						

Örnek Tablo 13: Zararlı Etmenlerle Mücadele

2.1.1.4 Zararlı Etmenlerle Mücadele		Birim	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Yırtıcı Üretilmesi	Üretilen	Adet						
	Alan	Ha						
	Harcama	TL						
	Başarı	%						
Mekanik Mücadele	Alan	Ha						
	Harcama	TL						
	Başarı	%						
Biyoteknik Mücadele	Alan	Ha						
	Harcama	TL						
	Başarı	%						
Kimyasal Mücadele	Alan	Ha						
	Harcama	TL						
	Başarı	%						
Biyolojik Mücadele	Alan	Ha						
	Harcama	TL						
	Başarı	%						

Alt gösterge 2.1.2	Abiyotik faktörlerden etkilenen ormanlar
Ölçme birimi	Adet, Hektar, m ³
Ölçme aralığı	1 yıl
Veri kaynağı	OGM Orman Yangınları ile Mücadele Dairesi Başkanlığı kayıtları OGM Orman Zararlıları ile Mücadele Dairesi Başkanlığı kayıtları Orman Amenajman Planları ORBİS
Sorumlu birim	OGM Orman Zararlıları ile Mücadele Dairesi Başkanlığı
Değişkenler	2.1.2.1 Doğal faktörlerden çıkan yangınlar 2.1.2.2 Fırtına, heyelan, kuraklık, çığ vb afetler

Açıklamalar: Doğal faktörlerden çıkan orman yangınlarının sayısının yanı sıra, ağaç türü itibarıyla yanan alan (Ha) ve odun kaybı (m³) yıllık olarak tablolar halinde düzenlenecektir. Veriler en az son 10 yılı kapsamlı ve grafiklerle desteklenmelidir. Fırtına, heyelan, kuraklık, çığ ve benzeri afetler değişkeni, her bir afet bazında sayının yanı sıra, ağaç türü itibarıyla etkilenen alan (Ha) ve odun kaybını (m³) içerek şekilde yıllık olarak (son 10 yıl) düzenlenmelidir. Bu veriler de grafiklerle desteklenebilir. Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Örnek Tablo 14: Doğal Faktörlerden Çıkan Yangınlar

2.1.2.1 Doğal faktörlerden çıkan yangınlar			Birim	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Yangın sayısı			Adet						
Ağaç türü (1)	Alanı	Ha							
	Kayıp miktarı	m ³							
Ağaç türü (2)	Alanı	Ha							
	Kayıp miktarı	m ³							

Örnek Tablo 25: Fırtına, Heyelan, Kuraklık, Çığ Vb. Afetler

2.1.2.2 Fırtına, heyelan, kuraklık, çığ vb. afetler			Birim	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Fırtına Sayısı			Adet						
Ağaç türü (1)	Alanı	Ha							
	Kayıp miktarı	m ³							
Ağaç türü (2)	Alanı	Ha							
	Kayıp miktarı	m ³							
Heyelan Sayısı			Adet						
Ağaç türü (1)	Alanı	Ha							
	Kayıp miktarı	m ³							
Ağaç türü (2)	Alanı	Ha							
	Kayıp miktarı	m ³							
Çığ Sayısı			Adet						
Ağaç türü (1)	Alanı	Ha							
	Kayıp miktarı	m ³							
Ağaç türü (2)	Alanı	Ha							
	Kayıp miktarı	m ³							

GÖSTERGE 2.2: SİLVİKÜLTÜREL FAALİYETLER**Tanımı**

Ormanlarda, aynı ve değişik yaşlı meşçerelerde gerçekleştirilen silvikültürel işlemler ile bakım ve rehabilitasyon çalışmalarını ifade eder.

Alt göstergeler

Alt gösterge 2.2.1	Aynı yaşlı meşçerelerde silvikültürel işlemler
Ölçme birimi	Hektar, %
Ölçme aralığı	1 yıl
Veri kaynağı	OGM Silvikültür Dairesi Başkanlığı kayıtları ORBİS
Sorumlu birim	OGM Silvikültür Dairesi Başkanlığı
Değişkenler	2.2.1.1 Gençleştirme
	2.2.1.2 Baltalıklarda yenileme

Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Örnek Tablo 16: Gençleştirme

2.2.1.1 Gençleştirme	Birim	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Alanı	Ha						
Başarı Yüzdesi	%						

Örnek Tablo 17: Baltalıklarda Yenileme

2.2.1.2 Baltalıklarda yenileme	Birim	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Alanı	Ha						
Başarı Yüzdesi	%						

Alt gösterge 2.2.2	Değişik yaşlı meşcerelerde silvikültürel işlemler
Ölçme birimi	Hektar, %
Ölçme aralığı	1 yıl
Veri kaynağı	OGM Silvikültür Dairesi Başkanlığı kayıtları ORBİS
Sorumlu birim	OGM Silvikültür Dairesi Başkanlığı
Değişkenler	2.2.2.1 Gençleştirme

Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Örnek Tablo 38: Gençleştirme

2.2.1.1 Gençleştirme	Birim	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Alanı	Ha						
Başarı Yüzdesi	%						

Alt gösterge 2.2.3	Bakım
Ölçme birimi	Hektar
Ölçme aralığı	1 yıl
Veri kaynağı	OGM Silvikültür Dairesi Başkanlığı kayıtları ORBİS
Sorumlu birim	OGM Silvikültür Dairesi Başkanlığı
Değişkenler	2.2.3.1 Gençlik bakımı 2.2.3.2 Sıklık bakımı 2.2.3.3 Korulu baltalıklarda bakım 2.2.3.4 Aralama

Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Örnek Tablo 19: Bakım

Bakım	Birim	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Gençlik bakımı	Ha						
Sıklık bakımı	Ha						
Korulu baltalıklarda bakım	Ha						
Aralama	Ha						

Açıklamalar: 2.2.3.1 Gençlik bakımı içerisine kültür bakımları da dahil edilecektir.

Alt gösterge 2.2.4	Rehabilitasyon Alanı
Ölçme birimi	Hektar, %
Ölçme aralığı	1 ve 2 yıl
Veri kaynağı	OGM Silvikültür Dairesi Başkanlığı kayıtları ORBİS
Sorumlu birim	OGM Silvikültür Dairesi Başkanlığı
Değişkenler	2.2.4.1 Rehabilite edilen alan ve başarı yüzdesi

Örnek Tablo 20: Rehabilite Edilen Alan

2.2.4.1 Rehabilite edilen alan	Birim	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Alanı	Ha						
Başarı yüzdesi	%						

Açıklamalar: Bu gösterge ağırlıklı olarak silvikültürel faaliyetler hakkında bilgi sağlamaktadır. ORBİS ile veri birlikteliği sağlanıncaya kadar OGM-SD Başkanlığının kayıt ve cetvelleri kullanılacaktır. Başarı yüzdesi ihtiva eden değişkenlerde ölçme aralığı 2 yıldır. Tablo halinde düzenlenecek veriler için her yıl OGM-Silvikültür Dairesi Başkanlığınca düzenlenen değerlendirme kitabındaki format esas alınabilir. Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

GÖSTERGE 2.3: İNSAN KAYNAKLI ZARARLAR**Tanımı**

Ormanlarda insanlardan kaynaklanan zararları ifade eder.

Alt göstergeler

Alt gösterge 2.3.1	Ormanlık alan
Ölçme birimi	Adet, Hektar, m ³ , Kental
Ölçme aralığı	1 yıl
Veri kaynağı	OGM Orman Zararlıları ile Mücadele Dairesi Başkanlığı kayıtları ORBİS
Sorumlu birim	OGM Orman Zararlıları ile Mücadele Dairesi Başkanlığı
Değişkenler	2.3.1.1 Kesme 2.3.1.2 Açma, yerleşme, işgal

Örnek Tablo 21: Ormanlık Alan Kesme

2.3.1.1 Kesme	Birim	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Sayısı	Adet						
Alanı	Ha						
Kayıp Miktarı	m ³						
	Kental						

Örnek Tablo 22: Ormanlık Alan Açma, Yerleşme, İşgal

2.3.1.2 Açma, yerleşme, işgal	Birim	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Sayısı	Adet						
Alanı	Ha						
Kayıp Miktarı	m ³						
	Kental						

Alt gösterge 2.3.2	Diğer ormanlık alan
Ölçme birimi	Adet, Hektar, m ³ , Kental
Ölçme aralığı	1 yıl
Veri kaynağı	OGM Orman Zararlıları ile Mücadele Dairesi Başkanlığı kayıtları ORBİS
Sorumlu birim	OGM Orman Zararlıları ile Mücadele Dairesi Başkanlığı
Değişkenler	2.3.2.1 Kesme 2.3.2.2 Açma, yerleşme, işgal

Örnek Tablo 23: Diğer Ormanlık Alan Kesme

2.3.2.1 Kesme	Birim	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Sayısı	Adet						
Alanı	Ha						
Kayıp Miktarı	m ³						
	Kental						

Örnek Tablo 24: Diğer Ormanlık Alan Açma, Yerleşme, İşgal

2.3.2.2 Açma, yerleşme, işgal	Birim	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Sayısı	Adet						
Alanı	Ha						
Kayıp Miktarı	m ³						
	Kental						

Açıklamalar: Ormanlık ve diğer ormanlık alanlarda ayrı ayrı olmak üzere, kesme ve açma, yerleşme ve işgal fiillerinin toplamı, sayı, alan ve fiillerden kaynaklanan odun kaybı olarak (m³ ve kental) tablo halinde son 10 yıl için düzenlenecektir. Diğer ormanlık alanlar ile kapalılığı %10 altı olan ormanlık alanlar (orman toprağı (OT) ve açıklık alanlar dahil) kast edilmektedir. Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Alt gösterge 2.3.3	Tepe yangınları
Ölçme birimi	Adet, Hektar, m ³ , TL
Ölçme aralığı	1 yıl
Veri kaynağı	OGM Orman Yangınları ile Mücadele Dairesi Başkanlığı kayıtları ORBİS
Sorumlu birim	OGM Orman Yangınları ile Mücadele Dairesi Başkanlığı
Değişkenler	2.3.3.1 Yangından etkilenen orman 2.3.3.2 Yangın çıkış nedenlerine göre dağılım

Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Örnek Tablo 25: Tepe Yangınından Etkilenen Orman

2.3.3.1 Tepe Yangınından etkilenen orman		Birim	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Yangın sayısı		Adet						
Alanı	1. Der. Hassas	Ha						
	2. Der. Hassas	Ha						
	3. Der. Hassas	Ha						
	4. Der. Hassas	Ha						
	5. Der. Hassas	Ha						
Kayıp		m³						
Ağaç türü (1)		Adı						
Kayıp miktarı		m³						
Maddi kayıp		TL						
Ağaç türü (2)		Adı						
Kayıp miktarı		m³						
Maddi kayıp		TL						

Örnek Tablo 26: Tepe Yangınları Çıkış Nedenlerine Göre Dağılım

2.3.3.2 Tepe Yangınları çıkış nedenlerine göre dağılım		Birim	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Kasıt	Sayısı	Adet						
	Alanı	Ha						
Kaza	Sayısı	Adet						
	Alanı	Ha						
İhmal	Sayısı	Adet						
	Alanı	Ha						
Nedeni bilinmeyen	Sayısı	Adet						
	Alanı	Ha						

Alt gösterge 2.3.4	Örtü yangınları (toprak dahil)
Ölçme birimi	Adet, Hektar, m³, TL
Ölçme aralığı	1 yıl
Veri kaynağı	OGM Orman Yangınları ile Mücadele Dairesi Başkanlığı kayıtları ORBİS
Sorumlu birim	OGM Orman Yangınları ile Mücadele Dairesi Başkanlığı
Değişkenler	2.3.4.1 Yangından etkilenen orman 2.3.4.2 Yangın çıkış nedenlerine göre dağılım

Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Örnek Tablo 27: Örtü Yangınından Etkilenen Orman

2.3.4.1 Örtü Yangınından etkilenen orman		Birim	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Yangın sayısı		Adet						
Alanı	1. Der. Hassas	Ha						
	2. Der. Hassas	Ha						
	3. Der. Hassas	Ha						
	4. Der. Hassas	Ha						
	5. Der. Hassas	Ha						
Kayıp		m³						
Ağaç türü (1)		Adı						
Kayıp miktarı		m³						
Maddi kayıp		TL						
Ağaç türü (2)		Adı						
Kayıp miktarı		m³						
Maddi kayıp		TL						

Örnek Tablo 28: Örtü Yangını Çıkış Nedenlerine Göre Dağılımı

2.3.4.2 Örtü Yangınları çıkış nedenlerine göre dağılım		Birim	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Kasıt	Sayısı	Adet						
	Alanı	Ha						
Kaza	Sayısı	Adet						
	Alanı	Ha						
İhmal	Sayısı	Adet						
	Alanı	Ha						
Nedeni bilinmeyen	Sayısı	Adet						
	Alanı	Ha						

GÖSTERGE 2.4: OTLATMA ZARARI

Alt gösterge 2.4.1	Otlamada zarar gören alan
Ölçme birimi	Hektar
Ölçme aralığı	1 yıl
Veri kaynağı	OGM Orman Zararlıları ile Mücadele Dairesi Başkanlığı kayıtları ORBİS
Sorumlu birim	OGM Orman Zararlıları ile Mücadele Dairesi Başkanlığı
Değişkenler	2.4.1.1 Zarar gören alan

Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Örnek Tablo 29: Otlamadan Zarar Gören Alan

2.4.1.1 Zarar gören alan	Birim	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Zarar veren hayvan sayısı	Adet						
Alanı	Ha						

GÖSTERGE 2.5: İZİN VE İRTİFAKLAR**Tanımı**

Orman Kanununun 16, 17/3 ve 18. maddeleri gereğince verilen izin ve irtifaklar ve bunlardan kaynaklanan kayıpları ifade eder.

Alt göstergeler

Alt gösterge 2.5.1	Orman Kanunun 16. Maddesi gereği verilen izinler
Ölçme birimi	Adet, Ha, m ³
Ölçme aralığı	1 yıl
Veri kaynağı	OGM İzin ve İrtifak Dairesi Başkanlığı kayıtları ORBİS
Sorumlu birim	OGM İzin ve İrtifak Dairesi Başkanlığı
Değişkenler	2511 Maden arama, üretim, işletme tesis ve altyapı tesis izinleri 2512 Rehabilitasyon hazırlık amaçlı dolgu izinleri

Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Örnek Tablo 30: Orman Kanununun 16 ncı Maddesi Gereği Verilen İzinler

2.5.1 16. Madde gereği verilen izinler		Birim	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Maden arama, üretim, işletme tesis ve altyapı tesis izinleri	Sayısı	Adet						
	Alan	Ha						
	Kayıp miktarı	m ³						
Rehabilitasyon hazırlık amaçlı dolgu izinleri	Sayısı	Adet						
	Alanı	Ha						
TOPLAM	Sayısı	Adet						
	Alanı	Ha						
	Kayıp miktarı	m ³						

Alt gösterge 2.5.2	Orman Kanunun 17/3. Maddesi gereği verilen izinler
Ölçme birimi	Adet, Ha, m ³
Ölçme aralığı	1 yıl
Veri kaynağı	OGM İzin ve İrtifak Dairesi Başkanlığı kayıtları ORBİS Kültür ve Turizm Bakanlığı kayıtları
Sorumlu birim	OGM İzin ve İrtifak Dairesi Başkanlığı
Değişkenler	2.5.2.1 Enerji iletim, doğal gaz, petrol boru hatları izinleri 2.5.2.2 Termik, HES, RES, doğal gaz, nükleer enerji santralleri, rüzgâr ölçüm direği vb. İzinleri 2.5.2.3 Turizm alan izinleri 2.5.2.4 Sağlık, spor, turizm, savunma ve eğitim tesisleri izinleri 2.5.2.5 Mezarlık izinleri 2.5.2.6 Ulaşım izinleri (Karayolu, köy yolu vb.) 2.5.2.7 Baraj gölet izinleri 2.5.2.8 Haberleşme izinleri (THİ, iletişim panosu ve baz istasyonu) 2.5.2.9 Diğer izinler (altyapı, katı atık bertaraf tesisi ve depolama alanı vb)

Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Örnek Tablo 31: Orman Kanununun 17/3. Maddesi Gereği Verilen İzinler

2.5.2 17/3. Madde gereği verilen izinler		Birim	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Enerji iletim, doğal gaz, petrol boru hatları izinleri	Sayısı	Adet						
	Alan	Ha						
	Kayıp miktarı	m ³						
Termik, HES, RES, doğal gaz, nükleer enerji santralleri, rüzgar ölçüm direği vb. İzinleri	Sayısı	Adet						
	Alanı	Ha						
	Kayıp miktarı	m ³						
Turizm alan izinleri	Sayısı	Adet						
	Alanı	Ha						
	Kayıp miktarı	m ³						
Sağlık, spor, turizm, savunma ve eğitim tesisleri izinleri	Sayısı	Adet						
	Alan	Ha						
	Kayıp miktarı	m ³						
Mezarlık izinleri	Sayısı	Adet						
	Alanı	Ha						
	Kayıp miktarı	m ³						

Ulaşım izinleri (Karayolu, köy yolu vb.)	Sayısı	Adet						
	Alanı	Ha						
	Kayıp miktarı	m ³						
Baraj gölet izinleri	Sayısı	Adet						
	Alanı	Ha						
	Kayıp miktarı	m ³						
Haberleşme izinleri (THİ, iletişim panosu ve baz istasyonu)	Sayısı	Adet						
	Alanı	Ha						
	Kayıp miktarı	m ³						
Diğer izinler (altyapı, katı atık bertaraf tesisi ve depolama alanı vb)	Sayısı	Adet						
	Alanı	Ha						
	Kayıp miktarı	m ³						
TOPLAM	Sayısı	Adet						
	Alanı	Ha						
	Kayıp miktarı	m ³						

Alt gösterge 2.5.3	Orman Kanunun 18. Maddesi gereği verilen izinler
Ölçme birimi	Adet, Ha, m ³
Ölçme aralığı	1 yıl
Veri kaynağı	OGM İzin ve İrtifak Dairesi Başkanlığı kayıtları ORBİS
Sorumlu birim	OGM İzin ve İrtifak Dairesi Başkanlığı
Değişkenler	2.5.3.1 Balık üretim tesisi, define arama, arkeolojik kazı ve restorasyon izinleri 2.5.3.2 Ocak izinleri – kömür, terebentin, sakız vb 2.5.3.3 Fabrika, şerit, hızar izinleri

Açıklamalar: Bu göstergeye ilişkin bütün veriler her bir alt gösterge için hazırlanacak tablolar halinde düzenlenecektir. Aşağıda örnek olarak bir tablo verilmektedir. Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Örnek Tablo 32: Orman Kanunun 18. Maddesi Gereği Verilen İzinler

2.5.3 18. Madde gereği verilen izinler		Birim	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Balık üretim tesisi, define arama, arkeolojik kazı ve restorasyon izinleri	Sayısı	Adet						
	Alan	Ha						
	Kayıp miktarı	m ³						
Ocak izinleri – kömür, terebentin, sakız vb	Sayısı	Adet						
	Alanı	Ha						
	Kayıp miktarı	m ³						
Fabrika, şerit, hızar izinleri	Sayısı	Adet						
	Alanı	Ha						
	Kayıp miktarı	m ³						
TOPLAM	Sayısı	Adet						
	Alan	Ha						
	Kayıp miktarı	m ³						

GÖSTERGE 2.6: ORMANLARDA HAVA KİRLİLİĞİ İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNİN ETKİLERİ

Tanımı

Hava kirliliği ve iklim değişikliğinin ormanlar ve orman toprağı üzerindeki etkilerini ifade eder.

Açıklamalar: Bu göstergeye ilişkin veriler, iklim değişikliği ve hava kirliliğinin ormanlar üzerine olan etkilerinin izlenmesi için kurulan Seviye 1 ve Seviye 2 gözlem alanlarında yapılan ölçme ve değerlendirmeler sonucu hazırlanan yıllık raporlarda mevcut olup, veriler bu raporlardan alınacaktır.

Alt göstergeler

Alt gösterge 2.6.1	Çökeltme ve hava kirlleticileri konsantrasyonu (derişimi)
Ölçme birimi	Adet, $\mu\text{g}/\text{m}^3$
Ölçme aralığı	1 yıl
Veri kaynağı	OGM Orman Zararlıları ile Mücadele Dairesi Başkanlığı kayıtları
Sorumlu birim	OGM Orman Zararlıları ile Mücadele Dairesi Başkanlığı
Değişkenler	2.6.1.1 Çökeltme (yağmur, kar) örnekleme analizi 2.6.1.2 Toprak çözeltisi örnekleme ve analizi 2.6.1.3 Ozon, Kükürt dioksit, Amonyak, Azot dioksit örnekleme ve analizi

Açıklamalar: Çökeltme ve hava kirlleticileri konsantrasyonu alt göstergesi için her üç değişkenin örnek sayısı ve analiz sonuçları ($\mu\text{g}/\text{m}^3$) yıllar itibariyle bir tablo halinde düzenlenecektir. Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Örnek Tablo 33: Çökeltme ve Hava Kirlleticileri Konsantrasyonu

2.6.1. Çökeltme ve hava kirlleticileri konsantrasyonu (derişimi)		Birim	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Çökeltme (yağmur, kar) örnekleme analizi	Örnek Sayısı	Adet						
	Analiz Sonuçları	$\mu\text{g}/\text{m}^3$						
Toprak çözeltisi örnekleme ve analizi	Örnek Sayısı	Adet						
	Analiz Sonuçları	$\mu\text{g}/\text{m}^3$						
Ozon, Kükürt dioksit, Amonyak, Azot dioksit örnekleme ve analizi	Örnek Sayısı	Adet						
	Analiz Sonuçları	$\mu\text{g}/\text{m}^3$						

Alt gösterge 2.6.2	Ozon zararı değerlendirme
Ölçme birimi	Adet, E/H
Ölçme aralığı	1 yıl
Veri kaynağı	OGM Orman Zararlıları ile Mücadele Dairesi Başkanlığı kayıtları
Sorumlu birim	OGM Orman Zararlıları ile Mücadele Dairesi Başkanlığı
Değişkenler	2.6.2.1 Ozon zararı değerlendirme ve analizi

Açıklamalar: Ozon zararı değerlendirme nitel bir alt göstergedir. Sadece gözlem yapılan deneme alanı sayısı ve bu alanlarda Ozon zararı olup olmadığı belirtilecektir (Evet/Hayır). Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Örnek Tablo 34: Ozon Zararı

2.6.2. Ozon zararı değerlendirme		Birim	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Ozon zararı değerlendirme ve analizi	Deneme Alanı Sayısı	Adet						
	Analiz Sonuçları	Var/yok						

Alt gösterge 2.6.3	İbre-yaprak ile döküntü örnekleri konsantrasyonu (derişimi)
Ölçme birimi	Adet, µg/m ³
Ölçme aralığı	İbre yaprak için 2 yıl, döküntü için 1 yıl
Veri kaynağı	OGM Orman Zararlıları ile Mücadele Dairesi Başkanlığı kayıtları
Sorumlu birim	OGM Orman Zararlıları ile Mücadele Dairesi Başkanlığı
Değişkenler	2.6.3.1 İbre yaprak örnekleme ve analizi 2.6.3.2 Döküntü (ibre, yaprak, dal ve kozalak) örnekleme ve analizi

Açıklamalar: İbre-yaprak döküntü konsantrasyonu alt göstergesi altında yer alan ibre-yaprak örnekleme analizi değişkeni iki yıllık periyotlar, döküntü (ibre, yaprak, dal, kozalak) örnekleme ve analizi değişkeni ise yıllık olarak sayı ve ölçüm sonuçlarını (µg/m³) içeren bir tablo halinde düzenlenecektir. Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Örnek Tablo 35: İbre-Yaprak İle Döküntü Örnekleri Konsantrasyonu

2.6.3. İbre-yaprak ile döküntü örnekleri konsantrasyonu (derişimi)		Birim	../..	2015	2016	2017	2018	2019
İbre yaprak örnekleme ve analizi	Analiz Sayısı	Adet						
	Analiz Sonuçları	µg/m ³						
Döküntü (ibre, yaprak, dal ve kozalak) örnekleme ve analizi	Analiz Sayısı	Adet						
	Analiz Sonuçları	µg/m ³						

Alt gösterge 2.6.4	Toprak sağlığının izlenmesi
Ölçme birimi	Adet, mg kg ⁻¹
Ölçme aralığı	10 yıl
Veri kaynağı	OGM Orman Zararlıları ile Mücadele Dairesi Başkanlığı kayıtları
Sorumlu birim	OGM Orman Zararlıları ile Mücadele Dairesi Başkanlığı
Değişkenler	2.6.4.1 Toprak örnekleme ve analizi

Açıklamalar: Toprak sağlığı altında toprak örnekleme ve analizi değişkeninin örnek sayısı ve analiz sonuçları (mg kg⁻¹) 10 yıllık periyotlar halinde derlenecektir. Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Örnek Tablo 36: Toprak Sağlığı

2.6.4. Toprak Sağlığı		Birim	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Toprak örnekleme ve analizi	Analiz Sayısı	Adet						
	Analiz Sonuçları	(Mg kg ⁻¹)						

Alt gösterge 2.6.5	Fenolojik gözlemler
Ölçme birimi	Adet
Ölçme aralığı	1 yıl
Veri kaynağı	OGM Orman Zararlıları ile Mücadele Dairesi Başkanlığı kayıtları
Sorumlu birim	OGM Orman Zararlıları ile Mücadele Dairesi Başkanlığı

Alt gösterge 2.6.6	Meteorolojik gözlemler
Ölçme birimi	Adet, mm, °C, %, W/m ² , m/s, kPa, Vol %
Ölçme aralığı	1 yıl
Veri kaynağı	Otomatik Meteorolojik Gözlem İstasyonları (OMGİ) Kayıtları
Sorumlu birim	OGM Orman Zararlıları ile Mücadele Dairesi Başkanlığı

Alt gösterge 2.6.7	Vejetasyon ve biyolojik çeşitlilik
Ölçme birimi	Adet
Ölçme aralığı	5 yıl
Veri kaynağı	OGM Orman Zararlıları ile Mücadele Dairesi Başkanlığı kayıtları
Sorumlu birim	OGM Orman Zararlıları ile Mücadele Dairesi Başkanlığı

Alt gösterge 2.6.8	Ağaç büyümesi ve hasılatı durum tespiti
Ölçme birimi	Adet
Ölçme aralığı	5 yıl
Veri kaynağı	OGM Orman Zararlıları ile Mücadele Dairesi Başkanlığı kayıtları
Sorumlu birim	OGM Orman Zararlıları ile Mücadele Dairesi Başkanlığı

Açıklamalar: Fenolojik gözlemler, meteorolojik gözlemler, vejetasyon ve biyolojik çeşitlilik durumunun tespiti, ağaç büyümesi ve durum tespiti alt göstergeleri nitel karakterdedir.

- Fenolojik gözlem sayısı, gözlem yapılan ağaç sayısı ve yapılan değerlendirmeler (yıllık olarak);
- Meteorolojik ölçüm yapılan istasyon sayısı ve OMGİ'lerden alınan meteorolojik verilerine dayalı değerlendirmeler (yıllık olarak);
- Vejetasyon ve biyolojik çeşitlilik durumunun tespiti için gözlem yapılan değerlendirme alanlarının sayısı ve bu alanlarda tespit edilen odunsu ve otsu bitkilerin adı ve değerlendirmeler (5 yılda bir);
- Ağaç büyümesi ve hasılatı için değerlendirme yapılan gözlem alanı sayısı ve bu alanlarda seçili ağaçlarda yapılan çap vb ölçümler ve bunlara dayalı değerlendirmeler (5 yılda bir)

bu alt göstergeler altında derlenmelidir. Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Örnek Tablo 37: Gözlemler

2.6.5.-8. Gözlem Niteliği		Birim	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Fenolojik gözlemler	Gözlem Yapılan Ağaç Sayısı	Adet						
	Gözlem Sonuçları	(İyi/Orta/Zayıf)						
Meteorolojik gözlemler	Meteorolojik ölçüm yapılan istasyon sayısı	Adet						
	Gözlem Sonuçları	(İyi/Orta/Zayıf)						
Vejetasyon ve biyolojik çeşitlilik gözlemleri	Gözlem Sayısı	Adet						
	Gözlem Sonuçları	(İyi/Orta/Zayıf)						
Ağaç büyümesi ve hasılatı durum tespiti	Gözlem Sayısı	Adet						
	Gözlem Sonuçları	(İyi/Orta/Zayıf)						

Alt gösterge 2.6.9	Ağaçlarda hasar etmenleri ile ağaçların tacında görsel değerlendirme
Ölçme birimi	Adet, %, Sınıf (1,2,3)
Ölçme aralığı	1 yıl
Veri kaynağı	OGM Orman Zararlıları ile Mücadele Dairesi Başkanlığı kayıtları
Sorumlu birim	OGM Orman Zararlıları ile Mücadele Dairesi Başkanlığı
Değişkenler	2.6.9.1 Hasar etmenleri değerlendirmesi 2.6.9.2 Taçta ibre yaprak kayıp durumu değerlendirmesi 2.6.9.3 Taçta meyve kozalak durumu değerlendirmesi

Açıklamalar: Ağaçlarda hasar etmenleri ile ağaçların tacında görsel değerlendirme alt göstergesi altında yer alan;

- Hasar etmenleri için gözlem alanı sayısı, değerlendirme yapılan ağaç sayısı ve tespit edilen böcek, mantar vb zararlı sayısı (adet);
- Taçta, ibre-yaprak kayıp durumu için gözlem alanı sayısı, değerlendirme yapılan ağaç sayısı ve ibre-yaprak kayıp oranı (%);

Taçta meyve kozalak durumu için gözlem alanı sayısı, değerlendirme yapılan ağaç sayısı ve meyve kozalak durumu (Sınıf 1-2-3) yıllık olarak aşağıda örnek olarak verilen tek bir tablo halinde düzenlenebilir. Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Örnek Tablo 38: Ağaçlarda Hasar Etmenleri İle Ağaçların Tacında Görsel Değerlendirme

2.6.9 Ağaçlarda hasar etmenleri ile ağaçların tacında görsel değerlendirme		Birim	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Hasar etmenleri	Gözlem alanı sayısı	Adet						
	Değerlendirilen ağaç sayısı	Adet						
	Böcek, mantar vb zararlı sayısı	Adet						
Taçta ibre-yaprak kaybı	Gözlem alanı sayısı	Adet						
	Değerlendirilen ağaç sayısı	Adet						
	Kayıp oranı	%						
Taçta meyve kozalak durumu	Gözlem alanı sayısı	Adet						
	Değerlendirilen ağaç sayısı	Ha						
	Meyve ve kozalak durumu	Sınıf 1-2-3						

GÖSTERGE 2.7: ORMAN YOLLARI VE TESİSLERİ

Tanımı

Ulaşım ve/veya yangın önleme amaçlı yapılan yol ve şerit uzunluğu, kayıp alan ve kayıp servet miktarını ifade eder.

Alt göstergeler

Alt gösterge 2.7.1	Ulaşım yolları
Ölçme birimi	Km, Ha, m ³
Ölçme aralığı	1 yıl
Veri kaynağı	OGM İnşaat ve İkmal Dairesi Başkanlığı kayıtları ORBİS
Sorumlu birim	OGM İnşaat ve İkmal Dairesi Başkanlığı
Değişkenler	2.7.1.1 Orman Yolu

Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Örnek Tablo 39: Ulaşım Yolları

2.7.1.1 Orman yolu		Birim	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Orman yolu	Uzunluk	Km						
	Kayıp alan	Ha						
	Kayıp servet	m3						

Alt gösterge 2.7.2	Yangın emniyet yol ve şeritleri
Ölçme birimi	Km, Adet, Ha, m ³
Ölçme aralığı	1 yıl
Veri kaynağı	OGM Orman Yangınları ile Mücadele Dairesi Başkanlığı kayıtları ORBİS
Sorumlu birim	OGM Orman Yangınları ile Mücadele Dairesi Başkanlığı
Değişkenler	2.7.2.1 Yangın emniyet yol ve şeritleri

Örnek Tablo 40: Yangın Emniyet Yol ve Şeritleri

2.7.2.1 Yangın emniyet yol ve şeritleri		Birim	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Yangın emniyet yol ve şeritleri	Uzunluğu	Km						
	Sayısı	Adet						
	Kayıp alan	Ha						
	Kayıp servet	m3						

Açıklamalar: Ulaşım amaçlı her türlü yol ve yangın önleme amaçlı yapılan emniyet yol ve şeritleri sayı ve kapsadıkları alan ve bu tesislerin yapımı sırasında kayıp edilen odun miktarı yıllık olarak ve en az son 10 yılı kapsayacak şekilde bir tablo halinde düzenlenecektir. Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

KRİTER 3: ORMANLARIN ÜRETİM KAPASİTESİ VE FONKSİYONLARI

Bu kriter ormanlardan elde edilen her türlü mal ve hizmete ilişkin kapasitelere odaklanmaktadır. Kriter altında 3 gösterge belirlenmiştir.

GÖSTERGE 3.1: ARTIM VE ÜRETİM

Tanımı

Ormanlardan yapılan odun üretimi ve bu alanlardaki odun artımını ifade eder.

Alt göstergeler

Alt gösterge 3.1.1	Artım
Ölçme birimi	m ³
Ölçme aralığı	5 yıl
Veri kaynağı	Orman amenajman planları ORBİS
Sorumlu birim	OGM İşletme ve Pazarlama Dairesi Başkanlığı
Değişkenler	3.1.1.1 Üretim ormanlarında artım 3.1.1.2 Diğer ormanlarda artım

Örnek Tablo 41: Ormanlarda Artım

Faaliyetler	Yılı 2019 M³
Üretim ormanlarında artım	
Diğer ormanlarda artım	
TOPLAM	

Alt gösterge 3.1.2	Üretim
Ölçme birimi	m ³ , ster
Ölçme aralığı	1 yıl
Veri kaynağı	OGM İşletme ve Pazarlama Dairesi Başkanlığı kayıtları ORBİS
Sorumlu birim	OGM İşletme ve Pazarlama Dairesi Başkanlığı
Değişkenler	3.1.2.1 Endüstriyel odun üretimi 3.1.2.2 Yakacak odun üretimi

Açıklamalar: Artıma ilişkin veriler üretim ormanlarında ve diğer ormanlarda olmak üzere orman amenajman planlarından veya entegre edilmişse ORBİS'ten temin edilecektir. Üretime ilişkin veriler ise, yılsonu bilançolarından alınacak, ürün tipleri bazında ve son 10 yılı kapsayacak şekilde tablo halinde düzenlenecektir. Bu tablolar grafiklerle desteklenebilir. Aşağıda odun üretimine ilişkin iki değişkenin de verilerini ihtiva eden bir tablo örneği verilmektedir. Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Örnek Tablo 42: Odun Üretimi

3.1.2 Üretim	Birim	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Tomruk	m3						
Tel Direk	m3						
Maden Direk	m3						
Sanayi Odunu	m3						
Kâğıtlık Odun	m3						
Lif Yonga Odunu	m3						
Sırık	m3						
END. ODUN TOPLAM	m3						
Yakacak odun	Ster						

GÖSTERGE 3.2: ODUN DIŞI ÜRÜNLER VE HİZMETLER**Tanımı**

Ormanlardan odun dışında elde edilen her türlü ürün ve hizmetleri ifade eder.

Alt göstergeler

Alt gösterge 3.2.1	Odun dışı ürünler
Ölçme birimi	Ton, Kg, Adet
Ölçme aralığı	1 yıl
Veri kaynağı	OGM Odun Dışı Ürünler ve Hizmetler Dairesi Başkanlığı kayıtları ORBİS
Sorumlu birim	OGM Odun Dışı Ürünler ve Hizmetler Dairesi Başkanlığı

Açıklamalar: Odun dışı ürünler, ürün bazında yıllık üretimi ihtiva eden ve son 5 yılı kapsayan bir tablo şeklinde düzenlenecektir. Buna örnek bir tablo aşağıda verilmektedir. Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Örnek Tablo 43: Odun Dışı Ürünler

3.2.1 Odun Dışı Ürünler		Üretim						
Ürün Adı	Bilimsel Adı	Birim	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Kekik	<i>Thymus, Thymbra, Origanum, Satureja spp.</i>							
Laden	<i>Cistus spp.</i>							
Defne	<i>Laurus nobilis</i>							
Kestane	<i>Castanea sativa</i>							
Fıstık Çamı	<i>Pinus pinea</i>							
Kocayemiş	<i>Arbutus spp.</i>							
Adaçayı	<i>Salvia spp.</i>							
Keçiboynuzu	<i>Ceratonia siliqua</i>							
Mersin	<i>Myrtus comminus</i>							
Sumak	<i>Rhus coriaria</i>							
Dağ Çayı	<i>Sideritis spp.</i>							
Sıklamen	<i>Cyclamen spp.</i>							
İhlamur	<i>Tilia spp.</i>							
Alıç	<i>Crataegus spp.</i>							
Funda	<i>Erica spp.</i>							
Kuşburnu	<i>Rosa canina</i>							
Biberiye	<i>Rosmarinus officinalis</i>							
Ahlat	<i>Pyrus spp.</i>							
Yabani Elma	<i>Malus sylvestris</i>							
Gölsoğanı	<i>Leucojum aestivum</i>							

Alt gösterge 3.2.2	Hizmetler
Ölçme birimi	Ha, Adet
Ölçme aralığı	1 yıl
Veri kaynağı	OGM Odun dışı Ürünler ve Hizmetler Dairesi Başkanlığı kayıtları TOB Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü kayıtları ORBİS
Sorumlu birim	OGM Odun dışı Ürünler ve Hizmetler Dairesi Başkanlığı
Değişkenler	3.2.2.1 Şehir ormanı 3.2.2.2 Mesire yeri 3.2.2.3 Milli park 3.2.2.4 Tabiat parkı 3.2.2.5 Tabiat anıtı 3.2.2.6 Tabiatı koruma alanı 3.2.2.7 Yaban hayatı geliştirme sahası

Örnek Tablo 44: Hizmetler

3.2.2 Hizmetler		Birim	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Şehir ormanı	Sayı	Adet						
Mesire yeri	Sayı	Adet						
Milli park	Sayı	Adet						
	Alan	Ha						
Tabiat parkı	Sayı	Adet						
	Alan	Ha						
Tabiat anıtı	Sayı	Adet						
	Alan	Ha						
Tabiatı koruma alanı	Sayı	Adet						
	Alan	Ha						
Yaban hayatı geliştirme sahası	Sayı	Adet						
	Alan	Ha						

Açıklamalar: Hizmetler alt göstergesinin altında yer alan 3.2.2.1 Şehir Ormanı ve 3.2.2.2 Mesire yeri değişkenleri sadece sayı olarak belirtilecektir. Diğer değişkenler için toplam sayı ve alanı ihtiva eden ve son 10 yılı kapsayan bir tablo düzenlenecektir. Buna örnek bir tablo yukarıda verilmektedir. Bu tabloda verilen veriler grafiklerle desteklenebilir. Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

GÖSTERGE 3.3: SERTİFİKALI ORMAN**Tanımı**

Bağımsız kuruluşlarca verilen orman yönetim sertifikasına sahip ormanların sayısı ve alanını ifade eder.

Alt göstergeler

Alt gösterge 3.3.1	Sertifikalı orman
Ölçme birimi	Ha, Adet
Ölçme aralığı	1 yıl
Veri kaynağı	OGM İşletme ve Pazarlama Dairesi Başkanlığı kayıtları
Sorumlu birim	OGM İşletme ve Pazarlama Dairesi Başkanlığı

Açıklamalar: Sertifikalı ormanların sayısı ve alanı varsa sertifika çeşitlerine göre ve yıllar itibariyle bir tablo halinde düzenlenecektir. Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Örnek Tablo 45: Sertifikalı Ormanlar

3.3.1 Sertifikalı orman	Sertifika Çeşidi	Birim	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Sertifikalı orman alanları	FSC	Adet						
		Ha						
	PEFC	Adet						
		Ha						
	DİĞER	Adet						
		Ha						
TOPLAM		Adet						
		Ha						

KRİTER 4: ORMAN BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİĞİ

Bilindiği gibi biyolojik çeşitlilik kaybı küresel düzeyde en önemli çevresel endişelerden birini oluşturmaktadır. Bu kriter ormanlarda ve orman alanlarında biyolojik çeşitlilik durumunun takip edilmesine ayrılmış olup 11 göstergeden oluşmaktadır.

GÖSTERGE 4.1: AĞAÇ TÜR ÇEŞİTLİLİĞİ

Tanımı

Ormanlarda ve orman alanlarında ağaç türü çeşitliliği ve kapsadıkları alanları ifade eder.

Alt göstergeler

Gösterge 4.1	Ağaç tür çeşitliliği
Ölçme birimi	Ha,%
Ölçme aralığı	5 yıl
Veri kaynağı	Orman amenajman planları
Sorumlu birim	OGM Orman İdaresi ve Planlama Dairesi Başkanlığı

Açıklamalar: Normal kapalı ve boşluklu kapalı ormanlarda amenajman planlarında mevcut olan ağaç tür karışımı sınıflarına ait, alansal ve yapısal (kapalılık, karışım, kalın çaplı ağaç sayısı vb) bilgiler tablo halinde düzenlenecek. Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Örnek Tablo 46: Ağaç Tür Çeşitliliği

4.1 Ağaç Türü		Birim	../..	2015	2016	2017	2018	2019
İbrelî	Kızılçam	Ha						
		%						
	Karaçam	Ha						
		%						
	Sarıçam	Ha						
		%						
	Ardıç	Ha						
		%						
	Gökmar	Ha						
		%						
	Sedir	Ha						
		%						
	Ladin	Ha						
		%						
	Fıstıkçamı	Ha						
		%						
	Diğer	Ha						
		%						
TOPLAM		Ha						
		%						

Yapraklı	Meşe	Ha					
		%					
	Kayın	Ha					
		%					
	Kızılağaç	Ha					
		%					
	Kestane	Ha					
		%					
	Gürgen	Ha					
		%					
	Kavak	Ha					
		%					
	Ihlamur	Ha					
		%					
	Dışbudak	Ha					
		%					
	Okalıptüs	Ha					
		%					
	Diğer	Ha					
		%					
TOPLAM		Ha					
		%					
GENEL TOPLAM		Ha					

GÖSTERGE 4.2: GENÇLEŞTİRME**Tanımı**

Normal kapalı ve boşluklu kapalı ormanlarda gençleştirme, orman içi ve dışı ağaçlandırma alanları ile başarı yüzdelerini ifade eder.

Alt göstergeler

Alt gösterge 4.2.1	Doğal gençleştirme
Ölçme birimi	Ha, %
Ölçme aralığı	5 yıl
Veri kaynağı	OGM Silvikültür Dairesi Başkanlığı kayıtları
Sorumlu birim	OGM Silvikültür Dairesi Başkanlığı

Alt gösterge 4.2.2	Yapay gençleştirme
Ölçme birimi	Ha, %
Ölçme aralığı	5 yıl
Veri kaynağı	OGM Silvikültür Dairesi Başkanlığı kayıtları
Sorumlu birim	OGM Silvikültür Dairesi Başkanlığı

Alt gösterge 4.2.3	Baltalıklarda yenileme
Ölçme birimi	Ha, %
Ölçme aralığı	5 yıl
Veri kaynağı	OGM Silvikültür Dairesi Başkanlığı kayıtları
Sorumlu birim	OGM Silvikültür Dairesi Başkanlığı

Alt gösterge 4.2.4	Orman içi ağaçlandırma
Ölçme birimi	Ha, %
Ölçme aralığı	5 yıl
Veri kaynağı	OGM Ağaçlandırma Dairesi Başkanlığı kayıtları OGM Silvikültür Dairesi Başkanlığı kayıtları Orman Amenajman Planları
Sorumlu birim	OGM Ağaçlandırma Dairesi Başkanlığı

Alt gösterge 4.2.5	Doğal genişleme alanı
Ölçme birimi	Ha, %
Ölçme aralığı	5 yıl
Veri kaynağı	OGM Ağaçlandırma Dairesi Başkanlığı kayıtları OGM Silvikültür Dairesi Başkanlığı kayıtları Orman Amenajman Planları
Sorumlu birim	OGM Silvikültür Dairesi Başkanlığı

Alt gösterge 4.2.6	Orman dışı ağaçlandırma
Ölçme birimi	Ha, %
Ölçme aralığı	5 yıl
Veri kaynağı	OGM Ağaçlandırma Dairesi Başkanlığı kayıtları OGM Silvikültür Dairesi Başkanlığı kayıtları Orman Amenajman Planları
Sorumlu birim	OGM Ağaçlandırma Dairesi Başkanlığı

Açıklamalar: Alt göstergeler aşağıda bir örneği verilen tek bir tablo halinde yıllar itibarıyla düzenlenebilir, bu tablo grafiklerle desteklenebilir. Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Örnek Tablo 47: Gençleştirme, Yenileme ve Ağaçlandırma

4.2 Gençleştirme		Birim	../.	2015	2016	2017	2018	2019
Doğal gençleştirme	Alan	Ha						
	Başarı	%						
Yapay gençleştirme	Alan	Ha						
	Başarı	%						
Baltalıklarda yenileme	Alan	Ha						
	Başarı	%						
Orman içi ağaçlandırma	Alan	Ha						
	Başarı	%						
Doğal genişleme alanı	Alan	Ha						
	Başarı	%						
Orman dışı ağaçlandırma	Alan	Ha						
	Başarı	%						

GÖSTERGE 4.3: DOĞALLIK**Tanımı**

İbrelî, yapraklı ve karışık ormanlarda insan müdahalesi görmemiş (doğal) ve/veya görmüş (yarı doğal) alanlar ile plantasyon alanları ve bu alanların toplam orman alanına oranlarını ifade eder.

Alt göstergeler

Alt gösterge 4.3.1	İnsan müdahalesi görmeyen doğal orman alanı
Ölçme birimi	Ha, %
Ölçme aralığı	5 yıl
Veri kaynağı	Orman amenajman planları
Sorumlu birim	OGM Orman İdaresi ve Planlama Dairesi Başkanlığı

Alt gösterge 4.3.2	Yarı doğal orman alanı
Ölçme birimi	Ha, %
Ölçme aralığı	5 yıl
Veri kaynağı	Orman amenajman planları
Sorumlu birim	OGM Orman İdaresi ve Planlama Dairesi Başkanlığı

Alt gösterge 4.3.3	Plantasyon
Ölçme birimi	Ha, %
Ölçme aralığı	5 yıl
Veri kaynağı	Orman amenajman planları OGM Ağaçlandırma Dairesi Başkanlığı kayıtları
Sorumlu birim	OGM Ağaçlandırma Dairesi Başkanlığı

Açıklamalar: Veriler orman amenajman planlarından normal kapalı ve boşluklu kapalı ormanlar itibarıyla alınacaktır, alanlarla birlikte bu alanların toplam alana oranı belirtilecektir. Her üç alt gösterge tek bir tablo halinde gösterilebilir. Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Örnek Tablo 48: Doğallık

4.3 Doğallık	Kapalılık		Birimi	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Doğal	Normal	İbrelî	Ha						
			%						
		Yapraklı	Ha						
			%						
		Karışık	Ha						
			%						
	Boşluklu	İbrelî	Ha						
			%						
		Yapraklı	Ha						
			%						
		Karışık	Ha						
			%						
Yarı doğal	Normal	İbrelî	Ha						
			%						
		Yapraklı	Ha						
			%						
		Karışık	Ha						
			%						
	Boşluklu	İbrelî	Ha						
			%						
		Yapraklı	Ha						
			%						
		Karışık	Ha						
			%						
Plantasyon	Normal	İbrelî	Ha						
			%						
		Yapraklı	Ha						
			%						
		Karışık	Ha						
			%						
	Boşluklu	İbrelî	Ha						
			%						
		Yapraklı	Ha						
			%						
		Karışık	Ha						
			%						
TOPLAM ALAN (ha)									

GÖSTERGE 4.4: TANITILAN AĞAÇ TÜRLERİ

Tanımı

Normal kapalı ve boşluklu kapalı ormanlarda yabancı, yayılıcı ve kendi doğal ortamı dışında yayılmış ağaç türlerinin kapladığı alanlar ve toplam alana oranlarını ifade eder.

Alt göstergeler

Alt gösterge 4.4.1	Doğal yayılış alanı dışında yerli türler
Ölçme birimi	Ha, %
Ölçme aralığı	5 yıl
Veri kaynağı	Orman amenajman planları OGM Ağaçlandırma Dairesi Başkanlığı kayıtları
Sorumlu birim	OGM Orman İdaresi ve Planlama Dairesi Başkanlığı

Alt gösterge 4.4.2	Yabancı ağaç türleri ile kaplı alan
Ölçme birimi	Ha, %
Ölçme aralığı	5 yıl
Veri kaynağı	Orman amenajman planları OGM Ağaçlandırma Dairesi Başkanlığı kayıtları
Sorumlu birim	OGM Orman İdaresi ve Planlama Dairesi Başkanlığı

Alt gösterge 4.4.3	Yayılıcı türler
Ölçme birimi	Ha, %
Ölçme aralığı	5 yıl
Veri kaynağı	Orman amenajman planları OGM Ağaçlandırma Dairesi Başkanlığı kayıtları
Sorumlu birim	OGM Orman İdaresi ve Planlama Dairesi Başkanlığı

Açıklamalar: Alt göstergelere ilişkin veriler ağaç türü bazında olmak üzere yayılış alanlarını ve toplam alana oranlarını ihtiva edecek şekilde ayrı tablolar halinde düzenlenecektir. Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Örnek Tablo 49: Tanıtılan Ağaç Türleri

4.4 Tanıtılan Ağaç Türleri	Kapalılık	Ağaç Türü*	Birimi	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Doğal yayılış alanı dışındaki yerli türler	Normal		Ha						
			%						
			Ha						
			%						
			Ha						
			%						
	Boşluklu		Ha						
			%						
			Ha						
			%						
			Ha						
			%						
Yabancı türler	Normal		Ha						
			%						
			Ha						
			%						
			Ha						
			%						
	Boşluklu		Ha						
			%						
			Ha						
			%						
			Ha						
			%						
Yayılcı türler	Normal		Ha						
			%						
			Ha						
			%						
			Ha						
			%						
	Boşluklu		Ha						
			%						
			Ha						
			%						
			Ha						
			%						
TOPLAM ALAN (ha)									
*Not: Ağaç türü sayısı kadar tabloda satır ilave edilebilir.									

GÖSTERGE 4.5: ÖLÜ ODUN**Tanımı**

Normal kapalı ve boşluklu kapalı ormanlarda dikili ve yatık haldeki ölü odunun hacmini ifade eder.

Alt göstergeler

Alt gösterge 4.5.1	Dikili
Ölçme birimi	m ³ , m ³ /Ha
Ölçme aralığı	5 yıl
Veri kaynağı	Orman amenajman planları
Sorumlu birim	OGM Orman İdaresi ve Planlama Dairesi Başkanlığı

Alt gösterge 4.5.2	Yatık
Ölçme birimi	m ³ , m ³ /Ha
Ölçme aralığı	5 yıl
Veri kaynağı	Orman amenajman planları
Sorumlu birim	OGM Orman İdaresi ve Planlama Dairesi Başkanlığı

Açıklamalar: Veriler orman amenajman planlarından temin edilecek (dikili ölü odun alt göstergesi için 8 cm ve üstü çapa sahip dikili ölü ağaçlar, yatık ölü odun alt göstergesi için 10 cm ve üstü çapa sahip en az 50 cm boyundaki yatık ölü odun dikkate alınacak), düzenlenecek tabloda hektardaki ölü odun ortalaması da belirtilecek. Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Örnek Tablo 50: Ölü Odun

4.5 Ölü Odun	Kapalılık	Birimi	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Dikili ölü odun	Normal	m ³						
		m ³ /Ha						
	Boşluklu	m ³						
		m ³ /Ha						
Yatık ölü odun	Normal	m ³						
		m ³ /Ha						
	Boşluklu	m ³						
		m ³ /Ha						
TOPLAM		m ³						
		m ³ /Ha						

GÖSTERGE 4.6: GEN KAYNAKLARI**Tanımı**

Gen koruma alanları ve tohum kaynaklarının sayısı ve alanlarını (in-situ ve ex-situ) ifade eder.

Alt göstergeler

Alt gösterge 4.6.1	Gen koruma alanları
Ölçme birimi	Ha, Adet
Ölçme aralığı	5 yıl
Veri kaynağı	OGM Dış İlişkiler, Eğitim ve Araştırma Dairesi Başkanlığı-OATIAEM kayıtları OGM Fidanlık ve Tohum İşleri Dairesi Başkanlığı kayıtları OGM Silvikültür Dairesi Başkanlığı kayıtları OGM Orman İdaresi ve Planlama Dairesi Başkanlığı kayıtları Orman amenajman planları
Sorumlu birim	OGM Dış İlişkiler, Eğitim ve Araştırma Dairesi Başkanlığı-OATIAEM
Değişkenler	4.6.1.1 In-situ alanlar 4.6.1.2 Ex-situ alanlar

Alt gösterge 4.6.2	Tohum kaynakları
Ölçme birimi	Ha, Adet
Ölçme aralığı	5 yıl
Veri kaynağı	OGM Dış İlişkiler, Eğitim ve Araştırma Dairesi Başkanlığı-OATIAEM kayıtları OGM Fidanlık ve Tohum İşleri Dairesi Başkanlığı kayıtları OGM Silvikültür Dairesi Başkanlığı kayıtları OGM Orman İdaresi ve Planlama Dairesi Başkanlığı kayıtları Orman amenajman planları
Sorumlu birim	OGM Dış İlişkiler, Eğitim ve Araştırma Dairesi Başkanlığı-OATIAEM
Değişkenler	4.6.2.1 In-situ alanlar 4.6.2.2 Ex-situ alanlar

Açıklamalar: Alt göstergeler tek bir tablo halinde düzenlenebilir. Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Örnek Tablo 51: Gen Kaynakları

4.6 Gen Kaynakları	Koruma Yöntemi	Birimi	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Gen koruma alanları	In-Situ	Adet						
		Ha						
	Ex-Situ	Adet						
		Ha						
Tohum kaynakları	In-Situ	Adet						
		Ha						
	Ex-Situ	Adet						
		Ha						
TOPLAM		Adet						
		Ha						

GÖSTERGE 4.7: ORMANIN PARÇALARA AYRILMASI**Tanımı**

Orman olmayan alanlarla birbirinden ayrılmış orman parçalarının sayısı ve alanını ifade eder.

Alt göstergeler

Alt gösterge 4.7.1	Parça sayısı
Ölçme birimi	Adet
Ölçme aralığı	5 yıl
Veri kaynağı	OGM Orman İdaresi ve Planlama Dairesi Başkanlığı kayıtları OGM Bilgi Sistemleri Dairesi Başkanlığı kayıtları
Sorumlu birim	OGM Orman İdaresi ve Planlama Dairesi Başkanlığı
Değişkenler	4.7.1.1 “10” hektardan küçük orman parçaları sayısı 4.7.1.2 “10-99” hektar büyüklüğündeki parçaların sayısı 4.7.1.3 “100-999” hektar büyüklüğündeki parçaların sayısı 4.7.1.4 “1000” hektar ve daha büyük parçaların sayısı

Alt gösterge 4.7.2	Parça alanı
Ölçme birimi	Hektar
Ölçme aralığı	5 yıl
Veri kaynağı	OGM Orman İdaresi ve Planlama Dairesi Başkanlığı kayıtları OGM Bilgi Sistemleri Dairesi Başkanlığı kayıtları
Sorumlu birim	OGM Orman İdaresi ve Planlama Dairesi Başkanlığı
Değişkenler	4.7.2.1 “10” hektardan küçük orman parçalarının alanı 4.7.2.2 “10-99” hektar büyüklüğündeki parçalarının alanı 4.7.2.3 “100-999” hektar büyüklüğündeki parçalarının alanı 4.7.2.4 “1000” hektar ve daha büyük parçalarının alanı

Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Örnek Tablo 52: Ormanların Parçalara Ayrılması

4.7.1/4.7.2 Parça Sayısı Ve Alanı	Önceki Envanter Yılı (.../...)			Son Envanter Yılı (.../...)		
	Parça Sayısı	Alanı	Ortalama Parça Büyüklüğü	Parça Sayısı	Alanı	Ortalama Parça Büyüklüğü
	Adet	Ha	Ha	Adet	Ha	Ha
< 10 hektar orman parçası						
10-99 hektar orman parçası						
100-999 hektar orman parçası						
> 1000 hektar orman parçası						

Alt gösterge 4.7.3	Ekolojik koridor alanı
Ölçme birimi	Hektar, %
Ölçme aralığı	5 yıl
Veri kaynağı	OGM Orman İdaresi ve Planlama Dairesi Başkanlığı kayıtları OGM Bilgi Sistemleri Dairesi Başkanlığı kayıtları
Sorumlu birim	OGM Orman İdaresi ve Planlama Dairesi Başkanlığı

Alt gösterge 4.7.4	Kaybolan alan
Ölçme birimi	Hektar, %
Ölçme aralığı	5 yıl
Veri kaynağı	OGM Orman İdaresi ve Planlama Dairesi Başkanlığı kayıtları OGM Bilgi Sistemleri Dairesi Başkanlığı kayıtları
Sorumlu birim	OGM Orman İdaresi ve Planlama Dairesi Başkanlığı

Alt gösterge 4.7.5	Kazanılan alan
Ölçme birimi	Hektar, %
Ölçme aralığı	5 yıl
Veri kaynağı	OGM Orman İdaresi ve Planlama Dairesi Başkanlığı kayıtları OGM Bilgi Sistemleri Dairesi Başkanlığı kayıtları
Sorumlu birim	OGM Orman İdaresi ve Planlama Dairesi Başkanlığı

Açıklamalar: Orman parçalılığına ait veriler, coğrafi bilgi sistemi uygulamaları kullanılarak hesaplanacaktır. Ekolojik koridorlar alt göstergesi için sadece bu amaçla tesis edilmiş veya belirlenmiş ve kayıt altına alınmış alanlar dikkate alınacaktır. Kaybolan ve kazanılan alana ilişkin hesaplamalar, Orman İdaresi ve Planlama Dairesi başkanlığınca doğrulanabilir veriler dikkate alınarak yapılacaktır. Veriler, ayrı ayrı veya tek bir tablo halinde düzenlenebilir. Parça alanı alt göstergesi altındaki değişkenler için parçaların ortalama büyüklükleri de hesaplanıp ilgili tabloya konacaktır. Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Örnek Tablo 53: Parçalılık

4.7.3/4/5 Parçalılık	Birimi	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Ekolojik koridor alanları	Ha						
	%						
Kaybolan alan	Ha						
	%						
Kazanılan alan	Ha						
	%						

GÖSTERGE 4.8: TEHDİT ALTINDAKİ ORMAN TÜRLERİ**Tanımı**

IUCN Kırmızı Listede yer alan kategorilere göre tehdit altındaki orman ekosisteminde yer alan tür sayılarını ifade eder.

Alt göstergeler

Alt gösterge 4.8.1	Tükenmiş (EX)
Ölçme birimi	Adet
Ölçme aralığı	5 Yıl
Veri kaynağı	TOB DKMPGM kayıtları OGM Orman İdaresi ve Planlama Dairesi Başkanlığı kayıtları OGM Odun Dışı Ürünler ve Hizmetler Dairesi Başkanlığı kayıtları OGM Bilgi Sistemleri Dairesi Başkanlığı kayıtları Doğa Koruma Merkezi kayıtları
Sorumlu birim	TOB DKMPGM Biyolojik Çeşitlilik Dairesi Başkanlığı / DKM

Alt gösterge 4.8.2	Doğada tükenmiş (EX)
Ölçme birimi	Adet
Ölçme aralığı	5 Yıl
Veri kaynağı	TOB DKMPGM kayıtları OGM Orman İdaresi ve Planlama Dairesi Başkanlığı kayıtları OGM Odun Dışı Ürünler ve Hizmetler Dairesi Başkanlığı kayıtları OGM Bilgi Sistemleri Dairesi Başkanlığı kayıtları Doğa Koruma Merkezi kayıtları
Sorumlu birim	TOB DKMPGM Biyolojik Çeşitlilik Dairesi Başkanlığı / DKM

Alt gösterge 4.8.3	Kritik (CR)
Ölçme birimi	Adet
Ölçme aralığı	5 Yıl
Veri kaynağı	TOB DKMPGM kayıtları OGM Orman İdaresi ve Planlama Dairesi Başkanlığı kayıtları OGM Odun Dışı Ürünler ve Hizmetler Dairesi Başkanlığı kayıtları OGM Bilgi Sistemleri Dairesi Başkanlığı kayıtları Doğa Koruma Merkezi kayıtları
Sorumlu birim	TOB DKMPGM Biyolojik Çeşitlilik Dairesi Başkanlığı / DKM

Alt gösterge 4.8.4	Tehlikede (EN)
Ölçme birimi	Adet
Ölçme aralığı	5 Yıl
Veri kaynağı	TOB DKMPGM kayıtları OGM Orman İdaresi ve Planlama Dairesi Başkanlığı kayıtları OGM Odun Dışı Ürünler ve Hizmetler Dairesi Başkanlığı kayıtları OGM Bilgi Sistemleri Dairesi Başkanlığı kayıtları Doğa Koruma Merkezi kayıtları
Sorumlu birim	TOB DKMPGM Biyolojik Çeşitlilik Dairesi Başkanlığı / DKM

Alt gösterge 4.8.5	Duyarlı (VU)
Ölçme birimi	Adet
Ölçme aralığı	5 Yıl
Veri kaynağı	TOB DKMPGM kayıtları OGM Orman İdaresi ve Planlama Dairesi Başkanlığı kayıtları OGM Odun Dışı Ürünler ve Hizmetler Dairesi Başkanlığı kayıtları OGM Bilgi Sistemleri Dairesi Başkanlığı kayıtları Doğa Koruma Merkezi kayıtları
Sorumlu birim	TOB DKMPGM Biyolojik Çeşitlilik Dairesi Başkanlığı / DKM

Alt gösterge 4.8.6	Tehdide açık (NT)
Ölçme birimi	Adet
Ölçme aralığı	5 Yıl
Veri kaynağı	TOB DKMPGM kayıtları OGM Orman İdaresi ve Planlama Dairesi Başkanlığı kayıtları OGM Odun Dışı Ürünler ve Hizmetler Dairesi Başkanlığı kayıtları OGM Bilgi Sistemleri Dairesi Başkanlığı kayıtları Doğa Koruma Merkezi kayıtları
Sorumlu birim	TOB DKMPGM Biyolojik Çeşitlilik Dairesi Başkanlığı / DKM

Alt gösterge 4.8.7	Düşük riskli (LC)
Ölçme birimi	Adet
Ölçme aralığı	5 Yıl
Veri kaynağı	TOB DKMPGM kayıtları OGM Orman İdaresi ve Planlama Dairesi Başkanlığı kayıtları OGM Odun Dışı Ürünler ve Hizmetler Dairesi Başkanlığı kayıtları OGM Bilgi Sistemleri Dairesi Başkanlığı kayıtları Doğa Koruma Merkezi kayıtları
Sorumlu birim	TOB DKMPGM Biyolojik Çeşitlilik Dairesi Başkanlığı / DKM

Alt gösterge 4.8.8	Yetersiz veri (DD)
Ölçme birimi	Adet
Ölçme aralığı	5 Yıl
Veri kaynağı	TOB DKMPGM kayıtları OGM Orman İdaresi ve Planlama Dairesi Başkanlığı kayıtları OGM Odun Dışı Ürünler ve Hizmetler Dairesi Başkanlığı kayıtları OGM Bilgi Sistemleri Dairesi Başkanlığı kayıtları Doğa Koruma Merkezi kayıtları
Sorumlu birim	TOB DKMPGM Biyolojik Çeşitlilik Dairesi Başkanlığı / DKM

Alt gösterge 4.8.9	Değerlendirilmemiş (NE)
Ölçme birimi	Adet
Ölçme aralığı	5 Yıl
Veri kaynağı	TOB DKMPGM kayıtları OGM Orman İdaresi ve Planlama Dairesi Başkanlığı kayıtları OGM Odun Dışı Ürünler ve Hizmetler Dairesi Başkanlığı kayıtları OGM Bilgi Sistemleri Dairesi Başkanlığı kayıtları Doğa Koruma Merkezi kayıtları
Sorumlu birim	TOB DKMPGM Biyolojik Çeşitlilik Dairesi Başkanlığı / DKM

Açıklamalar: Bu göstergeye ilişkin mevcut veriler Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü (Biyolojik Çeşitlilik Dairesi Başkanlığı) ve Doğa Koruma Merkezi'nin koordineli çalışması ile sağlanacak ve tablolar halinde düzenlenecektir. Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Örnek Tablo 54: Tehdit Altındaki Orman Türleri

Tehdit Kategorisi		SINIFI	Birimi	../.	2015	2016	2017	2018	2019
Tükenmiş (EX)	Fauna	Memeli	Adet						
		Kuş	Adet						
		Sürüngen	Adet						
		Böcek	Adet						
		Kelebek	Adet						
		Diğer	Adet						
	Flora	Odunsu	Adet						
		Otsu	Adet						
		Diğer	Adet						
Doğada Tükenmiş (EX)	Fauna	Memeli	Adet						
		Kuş	Adet						
		Sürüngen	Adet						
		Böcek	Adet						
		Kelebek	Adet						
		Diğer	Adet						
	Flora	Odunsu	Adet						
		Otsu	Adet						
		Diğer	Adet						
Kritik (CR)	Fauna	Memeli	Adet						
		Kuş	Adet						
		Sürüngen	Adet						
		Böcek	Adet						
		Kelebek	Adet						
		Diğer	Adet						
	Flora	Odunsu	Adet						
		Otsu	Adet						
		Diğer	Adet						
Tehlikede (EN)	Fauna	Memeli	Adet						
		Kuş	Adet						
		Sürüngen	Adet						
		Böcek	Adet						
		Kelebek	Adet						
		Diğer	Adet						
	Flora	Odunsu	Adet						
		Otsu	Adet						
		Diğer	Adet						
Duyarlı (VU)	Fauna	Memeli	Adet						
		Kuş	Adet						
		Sürüngen	Adet						
		Böcek	Adet						
		Kelebek	Adet						
		Diğer	Adet						
	Flora	Odunsu	Adet						
		Otsu	Adet						
		Diğer	Adet						

Tehdide Açık (NT)	Fauna	Memeli	Adet						
		Kuş	Adet						
		Sürüngen	Adet						
		Böcek	Adet						
		Kelebek	Adet						
		Diğer	Adet						
	Flora	Odunsu	Adet						
		Otsu	Adet						
		Diğer	Adet						
Düşük Riskli (LC)	Fauna	Memeli	Adet						
		Kuş	Adet						
		Sürüngen	Adet						
		Böcek	Adet						
		Kelebek	Adet						
		Diğer	Adet						
	Flora	Odunsu	Adet						
		Otsu	Adet						
		Diğer	Adet						
Yetersiz Veri (DD)	Fauna	Memeli	Adet						
		Kuş	Adet						
		Sürüngen	Adet						
		Böcek	Adet						
		Kelebek	Adet						
		Diğer	Adet						
	Flora	Odunsu	Adet						
		Otsu	Adet						
		Diğer	Adet						
Değerlendirilmemiş (NE)	Fauna	Memeli	Adet						
		Kuş	Adet						
		Sürüngen	Adet						
		Böcek	Adet						
		Kelebek	Adet						
		Diğer	Adet						
	Flora	Odunsu	Adet						
		Otsu	Adet						
		Diğer	Adet						

GÖSTERGE 4.9: KORUNAN ORMANLAR**Tanımı**

Ormanlarda biyolojik çeşitlik, peyzaj ve diğer nedenlerle koruma altına alınmış statülü alanları ifade eder.

Alt göstergeler

Alt gösterge 4.9.1	Korunan alanlar
Ölçme birimi	Ha, Adet
Ölçme aralığı	5 yıl
Veri kaynağı	TOB DKMPGM Milli Parklar Dairesi Başkanlığı kayıtları TOB DKMPGM Yaban Hayatı Dairesi Başkanlığı kayıtları TOB DKMPGM Hassas Alanlar Dairesi Başkanlığı kayıtları TOB Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı ÇŞB TVKGM Araştırma ve Tescil Dairesi Başkanlığı OGM Orman İdaresi ve Planlama Dairesi Başkanlığı kayıtları OGM Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı kayıtları OGM OATIAEM Orman amenajman planları
Sorumlu birim	TOB Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü
Değişkenler	4.9.1.1 Milli park 4.9.1.2 Tabiatı koruma alanı 4.9.1.3 Tabiat parkı 4.9.1.4 Tabiat anıtı 4.9.1.5 Yaban hayatını geliştirme sahası 4.9.1.6 Muhafaza ormanı 4.9.1.7 Şehir Ormanı 4.9.1.8 Doğa Koruma-Muhafaza karakterli işletme sınıfı ormanı 4.9.1.9 Doğal sit alanı 4.9.1.A Özel çevre koruma bölgesi 4.9.1.B Ramsar alanı 4.9.1.C Sulak alan 4.9.1.D Biyosfer rezervi 4.9.1.E Dünya miras alanı 4.9.1.F Gen koruma alanı 4.9.1.G Üretim materyali temin alanları

Açıklamalar: Korunan alanlar ile ilgili tablo hazırlanırken, statülü korunan alanlar ile statüsü olmayan korunan ormanlar ayrı tablolar halinde düzenlenecektir. Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Örnek Tablo 55: Korunan Alanlar

4.9.1 Korunan Alanlar	Korunan alan türü	Birimi	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Statülü alanlar	Milli Park	Adet						
		Ha						
		%						
	Tabiatı Koruma Alanı	Adet						
		Ha						
		%						
	Tabiat Parkı	Adet						
		Ha						
		%						
	Tabiat Anıtı	Adet						
		Ha						
		%						
	Yaban Hayatını Geliştirme Sahası	Adet						
		Ha						
		%						
	Muhafaza Ormanı	Adet						
		Ha						
		%						
	Doğal Sit Alanı	Adet						
		Ha						
		%						
	Özel Çevre Koruma Bölgesi	Adet						
		Ha						
		%						
	Ramsar Alanı	Adet						
		Ha						
		%						
	Sulak Alan	Adet						
		Ha						
		%						
	Gen Koruma Alanı	Adet						
		Ha						
		%						
Statüsü olmayan korunan ormanlar	Şehir Ormanı	Adet						
		Ha						
		%						
	Doğa Koruma-Muhafaza Karakterli İşletme Sınıfı Ormanı	Adet						
		Ha						
		%						

	Biyosfer Rezervi	Adet						
		Ha						
		%						
	Dünya Miras Alanı	Adet						
		Ha						
		%						
	Üretim Materyali Temin Alanları	Adet						
		Ha						
		%						
TOPLAM			Adet					
			Ha					
			%					

Not: %, korunan alan içerisinde yer alan ormanlık alanın oranı hesaplanarak veri alanına yazılacaktır.

Alt gösterge 4.9.2	Forest Europe sınıflandırması
Ölçme birimi	Ha, Adet
Ölçme aralığı	5 yıl
Veri kaynağı	OGM Dış İlişkiler, Eğitim ve Araştırma Dairesi Başkanlığı kayıtları OGM Orman İdaresi ve Planlama Dairesi Başkanlığı kayıtları TOB DKMPGM kayıtları
Sorumlu birim	OGM Dış İlişkiler, Eğitim ve Araştırma Dairesi Başkanlığı
Değişkenler	4.9.2.1 FE 1.Sınıf (müdahalesiz, minimum müdahale, aktif yönetimle korunan) 4.9.2.2 FE 2. Sınıf- Spesifik element (peyzaj koruma)

Açıklamalar: Korunan alanlar alt göstergesine ilişkin veriler sorumlu birimin ilgili birimlerden temin edeceği bilgilere dayalı olarak derlenecek ve statülü korunan alanlar ile statüsü olmayan korunan ormanların sayısı, alanı ve toplam alana oranları tek bir tablo altında düzenlenecektir. Forest Europe sınıflandırması alt gösterge verileri ise ayrı bir tablo altında Forest Europe koordinatörlüğünü yapmakta olan birim (OGM DİEADB) tarafından düzenlenecektir. Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Örnek Tablo 56: Forest Europe Sınıflandırması

Forest Europe Sınıfı		Birimi	../.	2015	2016	2017	2018	2019
Sınıf-I	Müdahalesiz	Ha						
		Adet						
	Minimum Müdahale	Ha						
		Adet						
	Aktif Yönetimle Korunan	Ha						
		Adet						
Sınıf-II	Spesifik Element (Peyzaj Koruma)	Ha						
		Adet						
TOPLAM			Ha					
			Adet					

GÖSTERGE 4A: YAYGIN ORMAN KUŞ TÜRLERİ**Tanımı**

Orman ekosistemindeki yaygın kuş türlerinin sayısı ve popülasyon durumunu ifade eder.

Alt göstergeler

Alt gösterge 4A.1	IUCN kırmızı liste
Ölçme birimi	Adet
Ölçme aralığı	5 yıl
Veri kaynağı	TOB DKMPGM kayıtları TOB Yaban Hayatı Dairesi Başkanlığı Doğa Koruma Merkezi kayıtları
Sorumlu birim	TOB DKMPGM / DKM

Alt gösterge 4A.2	Popülasyon durumu
Ölçme birimi	Adet
Ölçme aralığı	5 yıl
Veri kaynağı	TOB DKMPGM kayıtları Doğa Koruma Merkezi kayıtları
Sorumlu birim	TOB DKMPGM / DKM

Açıklamalar: Bu göstergeye ilişkin tüm veriler Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü ve Doğa Koruma Merkezi'nin koordineli çalışması ile sağlanacak ve tablolar halinde düzenlenecektir. Değerler, son 5-10 yıllık dönemleri kapsayacak olup, yaygın orman kuş türlerinin Latince isimleri belirlenerek her bir yaygın orman kuş türü için ayrı ayrı değerlendirmeler yapılacaktır.

Örnek Tablo 57: Yaygın Orman Kuş Türleri

Değişkenler	Birimi	Önceki Envanter Yılı (.../...)	Son Envanter Yılı (.../...)
Yaygın orman kuş türü sayısı	Adet		
Yaygın orman kuş türü popülasyon durumu	Azalıyor		
	Değişmiyor		
	Artıyor		
Yaygın orman kuş türlerinin popülasyon tehdidi	Biyotik etmenler	Kalitatif olarak açıklanacak	Kalitatif olarak açıklanacak
	Abiyotik etmenler	Kalitatif olarak açıklanacak	Kalitatif olarak açıklanacak

GÖSTERGE 4B: YAYGIN MEMELİ HAYVAN TÜRLERİ**Tanımı**

Orman ekosistemindeki yaygın memeli hayvan türlerinin sayısı ve popülasyon durumunu ifade eder.

Alt göstergeler

Alt gösterge 4B.1	Yaygın memeli hayvan türleri
Ölçme birimi	Adet
Ölçme aralığı	5 yıl
Veri kaynağı	TOB DKMPGM Yaban Hayatı Dairesi Başkanlığı kayıtları
Sorumlu birim	TOB DKMPGM Yaban Hayatı Dairesi Başkanlığı

Açıklamalar: Bu göstergeye ilişkin veriler DKMPGM Yaban Hayatı Dairesi Başkanlığı tarafından sağlanacak ve uygun görülecek bir tablo şeklinde düzenlenecektir. Değerler, son 5-10 yıllık dönemleri kapsayacak olup, yaygın memeli hayvan türlerinin Latince isimleri belirlenerek her bir yaygın memeli hayvan türü için ayrı ayrı değerlendirmeler yapılacaktır.

Örnek Tablo 58: Yaygın Memeli Hayvan Türleri

Değişkenler	Birimi	Önceki Envanter Yılı (.../...)	Son Envanter Yılı (.../...)
Yaygın memeli hayvan türü sayısı	Adet		
Yaygın memeli hayvan türü popülasyon durumu	Azalıyor		
	Değişmiyor		
	Artıyor		
Yaygın memeli hayvan türlerinin popülasyon tehdidi	Biyotik etmenler	Kalitatif olarak açıklanacak	Kalitatif olarak açıklanacak
	Abiyotik etmenler	Kalitatif olarak açıklanacak	Kalitatif olarak açıklanacak

KRİTER 5: ORMANLARIN KORUYUCU FONKSİYONLARI

Bu kriter, başta toprak ve su olmak üzere diğer kaynakları korumak için ayrılan veya bu amaçla yönetilen ormanları konu almaktadır. Bu kriter altında toplam 3 gösterge belirlenmiştir.

GÖSTERGE 5.1: TOPRAK KORUMA ORMANLARI

Tanımı

Toprağı muhafaza etmek için ayrılan veya bu amaçla yönetilen orman alanlarını ifade eder.

Alt göstergeler

Gösterge 5.1	Toprak koruma ormanları
Ölçme birimi	Adet, Ha, Da
Ölçme aralığı	Yıllık
Veri kaynağı	Orman amenajman planları TOB ÇEM Genel Müdürlüğü kayıtları OGM Toprak Muhafaza ve Havza Islahı Dairesi Başkanlığı kayıtları ORBİS
Sorumlu birim	OGM Toprak Muhafaza ve Havza Islahı Dairesi Başkanlığı

Açıklamalar: Toprak muhafazası amacına yönelik olarak; normal kapalı ve boşluklu kapalı ormanlarda üretim yapılmayan yüksek eğimli yerler, erozyon kontrolü amaçlı ayrılan orman alanları, mera ıslah projeleri uygulanan yerler, baraj, gölet ve su havzalarında yapılan ağaçlandırma alanları gibi ayrılan veya bu amaçla yönetilen yerlere ilişkin veriler tablo halinde ve yıllar itibarıyla düzenlenecektir. Bu verilerin doğrulanabilir olması ve diğer alt göstergelerle örtüşmemesi gereklidir (su koruma, alt yapı koruma). Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Örnek Tablo 59: Toprak Koruma Ormanları

5.1 Toprak Koruma Ormanları		Birimi	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Normal kapalı ormanlar	Üretim yapılmayan yüksek eğimli orman alanları	Adet						
		Ha						
	Erozyon kontrolü amaçlı ayrılan alanlar	Adet						
		Ha						
	Mera ıslah projesi uygulanan alanlar	Adet						
		Ha						
	Baraj, gölet ve su havzalarında yapılan ağaçlandırmalar.	Adet						
		Ha						
Boşluklu kapalı ormanlar	Toprak koruma amaçlı ayrılan diğer alanlar	Adet						
		Ha						
	Üretim yapılmayan yüksek eğimli orman alanları	Adet						
		Ha						
	Erozyon	Adet						

	kontrolü amaçlı ayrılan alanlar	Ha						
	Mera ıslah projesi uygulanan alanlar	Adet						
		Ha						
	Baraj, gölet ve su havzalarında yapılan ağaçlandırmalar.	Adet						
		Ha						
	Toprak koruma amaçlı ayrılan diğer alanlar	Adet						
		Ha						
TOPLAM		Adet						
		Ha						

GÖSTERGE 5.2: SU KORUMA ORMANLARI

Tanımı

Suyu muhafaza etmek için ayrılan veya bu amaçla yönetilen orman alanlarını ifade eder.

Alt göstergeler

Alt gösterge 5.2.1	İçme suyu koruma ormanları
Ölçme birimi	Adet, Ha, Da
Ölçme aralığı	Yıllık
Veri kaynağı	Orman amenajman planları TOB DKMPGM kayıtları TOB SYGM kayıtları TOB DSİ Genel Müdürlüğü kayıtları OGM Toprak Muhafaza ve Havza Islahı Dairesi Başkanlığı kayıtları OGM Ağaçlandırma Dairesi Başkanlığı kayıtları OGM Silvikültür Dairesi Başkanlığı ORBİS
Sorumlu birim	OGM Toprak Muhafaza ve Havza Islahı Dairesi Başkanlığı

Alt gösterge 5.2.2	Kullanma suyu koruma ormanları
Ölçme birimi	Adet, Ha, Da
Ölçme aralığı	Yıllık
Veri kaynağı	Orman amenajman planları TOB DKMPGM kayıtları TOB SYGM kayıtları TOB DSİ Genel Müdürlüğü kayıtları OGM Toprak Muhafaza ve Havza Islahı Dairesi Başkanlığı kayıtları OGM Ağaçlandırma Dairesi Başkanlığı kayıtları OGM Silvikültür Dairesi Başkanlığı ORBİS
Sorumlu birim	OGM Toprak Muhafaza ve Havza Islahı Dairesi Başkanlığı

Alt gösterge 5.2.3	Su kaynakları koruma ormanları
Ölçme birimi	Adet, Ha, Da
Ölçme aralığı	Yıllık
Veri kaynağı	Orman amenajman planları TOB DKMPGM kayıtları TOB SYGM kayıtları TOB DSİ Genel Müdürlüğü kayıtları OGM Toprak Muhafaza ve Havza Islahı Dairesi Başkanlığı kayıtları OGM Ağaçlandırma Dairesi Başkanlığı kayıtları OGM Silvikültür Dairesi Başkanlığı ORBİS
Sorumlu birim	OGM Toprak Muhafaza ve Havza Islahı Dairesi Başkanlığı

Alt gösterge 5.2.4	Su kenarı koruma ormanları
Ölçme birimi	Adet, Ha, Da
Ölçme aralığı	Yıllık
Veri kaynağı	Orman amenajman planları TOB DKMPGM kayıtları TOB SYGM kayıtları TOB DSİ Genel Müdürlüğü kayıtları OGM Toprak Muhafaza ve Havza Islahı Dairesi Başkanlığı kayıtları OGM Ağaçlandırma Dairesi Başkanlığı kayıtları OGM Silvikültür Dairesi Başkanlığı ORBİS
Sorumlu birim	OGM Toprak Muhafaza ve Havza Islahı Dairesi Başkanlığı

Açıklamalar: Su muhafazası amacına yönelik olarak; normal kapalı ve boşluklu kapalı ormanlarda dere yataklarının ıslahı, galeri ağaçlandırmaları (nehir ve dere kenarı ağaçlandırmalar dahil), baraj ve gölet gibi su toplama havzalarında ayrılan veya bu amaçla yönetilen ormanlara ilişkin veriler en az son 5 yılı kapsayacak şekilde tablo halinde düzenlenecektir. Bu verilerin doğrulanabilir olması ve diğer alt göstergelerle örtüşmemesi gereklidir (toprak koruma, alt yapı koruma). Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Örnek Tablo 60: Su Koruma Ormanları

5.2 Su Koruma Ormanları	Birimi	../..	2015	2016	2017	2018	2019
İçme suyu koruma ormanları	Adet						
	Ha						
Kullanma suyu koruma ormanları	Adet						
	Ha						
Su kaynakları koruma ormanları	Adet						
	Ha						
Su kenarı koruma ormanları	Adet						
	Ha						
TOPLAM	Adet						
	Ha						

GÖSTERGE 5.3: DOĞAL AFET VE ALT YAPI KORUMA ORMANLARI**Tanımı**

Doğal afetlere karşı genel koruma sağlayan ve yol, fabrika, meskun alanlar vb alt yapı tesislerini korumak için ayrılan veya bu amaçla yönetilen orman alanlarını ifade eder.

Alt göstergeler

Alt gösterge 5.3.1	Doğal afet koruma ormanları
Ölçme birimi	Ha, Adet, Da
Ölçme aralığı	Yıllık
Veri kaynağı	Orman amenajman planları OGM Toprak Muhafaza ve Havza Islah Dairesi Başkanlığı kayıtları TOB ÇEM Genel Müdürlüğü kayıtları OGM Ağaçlandırma Dairesi Başkanlığı kayıtları ORBİS
Sorumlu birim	OGM Toprak Muhafaza ve Havza Islah Dairesi Başkanlığı
Değişkenler	5.3.1.1 Çığ önleme ormanları 5.3.1.2 Heyelan önleme ormanları 5.3.1.3 Sel taşkın önleme ormanları 5.3.1.4 Kuraklık önleme ormanları

Alt gösterge 5.3.2	Alt yapı koruma ormanları
Ölçme birimi	Ha, Adet, Da
Ölçme aralığı	Yıllık
Veri kaynağı	Orman amenajman planları OGM Toprak Muhafaza ve Havza Islah Dairesi Başkanlığı kayıtları TOB ÇEM Genel Müdürlüğü kayıtları OGM Ağaçlandırma Dairesi Başkanlığı kayıtları Karayolları Genel Müdürlüğü ORBİS
Sorumlu birim	OGM Toprak Muhafaza ve Havza Islah Dairesi Başkanlığı
Değişkenler	5.3.2.1 Kumul ekosistemlerini koruma ormanları 5.3.2.2 Taş veya kaya yuvarlanmalarını önleme ormanları 5.3.2.3 Havza ıslahı edilen alanlar 5.3.2.4 Yol koruma orman alanları

Açıklamalar: Bu gösterge altında yer alacak verilerde örtüşme riski olduğundan amacı açıkça belirtilmiş koruma ormanları dikkate alınmalıdır. Birden fazla koruma amacı için ayrılan veya yönetilen ormanlarda ilk amaç dikkate alınmalıdır. Veriler en az son 5 yılı kapsayacak şekilde tablolar olarak hazırlanacaktır. Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Örnek Tablo 61: Doğal Afet ve Altyapı Koruma Ormanları

5.3 Doğal Afet Ve Altyapı Koruma Ormanları	Koruma Fonksiyonu	Birimi	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Doğal afet koruma ormanları	Çığ Önleme Ormanları	Adet						
		Ha						
	Heyelan Önleme Ormanları	Adet						
		Ha						
	Sel-Taşkın Önleme Ormanları	Adet						
		Ha						
	Kuraklık Önleme Ormanları	Adet						
		Ha						
Alt yapı koruma ormanları	Kumul Ekosistemlerini Koruma Ormanları	Adet						
		Ha						
	Taş veya Kaya Yuvarlanmalarını Önleme Ormanları	Adet						
		Ha						
	Islah Edilen Havza Alanları	Adet						
		Ha						
	Yol Koruma Orman Alanları	Adet						
		Ha						
TOPLAM		Adet						
		Ha						

KRİTER 6: ORMANLARIN SOSYO EKONOMİK FONKSİYONLARI

Ormanların topluma ve ulusal ekonomiye sağlamış olduğu her türlü katkı bu kriter altında değerlendirilmektedir. Bu kriter altında 11 gösterge belirlenmiştir.

GÖSTERGE 6.1: ORMANCILIK SEKTÖRÜNÜN GSYH'A KATKISI

Tanımı

Ormanların sağlamış oldukları odun, odun dışı ürünler ve hizmetler ile gayri safi yurt içi hasılaya yapmış olduğu değeri ifade eder.

Alt göstergeler

Alt gösterge 6.1.1	Odun ürünleri değeri
Ölçme birimi	TL
Ölçme aralığı	1 yıl
Veri kaynağı	OGM İşletme Pazarlama Dairesi Başkanlığı kayıtları OGM Orman Zararlıları ile Mücadele Dairesi Başkanlığı kayıtları OGM Kavak ve Hızlı Gelişen Orman Ağaçları Enstitüsü Müdürlüğü kayıtları
Sorumlu birim	OGM İşletme Pazarlama Dairesi Başkanlığı
Değişkenler	6.1.1.1 Devlet ormanlarından toplam odun satış değeri 6.1.1.2 Odun satışlarında sübvansiyon ve indirimlerin değeri 6.1.1.3 Kayıt dışı odun üretim değeri 6.1.1.4 Özel sektör odun satış değeri

Açıklamalar: Devlet ormanlarından yapılan açık artırmalı, pazarlıklı, tahsisli, kanuni haklarla, depo ve rampada yapılan tüm satışlar ve dikili satıştan elde edilen toplam değeri ve ürün bazında (tomruk, tel direk, maden direği, sanayi odunu, kâğıtlık odun, lif yonga odunu, yakacak odun, sırık ve çubuk) dağılımı içeren bir tablo halinde düzenlenecektir. Dikili satışlar TÜİK'e rapor edildiği şekilde verilecektir.

Sübvansiyon ve indirimler de ürün çeşitlerine göre aşağıdaki şekilde hesaplanacaktır. Sübvansiyon ve indirim değerleri negatif olması halinde 0 (sıfır) olarak kabul edilecektir.

Tomruk satışı sübvansiyon değeri (TOMSİND)

TOMİNDMK: Tahsisli, %25 kooperatif hakları, OGM sarfiyatı, 31. madde (tarife bedeli+fiili masrafla), 31 -32. madde (1/3 maliyet bedeli), 33 madde, 43/C (afetzedelere) arz edilen-satılan tomruk miktarı

TOMASFYT: Ortalama açık artırmalı tomruk satış fiyatı

TOMİNDSD: Tahsisli, %25 kooperatif hakları, OGM sarfiyatı, 31. madde (tarife bedeli+fiili masrafla), 31 -32. madde (1/3 maliyet bedeli), 33 madde, 43/C (afetzedelere) ile satılan tomrukların satış değeri

TOMSİND= (TOMİNDMK x TOMASFYT)-TOMİNDSD

Tel direk satışı sübvansiyon değeri (TELSİND)

TELİNDMK: Gerçek ve tüzel kişilere tahsisli satılan tel direk miktarı

TELASFYT: Ortalama açık artırmalı tel direk satış fiyatı

TELİNDSD: Tahsisli satılan tel direk satış değeri

TELSİND= (TELİNDMK x TELASFYT) - TELİNDSD

Maden direği satışı sübvansiyon değeri (MDNSİND)

MDNİNDMK: Mahalli ocaklara, TTK ve TKİ'ye tahsisli satılan maden direği miktarı

MDNASFYT: Ortalama açık artırmalı maden direği satış fiyatı

MDNİNDSD: Tahsisli satılan maden direği satış değeri

MDNSİND= (MDNİNDMK x MDNASFYT) - MDNİNDSD

Sanayi odunu sübvansiyon değeri (SNYSİND)

SNYİNDMK: %25 kooperatif hakları, köylü pazar satışı (tahsisli) satılansanayi odunu miktarı

SNYASFYT: Ortalama açık artırmalı sanayi odunu satış fiyatı

SNYİNDSD: %25 kooperatif hakları, köylü pazar satışı (tahsisli) satılan sanayi odunu satış değeri

SNYSİND= (SNYİNDMK x SNYASFYT) - SNYİNDSD

Kağıtlık odun satışı sübvansiyon değeri (KAGSİND)

KAGİNDMK: Tahsisli satılan kağıtlık odun miktarı

KAGASFYT: Ortalama açık artırmalı kağıtlık odun satış fiyatı

KAGİNDSD: Tahsisli satılan kağıtlık odun satış değeri

KAGSİND= (KAGİNDMK x KAGASFYT) - KAGİNDSD

Lif-yonga odunu sübvansiyon değeri (LİFSİND)

LİFİNDMK: Tahsisli ve köylü pazar satışı (tahsisli) satılan lif-yonga odunu miktarı

LİFASFYT: Ortalama açık artırmalı lif-yonga odunu satış fiyatı

LİFİNDSD: Tahsisli ve köylü pazar satışı (tahsisli) satılan lif-yonga odunu satış değeri

LİFSİND= (LİFİNDMK x LİFASFYT) - LİFİNDSD

Yakacak odun satışı sübvansiyon değeri (YKCKSİND)

YKCKİNDMK: Tahsisli, köylü pazar satışı, OGM sarfiyatı, 31. madde (tarife bedeli), 32. madde (Orman içi ise 1/3 maliyet bedeli, orman dışı ise belirlenen tahsis fiyatı) arz edilen-satılan yakacak odun miktarı

YKCKASFYT: Ortalama açık artırmalı yakacak odun satış fiyatı

YKCKİNDSD: Tahsisli, köylü pazar satışı, OGM sarfiyatı, 31. madde (tarife bedeli), 32. madde (Orman içi ise 1/3 maliyet bedeli, orman dışı ise belirlenen tahsis fiyatı) arz edilen-satılan yakacak odun satış değeri

YKCKSİND= (YKCKİNDMK x YKCKASFYT) - YKCKİNDSD

Dikili satış sübvansiyon değeri (DKLSİND)

DKLİNDMK: Tahsisli dikili satılan odun miktarı

DKLASFYT: Ortalama açık artırmalı dikili satış fiyatı

DKLİNDSD: Tahsisli dikili satış değeri

DKLSİND= (DKLİNDMK x DKLASFYT) - DKLİNDSD

Kayıt dışı odun üretiminin hesaplanmasında kaçak kesilen odun miktarı ve bu odunun tahmini değeri esas alınacaktır. Özel sektörden yapılan odun satış değeri de özel kavak işletmeleri, özel ormanlar ve ağaçlandırmalardan yapılan odun üretimine dayalı olarak tahmini hesaplanacaktır. Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır

Örnek Tablo 62: Odun Ürünleri Değeri

6.1.1 Odun Ürünleri Değeri	Ürün çeşidi satış değeri	Birimi	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Devlet ormanlarından toplam odun satış değeri	Tomruk	TL						
	Tel direk	TL						
	Maden direği	TL						
	Sanayi odunu	TL						
	Kağıtlık odun	TL						
	Lifyonga odunu	TL						
	Yakacak odun	TL						
	Sırık	TL						
	Çubuk	TL						
	Dikili satış	TL						
Odun satışlarında sübvansiyon ve indirimlerin değeri	Tomruk satışı sübvansiyon değeri	TL						
	Tel direk satışı sübvansiyon değeri	TL						
	Maden direği satışı sübvansiyon değeri	TL						
	Sanayi odunu satışı sübvansiyon değeri	TL						
	Kağıtlık odun satışı sübvansiyon değeri	TL						
	Lifyonga odunu satışı sübvansiyon değeri	TL						
	Yakacak odun satışı sübvansiyon değeri	TL						
	Dikili satış sübvansiyon değeri	TL						
Kayıt dışı odun üretim değeri	Kaçak kesilen odun miktarı	M³						
	Kaçak kesilen odun tahmini değeri	TL						
	Kaçak kesilen yakacak odun miktarı	Kental						
	Kaçak kesilen yakacak odun tahmini değeri	TL						
Özel sektör odun satış değeri	Özel kavak işletmeleri üretim miktarı	M³						
	Özel kavak işletmeleri tahmini üretim değeri	TL						
	Özel ağaçlandırmalar üretim miktarı	M³						
	Özel ağaçlandırmalar tahmini üretim değeri	TL						
	Özel ormanlar üretim miktarı	M³						
	Özel ormanlar tahmini üretim değeri	TL						
TOPLAM	Toplam odun ürünü değeri	TL						

Alt gösterge 6.1.2	Odun dışı orman ürünleri değeri
Ölçme birimi	TL
Ölçme aralığı	1 yıl
Veri kaynağı	OGM Odun Dışı Ürünler ve Hizmetler Dairesi Başkanlığı kayıtları OGM Fidanlık ve Tohum Islahı Dairesi Başkanlığı kayıtları OGM Ağaçlandırma Dairesi Başkanlığı kayıtları OGM İzin ve İrtifak Dairesi Başkanlığı kayıtları Orman amenajman planları ORKOOP kayıtları
Sorumlu birim	OGM Odun Dışı Ürünler ve Hizmetler Dairesi Başkanlığı
Değişkenler	6.1.2.1 Bitkisel kökenli ürünlerin değeri 6.1.2.2 Hayvansal kökenli ürünlerin değeri 6.1.2.3 Özel ormanlar, ağaçlandırmalar ve fidanlıklarda odun dışı orman ürünleri gelirleri

Açıklamalar: Bitkisel kökenli ürünlerin değeri, ürün bazında tarife bedeli gelirleri ile süs bitkileri satış gelirlerinden oluşacak olup bir tablo halinde yıllar itibariyle düzenlenecektir. Aşağıda örnek bir tablo verilmektedir. Tabloda olmayan ürünler veri mevcudiyetine bağlı olarak eklenebilir. Özel ağaçlandırma alanlarından elde edilen odun dışı orman ürünlerinin toplam değeri verilebileceği gibi bu ürünler için ayrı bir tabloda düzenlenebilir. Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Örnek Tablo 63: Bitkisel Kökenli Ürünleri Değeri

Ürün Adı	Gelir (TL)					
	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Reçine						
Sığıla yağı						
Çıra ve çıralı çam kökü						
Şimşir						
Defneyaprağı						
Kekik						
Adaçayı						
İhlamur						
Mantar						
Çiçek soğanı						
Sumak						
Günlük						
Süs bitkileri						
Özel Ağaç. Ürt. ODOÜ						
TOPLAM						

Örnek Tablo 64: Hayvansal Kökenli Ürünleri Değeri

Gelirin Adı	Gelir (TL)					
	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Orman içi su tesislerinden elde edilen kiralama geliri						
Orman içi su tesislerinden elde edilen izin irtifak geliri						
Orman içi su tesislerinden elde edilen diğer gelirler						

Açıklamalar: Hayvansal kökenli ürünler için orman içi su tesislerinden elde edilen kiralama, izin irtifak vb. gelirleri dikkate alınarak hesaplama yapılacaktır.

Örnek Tablo 65: Özel Ormanlar, Özel Ağaçlandırmalar ve Özel Fidanlıklardan Odun Dışı Orman Ürünleri Gelirleri Değeri

Gelirin Adı	Gelir (TL)					
	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Özel ormanlardan verilen odun dışı ürün toplayıcı belegesı geliri						
Özel ağaçlandırmalardan verilen odun dışı ürün toplayıcı belegesı geliri						
Özel fidanlıklardan verilen odun dışı ürün toplayıcı belegesı geliri						
TOPLAM						

Özel ormanlar, özel ağaçlandırmalar ve özel fidanlıklardan odun dışı orman ürünü geliri olarak buralarda verilen odun dışı ürün toplayıcı belgesi gelirleri kast edilmektedir.

Alt gösterge 6.1.3	Orman turizm değeri
Ölçme birimi	TL
Ölçme aralığı	1 yıl
Veri kaynağı	OGM İzin ve İrtifak Dairesi Başkanlığı kayıtları OGM Orman Köy İlişkileri Dairesi Başkanlığı OGM Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı kayıtları OGM Odun Dışı Ürünler ve Hizmetler Dairesi Başkanlığı kayıtları TOB DKMPGM Milli Parklar Dairesi Başkanlığı kayıtları TOB DKMPGM Av Yönetimi Dairesi Başkanlığı kayıtları ORKOOP kayıtları
Sorumlu birim	OGM Odun Dışı Ürünler ve Hizmetler Dairesi Başkanlığı
Değişkenler	6.1.3.1 Turizm sektörüne tahsislerden izin irtifak geliri 6.1.3.2 Ekoturizm işletmeleri/destekleyici çalışmalardan gelirler 6.1.3.3 Av turizmi gelirleri

Açıklamalar: Orman turizm değeri hesaplamasında turizme ve varsa ekoturizme tahsis edilen alanlardan elde edilen izin irtifak gelirleri ile ekoturizm alanlarında alan kılavuzluğu belgesi gelirleri dikkate alınacaktır.

Av turizmi değeri için, av turizmi kapsamında geçici/yabancı avcılık belgesi, özel avlanma izin belgesi, avlanma izin ücreti, avlama ücreti, av turizmi izin belgesi, av organizatörü eğitimi, kurs ücreti gibi belge ve faaliyetlerden ücret, bedel ve harçlarla elde edilen Bakanlık Döner Sermaye gelirleri kast edilmektedir. Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Örnek Tablo 66: Orman Turizm Değeri

Gelirin Adı	Gelir (TL)					
	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Turizm sektörüne tahsislerden izin irtifak geliri						
Ekoturizm işletmeleri/destekleyici çalışmalardan gelirler						
Av turizmi gelirleri						
TOPLAM						

Alt gösterge 6.1.4	Rekreasyon hizmetleri geliri
Ölçme birimi	TL
Ölçme aralığı	1 yıl
Veri kaynağı	TOB DKMPGM Yönetim Hizmetleri Dairesi Başkanlığı kayıtları OGM Odun Dışı Ürünler ve Hizmetler Dairesi Başkanlığı kayıtları TOB DKMPGM Av Yönetimi Dairesi Başkanlığı kayıtları
Sorumlu birim	OGM Odun Dışı Ürünler ve Hizmetler Dairesi Başkanlığı
Değişkenler	6.1.4.1 Orman içi rekreasyon alanları kullanım bedeli geliri 6.1.4.2 Orman içi rekreasyon alanları kiralama bedeli geliri 6.1.4.3 Yerli avcılık gelirleri 6.1.4.4 Diğer rekreasyon hizmetlerinden gelirler

Açıklamalar: Tabiat parkları ve milli parklar gibi korunan alanlarda ziyaretçilerden doğrudan kurumun tahsil ettiği giriş ücretleri ve otopark ücretleri gibi kullanım bedeli gelirleri (6.1.4.1) ve mesire yerleri (şehir ormanları dahil) ve diğer korunan alanlarda müstecirlerden elde edilen yıllık kiralama bedelleri (6.1.4.2), yerli avcılardan avcılık belgesi, avlanma izin ücreti, kurs bedelleri gibi belge ve faaliyetler için tahsil edilen ücret ve harçlardan elde edilen TOB döner sermaye gelirlerinin orman oranına tekabül eden miktarı (6.1.4.3), belirli bir orman içi rekreasyon alanının işletme amaçlı kiralayan müstecirler dışında, orman alanlarında rekreasyon etkinlikleri için kullanılması karşılığında elde edilen gelir (6.1.4.4). Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Örnek Tablo 67: Rekreasyon Hizmetleri Geliri

Gelirin Adı	Gelir (TL)					
	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Orman içi rekreasyon alanları kullanım bedeli geliri						
Orman içi rekreasyon alanları kiralama bedeli geliri						
Yerli avcılık gelirleri						
Diğer rekreasyon hizmetlerinden gelirler						
TOPLAM						

Alt gösterge 6.1.5	Su faydalanma geliri
Ölçme birimi	TL
Ölçme aralığı	1 yıl
Veri kaynağı	OGM İzin ve İrtifak Dairesi Başkanlığı kayıtları OGM Toprak Muhafaza ve Havza Islahı Dairesi Başkanlığı kayıtları TOB Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü kayıtları TOB SYGM
Sorumlu birim	OGM İzin ve İrtifak Dairesi Başkanlığı
Değişkenler	6.1.5.1 Kaynak suyu tesisleri izin irtifak gelirleri 6.1.5.2 Diğer su faydaları gelirleri

Açıklamalar: Kaynak suyu şişeleme tesislerine tahsis edilen alanlardan izin/irtifak gelirleri (6.1.5.1) ve su rejimini düzenleme işlevine tahsis edilen orman alanları için bakım giderleri ve idari giderler. Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Örnek Tablo 68: Su Faydalanma Geliri

Gelirin Adı	Gelir (TL)					
	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Kaynak suyu tesisleri izin irtifak gelirleri						
Diğer su faydaları gelirleri						
TOPLAM						

Alt gösterge 6.1.6	Diğer tahsislerden izin irtifak gelirleri
Ölçme birimi	TL
Ölçme aralığı	1 yıl
Veri kaynağı	OGM İzin ve İrtifak Dairesi Başkanlığı kayıtları
Sorumlu birim	OGM İzin ve İrtifak Dairesi Başkanlığı
Değişkenler	6.1.6.1 Madenciliğe tahsislerden gelirler 6.1.6.2 Enerji üretimine tahsislerden gelirler 6.1.6.3 Diğer tahsislerden gelirler (eğitim vb. tahsisler)

Açıklamalar: Gelirler ile izin irtifak gelirleri kast edilmektedir. Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Örnek Tablo 69: Diğer Tahsislerden İzin İrtifak Gelirleri

Gelirin Adı	Gelir (TL)					
	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Madencilğe tahsislerden gelirler						
Enerji üretimine tahsislerden gelirler						
Diğer tahsislerden gelirler (eğitim vb. tahsisler)						
TOPLAM						

Alt gösterge 6.1.7	Otlatma gelirleri
Ölçme birimi	TL
Ölçme aralığı	1 yıl
Veri kaynağı	OGM Toprak Muhafaza ve Havza Islahı Dairesi Başkanlığı kayıtları OGM Orman Zararlıları ile Mücadele Dairesi Başkanlığı kayıtları
Sorumlu birim	OGM Toprak Muhafaza ve Havza Islahı Dairesi Başkanlığı
Değişkenler	6171 Otlatma izinlerinden gelirler 6172 Ot ve yaprak değeri

Açıklamalar: Ot ve yaprak değeri ayrı ayrı olmak üzere büyükbaş ve küçükbaş hayvanların hayvan başına tükettikleri ortalama ot miktarı dikkate alınarak, izin verilen hayvan sayısı ile tüketilen otun miktarı hesaplanacak ve bunun ortalama 1kg ot değerine çarpımı sonucu elde edilecektir. Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Örnek Tablo 70: Otlatma Gelirleri

Gelirin Adı	Gelir (TL)					
	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Otlatma izinlerinden gelirler						
Ot ve yaprak değeri						
TOPLAM						

Alt gösterge 6.1.8	Biyolojik çeşitliliği koruma değeri
Ölçme birimi	TL
Ölçme aralığı	1 yıl
Veri kaynağı	OGM Dış İlişkiler Eğitim ve Araştırma Dairesi Başkanlığı kayıtları TOB DKMPGM Biyolojik Çeşitlilik Dairesi Başkanlığı kayıtları OGM Odun Dışı Orman Ürünleri ve Hizmetleri Dairesi Başkanlığı kayıtları
Sorumlu birim	OGM Dış İlişkiler Eğitim ve Araştırma Dairesi Başkanlığı
Değişkenler	6.1.8.1 Uluslararası fonlardan biyolojik çeşitliliği koruma için desteklerin toplam değeri

Açıklamalar: Biyolojik çeşitliliği, gen kaynaklarını korumak için dış/uluslararası fonlar kaynaklı projelerle sağlanan desteklerin toplam değeri. Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Örnek Tablo 71: Biyolojik Çeşitliliği Koruma Değeri

	(TL)					
	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Uluslararası fonlardan biyolojik çeşitliliği koruma için desteklerin toplam değeri						

Alt gösterge 6.1.9	Orman köylülerinde diğer sektörel üretimlerin finansmanı
Ölçme birimi	TL
Ölçme aralığı	1 yıl
Veri kaynağı	OGM ORKÖY Dairesi Başkanlığı kayıtları OGM Ağaçlandırma Dairesi Başkanlığı kayıtları
Sorumlu birim	OGM ORKÖY Dairesi Başkanlığı
Değişkenler	6.1.9.1 Orman köylülerine verilen destekler 6.1.9.2 Gelir getirici tür ağaçlandırmalarından orman köylülerinin gelirleri

Açıklamalar: OGM tarafından orman köylülerine sağlanan ORKÖY ferdi ve kooperatif kredi/hibe desteklerinin yıllık toplam tutarı (özel ağaçlandırmalara verilen hibeler dahil) (6191). Gelir getirici tür ağaçlandırmalarından (özel ağaçlandırma gelirleri dahil) orman köylülerinin yıllık gelir toplamı (6192). Her iki değişken için yıllar itibariyle tablo düzenlenecektir. Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Örnek Tablo 72: Orman Köylülerinde Diğer Sektörel Üretimlerin Finansmanı

	(TL)					
	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Orman köylülerine verilen destekler						
Gelir getirici tür ağaçlandırmalarından orman köylülerinin gelirleri						
TOPLAM						

Alt gösterge 6.1A	Orman endüstrisi ürünleri değeri
Ölçme birimi	TL
Ölçme aralığı	1 yıl
Veri kaynağı	TÜİK
Sorumlu birim	OGM İşletme ve Pazarlama Dairesi Başkanlığı
Değişkenler	6.1.A1 Kereste ürünleri değeri (Kod 4407) 6.1.A2 Odun esaslı levha ürünleri değeri (Kod 4408, 4410, 4411, 4412) 6.1.A3 Yakmaya mahsus ağaçlar ve yonga ürünleri değeri (Kod 4401) 6.1.A4 Diğer ağaç ve ağaç ürünleri eşya değeri (Kod diğer 44 ler) 6.1.A5 Odun hamuru, lifli selülözik maddelerin hamuru ürünü değeri (Kod 47 ler) 6.1.A6 Kağıt ve karton, kağıt hamurundan eşya ürünleri değeri (Kod 48 ler) 6.1.A7 Ahşap mobilya ürünleri değeri (Kod 940330, 940340, 940350, 940360)

Açıklamalar: OGM İşletme ve Pazarlama Dairesi Başkanı, sadece TÜİK verilerini kullanarak bu değerleri belirleyecektir. (TÜİK tarafından kabul edilen BEC veya NACE2 sınıflandırması kullanılacaktır.) Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Örnek Tablo 73: Orman Endüstrisi Ürünleri Değeri

	(TL)					
	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Kereste ürünleri değeri (Kod 4407)						
Odun esaslı levha ürünleri değeri (Kod 4408, 4410, 4411, 4412)						
Yakmaya mahsus ağaçlar ve yonga ürünleri değeri (Kod 4401)						
Diğer ağaç ve ağaç eşya ürünleri değeri (Kod diğer 44 ler)						
Odun hamuru, lifli selülozik maddelerin hamuru ürünleri değeri (Kod 47 ler)						
Kağıt ve karton, kağıt hamurundan eşya ürünleri değeri (Kod 48 ler)						
Ahşap mobilya ürünleri değeri (Kod 940330, 940340, 940350, 940360)						
TOPLAM						

GÖSTERGE 6.2: ORMAN ÜRÜNLERİ ARZ TALEP DENGESİ**Tanımı**

Orman ürünlerinin ulusal bazda üretim değerinin tüketim değerine oranı.

Alt göstergeler

Alt gösterge 6.2.1	Odun hammaddesi üretim değerinin tüketim değerine oranı
Ölçme birimi	TL
Ölçme aralığı	1 yıl
Veri kaynağı	OGM İşletme Pazarlama Dairesi Başkanlığı kayıtları ORBİS TÜİK
Sorumlu birim	OGM İşletme Pazarlama Dairesi Başkanlığı

Açıklamalar: Odun hammaddesi üretim değeri; OGM endüstriyel ve yakacak odun üretimi toplam değeri, özel kavak işletmeleri odun üretimi toplam değeri toplamından oluşacaktır. Tüketim değeri bu toplama endüstriyel odun ve kereste odun ithalatı (4403 ve 4407 kod no'lu mallar) değerlerinin eklenmesi ve aynı ürünlerin ihracatı toplam değerinin çıkartılması sonucu elde edilecek, iki değer birbirine oranlanacaktır. Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Örnek Tablo 74: Odun Hammaddesi Üretim Değerinin Tüketim Değerine Oranı

	(TL,%)					
	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Odun hammaddesi üretim değeri						
Odun hammaddesi tüketim değeri						
%						

Yıllar itibariyle odun hammaddesi üretim ve tüketim değerleri TLcinsinden ilgili veri alanlarına yazılıp oransal değerleri hesaplanacaktır.

Alt gösterge 6.2.2	ODOÜ üretim değerinin tüketim değerine oranı
Ölçme birimi	TL
Ölçme aralığı	1 yıl
Veri kaynağı	OGM Odun Dışı Ürünler ve Hizmetler Dairesi Başkanlığı kayıtları ORBİS TÜİK
Sorumlu birim	OGM Odun Dışı Ürünler ve Hizmetler Dairesi Başkanlığı

Açıklamalar: Aynı şekilde toplam ODOÜ üretim değerinin ve bu değere bu ürünlerin ithalat değerinin eklenmesi ve ihracat değerinin çıkartılması sonucu elde edilecek tüketim değerinin birbirine oranı hesaplanacaktır. Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

ODOÜ ihracat ve ithalat kodları aşağıda gösterilmektedir (TÜİK).

Kekik (09109931,09109933,09109939 kod nolu mallar toplamı)

Biberiye (09109991,09109999 kod nolu mallar toplamı)

İhlamur (121190850024, 121190850025 kod nolu mallar toplamı)

Adaçayı (121190850026, 121190850027 kod nolu mallar toplamı)

Diğer bitkisel çaylar (121190850028, 121190850090 kod nolu mallar toplamı)

Meşe palamutu, atkestanesi, üzüm hariç meyve posası (23080040, 23080090 kod nolu mallar toplamı)

Defneyaprağı (09109950 kod nolu mallar toplamı)

Meyan kökü ve ginseng kökü (121190850018, 121120 kod nolu mallar toplamı)

Lak; Sakız, Reçine ve Diğer Bitkisel Özsu ve Hülasalar (13 kod nolu mallar toplamı)

Debagatte Kullanılan Bitkisel Menşeli Hülasalar ve Tanen Tuzları, Türevleri (3201 kod nolu mallar toplamı)

Örölmeye Elverişli Bitkisel Maddeler ve diğer bitkisel ürünler (14 kod nolu mallar toplamı).

Örnek Tablo 75: Odun Dışı Orman Ürünleri Üretim Değerinin Tüketim Değerine Oranı

	(TL)					
	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Odun dışı orman ürünleri üretim değeri						
Odun dışı orman ürünleri tüketim değeri						
%						

Yıllar itibariyle odun dışı orman ürünleri üretim ve tüketim değerleri TLcinsinden ilgili veri alanlarına yazılıp oransal değerleri hesaplanacaktır.

GÖSTERGE 6.3: ORMANCILIK SEKTÖRÜNDE İSTİHDAMIN BÜYÜKLÜĞÜ VE NİTELİĞİ

Tanımı

Ulusal bazda ormanların varlığı, korunması, geliştirilmesi ve kullanılması ile oluşan istihdamın büyüklüğü ve niteliği.

Alt göstergeler

Alt gösterge 6.3.1	Devlet ormancılık kurumlarında istihdam
Ölçme birimi	Adet
Ölçme aralığı	1 yıl
Veri kaynağı	OGM Personel Dairesi Başkanlığı kayıtları TOB Personel Genel Müdürlüğü kayıtları
Sorumlu birim	OGM Personel Dairesi Başkanlığı
Değişkenler	6.3.1.1 OGM’de çalışan sayısı 6.3.1.2 DKMPGM Merkez ve Bakanlık Bölge Müdürlükleri’nde korunan alanlarla ilgili çalışan sayısı 6.3.1.3 ÇEMGM’de çalışan sayısı

Açıklamalar: Orman Genel Müdürlüğünde her statüdeki personel sayısı (memur, sözleşmeli personel, sürekli işçi, geçici işçi, geçici personel), DKMP ve ÇEM Genel Müdürlüklerinde memur ve işçi sayısı tek bir tablo altında yıllar itibariyle derlenecektir. Aşağıda örnek bir tablo verilmektedir. Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Örnek Tablo 76: Devlet Ormancılık Kurumlarında İstihdam

Kurum/Kuruluş adı	İstihdam	Kişi					
		../..	2015	2016	2017	2018	2019
OGM	Memur sayısı						
	Sözleşmeli personel sayısı						
	Sürekli işçi sayısı						
	Geçici işçi sayısı						
	Geçici personel sayısı						
DKMPGMD	Memur sayısı						
	İşçi sayısı						
ÇEMGM	Memur sayısı						
	İşçi sayısı						

Alt gösterge 6.3.2	Diğer kamu kurumlarında istihdam
Ölçme birimi	Adet
Ölçme aralığı	1 yıl
Veri kaynağı	TOB kayıtları DSİ Genel Müdürlüğü kayıtları Karayolları Genel Müdürlüğü kayıtları Devlet Demiryolları Genel Müdürlüğü kayıtları Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü kayıtları Üniversiteler Belediyeler
Sorumlu birim	OGM Personel Dairesi Başkanlığı
Değişkenler	6.3.2.1 Ormancılık yüksek eğitim kurumlarında sürekli çalışanlar sayısı 6.3.2.2 Diğer kamu kurumlarında ormancılıkla ilgili personel sayısı

Açıklamalar: Üniversitelerde çalışan personel sayısı akademik ve idari olmak üzere ikiye ayrılacaktır (6.3.2.1). Diğer kamu kurum ve kuruluşlarında ormancılıkla ilgili çalışan personel sayısı belirtilirken, çalışan orman mühendisi, orman endüstri mühendisi ve orman teknikeri sayıları da belirtilecektir (6.3.2.2). Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Örnek Tablo 77: Diğer Kamu Kurumlarında İstihdam

Diğer Kurum/Kuruluş	Kişi					
	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Ormancılık yüksek eğitim kurumlarında sürekli çalışanlar sayısı						
Diğer kamu kurumlarında ormancılıkla ilgili personel sayısı						
TOPLAM						

Alt gösterge 6.3.3	Ormancılık faaliyetlerinde yaratılan kurum dışı istihdam
Ölçme birimi	Adam/Ay
Ölçme aralığı	1 yıl
Veri kaynağı	OGM Bölge Müdürlükleri kayıtları TOB ÇEM Genel Müdürlüğü kayıtları TOB DKMP Genel Müdürlüğü kayıtları
Sorumlu birim	OGM Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı
Değişkenler	6.3.3.1 Üretimde vahidi fiyatla istihkak kesilmiş işçi sayısı 6.3.3.2 Kooperatifler aracılığı ile iş almış kişi sayısı 6.3.3.3 Köy tüzel kişiliği ile iş verilmiş kişi sayısı 6.3.3.4 Dikili satış ile üretim sürecinde çalışan kişi sayısı 6.3.3.5 İş-Kur kanalıyla, TYÇP ile çalıştırılan işçi sayısı 6.3.3.6 Müteahhitler aracılığı ile çalıştırılan kişi sayısı (ağaçlandırma, mera ıslahı, sel kontrol, toprak koruma vb. işlerde) 6.3.3.7 ORKÖY destekleri ile yaratılan istihdamda çalıştırılan kişi sayısı 6.3.3.8 ODOÜ toplayıcılığı/hasat işlerinde çalışan sayısı 6.3.3.9 ÇEMGM, DKMPGM tarafından kuruluş dışı çalıştırılan kişi sayısı

Açıklamalar: Bu göstergeye değişkenlerine ilişkin veriler OGM Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığının koordinasyonu ile Orman Genel Müdürlüğü taşra birimleri, DKMP ve ÇEM Genel Müdürlüklerinden elde edilecek verilerden derlenecektir. 6.3.3.5 no'lu değişkene ceza ve tevkif evlerinde olup ormancılık faaliyetlerinde çalıştırılan hükümlüler eklenecektir. Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Örnek Tablo 78: Ormancılık Faaliyetlerinde Yaratılan Kurum Dışı İstihdam

	(Adam/Ay)					
	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Üretimde vahidi fiyatla istihkak kesilmiş işçi sayısı						
Kooperatifler aracılığıyla iş almış kişi sayısı						
Köy tüzel kişiliği ile iş verilmiş kişi sayısı						
Dikili satışla üretim sürecinde çalışan kişi sayısı						
İş-Kur kanalıyla TYÇP ile çalıştırılan işçi sayısı						
Müteahhitler aracılığı ile ağaçlandırma, mera ıslahı, sel kontrol, toprak koruma v.b çalışmalarında çalıştırılan kişi sayısı						
Orkoy destekleri ile yaratılan istihdamda çalışan kişi sayısı						
ODOÜ toplayıcılığı/hasat işlerinde çalışan kişi sayısı						
ÇEM,DKMPGM tarafından kuruluş dışı çalıştırılan kişi sayısı						
TOPLAM						

Alt gösterge 6.3.4	Orman kaynakları ile özel sektörde yaratılan diğer istihdam
Ölçme birimi	Adet
Ölçme aralığı	1 Yıl
Veri kaynağı	Orman Mühendisleri Odası kayıtları TOB DKMPGM Av Yönetimi Dairesi Başkanlığı kayıtları TOB DKMPGM Milli Dairesi Başkanlığı kayıtları OGM Odun Dışı Ürünler ve Hizmetler Dairesi Başkanlığı kayıtları
Sorumlu birim	OGM Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı
Değişkenler	6.3.4.1 Serbest ormancılık bürolarında çalışanların sayısı 6.3.4.2 Serbest çalışan orman mühendisi sayısı 6.3.4.3 Av turizmi ve ekoturizmde çalışanların sayısı 6.3.4.4 Korunan alanlar ve rekreasyon alanlarında müstecirler tarafından çalıştırılan sayısı

Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Örnek Tablo 79: Orman Kaynakları İle Özel Sektörde Yaratılan Diğer İstihdam

	(Kişi)					
	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Serbest ormancılık bürolarında çalışan kişi sayısı						
Serbest çalışan orman mühendisi sayısı						
Av turizmi ve ekoturizmde çalışan kişi sayısı						
Korunan alanlar ve rekreasyon alanlarında müstecirler tarafından çalıştırılan kişi sayısı						
TOPLAM						

Alt gösterge 6.3.5	Orman kaynaklarının yönetimi ile ilgili STK'larda istihdam
Ölçme birimi	Adet
Ölçme aralığı	1 Yıl
Veri kaynağı	Orman Mühendisleri Odası kayıtları Türkiye Ormancılar Derneği Yeşil Türkiye Ormancılar Derneği Doğa Koruma Merkezi Türkiye Tabiatını Koruma Derneği Türkiye Erozyonla Mücadele Ağaçlandırma ve Doğal Varlıkları Koruma Vakfı ve diğerleri
Sorumlu birim	OGM Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı
Değişkenler	6.3.5.1 Meslek örgütlerinde çalışanların sayısı 6.3.5.2 Orman kaynakları ile ilgili STK'larda çalışan sayısı

Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Örnek Tablo 80: Orman Kaynaklarının Yönetimi İle İlgili STK'larda İstihdam

	(Kişi)					
	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Orman kaynakları ile ilgili meslek örgütlerinde çalışan kişi sayısı						
Orman kaynakları ile ilgili STK'larda çalışan kişi sayısı						
TOPLAM						

Alt gösterge 6.3.6	Özel ormanlar ve orman ürünleri sektöründe istihdam
Ölçme birimi	Adet
Ölçme aralığı	1 Yıl
Veri kaynağı	OGM Ağaçlandırma Dairesi Başkanlığı Kayıtları Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
Sorumlu birim	OGM Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı
Değişkenler	6.3.6.1 Özel ormanlarda çalışanların sayısı 6.3.6.2 Özel ağaçlandırmalarda ve özel fidanlarda çalışanların sayısı 6.3.6.3 Orman ürünleri üretimi ve ticareti yapan firmalarda çalışanların sayısı

Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Örnek Tablo 81: Özel Ormanlar ve Orman Ürünleri Sektöründe İstihdam

	(Kişi)					
	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Özel ormanlarda çalışanların sayısı						
Özel ağaçlandırmalarda ve özel fidanlarda çalışanların sayısı						
Orman ürünleri üretimi ve ticareti yapan firmalarda çalışanların sayısı						
TOPLAM						

Alt gösterge 6.3.7	Uluslararası fonlarla ormancılık istihdamı
Ölçme birimi	Adet
Ölçme aralığı	1 Yıl
Veri kaynağı	OGM Dış İlişkiler Eğitim ve Araştırma Dairesi Başkanlığı Kayıtları TOB Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü Birleşmiş Milletler Türkiye Temsilciliği FAO Alt Bölge Ofisi Dünya Bankası Türkiye Temsilciliği JICA, GIZ vb. uluslararası kuruluş temsilcilikleri
Sorumlu birim	OGM Dış İlişkiler Eğitim ve Araştırma Dairesi Başkanlığı
Değişkenler	6.3.7.1 Dış kaynaklı projelerde çalışanların sayısı 6.3.7.2 Türkiye'de uluslararası kuruluşlarda ormancılıkla ilgili çalışanların sayısı

Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Örnek Tablo 82: Uluslararası Fonlarla Ormancılık İstihdamı

	(Kişi)					
	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Dış kaynaklı projelerde çalışanların sayısı						
Türkiye’de uluslararası kuruluşlarda ormancılıkla ilgili çalışanların sayısı						
TOPLAM						

Alt gösterge 6.3.8	Toplumsal refahın gelişimine yönelik bazı istihdam nitelikleri
Ölçme birimi	Adet, %
Ölçme aralığı	1 yıl
Veri kaynağı	Ormancılık Sektöründe İstihdamın Büyüklüğü ve Niteliği göstergesinde yer alan kaynaklar
Sorumlu birim	OGM İşletme ve Pazarlama Dairesi Başkanlığı
Değişkenler	6.3.8.1 Kırsal toplumun (orman köylerinde iskân edenlerin) istihdam oranı 6.3.8.2 Kadın istihdam oranı 6.3.8.3 Sosyal güvencesi olanların oranı 6.3.8.4 Ormancılık sektöründe iş kazaları ve meslek hastalıkları sayısı

Açıklamalar: 6.3.8 no’lu alt göstergenin değişkenlerinden 6.3.8.1 no’lu değişkeni türetmek için 6.3.3, 6.3.4 ve 6.3.6 no’lu göstergelerde toplam verilerin yanı sıra, istihdam edilen orman köylülerinin sayısına da yer verilecektir. Aynı alt göstergedeki 6.3.8.2 ve 6.3.8.3 no’lu değişkenleri türetmek için 6.3.1-6.3.7 arasındaki alt göstergeler ile ilgili değişkenlerin verileri toplanırken toplam değerlerinin yanı sıra, kadın çalışanların sayısı ve sosyal güvencesi olanların sayısı ayrıca belirtilecektir. Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Örnek Tablo 83: Toplumsal Refahın Gelişimine Yönelik Bazı İstihdam Nitelikleri

	(Adet, %)					
	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Kırsal toplumun (orman köylerinde iskân edenlerin) istihdam oranı						
Kadın istihdam oranı						
Sosyal güvencesi olanların oranı						
Ormancılık sektöründe iş kazaları ve meslek hastalıkları sayısı						

GÖSTERGE 6.4: ORMANCILIĞIN FİNANSAL DENGESİ**Tanımı**

Ormanlara ve ormancılığa ilişkin her türlü gelir ve giderler.

Alt göstergeler

Alt gösterge 6.4.1	Ülke ormanlarından elde edilen gelirler
Ölçme birimi	TL
Ölçme aralığı	1 yıl
Veri kaynağı	OGM Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı kayıtları TOB DKMPGM kayıtları TOB ÇEMGM kayıtları OGM İşletme Pazarlama Dairesi Başkanlığı kayıtları
Sorumlu birim	OGM Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı
Değişkenler	6.4.1.1 OGM Özel Bütçe gelirleri 6.4.1.2 OGM Döner Sermaye Bütçe Gelirleri 6.4.1.3 Bakanlık Genel Bütçe Gelirleri (DKMPGM, ÇEM, Korunan alanlar ve av yönetimi) 6.4.1.4 Bakanlık Döner Sermaye Bütçesi Gelirleri (Korunan alanlar ve av yönetimi) 6.4.1.5 Özel mülk sahiplerinin ormancılık gelirleri (özel ormanlar, özel ağaçlandırmalar, özel fidanlıklar, kavakçılık işletmeleri)

Açıklamalar: Bu verilerin toplanması OGM Strateji Dairesi Başkanlığının koordinasyonunda sağlanacaktır. Her bir değişken için son 10 yılı kapsayacak şekilde ayrı bir tablo düzenlenecektir. Aşağıda OGM bütçeleri için örnek tablolar verilmektedir. Bakanlık bütçeleri için de bunlara benzer tablolar düzenlenebilir. Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Örnek Tablo 84: OGM Özel Bütçe Gelirleri

Gelir Kalemi	Birim	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Hazine yardımı	Bin TL						
Ağaçlandırma gelirleri	Bin TL						
Orman köylerini kalkındırma gelirleri	Bin TL						
Orman alanlarından verilen izin gelirleri	Bin TL						
Diğer öz gelirler	Bin TL						
TOPLAM	Bin TL						

Örnek Tablo 85: OGM Döner Sermaye Bütçesi Gelirleri

Gelir Kalemi	Birim	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Yuvarlak odun satış gelirleri	Bin TL						
Fidan satış gelirleri	Bin TL						
ODOÜ satış gelirleri	Bin TL						
Mesire yerleri gelirleri	Bin TL						
Faiz ve hizmet gelirleri	Bin TL						
Diğer gelirler	Bin TL						
TOPLAM	Bin TL						

Örnek Tablo 86: Ormancılıkla İlgili Diğer Bütçe Gelirleri

Gelir Kalemi	Birim	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Bakanlık genel bütçe gelirleri	Bin TL						
Bakanlık döner semaye gelirleri	Bin TL						
Özel mülk sahiplerinin ormancılık gelirleri	Bin TL						
TOPLAM	Bin TL						

Alt gösterge 6.4.2	İhraç edilen orman ürün ve hizmetlerinden elde edilen gelirler
Ölçme birimi	TL
Ölçme aralığı	1 yıl
Veri kaynağı	OGM İşletme Pazarlama Dairesi Başkanlığı kayıtları OGM Odun Dışı Ürünler ve Hizmetler Dairesi Başkanlığı TÜİK ORBİS
Sorumlu birim	OGM Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı
Değişkenler	6.4.2.1 Odun ve odun ürünleri ihracat gelirleri 6.4.2.2 Odun dışı orman ürünleri ihracat gelirleri 6.4.2.3 Diğer ihracat gelirleri (hizmet ihracat gelirleri dâhil)

Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Örnek Tablo 87: İhraç Edilen Orman Ürün ve Hizmetlerinden Elde Edilen Gelirler

Gelir Kalemi	Birim	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Odun ve odun ürünleri ihracat gelirleri	Bin TL						
Odun dışı orman ürünleri ihracat gelirleri	Bin TL						
Diğer ihracat gelirleri (hizmet ihracat gelirleri dâhil)	Bin TL						
TOPLAM	Bin TL						

Alt gösterge 6.4.3	Ülke içinden alınan bağışların toplam değeri
Ölçme birimi	TL
Ölçme aralığı	1 yıl
Veri kaynağı	OGM Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı kayıtları
Sorumlu birim	OGM Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı
Değişkenler	6.4.3.1 OGM'ye yapılan şartlı bağışlar 6.4.3.2 STK'lara orman kaynakları için yapılan bağışlar

Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Örnek Tablo 88: Ülke İçinden Alınan Bağışların Toplam Değeri

	(TL)					
	../..	2015	2016	2017	2018	2019
OGM'ye yapılan şartlı bağışlar						
STK'lara orman kaynakları için yapılan bağışlar						
TOPLAM						

Alt gösterge 6.4.4	Uluslararası fonlardan ve diğer ülkelerden sağlanan desteklerin toplamı
Ölçme birimi	TL
Ölçme aralığı	1 yıl
Veri kaynağı	OGM Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı kayıtları OGM Dış İlişkiler Eğitim ve Araştırma Dairesi Başkanlığı kayıtları TOB DKMPGM TOB ÇEMGM
Sorumlu birim	OGM Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı
Değişkenler	6.4.4.1 OGM Özel Bütçesinde uluslararası yardımlar 6.4.4.2 Uluslararası fonların diğer yardımları (OGM, DKMP, ÇEM ve STK bütçelerinde olmayan)

Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Örnek Tablo 89: Uluslararası Fonlardan ve Diğer Ülkelerden Sağlanan Destekler

	(TL)					
	../..	2015	2016	2017	2018	2019
OGM Özel Bütçesinde uluslararası yardımlar						
Uluslararası fonların diğer yardımları (OGM, DKMP, ÇEM ve STK bütçelerinde olmayan)						
TOPLAM						

Alt gösterge 6.4.5	SOY Harcamaları
Ölçme birimi	TL
Ölçme aralığı	1 yıl
Veri kaynağı	OGM Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı kayıtları TOB kayıtları OGM İşletme ve Pazarlama Dairesi Başkanlığı kayıtları
Sorumlu birim	OGM Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı
Değişkenler	6.4.5.1 OGM SOY harcamaları (Faaliyet giderleri ve genel yönetim giderleri) 6.4.5.2 Bakanlık genel bütçesi SOY harcamaları (DKMP, ÇEM, korunan alanlar ve av yönetimi) 6.4.5.3 Bakanlık Döner Sermaye Bütçesi SOY harcamaları (korunan alanlar ve av yönetimi) 6.4.5.4 Özel mülk sahiplerinin ormancılık harcamaları (özel ormanlar, özel ağaçlandırmalar, özel fidanlıklar ve kavakçılık işletmeleri)

Açıklamalar: Bu alt göstergeye ait değişkenler son 10 yılı kapsayacak şekilde tablolar halinde düzenlenecektir. Bu tablolar grafiklerle desteklenebilir. Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Örnek Tablo 90: SOY Harcamaları

	(TL)					
	../..	2015	2016	2017	2018	2019
OGM SOY harcamaları (Faaliyet giderleri ve genel yönetim giderleri)						
Bakanlık genel bütçesi SOY harcamaları (DKMP, ÇEM, korunan alanlar ve av yönetimi)						
Bakanlık Döner Sermaye Bütçesi SOY harcamaları (korunan alanlar ve av yönetimi)						
Özel mülk sahiplerinin ormancılık harcamaları (özel ormanlar, özel ağaçlandırmalar, özel fidanlıklar ve kavakçılık işletmeleri)						
TOPLAM						

Alt gösterge 6.4.6	İthal edilen orman ürünleri ve hizmetlerinin toplam değeri
Ölçme birimi	TL
Ölçme aralığı	1 yıl
Veri kaynağı	OGM İşletme ve Pazarlama Dairesi Başkanlığı kayıtları TÜİK FAOSTAT
Sorumlu birim	OGM İşletme ve Pazarlama Dairesi Başkanlığı
Değişkenler	6.4.6.1 Odun ve odun ürünleri ithalat harcamaları 6.4.6.2 Odun dışı orman ürünleri ithalat harcamaları 6.4.6.3 Diğer ithalat harcamaları (hizmet ithalatı dahil)

Açıklamalar: Aynı ithalat ve ihracat kodları kullanılarak tablolar halinde yıllar itibariyle hazırlanacaktır. Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır

Örnek Tablo 91: İthal Edilen Orman Ürünleri ve Hizmetlerinin Toplam Değeri

	(TL)					
	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Odun ve odun ürünleri ithalat harcamaları						
Odun dışı orman ürünleri ithalat harcamaları						
Diğer ithalat harcamaları (hizmet ithalatı dahil)						
TOPLAM						

Alt gösterge 6.4.7	Diğer ülkelere ormancılık yardımlarının toplamı
Ölçme birimi	TL
Ölçme aralığı	1 yıl
Veri kaynağı	OGM Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı kayıtları OGM Dış İlişkiler, Eğitim ve Araştırma Dairesi Başkanlığı kayıtları TOB kayıtları Kamu Hesapları Bilgi Sistemi
Sorumlu birim	OGM Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı
Değişkenler	6.4.7.1 OGM'nin uluslararası fonlara ve diğer ülkelere desteklerinin değeri (aidat, katkı vb) 6.4.7.2 Bakanlık DKMP, ÇEM'in uluslararası fonlara ve diğer ülkelere desteklerinin değeri 6.4.7.3 TİKA'nın diğer ülkelere ormancılık yardımlarının değeri 6.5.7.4 Ormancılıkla ilgili uluslararası fonlara diğer aidatlar

Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Örnek Tablo 92: Diğer Ülkelere Ormancılık Yardımlarının Toplamı

	(TL)					
	../..	2015	2016	2017	2018	2019
OGM'nin uluslararası fonlara ve diğer ülkelere desteklerinin değeri (aidat, katkı vb)						
Bakanlık DKMP, ÇEM'in uluslararası fonlara ve diğer ülkelere desteklerinin değeri						
TİKA'nın diğer ülkelere ormancılık yardımlarının değeri						
Ormancılıkla ilgili uluslararası fonlara diğer aidatlar						
TOPLAM						

GÖSTERGE 6.5: DEVLET BÜTÇESİNDEN ORMANCILIK SEKTÖRÜNE AYRILAN PAY

Tanımı

Devlet bütçesinden ormancılık kurum ve kuruluşlarına ayrılan miktar ve toplam bütçeye oranı.

Alt göstergeler

Alt gösterge 6.5.1	Devlet bütçesinde ormancılık kurumları bütçesinin oranı
Ölçme birimi	TL, %
Ölçme aralığı	1 yıl
Veri kaynağı	OGM Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı kayıtları TOB kayıtları Kamu Hesapları Bilgi Sistemi
Sorumlu birim	OGM Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı

Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır

Örnek Tablo 93: Devlet Bütçesinde Ormancılık Kurumları Bütçesinin Oranı

	(TL)					
	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Devlet bütçesi toplamı						
Ormancılık bütçesi toplamı						
%						

GÖSTERGE 6.6: ORMANA BAĞIMLI TOPLUMUN BÜYÜKLÜĞÜ**Tanımı**

Yaşam kalitesi veya refahı ormandan sağlanan faydalara bağlı olan toplumun büyüklüğü.

Alt göstergeler

Alt gösterge 6.6.1	Statü olarak ormana bağımlı toplulukların nüfusu
Ölçme birimi	Adet
Ölçme aralığı	1 yıl
Veri kaynağı	OGM ORKÖY Dairesi Başkanlığı kayıtları ORBİS
Sorumlu birim	OGM ORKÖY Dairesi Başkanlığı
Değişkenler	6.6.1.1 Orman köyü sayısı
	6.6.1.2 Orman köyü nüfusu

Açıklamalar: 31. ve 32. madde orman köylerinin toplam sayısı ve nüfusu bir tablo halinde düzenlenecektir. Nüfus artış veya azalışı yıllar itibarıyla vurgulanmalıdır. Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Örnek Tablo 94: Ormana Bağımlı Topluluklar

	(Adet)					
	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Orman köyü sayısı (mahallege dönüşenler dahil)						
Orman köyünde yaşayan kişi sayısı (mahallege dönüşenler dahil)						

Alt gösterge 6.6.2	Ormana bağımlı üreticiler
Ölçme birimi	Adet
Ölçme aralığı	1 yıl
Veri kaynağı	OGM ORKÖY Dairesi Başkanlığı kayıtları OGM Odun Dışı Ürünler ve Hizmetler Dairesi Başkanlığı kayıtları OGM İşletme ve Pazarlama Dairesi Başkanlığı kayıtları OGM Ağaçlandırma Dairesi Başkanlığı kayıtları OGM Orman Bölge ve İşletme Müdürlükleri ORKOOP ORBİS
Sorumlu birim	OGM ORKÖY Dairesi Başkanlığı
Değişkenler	6.6.2.1 Kültürel değer haline gelmiş ahşap el sanatı üreticilerinin sayısı 6.6.2.2 Ormana dayalı bal üretimi yapan arıcı sayısı 6.6.2.3 Odun dışı orman ürünü tedarikçi sayısı 6.6.2.4 Orman kooperatifleri üye sayısı 6.6.2.5 ORKOOP'tan mesleki yeterlilik belgesi almış orman köylüsü sayısı 6.6.2.6 Orman işçiliği yapan gezici köylü sayısı 6.6.2.7 Ormancılıkla uğraşan yerleşik orman köylüsü sayısı 6.6.2.8 Orman işletmelerinden ürün alan orman endüstrisi girişimci sayısı 6.6.2.9 Özel ağaçlandırma yapan gerçek ve tüzel kişi sayısı 6.6.2.A Hayvancılıkla uğraşan konar/göçer topluluklardaki kişi sayısı 6.6.2.B Geleneksel gıdalar için bitkisel materyal tedarikçileri

Açıklamalar: Bu alt gösterge altındaki veriler OGM ORKÖY Dairesi Başkanlığının koordinasyonunda derlenecektir. Tablo halinde düzenlenecek veriler doğrulanabilir olmalıdır. Tahmine dayanan veriler ayrıca belirtilecektir. Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Örnek Tablo 95: Ormana Bağımlı Üreticiler

	(Adet)					
	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Kültürel değer haline gelmiş ahşap el sanatı üreticilerinin sayısı						
Ormana dayalı bal üretimi yapan arıcı sayısı						
Odun dışı orman ürünü tedarikçi sayısı						
Orman kooperatifleri üye sayısı						
ORKOOP'tan mesleki yeterlilik belgesi almış orman köylüsü sayısı						
Orman işçiliği yapan gezici köylü sayısı						
Ormancılıkla uğraşan yerleşik orman köylüsü sayısı						

Orman işletmelerinden ürün alan orman endüstrisi girişimci sayısı						
Özel ağaçlandırma yapan gerçek ve tüzel kişi sayısı						
Orman köyünde yaşayan kişi sayısı (mahallege dönüşenler dahil)						
Hayvancılıkla uğraşan konar/göçer topluluklardaki kişi sayısı						
Geleneksel gıdalar için bitkisel materyal tedarikçileri						
TOPLAM						

GÖSTERGE 6.7: REKREASYON HİZMETLERİNDEN FAYDALANANLAR**Tanımı**

Orman içi rekreasyon alanlarından faydalananlar ve orman içinde avlananların sayısı.

Alt göstergeler

Alt gösterge 6.7.1	Orman içi rekreasyon alanlarından faydalananlar
Ölçme birimi	Adet
Ölçme aralığı	1 yıl
Veri kaynağı	OGM Odun Dışı Orman Ürünleri ve Hizmetleri Dairesi Başkanlığı kayıtları TOB DKMPGM Milli Parklar Dairesi Başkanlığı kayıtları ÇŞB Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü kayıtları
Sorumlu birim	OGM Odun Dışı Orman Ürünleri ve Hizmetleri Dairesi Başkanlığı
Değişkenler	6.7.1.1 Mesire yerlerinin yıllık ziyaretçi sayısı 6.7.1.2 Korunan alanların yıllık ziyaretçi sayısı 6.7.1.3 Özel çevre koruma bölgelerinde rekreasyonel kullanıcı sayısı

Açıklamalar: Bu alt gösterge altındaki veriler OGM Odun Dışı Orman Ürünleri ve Hizmetleri Dairesi Başkanlığının koordinasyonunda derlenecektir. Tablo halinde düzenlenecek veriler doğrulanabilir olmalıdır. Tahmine dayanan veriler ayrıca belirtilecektir. Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Örnek Tablo 96: Orman İçi Rekreasyon Alanlarından Faydalananlar

	(Adet)					
	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Mesire yerlerinin yıllık ziyaretçi sayısı						
Korunan alanların yıllık ziyaretçi sayısı						
Özel çevre koruma bölgelerinde rekreasyonel kullanıcı sayısı						
TOPLAM						

Alt gösterge 6.7.2	Orman kaynaklarında avlananlar
Ölçme birimi	Adet
Ölçme aralığı	1 yıl
Veri kaynağı	TOB DKMPGM Av Yönetimi Dairesi Başkanlığı kayıtları
Sorumlu birim	TOB DKMPGM Av Yönetimi Dairesi Başkanlığı
Değişkenler	6.7.2.1 Orman kaynaklarının fırsat sağladığı yerli avcı sayısı (kayıtlı ve kaçak avlanan) 6.7.2.2 Av turizmi ile orman kaynaklarında avlanan yabancı sayısı

Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Örnek Tablo 97: Orman Kaynaklarında Avlananlar

	(Adet)					
	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Orman kaynaklarının fırsat sağladığı yerli avcı sayısı (kayıtlı ve kaçak avlanan)						
Av turizmi ile orman kaynaklarında avlanan yabancı sayısı						
TOPLAM						

GÖSTERGE 6.8: ORMANCILIK SEKTÖRÜNDEN ORMAN KÖYLÜSÜNE GELİR TRANSFERİ

Tanımı

Ormanlık sektörden orman köylüsüne sağlanan gelir, destek ve sübvansiyonlar.

Alt göstergeler

Alt gösterge 6.8.1	Orman köylüsüne ormancılık faaliyetlerinden aktarılan gelir
Ölçme birimi	TL
Ölçme aralığı	1 yıl
Veri kaynağı	OGM İşletme ve Pazarlama Dairesi Başkanlığı kayıtları OGM Odun Dışı Ürünler ve Hizmetler Dairesi Başkanlığı kayıtları OGM Ağaçlandırma Dairesi Başkanlığı kayıtları OGM Toprak Muhafaza ve Havza Islahı Dairesi Başkanlığı kayıtları OGM Silvikültür Dairesi Başkanlığı kayıtları OGM Fidanlık ve Tohum İşleri Dairesi Başkanlığı kayıtları
Sorumlu birim	OGM Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı
Değişkenler	6.8.1.1 Orman köylüsüne üretim işlerinden aktarılan gelir 6.8.1.2 Orman köylüsüne ağaçlandırma-mera-toprak ıslahı-erozyon kontrolü işlerinden aktarılan gelir 6.8.1.3 Orman köylüsüne ODOÜ toplayıcılığından aktarılan gelir

Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Örnek Tablo 98: Orman Köylüsüne Ormancılık Faaliyetlerinden Aktarılan Gelir

	(TL)					
	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Orman köylüsüne üretim işlerinden aktarılan gelir						
Orman köylüsüne ağaçlandırma-mera-toprak ıslahı-erozyon kontrolü işlerinden aktarılan gelir						
Orman köylüsüne ODOÜ toplayıcılığından aktarılan gelir						
TOPLAM						

Alt gösterge 6.8.2	OGM Sübvansiyonları
Ölçme birimi	TL
Ölçme aralığı	1 yıl
Veri kaynağı	OGM İşletme ve Pazarlama Dairesi Başkanlığı kayıtları ÇŞB Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü kayıtları
Sorumlu birim	OGM İşletme ve Pazarlama Dairesi Başkanlığı
Değişkenler	6.8.2.1 Odun hammadde satışlarında indirim ve sübvansiyonlar 6.8.2.2 Kültür ve tabiat varlıklarının restorasyonu için sübvansiyonlar

Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Örnek Tablo 99: Orman Genel Müdürlüğü Sübvansiyonları

	(TL)					
	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Odun hammadde satışlarında indirim ve sübvansiyonlar						
Kültür ve tabiat varlıklarının restorasyonu için sübvansiyonlar						
TOPLAM						

Alt gösterge 6.8.3	OGM'nin ORKÖY destekleri
Ölçme birimi	TL
Ölçme aralığı	1 yıl
Veri kaynağı	OGM ORKÖY Dairesi Başkanlığı kayıtları
Sorumlu birim	OGM ORKÖY Dairesi Başkanlığı
Değişkenler	6.8.3.1 OGM'nin kredi ve hibe olarak desteklerinin toplam değeri

Açıklamalar: Kredi destekleri ile hibeler ayrı ayrı tablolar halinde yıllar itibariyle hazırlanacak. Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Örnek Tablo 100: Orman Genel Müdürlüğü ORKÖY Destekleri

	(TL)					
	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Orman köylüsüne sağlanan kredi destekleri						
Orman köylüsüne sağlanan hibe destekleri						
TOPLAM						

GÖSTERGE 6.9: ARAŞTIRMA GELİŞTİRME YAYIM VE EĞİTİM ÇALIŞMALARI**Tanımı**

Ormanlarla ilgili olarak yapılan araştırma, geliştirme, yayım ve eğitim çalışmalarına yatırım tutarı.

Alt göstergeler

Alt gösterge 6.9.1	Orman kaynakları ile ilgili araştırma, geliştirme, yayım ve eğitim çalışmalarına yatırım giderleri
Ölçme birimi	TL
Ölçme aralığı	1 yıl
Veri kaynağı	OGM Dış İlişkiler Eğitim ve Araştırma Dairesi Başkanlığı kayıtları TOB DKMP Genel Müdürlüğü kayıtları TOB ÇEM Genel Müdürlüğü kayıtları OMO, TOD, YTOD vb. mesleki örgütlerin kayıtları DKM, TEMA, TTKD vb. STK'ların kayıtları
Sorumlu birim	OGM Dış İlişkiler Eğitim ve Araştırma Dairesi Başkanlığı
Değişkenler	6.9.1.1 Devlet ormancılık kurumlarında AR-GE yatırımı 6.9.1.2 Orman kaynakları yönetimi ile ilgili STK'ların AR-GE, eğitim ve yayım giderleri 6.9.1.3 Ormancılık AR-GE projelerinin ortalama bütçesi

Açıklamalar: Bu gösterge ile ilgili her türlü verinin toplanması, derlenmesi ve tablolar halinde hazırlanması, OGM Dış İlişkiler Eğitim ve Araştırma Dairesinin gözetiminde İç Anadolu Ormancılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü tarafından yapılacaktır. Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Örnek Tablo 101: AR_GE Yatırımları ile Yayım ve Eğitim Giderleri

	(TL)					
	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Devlet ormancılık kurumlarında AR-GE yatırımı						
Orman kaynakları yönetimi ile ilgili STK'ların AR-GE, eğitim ve yayım giderleri						
Ormancılık AR-GE projelerinin ortalama bütçesi						
TOPLAM						

GÖSTERGE 6A: ORMANCILIKLA İLGİLİ STK'LARIN FAALİYETLERİ**Tanımı**

Ormancılıkla ilgili oda, dernek, kulüp, sendika ve benzeri sivil toplum örgütlerinin SOY ile ilgili yıllık etkinlik sayısı.

Alt göstergeler

Alt gösterge 6.A1	Ormancılıkla ilgili STK faaliyetlerinin sayısı
Ölçme birimi	Adet
Ölçme aralığı	1 yıl
Veri kaynağı	Ormancılıkla ilgili STK kayıtları
Sorumlu birim	OGM Dış İlişkiler Eğitim ve Araştırma Dairesi Başkanlığı

Açıklamalar: Faaliyet sayıları yıllar itibariyle STK bazında derlenecektir. Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Örnek Tablo 102: Ormancılıkla İlgili STK Faaliyetleri

	(Adet)					
	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Ormancılıkla ilgili oda, dernek, kulüp, sendika ve benzeri sivil toplum örgütlerinin SOY ile ilgili yıllık etkinlik sayısı						

GÖSTERGE 6B: ORMAN TOPLUM UYUŞMAZLIKLARI**Tanımı**

Orman kaynakları ile toplumun etkileşiminden kaynaklanan sorunlarla ilgili itiraz, şikâyet, dava ve orman suçlarının sayısı.

Alt göstergeler

Alt gösterge 6.B1	Orman kaynakları yönetimine yönelik itiraz veya şikâyet dilekçesi sayısı
Ölçme birimi	Adet
Ölçme aralığı	1 yıl
Veri kaynağı	OGM Özel Kalem Müdürlüğü OGM Basın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü OGM Hukuk Müşavirliği TOB Özel Kalem Müdürlüğü TOB Basın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü TOB Hukuk Müşavirliği Diğer kamu ormancılık kurum ve kuruluşlarının kayıtları
Sorumlu birim	OGM Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı

Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Alt gösterge 6.B2	Orman kaynakları yönetimine açılan dava sayısı
Ölçme birimi	Adet
Ölçme aralığı	1 yıl
Veri kaynağı	OGM Hukuk Müşavirliği kayıtları TOB Hukuk Müşavirliği kayıtları
Sorumlu birim	OGM Hukuk Müşavirliği

Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Alt gösterge 6.B3	Orman kaynakları yönetiminin açtığı dava sayısı
Ölçme birimi	Adet
Ölçme aralığı	1 yıl
Veri kaynağı	OGM Hukuk Müşavirliği kayıtları TOB Hukuk Müşavirliği kayıtları
Sorumlu birim	OGM Hukuk Müşavirliği

Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Örnek Tablo 103: Orman Toplum Uyuşmazlıkları

	(Adet)					
	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Orman kaynakları ile toplumun etkileşiminden kaynaklanan sorunlarla ilgili itiraz, şikâyet, dava ve orman suçlarının sayısı						
Orman kaynaklar yönetimine açılan dava sayısı						
Orman kaynaklar yönetiminin açtığı dava sayısı						
TOPLAM						

Alt gösterge 6.B4	Sosyal baskılarla müdahale edilemediğinden ormancılık faaliyetleri gerçekleştirilemeyen orman alanı miktarı
Ölçme birimi	Ha
Ölçme aralığı	1 yıl
Veri kaynağı	OGM İşletme ve Pazarlama Dairesi Başkanlığı kayıtları OGM Bölge ve İşletme Müdürlükleri
Sorumlu birim	OGM İşletme ve Pazarlama Dairesi Başkanlığı

Değerler, son 10 yıllık dönem için yıl yıl hesaplanacak ve tablo halinde raporlanacaktır.

Örnek Tablo 104: Sosyal Faktörler

	(Ha.)					
	../..	2015	2016	2017	2018	2019
Sosyal baskılarla müdahale edilemediğinden ormancılık faaliyetleri gerçekleştirilemeyen orman alanı miktarı						

NİTEL VE TANIMLAYICI GÖSTERGELER

Yasal, politik ve kurumsal konular sürdürülebilir orman yönetiminin kilit noktasını oluşturur. Sürdürülebilir orman yönetiminin ulusal düzeyde değerlendirilmesi için belirlenmiş olan 6 kriter, genel olarak ormanların durumu ve işlevlerini konu almaktadır. Bunların hangi yönetim şartlarında olduğu, yasalar, kurumlar ve kapasiteleri, finansal imkânlar ve benzeri faktörlerin oluşturduğu ortam, yapılacak değerlendirmeler için çok önemlidir. Bu şartlardaki gelişim 6 kriterdeki değişim ile ilişkilendirildiğinde ileriye yönelik adımlar için net bulgular sunacaktır.

Ülkemizde uygulanmakta olan SOY K&G modeli, Forest Europe yaklaşımını benimsemektedir. Bazı süreçlerde “Yasal, politik ve kurumsal çerçeve” adı ile ayrı bir kriter olarak ele alınan konular, Türkiye Ulusal SOY K&G setinde “Ormancılık Politikası ve Yönetişim” başlığı altında 5 genel ve her kriter için 1 olmak üzere toplam 11 nitel ve tanımlayıcı göstergeden oluşmaktadır.

Bunlar:

1. Ulusal orman programları veya eşdeğerleri
2. Kurumsal çerçeve
3. Yasal ve düzenleyici çerçeve
4. Finans ve ekonomi araçları
5. Bilgi ve iletişim

ve her bir kriter altında

Politikalar, kurumlar ve araçlar

Bu göstergeler ile ilgili bilgileri derlemek ve raporlamadan sorumlu birim Tarım ve Orman Bakanlığı adına Orman Genel Müdürlüğüdür (Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı).

GÖSTERGE N1: ULUSAL ORMAN PROGRAMLARI VEYA EŞDEĞERLERİ

Gündem 21 Bölüm 11 (Ormansızlaşma ile mücadele); ormanların muhafazası ve sürdürülebilir yönetimi için ülkelerin ulusal ormancılık eylem program veya planlarını hazırlaması ve uygulamaya koyması için çağrıda bulunmuştur. Rio Zirvesini (UNCED 1992) takip eden süreçte ve bu çağrıya uygun olarak, Hükümetlerarası Ormancılık Paneli (IPF) sürdürülebilir orman yönetiminin başarıya ulaştırılması için detaylı bir ormancılık politika çerçevesinin oluşturulması gerektiği konusunda mutabakat sağlamış ve bu bağlamda her ülkenin ortak yaklaşım ve prensipler çerçevesinde ulusal ormancılık programını hazırlaması ve uygulamasını kararlaştırmıştır. Bu karar uluslararası ormancılık sürecinin en önemli kararlarından biri olarak kabul edilmektedir. Ulusal ormancılık programı tek başına sıradan bir program olarak görülmez. Ormancılık makro planlamasında katılımcılık, bütüncülük ve sektörler arası yaklaşım ile paradigmal bir değişimi yansıtır. Uluslararası ormancılık sürecinde alınmış olan tüm kararların bu program çerçevesinde uygulamaya konulması gerekmektedir.

Bu gösterge ile kast edilen, IPF isteklerine uygun olarak hazırlanmış olan ulusal ormancılık programı (UOP) veya aynı işlevi gören plan veya programdır.

Gösterge aşağıdaki bilgileri ihtiva etmelidir:

1. Ulusal ormancılık programı veya eşdeğerinin mevcudiyeti (var/yok)
2. Başlangıç ve bitiş tarihi
3. Onay makamı (bakan/ bakanlar kurulu/TBMM)
4. Tam adı ve nasıl ulaşılabileceği (Örn: WEB adresi)

Gösterge aşağıdaki bilgilerle desteklenmelidir.

- ❖ Ülkemizdeki plan ve politika belgeleri: kalkınma planları, yıllık programlar, ormancılık ana planı, ulusal, bölgesel ve kurumsal strateji belgeleri ve/veya eylem planları vb
- ❖ Ormancılık sektör analizi yapıp yapılmadığı
- ❖ UOP yapım süreci
- ❖ UOP içeriği, bölümler varsa ekler
- ❖ UOP eylem planı içermiyorsa ayrı bir eylem planı olup olmadığı
- ❖ Stratejik planlar hakkında detaylı bilgi
- ❖ Ormancılık politika belgesi varsa bunun hakkında bilgi
- ❖ MKDK tarafından gerekli görülen diğer bilgilendirmeler

GÖSTERGE N2: KURUMSAL ÇERÇEVE

Ülke ormanlarının yönetimi ve ormancılık politikasını uygulamaktan sorumlu organizasyonun yapısı ve kapasitesi sürdürülebilir orman yönetiminin hedeflerine ulaşmasında kritik bir rol oynar. Bu göstergede ağırlıklı olarak söz konusu organizasyon hakkında bilgi verilecektir. Bu bağlamda ormancılıkla ilgili kamu kurum ve kuruluşları, orman endüstrisinin kurumsal yapısı, üniversiteler, meslek örgütleri, diğer sivil toplum kuruluşlarının yasal statüleri, işlevleri ve iş yapabilme kapasiteleri ön plana çıkmalıdır. Ayrıca yasal olmamakla birlikte varsa protokol ve benzeri düzenlemelerle oluşturulmuş komite, komisyon, birlik ve benzeri koordinasyon ve danışma yapıları da bu göstergenin kapsamına girer.

Gösterge aşağıda başlıklar halinde verilen kurumsal yapıların kuruluşu, tarihsel gelişimi, statüsü, ana işlevleri ve faaliyet alanları, kapasiteleri (profesyonel kadro, bütçe vb) ve varsa taşra organizasyonları hakkında bilgiler içermelidir.

1. Bakanlık
2. Genel Müdürlükler (daire başkanlıkları ve taşra kuruluşları dahil)
3. Ormancılık yüksek öğrenim kurumları (akademik kadro hakkında detaylı bilgi 6 nolu kriterden alınabilir, öğrenci sayısı dahil edilmelidir)
4. Araştırma kuruluşları
5. Orman endüstrisini temsil eden birlik, dernek ve benzeri yapılar
6. Özel sektör (Ormancılık büroları ve varsa bunları temsil eden birlik, dernek ve benzeri yapılar)
7. Sivil toplum kuruluşları (mesleki kuruluşlar dahil)
8. Ormancılık konularında protokol ve benzeri düzenlemelerle oluşturulmuş komite, komisyon, koordinasyon kurulu, danışma kurulu ve benzeri mekanizmalar
9. Türkiye’de ormancılık konularında işlevi olan, proje yapan veya finanse eden uluslararası kuruluşlar veya temsilcilikleri

GÖSTERGE N3: YASAL VE DÜZENLEYİCİ ÇERÇEVE

Bu gösterge ormanların yönetimi ve ulusal ormancılık politikasının uygulanması için çıkarılmış ve yürürlükte olan kanun (kuruluş kanunları dahil), kanun hükmünde kararname, kararname ve yönetmelikler ile uluslararası anlaşma ve sözleşmeleri (Türkiye’nin imzaladığı) konu almaktadır. Bunların yanı sıra önemli görülen geniş kapsamlı tebliğler hakkında da bilgi verilebilir. Her bir kanun,

yönetmelik ve önemli görülüyorsa tebliğin amacı, içeriği (başlıklar halinde) ve yürürlüğe girdiği tarih belirtilmelidir.

Gösterge aşağıdaki başlıklar halinde düzenlenebilir.

1. Anayasa'da ormancılığa ilişkin maddeler ve kısa özeti
2. Kanunlar (kuruluş kanunları dahil)
3. Kanun hükmünde kararnameler (kuruluş kararnameleri dahil)
4. Ormancılığa ilişkin bakanlar kurulu kararları
5. Yönetmelikler
6. Önemli tebliğler
7. Ormancılığı doğrudan veya dolaylı etkileyen diğer kanun maddeleri
8. Ülkemizce kabul edilmiş uluslararası sözleşme veya anlaşmalar
9. Gerekli görülen diğer düzenlemeler (ulusal veya uluslararası protokol, işbirliği anlaşması vb)

GÖSTERGE N4: FİNANS VE EKONOMİ ARAÇLARI

Sürdürülebilir orman yönetiminin finansmanı ve ekonomisi, uluslararası düzeyde en çok tartışılan konuların başında gelmektedir. IPF-IFF- UNFF sürecinde de henüz üzerinde mutabakata varılamamış konu başlıkları (teknoloji transferi ile birlikte) arasında yer alır.

Bu gösterge ile ülkemizde sürdürülebilir orman yönetimi finansman modeli ve ormancılığın ekonomisi hakkında bilgi verilecektir. Ormancılık faaliyetleri için kullanılan Genel Bütçe, Özel Bütçe ve döner sermaye bütçeleri, geçmişte kurulan, kaldırılan veya varsa hala yürürlükte olan fonların yapısı ve işleyişi, uygulanan vergiler ve sübvansiyonlar (Kriter 6'daki sayısal değerlerden faydalanılmalıdır) izah edilmelidir. Orman endüstrisinin ekonomik yapısı Kriter 6'da yer alan ilgili sayısal değerler ekseninde özetlenmelidir.

Gösterge aşağıdaki başlıklar halinde düzenlenebilir.

1. Genel bütçenin yapısı, hangi faaliyetleri konu aldığı
2. Özel bütçenin yapısı, gelirleri, hangi faaliyetleri konu aldığı ve Genel bütçeden farkı
3. Döner sermaye bütçesi mantığı ve gelirleri
4. Özel bütçe ve döner sermaye bütçesi gelirlerine uygulanan vergi ve kesintiler
5. Fonların yapısı ve işleyişi, uygulanan vergi ve kesintiler
6. Kamu ormancılık kurum ve kuruluşlarının hangi bütçelerde idare edildiği
7. Uygulanan sübvansiyonlar
8. Uygulanan teşvikler
9. Orman endüstrisinin ekonomik yapısı

GÖSTERGE N5: BİLGİ VE İLETİŞİM

Uluslararası Ormancılık Prensipleri 2 nci madde 3 üncü paragrafı şöyledir: “Ormanlar ve orman ekosistemlerine dair doğru, güvenilir ve zamanında bilgi tedariki ile halkın bilinçlendirilmesi karar verme aşamasında etkinliği artırmak açısından çok önemli olup, bunun sağlanması gerekmektedir”. Bilgi ve iletişim konusu uluslararası ormancılık sürecinde altı çizilen önemli bir husustur.

Sürdürülebilir orman yönetiminin tüm paydaşları arasında sağlıklı bir bilgi akışının sağlanması ve iletişimin üst düzeyde tutulması, pek çok sorunun büyümeden çözülmesine imkân sağlayacaktır.

Avrupa Birliği Orman İletişim Stratejisi Belgesinin giriş kısmında özetle; ormanların değeri, potansiyel faydaları ve her geçen gün tahrip olan çevre için sundukları hizmetlerin oldukça fazla olduğu, ancak bu durumun sadece küçük bir ormancılık topluluğu tarafından bilindiği, kamuoyu algısı ile gerçekler arasında büyük farklar olduğu, bu nedenle gerçekleri topluma izah edebilmek için daha çok çaba sarf edilmesi gerektiği belirtilmektedir.

Kısaca bilgi ve iletişim paydaşlara, endüstriye, bilim çevrelerine ve diğer sektörlerle zamanında ve doğru bilgi sunmanın yanı sıra, algı ve gerçekler arasındaki farkı kapatmak açısından da önemli rol oynamaktadır.

Bu gösterge ormanlar ve ormancılık hakkında bilgilendirme ve iletişimin durumu ile bunun için kullanılan araçlar hakkında bilgi vermektedir.

Gösterge aşağıdaki bilgileri içermelidir.

Kamu kurum ve kuruluşları, orman endüstrisi, özel sektör, orman fakülteleri, araştırma kuruluşları, mesleki örgütler ve diğer sivil toplum kuruluşlarının;

1. Periyodik raporları
2. Plan ve programları
3. Yayınları
4. İnternet aracılığı ile bilgi sunup sunmadıkları (WEB sayfası vb).
5. Veri tabanları veya bilgi sistemleri (herkesin erişimine açık veya sınırlı)
6. Coğrafi bilgi sistemleri
7. Toplumun diğer bilgi edinme yolları
8. Yayın ve tanıtım birimlerinin olup olmadığı
9. Basın ve halkla ilişkiler birimlerinin olup olmadığı
10. Belgesel veya kamu spotu gibi televizyon yayınları
11. Sosyal medya kullanımı
12. Bilgilendirme ve bilinçlendirme amaçlı etkinlikler ve bunların hangi ölçüde yapıldığı

GÖSTERGELER N6-N7-N8-N9-NA-NB: KRİTERLER BAZINDA POLİTİKALAR, KURUMLAR VE ARAÇLAR

Bu göstergeler ile her bir kriterin kapsamında uygulanmakta olan politikalar, bu kapsamdaki faaliyetlerden sorumlu kurum, kuruluş veya birimler ve kullanılan araçlar (yasal-ekonomik) hakkında bilgi verilmektedir.

Göstergelerin kapsamı aşağıda özetlenmiştir.

Gösterge N6	Orman kaynaklarını ve bunların küresel karbon döngüsüne katkılarını sürdürmek ve uygun bir şekilde geliştirmek için politikalar, kurumlar ve araçlar
Ana Tema	Orman varlığı
Kapsamındaki Faaliyet veya Konular	Orman alanının muhafaza edilmesi ve genişletilmesi ve böylece depolanan karbon miktarının artırılması; ormanların sınırlarını güvence altına alacak olan orman kadastro; orman alanlarının muhafazası ve geliştirilmesinde önemli rol oynayan amenajman ve diğer planlamalar
Gösterge N7	Orman ekosistemlerinin sağlığı canlılığı ve bütünlüğünü sürdürmek için politikalar, kurumlar ve araçlar
Ana Tema	Orman durumu
Kapsamındaki Faaliyet veya Konular	Ormanları tahrip ve tehdit eden her türlü faktör (biyotik, abiyotik, insan, hava kirliliği, iklim değişikliği, ormancılık faaliyetleri, izin ve irtifaklar dahil) ve bunlara karşı alınan tedbirler; ormanların bütünlüğünü sağlamak, bakımını yapmak ve gençleştirmek (silvikültür)
Gösterge N8	Ormanların üretim fonksiyonlarını sürdürmek ve teşvik etmek için politikalar, kurumlar ve araçlar
Ana Tema	Ürün ve hizmetler
Kapsamındaki Faaliyet veya Konular	Ormanlardan her türlü odun ve odun dışı ürün ve hizmetleri sürdürülebilir bir şekilde elde etmek; ormanları sertifikalandırmak.
Gösterge N9	Orman ekosistemlerindeki biyolojik çeşitliliği sürdürmek, korumak ve uygun bir şekilde artırmak için politikalar, kurumlar ve araçlar
Ana Tema	Biyolojik çeşitlilik
Kapsamındaki Faaliyet veya Konular	Ormanlarda tür çeşitliliği, doğallık, doğal gençleştirme, korunan alanlar, tehdit altındaki türler, gen kaynakları

Gösterge NA	Orman yönetiminde, ormanların koruma fonksiyonlarını sürdürmek ve uygun bir şekilde artırmak için politikalar, kurumlar ve araçlar
Ana Tema	Toprak su koruma
Kapsamındaki Faaliyet veya Konular	Muhafaza ormanları, erozyon kontrol çalışmaları, havza ıslahı, yol kenarı ağaçlandırmalar, muhafaza karakterli ormanlar, sel, taşkın, çığ, heyelan, kumul önleme ormanları

Gösterge NB	Ormanların sosyo ekonomik fonksiyonlarını sürdürmek için politikalar, kurumlar ve araçlar
Ana Tema	Toplum ve ekonomi
Kapsamındaki Faaliyet veya Konular	Ormanların ulusal ekonomiye katkısı, yarattığı istihdam, orman endüstrisi, ormancılık finansmanı, ormanın topluma sunduğu hizmetler, orman köylüleri, sivil toplum kuruluşları ve katılımcılık, araştırma, geliştirme ve eğitim, uyumsuzluk ve anlaşmazlıklar.

SAĞLANACAK BİLGİLER

Her bir gösterge için ve bu göstergenin kapsamındaki faaliyet ve konularla sınırlı kalacak şekilde aşağıdaki bilgiler sağlanmalıdır.

1. Temel politika belgelerinde (ulusal ormancılık programı, ormancılık politika belgesi, stratejik plan vb) yer alan politikalar ve hedefler
2. Bu politika hedeflerine ne sürede ve nasıl ulaşılabileceği
3. Bu politikaların uygulanmasından sorumlu kurum, kuruluş veya birimler ve kapasiteleri
4. Bu konular için çıkarılmış kanunlar veya kanun maddeleri, düzenlenmiş yönetmelik ve yayınlanan tebliğler (listesi ve kısa özetleri).
5. Bu konular için uygulanmış veya uygulanmakta olan özel plan veya programlar (eylem planı, iç ve dış kaynaklı proje vb, isimleri, ana amaçları, uygulama tarihleri ve süreleri)
6. İlgili konularda özel sektörün ve sivil toplum örgütlerinin rolü
7. Yasal düzenlemelerle sağlanan teşvikler
8. Bu faaliyetlere ayrılan bütçe ve varsa diğer finansman araçları

3. DEĞERLENDİRME VE RAPORLAMA

Sürdürülebilir orman yönetimi kriter ve göstergelerinin değerlendirilmesi ve raporlanmasında temel hedef, üst düzey politika belirleyicileri ve karar vericilerin bilgilendirilmesi ve yönlendirilmesi için gerekli bilgiyi tüm paydaşların etkin rol oynadığı şeffaf ve katılımcı bir sistem içerisinde tahlil etmek ve elde edilen sonuçları raporlamaktır. Aynı zamanda mahallinde veya kurum dahilinde çözülebilecek sorunlar için iç dinamikleri harekete geçirmek ve mümkünse paydaşlarla her düzeyde işbirliği yapmaktır.

Değerlendirme ve raporlama sistemi SOY K&G uygulamasının en önemli kısmını oluştururlar. Ülkemiz için geliştirilmiş olan SOY K&G uygulama modelinde değerlendirme ve raporlama mekanizması aşağıdaki bölümde ele alınmaktadır.

A. MEKANİZMA

I. MERKEZ KOORDİNASYON VE DEĞERLENDİRME KOMİTESİ

Daha evvel de belirtildiği gibi Bakanlık, Türkiye SOY K&G uygulaması için Orman Genel Müdürlüğünü görevlendirmiştir. Bu yüzden oluşturulacak Merkez Koordinasyon ve Değerlendirme Komitesi (MKDK) Genel Müdür başkanlığında Orman Genel Müdürlüğünde konumlandırılacaktır. OGM Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı sekreteryalık görevini yürütecektir.

MKDK, Orman Genel Müdürü başkanlığında veya OGM Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığından sorumlu Orman Genel Müdür Yardımcısının başkanlığında aşağıdaki üyelerden oluşur.

1. OGM Strateji Geliştirme Dairesi Başkanı
2. OGM Orman İdaresi ve Planlama Dairesi Başkanı
3. OGM Dış İlişkiler Eğitim ve Araştırma Dairesi Başkanı
4. DKMP Genel Müdürlüğünden yetkilendirilmiş enaz daire başkanı düzeyinde bir kişi
5. ÇEM Genel Müdürlüğünden yetkilendirilmiş enaz daire başkanı düzeyinde bir kişi
6. OMO'yu temsilen yetkili bir kişi
7. ORKOOP'u temsilen yetkili bir kişi
8. Orman endüstri sektörünü temsilen bir kişi
9. Ormancılıkla ilgili STK temsilcisi bir kişi

MKDK gerekli gördüğü hallerde ve talebe bağlı olarak doğal kaynaklarla ilgili sivil toplum örgütleri (TOD, TEMA, DKM, TTKD vb) ve ormancılık alanında çalışan özel sektör temsilcilerini gözlemci olarak toplantılara davet edebilir.

MKDK yılda enaz bir kere toplanır, MKDK ile ilgili her türlü yazışma OGM Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığınca yapılır ve dosyalanır. OGM Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığının ilgili şube müdürü MKDK toplantılarına raportör olarak katılır. MKDK toplantı gündemi enaz 15 gün önceden MKDK üyelerine iletilir ve toplantı sonuçları veya raporlar OGM resmi web sayfasında tüm paydaşların bilgisine sunulur.

MKDK'nın aşağıdaki işlevleri yerine getirmesi beklenmektedir.

1. Yerel düzeyde yapılacak değerlendirmeler için uygulama birimlerini belirlemek
2. Uygulama birimleri çalıştay programını hazırlamak
3. Çalıştay hazırlıkları için gerekli desteği ve koordinasyonu yapmak
4. Uygulama birimi değerlendirme çalıştaylarına enaz bir MKDK üyesinin katılımını sağlamak
5. Uygulama birimi çalıştay raporlarını değerlendirmek
6. Ulusal düzeyde veri ve bilgi toplanması için gerekli koordinasyonu sağlamak
7. Uygulama birimi çalıştay raporlarına ve merkezden toplanan bilgilere dayalı olarak ulusal raporu hazırlamak (iki yılda bir).
8. 4-6 yılda bir yapılacak olan geniş katılımlı ulusal SOY K&G değerlendirme çalıştayını organize etmek ve çalıştay sonuçlarını tüm paydaşların görüş ve dikkatine sunmak.

MKDK gerekli gördüğü hallerde belli görevler için alt çalışma grupları kurabilir ve bu gruplardan çalışma raporlarını MKDK toplantılarına sunmalarını isteyebilir.

MKDK yukardaki işlevlerden birini veya daha fazlasını yerine getirmek üzere OGM Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığını yetkili kılabilir

II. SÜREÇ

Türkiye sürdürülebilir orman yönetimi kriter ve göstergeleri uygulaması ucu açık dinamik bir süreçtir. Ülkemiz modelinde değerlendirme ve raporlama dönemi 2 yıldır. Bu dönem İdarenin resmi duyurusu ile başlar ve MKDK'nın uygulama birimi çalıştay raporları ile ulusal düzeyde toplanan verilere dayalı olarak yapacağı değerlendirmeyi raporlaması ile sona erer. İdare 4-6 yılda bir geniş katılımlı ulusal bir çalıştay ile genel bir değerlendirme yapabilir ve bu çalıştay raporu ulusal ve uluslararası düzeyde paydaşların dikkatine sunulur.

Bu süreç aşağıda maddeler halinde özetlenmektedir.

1. MKDK'nın değerlendirme ve raporlama dönemi başlangıç tarihini, uygulama düzeyi birimlerini ve çalıştay takvimini belirlemesi
2. Türkiye SOY K&G değerlendirme ve raporlama döneminin başladığına dair resmi duyuru
3. Ulusal düzeyde, Bölüm 1'de belirtilen sorumlu birimlerin, aynı bölümde belirtilen veri kaynaklarından sorumlu oldukları, gösterge veya alt göstergelere ilişkin verileri toplaması, derlemesi ve MKDK sekreteryasına (OGM SGDB) göndermesi
4. Uygulama birimi düzeyinde, koordinatör birimin çalıştay takvimine uygun olarak verileri toplaması, derlemesi ve sunumları hazırlaması
5. Uygulama birimi düzeyinde çalıştayların yapılması, çalıştay raporlarının MKDK sekreteryasına gönderilmesi
6. MKDK sekreteryasının uygulama birimi çalıştaylarından gelen raporları konsolide etmesi ve özet bilgi notu hazırlaması
7. MKDK sekreteryasının ulusal düzeyde toplanan verileri, SOY K&G formatına uygun şekilde düzenlemesi ve ön değerlendirmelerde bulunması (bunun için gerekli hallerde çalışma grupları oluşturması)
8. MKDK sekreteryasının, varsa çalışma grubu raporlarını da dikkate alarak, ulusal SOY K&G veri setine ve uygulama birimleri çalıştaylarının sonuçlarını içeren bilgi notuna dayalı taslak raporu hazırlaması
9. MKDK'nın dönem sonunda toplanarak sekreterya tarafından hazırlanan taslak raporu değerlendirmesi, ihtiyaç halinde daha detaylı değerlendirme için çalışma grupları oluşturması
10. MKDK'nın ulusal SOY K&G verileri ile birlikte yapılan değerlendirmeleri içeren raporu paydaşların görüşüne göndermesi, gerekli hallerde revize ederek yayınlaması

III. UYGULAMA BİRİMİ VE ÇALIŞTAY ORGANİZASYONU

Uygulama birimleri taşrada ormancılık alanında faaliyet gösteren birimlerdir. SOY K&G değerlendirilmesi yapılacak uygulama biriminin belli bir büyüklükte olma şartı yoktur. Ancak, enaz bir işletme müdürlüğünü kapsayacak şekilde oluşturulması uygun olur. Bazı hallerde il düzeyinde de uygulama birimi oluşturulabilir.

Uygulama birimi birden fazla orman işletme müdürlüğü veya diğer ormancılık birimlerinden oluşursa, bunlardan biri MKDK tarafından koordinatör birim olarak belirlenir. Koordinatör birim, veri toplama

ve derleme faaliyetlerini koordine etme, çalıştay sunumlarının hazırlanmasını sağlama, çalıştay düzenleme ve çalıştay raporunu hazırlayıp göndermekten sorumludur.

Uygulama birimi düzeyinde yapılacak çalıştayların 1 günlük olması öngörülmektedir. Sabah oturumları kriter sunumlarına ayrılacak, öğleden sonra tartışma ve değerlendirmeler yapılacaktır. Sürenin kısıtlı olması programın oldukça özenle hazırlanmasını ve zamanın verimli kullanılmasını gerekli kılmaktadır. Bu nedenle gösterge, alt gösterge ve değişkenlere ilişkin toplanmış verilerin derlenerek, çalıştaya katılımcılarına önceden iletilmesi önem arz eder.

Uygulama birimi sınırları içerisindeki kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum örgütleri (kooperatif, sendika, dernek, vakıf vb), özel sektör temsilcileri, orman endüstrisi temsilcileri, din adamları, eğitim kuruluşlarında görevliler, köy muhtarları ve katılımı uygun görülecek diğer paydaşlar potansiyel katılımcıdır.

Çalıştaya katılım mümkün olduğunca teşvik edilmeli, özellikle orman köy muhtarları ve benzeri uzak mesafedeki katılımcıların çalıştay yerlerine ulaşımı konusunda yardımcı olunmalıdır. Çalıştaya tanıtımı yapılmalı, varsa web sayfası veya diğer araçlarla çalıştaya ilişkin bilgi verilmeli ve mahalli basın yayın organları çalıştaya davet edilmelidir.

Uygulama düzeyinde yapılacak çalıştaylar için aşağıdaki gündem önerilmektedir.

SAAT	GÜNDEM MADDESİ	AÇIKLAMA
09.00	Kayıt	Katılımcıların kayıt olması (isim, unvan, temsil ettiği birim, iletişim bilgileri)
09.30	Açılış konuşmaları	Koordinatör birim amiri veya üst amiri veya onların belirleyeceği bir görevli, MKDK temsilcisi,
10.00	Ön bilgilendirme ve sunumlar	Moderatör veya kolaylaştırıcının çalıştayda uygulanacak çalışma yöntemi konusunda bilgi vermesi
10.10	Çalıştay yönetiminin seçimi	Çalıştay başkanı, yardımcısı ve raportörün seçimi
10.20	Sunumlar	Çalıştay başkanının daveti ile Kriter 1 sunumu
10.45	Ara	
11.00	Sunumlar devam	Kriter 2,3,4,5,6
12.30	Yemek arası	
13.30	Panel tartışma	Tartışmalar sırasında üzerinde uzlaşamayan konular varsa bunları ele almak için iki çalışma grubu oluşturulması
15.30	Ara	
15.45	Çalışma gruplarının toplanması ve belirlenen konuları ele alması	Çalışma gruplarının oluşturulmasına gerek görülmemiş ise panel tartışmanın devam etmesi
17.15	Çalışma gruplarının raporunu sunması	Oy birliği veya oy çokluğu ile alınan kararlar
17.30	Kapanış	Çalıştay sonuçlarının özetlenmesi

B. DEĞERLENDİRME

Göstergeler üzerinden kriterleri değerlendirmek her zaman tartışılan bir konu olmuştur. Belirli eşik değerler üzerinden değerlendirme yapılması ve göstergeler için hedef değerler belirlenmesi görüşü, genel olarak pratik bulunmamaktadır. Özellikle hedef değerler konusunda yapılan sayısız araştırma veya çalışmanın hiç birinde, bilimsel olarak kanıtlanan veya üzerinde mutabık olunan bir sonuç elde edilmemiştir (Rametsteiner, 2001). Eşik değerler konusunda ise önceki yılın veya yılların ortalama değerlerini referans alma ve trendi ona göre değerlendirme yaklaşımı tercih edilmektedir.

Değerlendirme sırasında göz önünde tutulması gereken en önemli hususlardan biri de bir kriterin tamamen sadece belirlenmiş olan göstergelerden oluştuğu önyargısıdır (“data availability bias”). Göstergeler belirlenirken, doğal olarak veri temini, pratiklik, ekonomiklik ve benzeri şartlar dikkate alınmaktadır. Bu durumda bir kriter için önemli olabilecek bazı göstergelerin eksik olacağı aşîkardır. Bu yüzden herhangi bir kriter hakkında değerlendirme yapılırken iyi veya kötü gibi kategorik sonuçlardan ziyade, göstergelerden oluşan resmin ortaya konulması ve trendin objektif bir şekilde belirlenmesi ön planda olmalıdır. Böylece mevcut veya potansiyel sorunlar için ortak akıl ürünü çözümler üretilebilecektir.

Ulusal düzeyde yapılacak değerlendirme bütün göstergeleri kapsayacak şekilde ve detaylı yapılacaktır. Buna karşılık uygulama birimi düzeyinde yapılacak değerlendirmede daha çok ilgili birim sınırları içerisinde ön plana çıkan yerel konulara ağırlık verilecektir. Ancak her iki düzeyde de SOY K&G setine ilişkin bütün mevcut veriler sağlanarak, paydaşların bilgisine sunulacaktır.

Her bir kriter için ulusal ve uygulama birimi düzeyinde yapılacak değerlendirmelerde ön plana çıkarılması önerilen hususlar aşağıda özetlenmiştir.

KRİTER 1: ORMAN KAYNAKLARI VE KÜRESEL KARBON DÖNGÜSÜNE KATKISI

Ulusal Düzeyde

Orman kaynakları ve küresel karbon döngüsüne katkısı kriterinin ilk üç göstergesi birbiriyle doğrudan ilişkilidir. Değerlendirme bu göstergelere ilişkin verilerin temini ve güvenilirliğine ilişkin açıklamaları içermelidir. Özellikle orman alanı ve dikili servete ilişkin bilgilerin amenajman planlarından elde edildiği hatırlatılmalıdır (ulusal ormancılık envanterinin hangi aşamada olduğu da not edilebilir). Amenajman planlarının da belli periyotlarla güncellendiği (genellikle 10 yıl) ve kabaca her yıl ülke ormanlarının 1/10’un planının yapıldığının altı çizilmelidir. Bunun doğal bir sonucu olarak 11,12 ve 13 kodlu göstergelere ilişkin verilerin 1/10’u güncel olacaktır. Ancak mevcut verilerin orman alanı ve dikili servetinin trendi hakkında yeterli bilgi verdiği kabul edilmektedir.

Son 10 yılın verileri ile karşılaştırıldığında orman alanının belirgin ölçüde artmış veya azalmış olduğu değerlendirmenin ana eksenini oluşturur. Bu değişimin hangi ormanlarda olduğu (mülkiyet durumu, fonksiyonu, doğal/yapay, normal/boşluklu kapalı, orman tipi) belirtilecek, bunlar arasında geçiş olup olmadığı ortaya konacak ve nedenleri izah edilecektir. Örneğin alan artışlarının yapılan ağaçlandırmalardan mı yoksa doğal nedenlerden mi olduğu belirtilmelidir veya alanda azalma olmuşsa bunun sebepleri irdelenmelidir. Bu açıklamalar 1414 ve 1416 kodlu değişken verileriyle de ilişkilendirilmelidir (2-B ve KDA).

Orman alanı ile buna karşılık gelen dikili servet ve artımda gözlenen değişimin orantılı olup olmadığına dikkat edilmelidir. Bir orantısızlık varsa bunun nedenleri değerlendirilmelidir. Karbon hesaplamasının nasıl yapıldığı ve ne ölçüde güvenilir olduğu belirtilmelidir. Yapılacak değerlendirmede verimli üretim ormanlarının daha çok karbon depoladığı ve gençlik çağındaki ormanlarda karbon emiliminin daha yüksek olduğu belirtilmeli ve yapılacak değerlendirmede bu göz önüne alınmalıdır.

Kadastroya ilişkin konular da bu bölümde ele alınmalı, son yıl yapılan kadastro çalışması diğer yıllar ile karşılaştırmalı olarak değerlendirilmeli, şayet istenilen oranda bu çalışma yapılamıyorsa bunun nedenleri izah edilmelidir. Amenajman planları, entegre ve model planlar hakkında bilgi verilmelidir. Varsa süresi dolduğu halde planı yenilememiş orman alanının oranı belirtilmelidir. Ormanlarla ilgili diğer planlar hakkında da bilgi verilmelidir.

Değerlendirme kısmının son bölümü, kriterle ilgili genel kanaati ortaya koymalı, bu kriterde yer alan göstergelerde tespit edilmiş bir olumsuzluk veya ileriye yönelik bir tehdit varsa buna ilişkin önerileri maddeler halinde sıralamalıdır.

Uygulama Birimi Düzeyinde

Bu kriterin odak noktası orman varlığıdır. Yapılacak değerlendirmede, alan ve hacim olarak orman varlığının genel olarak azalmış veya artmış olması, bunun sebepleri, ileriye yönelik öngörüler ve alınması gereken tedbirler konusu ağırlıklı olarak ele alınmalıdır. Orman varlığına ilişkin veriler uygulanmakta olan amenajman planlarından elde edileceğinden, bu rakamlar ancak daha evvelki amenajman planlarından elde edilen veriler ile karşılaştırılarak yapılacaktır. Bu çerçevede normal kapalı orman ile boşluklu kapalı orman arasında bir evvelki verilere göre önemli olumlu veya olumsuz değişiklikler varsa, bunun nedenleri mutlaka değerlendirilmelidir.

Orman alanının fonksiyonları itibarıyla orman tiplerine dağılımı daha çok ulusal değerlendirmede ele alınacaktır. Ancak uygulama birimi sınırları içerisinde fonksiyonlar itibarıyla belirgin bir değişim tespit edilmiş ise bu konuda bilgi verilmeli, bunun sebebi de izah edilmelidir. Çoğu Avrupa uygulamasında bu gösterge üretim yapılan ve yapılmayan ormanlar başlıkları altında ele alınmaktadır. Ülkemizdeki uygulamada buna en yakın sınıflama ekonomik fonksiyonlu ormanlar ile ekolojik ve sosyo kültürel ormanlardır.

Ormanların servet ve artımında da aynı durum söz konusudur. Bu göstergenin detaylı analizi ulusal düzeyde yapılacaktır. Dikili ağaç hacminin çağ sınıflarına dağılımına ilişkin bilgi verilmeli, belirgin bir sapma varsa izah edilmelidir.

Karbon miktarı bu kriter altında yer alan ve ulusal düzeyde detaylı bir şekilde izlenecek önemli göstergelerden biridir. Uygulama birimi düzeyinde şayet mevcut amenajman planlarında karbon hesaplaması için yeterli bilgi varsa bu gösterge ele alınabilir. Bu durumda, bitkilerin karbon depolayarak iklim değişikliğinin azaltılmasında önemli rol oynadığı hatırlatılmalıdır.

Kadastro konularına da yeterli zaman ayrılmalıdır. Kadastro çalışmaları, mevcut sorunlar ve nedenleri, orman dışına çıkarılan alanlar, KDA alanları hakkında bilgi verilmeli ve durum değerlendirmesi yapılmalıdır. Kadastro bitmiş orman alanı ile tescilli yapılmış orman alanı arasındaki oran düşük ise bunun sebepleri de izah edilmelidir.

KRİTER 2: ORMANLARIN SAĞLIĞI CANLILIĞI VE BÜTÜNLÜĞÜ

Ulusal Düzeyde

Ormanların sağlığı, canlılığı ve bütünlüğü ile ilgili verilerin temin edildiği kaynaklar tanıtılmalı, özellikle orman ekosistemlerinin izlenmesi programı ve ICP kapsamında seviye 1, seviye 2 deneme alanları hakkında bilgi verilmelidir. Bunlara ek olarak bu alanda yapılmış veya yapılmakta olan projeler tanıtılmalıdır.

Bu kriter altında yer alan 7 gösterge birbirinden farklı alanlardadır. Bu yüzden ayrı başlıklar altında irdelenmeli, özellikle insan kaynaklı tahribata ilişkin verilerin trendi mercek altına alınmalıdır. Şayet bu alanda olumsuzluk ve ileriye yönelik olarak endişe yaratacak bir durum varsa öncelikli tedbirler ve ihtiyaçlar belirlenmeli, değişimi sağlayacak stratejiler açık ve net bir şekilde ortaya konmalıdır. Alınacak tedbirlerin uygulanabilir, etkin ve ekonomik olmaları gerekmektedir.

Silvikültür alt gösterge ve değişkenleri geçmiş yıl verileri ile mukayese edilmelidir. Bu alanda değerlendirme yapılırken daha çok ormanların bütünlüğünün sağlanmasını güvence altına alacak düzeyde olup olmadıkları irdelenmelidir. Gençleştirme ve rehabilite edilen alanların miktarı ve başarı oranının altı çizilmelidir.

Ülkemizde varsa kontrolsüz otlatma sorunu açık bir şekilde ortaya konulmalı, bu sorunun aşılması için planlama, yönetim, izleme ve değerlendirme konularında öneriler geliştirilmelidir. Bu göstergeye ilişkin verilerin temininde yaşanan sıkıntılar hatırlatılmalı, daha sonraki SOY K&G değerlendirme ve raporlama dönemleri için şimdiden tedbir alınmasını sağlayacak somut adımlar ortaya konulmalıdır.

İzin ve irtifaklar ile orman yolları ve tesislerinin yanlış anlaşılmalara meydan vermeyecek şekilde tahlil edilmesi gerekmektedir. İzin ve irtifaklardan doğan kamu yararının 6 nolu kriterde ele alındığı hatırlatılmalıdır. Ormandan verilen izin ve irtifakların yasal olduğu, orman yol ve tesislerinin de ormancılık faaliyetlerinin yürütülmesi için

yapılması gerektiği ancak bunlardan kaynaklı orman kaybının da kaçınılmaz olarak baş gösterdiği not edilmelidir. Bu göstergelerdeki trendin olumsuzluk ölçüsünü net bir şekilde ortaya koyacak bir eşik değer yoktur ve ulusal düzeyde buna ilişkin bir hedef belirlemek mümkün görülmemektedir. Buna karşılık uygulama birimi düzeyinde yapılacak çalıştaylarda bu konudaki değerlendirmeler daha net fikir verebilir. Bu değerlendirmeler ve paydaşların mutabakatına dayalı olarak geliştirilmiş öneriler ulusal değerlendirmede dikkate alınmalıdır.

Orman yangınları toplumun hassasiyet gösterdiği bir husustur. Bu yüzden orman yangınlarının neden olduğu tahribat ve orman yangınları ile mücadele çalışmaları hakkında kapsamlı ve net bir değerlendirme yapılmalıdır.

Uygulama Birimi Düzeyinde

Ormanların sağlığı, canlılığı ve bütünlüğü kriterinin odak noktası ormanların durumudur. Alansal olarak korunuyor olsa bile ormanların sağlığı, doğal sebeplerden veya insandan kaynaklanan nedenlerden dolayı meydana gelen tahribatlar ve gençleştirme güvenilirliği önemli hususlardır.

Seviye 1 ve seviye 2 deneme alanlarından elde edilecek olan verilerle değerlendirilecek olan 26 nolu “Ormanlarda hava kirliliği ve iklim değişikliğinin etkileri” göstergesi uygulama birimi düzeyinde ele alınmayacaktır (bütün göstergeler ulusal düzeyde detaylı bir şekilde takip edilecek ve değerlendirilecektir). 21 nolu “Doğal faktörlerden etkilenen ormanlar” göstergesine ilişkin veriler bilgi mahiyetinde sunulacak, 22 nolu “Silvikültürel faaliyetler” göstergesinde ise başarı yüzdeleri ön plana çıkarılacaktır. 23 nolu “İnsan kaynaklı zararlar” en çok irdelenmesi gereken göstergedir. Bu zararların altında yatan nedenler, bunlara karşı alınacak önlemler uygulamaya birimi düzeyi çalıştaylarında tartışılmalı bu konuda öneriler geliştirilmelidir.

24 nolu “Otlatma zararları” oldukça önemli bir göstergedir, ancak bu göstergeye ilişkin sağlıklı veri konusunda sıkıntı yaşanabilir. Bu yüzden uygulama düzeyinde yapılacak olan değerlendirmelerde kullanılan verinin doğrulanabilir olması önem arz etmektedir. Tahmini verilere dayalı değerlendirmeler yapıldığında, bu durum açıkça izah edilmeli verilerin tahmini olduğu vurgulanmalıdır.

26 nolu “İzin ve irtifaklar” ve 27 nolu “Orman yolları ve tesisleri” göstergelerinin değerlendirmesinde bu faaliyetlerin yanlış olduğu yönünde bir algı oluşmamasına dikkat edilmeli, her iki faaliyetin de yasal olduğu hatırlatılmalı, ancak bu faaliyetlerden kaynaklanan zarar ve tahribat da paydaşların bilgisine sunulmalıdır. Bu faaliyetlerden kaynaklanan sosyo ekonomik faydalar Kriter 6’nın konusudur. Bu yüzden bu kriter altında gündem edilmemelidir.

KRİTER 3: ORMANLARIN ÜRETİM KAPASİTESİ VE FONKSİYONLARI

Ulusal Düzeyde

Bu kriter altında ormanların miktar olarak odun, odun dışı ürünler ve hizmetler açısından üretim kapasitesi değerlendirilecektir. Ormancılıkta odun ürününün baskın bir rolü vardır ve uzun yıllardan beri odun üretimine ilişkin istatistiklerin tutulduğu bilinmektedir. Odun üretimine ilişkin değerlendirmeler endüstriyel ve yakacak odun başlıkları altında olmalıdır. Yapılacak tahlillerde belirgin bir üretim artışı veya azalışı söz konusu ise bunun biyolojik nedenlerden mi yoksa ekonomi gibi diğer sebeplerden mi kaynaklandığı belirtilmelidir.

Artım üretim dengesine özel bir paragraf açılmalıdır. Üretilen odun miktarı artım oranı belirlenirken üretim yapılan ormanlardaki artımın dikkate alınması gerekir.

Odun dışı orman ürünleri her geçen gün önem kazanmaktadır. Bu ürünlere ilişkin verilerin temini konusunda bazı zorluklar yaşandığı bilinmektedir. Buna rağmen mevcut verilerle üretim trendinin ortaya konulması mümkündür. Değerlendirmeler üretilen odun dışı ürünlerin ekonomik değerine değil üretim miktarına yoğunlaştırılmalıdır (ekonomik değerleri 6’ncı kriterde ele alınmaktadır).

Ormanlardan elde edilen hizmetler konusunda da veri sıkıntısı çekilmektedir. Bu kriterde özellikle rekreasyonel amaçlı olarak kullanılan şehir ormanı, mesire yeri ve benzeri sınırları belli yerlerin alanları ele alınmalıdır. Halkın bu amaçla ayrılmamış orman alanlarından da rekreasyon ve benzeri hizmetlerden faydalandığı bilinmektedir, Bu konuda uygulama birimi düzeyinde yapılan çalıştay raporlarına dayalı olarak tahmini bilgi verilebilir ancak verilerin tahmini olduğu vurgulanmalıdır.

Gerek odun dışı ürünler gerekse hizmetlere ilişkin veri temini konusunda yaşanan sıkıntıların nedeni belirtilmeli bu sıkıntıların aşılması için alınması gereken tedbirler hakkında öneriler geliştirilmelidir.

Uygulama Birimi Düzeyinde

Bu kriterin odak noktası ormanlardan üretilen ürün ve hizmetlerin eğilimidir. Odun üretimine ilişkin istatistiklerin uzun yıllardan beri tutulduğu göz önünde alındığında, verilere ilişkin bir sıkıntı yaşanmayacağı tahmin edilmektedir. Odun üretiminde yıllar itibarıyla hafif dalgalanmalar olabilir, ancak uzun yıllar ortalamasından belirgin bir sapma varsa bu izah edilmelidir. Üretim ve üretim sahalarındaki artım dengesi vurgulanmalıdır.

Odun dışı orman ürünlerinde ise veri sıkıntısının yaşanabileceği düşünülmektedir. Resmi sunu veya raporlarda yer alan verilerin mutlaka doğrulanabilir kaynaklardan temin edilmesi, tahmini verilerin ise sözel olarak sunulması veya tahmini olduklarının belirtilmesi gerekir. Bu kriter altında odun dışı ürünlerin parasal değerleri konu edilmeyecektir. Önemli olan uygulama birimindeki ormanlardan elde edilen odun dışı ürünlerin arzındaki düşüş veya yükseliş eğilimidir. Uygulama birimlerinde ön plana çıkan önemli odun dışı ürünlerin durumu, potansiyeli ve üretimi daha çok vurgulanmalıdır.

Ormanlardan sağlanan hizmetler konusu önemli olmasına rağmen bu konuda veri sıkıntısı yaşandığı açıktır. Ölçülebilen hizmetlerin sayısı azdır. Bu nedenle bu gösterge örnek tabloda yer alan hizmetlerle sınırlanmıştır. Ancak uygulama birimlerinde bunların dışında topluma düzenli olarak rekreasyonel, sportif, eğlenme ve benzeri hizmetleri sunan alanlar olabilir. Yapılacak değerlendirmeye bu tip alanlar da (sınırları ve alanı bilinmekteyse) dahil edilmelidir. Ziyaretçi sayısı veya bu alanlardan elde edilen gelirler farklı bir kriterin konusudur. Bu kriter altında bu hizmetleri sunan ormanlara ilişkin sayısal ve alansal veriler ve bu verilerdeki düşüş veya yükseliş ele alınmalı, bu hizmetlerin artırılması için paydaşlardan gelecek öneriler veya işbirliği teklifleri tartışılmalıdır.

Uygulama biriminde sertifikalı orman varsa paydaşlara bu konuda ve ileriye yönelik düşünceler hakkında bilgi verilmelidir.

KRİTER 4: ORMAN BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİĞİ

Ulusal Düzeyde

Bu kriter orman alanlarındaki biyolojik çeşitliliği konu almaktadır. Ormanlarımızın biyolojik çeşitlilik açısından zengin olduğu bilinmektedir. Ancak bu konuya ilişkin verilerin ağırlıklı olarak amenajman planlarından elde edildiği bu nedenle pek çok biyolojik çeşitlilik parametresi hakkında düzenli bilgi edinmenin sınırlı olduğu belirtilmelidir. Bu konuda ileriye yönelik olarak yapılmakta olan veya yapılması planlanan çalışmalar hakkında bilgi verilmelidir.

Değerlendirmeler mevcut ve doğrulanabilir veriler üzerinden yapılmalıdır. Ülkemizdeki ormanların doğallığı, ağaç türleri ve meşçere yapıları hakkında detaylı bilgi verilmelidir.

Gençleştirme çalışmalarının hangi ölçüde sürdürülebildiği konusunda görüş belirtilmelidir. Gen kaynakları hakkında bilgi verilmeli yeterlilikleri değerlendirilmelidir. Ormanların parçalılık durumu izah edilmeli, şayet ormanlar oldukça dağınık ve parçalı ise bunun doğal mı yoksa insan kaynaklı nedenlerden mi olduğu belirtilmelidir. Bu dağınıklığın doğal hayatı nasıl etkilediği konusu işlenmelidir ve bölgede ekolojik koridor tesis edilmiş ise bunlar belirtilmelidir.

Endemik türlerin durumundan bahsedilmeli bunların korunması veya geliştirilmesi konusunda öneriler geliştirilmelidir.

Korunan ormanlar konusu işlenirken biyolojik çeşitliliği muhafaza amaçlı korunan alanların altı çizilmeli, bu alanlara ilişkin veriler detaylı olarak irdelenmelidir.

Uygulama Birimi Düzeyinde

Biyolojik çeşitlilik kaybı küresel düzeydeki en önemli çevresel sorunlardan biridir. Ormanlar biyolojik çeşitliliğin çok önemli bir kısmını barındırmaktadır. Bu kriter için belirlenmiş olan göstergeler kullanılarak biyolojik çeşitliliğin durumu hakkında kanaat oluşturulmaya çalışılacaktır. Yöreye has ağaç türleri, insan müdahalesi görmemiş ormanlar, gen kaynakları ve korunan alanlar ön plana çıkması beklenen göstergeler arasında yer almaktadır.

47 nolu “Ormanın parçalara ayrılması” göstergesi ele alındığında, parçalılığın insan müdahalelerinden olduğu kadar doğal nedenlerden de kaynaklanabileceği hatırlatılmalıdır. Biyolojik çeşitlilik açısından parçalılık polinizasyonu, tohum yayılımını, yaban hayatı göçünü ve üremeyi sınırladığı için önemlidir. Ayrıca parçalar arasındaki boşluklar yabancı ve istilacı türler için uygun bir ortam oluşturur. Altı çizilmesi gereken husus parçalar arası bağlantının olmaması ve ekosistem bütünlüğünün bozulmuş olmasıdır. Bunun ciddiyeti parçaların büyüklüğü, sayısı ve şekli ile ortaya konabilir. Kısa vadede alınması gereken en pratik tedbir ekolojik koridorların oluşturulmasıdır. Bu konuda işbirliği imkânları gözden geçirilmeli, öneriler not edilmelidir.

Yapılacak değerlendirmelerde biyolojik çeşitlilik konusunda çalışmakta olan uzmanların görüşleri not edilmeli, ilgili sivil toplum kuruluşları ile birlikte tespit edilecek sorunlara karşı çözüm önerileri geliştirilmelidir

KRİTER 5: ORMANLARIN KORUYUCU FONKSİYONLARI

Ulusal Düzeyde

Bütün ormanlar varlıkları ile toprak ve su kaynaklarını, fabrika, yol, iskân alanı gibi altyapıları korurlar. Ancak bunun hangi derece de gerçekleştirildiği ve sürdürülebilir olduğu konusunda sınırlı veri vardır. Bu yüzden bu kriter altındaki değerlendirmeler toprak, su ve altyapı koruma amaçlı olarak ayrılmış olan veya bu amaçla yönetilen sınırları belli orman alanlarını konu alacaktır.

Toprak muhafaza çalışmaları, erozyon kontrol projeleri, mera ıslah projeleri hakkında bilgi verilmelidir. Son yıllarda toprak tahribatının dengelenmesi projelerinde ormanların toprağı koruma işlevleri değerlendirmeye konu edilebilir.

Su koruma konusunda içme suyu koruma ormanlarının altı çizilmelidir. Baraj, gölet ve su havzalarında yapılan ağaçlandırma projeleri hakkında bilgi verilmelidir.

Muhafaza karakterli orman olarak ayrılan ve herhangi bir faaliyet yapılmayan orman alanları da bu kriter altında değerlendirilecektir.

Toprak, su ve altyapı koruma ormanları hakkında karşılaşılan veri temini zorluğunun aşılması konusunda ne gibi tedbirler alınması gerektiği not edilmelidir.

Uygulama Birimi Düzeyinde

Bu kriterin odak noktası ormanların diğer kaynakları koruma işlevleridir. Bu kaynakların başında toprak ve su gelmektedir. Toprak veya su kaynaklarının muhafazası için ayrılmış olan veya bu amaçla yönetilen, sınırı ve alanı belli ormanlarda belirgin bir artış veya düşüş varsa bunun nedenleri izah edilmeli, olumsuz bir eğilim mevcut ise bunu engellemek için uygulama birimi düzeyinde alınması gereken önlemler belirlenmelidir. Toprak ve su muhafazasına ilişkin paydaşlardan gelebilecek işbirliği önerileri değerlendirilmelidir.

Yapılacak sunumda bu kritere ilişkin bölüm izah edilirken yanlış anlamalara neden olmamak için aşağıdaki hususların altı çizilmelidir.

- ❖ Orman kaynaklarının korunması farklı bir kriterin konusudur, bu kriterin ana konusu orman ile diğer kaynakların korunmasıdır
- ❖ Bütün ormanlar doğal olarak toprak, su ve altyapıyı korurlar, ancak bu kriter altındaki göstergeler ormanların ne kadar toprak, su veya altyapıyı koruduğunu ortaya koyamaz
- ❖ Kriterin amacı özel olarak bu amaçlar için ayrılmış veya bu amaçlara yönelik olarak yönetilen sınırları ve alanı belli orman alanlarını takip etmektir
- ❖ Amenajman veya benzeri planlarda koruma amaçları için ayrıldığı belirtilmemiş olup, fiilen bu amaçlara hizmet eden orman alanlarına ilişkin veriler, doğrulanabilen veri olmadığından dolayı bu kriter kapsamında değerlendirilemez

Doğal afetlere karşı veya yol, fabrika ve meskun alanlar gibi alt yapıyı koruma amacı ile ayrılmış veya bu amaçla yönetilen ormanlar varsa, bu ormanların sayısı ve alanı hakkında paydaşlara bilgi verilmelidir, görüşleri not edilmelidir.

Pek çok yerde birden fazla koruma amacı için ayrılmış orman olabilir, örneğin meskun bir alanı hem sel, hem çığ hem de heyelana karşı korumak için belli bir orman alanı ayrılmış olabilir, bu durumda birincil amaç dikkate alınmalıdır.

Uygulama birimi sınırları içerisinde belirtilmiş olan göstergeler altında yer alan değişkenler dışında bir değişken varsa ve takip edilmesi paydaşlar tarafından uygun bulunuyorsa, bu değişken uygulama birimi SOY K&G setine eklenebilir (Örneğin belli bir tarihi eseri veya jeolojik yapıyı koruma amaçlı bir orman alanı gibi).

KRİTER 6: ORMANLARIN SOSYO-EKONOMİK FONKSİYONLARI

Ulusal Düzeyde

Bu kriterin ana teması ormanların ekonomiye ve topluma sağlamış olduğu katkılar oluşturmaktadır. Bu yüzden ormanların ulusal ekonomideki yeri ve topluma dolaylı ekonomik katkılar, gelir transferi, istihdam, rekreasyon yoluyla sunmuş olduğu katkılar, değerlendirmenin ana eksenini oluşturacaktır.

Orman endüstrisinin durumu mümkün olduğunca detaylı bir şekilde ortaya konulmalı, endüstrinin geliştirilmesi için alınması gereken tedbirler konusunda öneriler geliştirilmelidir.

SOY'un finansmanının devamlılığına yönelik olarak geliştirilen ormancılığın finansal güç denge oranı göstergesinin ülkenin hak ve sorumluluklarına dayandığı ve diğer ülkelere örnek olması gerektiği vurgulanmalıdır.

Orman idaresinin toplum ve sivil toplum kuruluşları ile ilişkilerine özel önem verilecek, ormancılıkla istigal eden özel sektörün durumu izah edilecektir. Sivil toplum örgütleri ile işbirliğinin artırılması ve özel sektörün geliştirilmesi konusunda neler yapılması gerektiği belirtilmelidir.

Ormanların ulusal ekonomiye ve topluma sunmuş olduğu parayla ölçülemeyen ürün ve hizmetleri hakkında bilgi verilecek, bu ürün ve hizmetlerin ölçülebilir olması için akademik çevrelerle işbirliği gibi atılması gereken adımlar belirlenecektir.

Ormancılıkta eğitim konularına özel bir başlık açılacak, orman fakültelerinin durumu ile ilgili görüşler dile getirilecek, araştırma ve geliştirme konularında bilgi verilecektir.

Uygulama Birimi Düzeyinde

Ormanların sosyo ekonomik fonksiyonları kriteri en kapsamlı kriterlerin başında gelmektedir. Bu kritere ait göstergeler, alt gösterge ve değişkenlere ilişkin verileri toplama konusunda belli zorlukların olduğu da bilinmektedir. Uygulama birimi düzeyinde yapılacak çalıştaylarda sürenin kısıtlı olması da bu kriterdeki gösterge, alt gösterge ve değişkenlere ilişkin değerlendirmeyi mümkün olduğunca kriterin karakteristiğine en yakın göstergeleri ön planda tutan bir yaklaşımı gerekli kılmaktadır.

Bağlayıcı olmamakla birlikte çalıştayın aşağıdaki noktalara odaklanması önerilir:

- ❖ Uygulama biriminde üretilen ürünlerin değeri (odun ve odun dışı ürünler başlığı altında)
- ❖ Üretilen hizmetlerin değeri (rekreasyon vb)
- ❖ Uygulama biriminin sınırları içerisindeki ormancılık birimlerinin kapasitesi (teknik, personel)
- ❖ Yapılan harcamalar
- ❖ Uygulama biriminde izin ve irtifaklar
- ❖ Yaratılan istihdam
- ❖ Orman köylüsü (büyüklüğü, ekonomik katkı, kredi ve sibvansiyonlar)
- ❖ Orman endüstrisinin durumu
- ❖ Sivil toplum örgütleri, işbirliği
- ❖ Yöreye özgü ormana bağlı topluluklar

Uygulama biriminde yapılacak çalıştaylarda kriter ve gösterge setinde yer alan (gösterge, alt gösterge ve değişkenlere ilişkin veriler) çalıştay öncesi katılımcılara gönderileceğinden, değerlendirme öncesi yapılacak sunumda aynı formata uyma zorunluluğu yoktur. Sunum yukardaki noktalara ve uygulama biriminin uygun göreceği diğer hususlara uygun bir şekilde yapılandırılabilir.

NİTEL VE TANIMLAYICI GÖSTERGELER

Nitel ve tanımlayıcı göstergelere ilişkin değerlendirme ulusal düzeyde yapılacaktır. Uygulama birimi düzeyinde yapılacak çalıştaylarda, uygulama birimi sınırları içerisinde yer alan ormancılık birimlerin yapısı ve kapasitesi (teknik, personel vb) hakkında kısa bilgilendirmeler yapılabilir.

Gösterge N1: Ulusal Orman Programları veya Eşdeğerleri

Değerlendirmenin ilk kısmı UOP ile ilgili olmalıdır. Bu bağlamda asgari şu sorulara cevap aranmalıdır:

- ❖ UOP uluslararası düzeyde mutabık kalınmış kavramları (SOY gibi) ve kararları ne derece kapsamaktadır?
- ❖ Ormanların sürdürülebilir kalkınmadaki rolünü vurgulamış mıdır?
- ❖ Ormanların muhafazası ve sürdürülebilir yönetimi amacına yönelik olarak ormancılık sektöründe ve ötesinde yapılması gerekenleri açıkça belirtmiş midir?
- ❖ Sektörler ve paydaşlar arası koordinasyon platformunu oluşturmuş mudur?
- ❖ Kapasite geliştirme ve katılımcı mekanizmaları oluşturma konularını ele almış mıdır?
- ❖ Programda yer alan faaliyetlerin uygulanması için gerekli tedbirlere işaret etmiş midir?
- ❖ İzleme ve değerlendirmenin yapılması için mekanizma kurmuş mudur?
- ❖ Ormanla ilgili kurum ve kuruluşlar, STK'lar ve özel sektörün güçlendirilmesi için tedbirler önermiş midir?

Değerlendirmenin ikinci kısmı ise ülkemiz ormancılığında UOP'nin etkisi olmalıdır. UOP'nin ormancılık politikasının geliştirilmesi ve uygulanmasında yönlendirici olup olmadığı, bunu katılımcı ve sektörler arası bir yaklaşım ile yapıp yapmadığı değerlendirilmelidir. Bu etkilere örnek olarak verilebilecek faaliyetler ve projeler bu kısımda ele alınabilir. Son olarak UOP'nin güncelliği, yenilenmesine gerek olup olmadığı tartışılmalı ve bu konudaki genel kanaat ifade edilmelidir.

Gösterge N2: Kurumsal Çerçeve

Bu göstergenin değerlendirilmesinde ana nokta ulusal ormancılık politikasının oluşturulması ve uygulanmasında kurumsal çerçevenin yeterliliğidir. Göstergede listelenmiş olan her bir kurumsal yapının kendinden beklenen işlevleri yerine getirebilme kapasitesi ortaya konmalı, belirlenen sıkıntıların giderilmesi için çözüm önerileri mutabakata dayalı olarak geliştirilmelidir. Her bir organizasyon için asgari şu sorulara cevap aranmalıdır:

- ❖ Görevlerini yerine getirebilmek için uygun örgütlenmiş midir?
- ❖ Merkez ve varsa taşra yapılanması uygun mudur?
- ❖ Örgütlenmede revizyona ihtiyaç var mıdır?
- ❖ Yeterli teknik ve idari personele sahip midir?
- ❖ Norm kadro veya benzeri bir uygulama var mıdır?
- ❖ Personel kalifiye midir?
- ❖ Uygulanan eğitim programları yeterli midir?
- ❖ Personelin görev ve yetkiler açıkça belirtilmiş midir?
- ❖ Kamu kurum ve kuruluşları arasında görev örtüşmesi var mıdır?
- ❖ Kamu kurum ve kuruluşları ile üniversite, orman endüstrisi, özel sektör, STK'lar arasında koordinasyon yeterli midir?
- ❖ Bu yapılar arasında katılımcı mekanizma oluşturulmuş mudur?
- ❖ Protokol ve benzeri düzenlemelerle oluşturulmuş komite, komisyon, koordinasyon kurulu, danışma kurulu ve benzeri mekanizmalar işlevsel midir?
- ❖ Uluslararası kuruluşlarla koordinasyon ve işbirliği için oluşturulan yapılar işlevsel midir?

Bu değerlendirmeler yapılırken varılacak sonuçlar mutabakata dayalı olmalı, sebep-sonuç ilişkileri objektif bir şekilde ortaya konulmalıdır. Varsa tespit edilen sonucu (olumlu veya olumsuz) destekleyecek, yayın, araştırma, makale ve benzeri kaynaklar referans gösterilebilir.

Gösterge N3: Yasal ve düzenleyici çerçeve

Ülkemizde ormanlar ve ormancılıkla doğrudan ve dolaylı ilişkili olan mevzuatın yeterliliği ve etkinliği değerlendirmenin odak noktasını oluşturmaktadır. Değerlendirmede kanun, kararname, yönetmelik ve diğer benzeri düzenlemeler tek tek ele alınmayacak ormancılık faaliyet alanları bazında bu düzenlemelerin yeterli olup olmadığı, bunun nedenleri, varsa bu düzenlemelerin uygulanmasından kaynaklanan sorunlar, çakışmalar ve henüz her hangi bir yasal düzenleme kapsamında olmayan faaliyet alanları veya konular irdelenecektir. Ancak spesifik bir sonucun (olumlu veya olumsuz) ele alındığı durumlarda, ilgili yasal düzenlemeye işaret edilebilir.

Kabul edilmiş uluslararası sözleşme veya anlaşmaların uygulanmasında karşılaşılan sıkıntılar ve bunların giderilmesi için alınması gereken tedbirler de bu değerlendirmenin konusudur.

Yasal ve düzenleyici çerçeve bir bütün olarak ele alındığında aşağıdaki asgari sorulara cevap aranmalıdır.

- ❖ SOY için mevcut düzenlemeler yeterli midir?
- ❖ SOY için mevcut düzenlemeler etkili midir?
- ❖ Mevcut düzenlemelerde kapsanmayan SOY alanı var mıdır?
- ❖ Hangi düzenlemelerde değişiklik gerekir?
- ❖ Yeni düzenlemeler gerekli ise hangi alanlarda yapılmalıdır?
- ❖ Uluslararası sözleşme veya anlaşmaların uygulanmasında sorunlu alan var mıdır?
- ❖ Bu sorunların giderilmesi yasal düzenleme gerekli midir?
- ❖ Ormancılık dışındaki yasal mevzuattan kaynaklanan SOY sorunu var mıdır?
- ❖ Bunların giderilmesi için ne gibi tedbirler alınmalıdır?

Yapılacak değerlendirmeler mutabakat esasına dayalı, objektif, kısa ve öz olmalıdır. Mevcut yasalarda iptal, ekleme, düzeltme gibi değişikliklerin sıklığı ve bunların genel olarak hangi alanlarda yapıldığına işaret edilebilir. Değerlendirme sonucunda mutabık kalınan öneriler, ilgili mercie hitaben maddeler halinde belirtilmelidir.

Gösterge N4: Finans ve ekonomi araçları

Bu göstergenin değerlendirilmesinde finans modelinin işleyişi, yeterliliği ve verimliliği gibi işlevsel konular ele alınacaktır. Bütçe büyüklükleri, gelir ve gider dengesi sayısal olarak Kriter 6'da yer almaktadır. Bunlardan faydalanılabilir ancak mükerrer değerlendirmelerden kaçınılmalıdır.

Değerlendirmede aşağıdaki sorulara odaklanılmalıdır.

- ❖ Genel bütçe ile idare edilen kuruluşlarda genel bütçe ödenekleri yeterli midir?
- ❖ Şayet genel bütçe yeterli değil ise SOY faaliyetleri ne derece aksamaktadır?
- ❖ Yeterli olsun veya olmasın genel bütçe ödenekleri verimli kullanılmakta mıdır?
- ❖ Özel bütçe ile idare edilen kuruluşlarda özel bütçe ödenekleri yeterli midir?
- ❖ Şayet özel bütçe yeterli değil ise SOY faaliyetleri ne derece aksamaktadır?
- ❖ Yeterli olsun veya olmasın özel bütçe ödenekleri verimli kullanılmakta mıdır?
- ❖ Özel bütçelerde hazine yardımı- öz gelir oranı nedir
- ❖ Öz gelirleri arttırmak veya çeşitlendirmek mümkün müdür?
- ❖ Döner sermaye bütçe gelirleri bu bütçe altında yapılması öngörülen faaliyetler için yeterli midir?
- ❖ Döner sermaye bütçe gelirleri verimli kullanılmakta mıdır?
- ❖ Döner sermaye bütçe gelirlerini arttırmak veya çeşitlendirmek mümkün müdür?
- ❖ Gelirlere uygulanan vergi ve kesintiler yüksek midir?
- ❖ Yapılan sübvansiyonların oranı ne büyüklüktedir?
- ❖ Yapılan sübvansiyonların SOY'a olumlu veya olumsuz etkileri nelerdir?
- ❖ Ormanların korunması ve geliştirilmesi için uygulanan teşvik yada teşvikler var mıdır?
- ❖ Orman endüstrisinin ekonomisi ne büyüklüktedir?
- ❖ Orman endüstrisinin ekonomik anlamda en önemli sorunları nelerdir?
- ❖ Bu sorunların azaltılması için ne gibi tedbirler önerilebilir?

Gösterge N5: Bilgi ve iletişim

Bu göstergenin değerlendirilmesinde söz konusu bilgi araçlarının konuları kategorik olarak ele alınacak, fazla detaya girilmeyecektir. Değerlendirmenin temel amacı her konuda kaliteli ve faydalı bilgiye ulaşım için kurulmuş olan sistemin ve kullanılan araçların yeterliliği ve etkinliğidir. Özellikle teknolojinin ne ölçüde kullanılabildiği detaylı bir şekilde irdelenmelidir. Yayın ve tanıtım birimleri ile basın ve halkla ilişkiler birimlerinin ne derece verimli olduğu tartışılmalı, varsa sorunların azaltılması için tedbirler önerilmelidir. Değerlendirme sırasında aşağıdaki sorulara cevap aranmalıdır:

Kamu kurum ve kuruluşları, orman endüstrisi, özel sektör, orman fakülteleri, araştırma kuruluşları, mesleki örgütler ve diğer sivil toplum kuruluşlarının;

- ❖ Periyodik raporlara, yayınlara, plan ve programlara kolaylıkla erişilebilmekte midir?
- ❖ Bunlar paydaşlar tarafından anlaşılabilir bir düzende midir? Özetleri var mıdır?

- ❖ Yurtdışı raporlamalar zamanında ve uygun bir şekilde yapılmakta mıdır?
- ❖ Uluslararası kuruluşların ormanlar ve ormancılık hakkında yayınları, raporları takip edilmekte midir? Bu yayın ve raporlar Türkçeye çevrilip paydaşların hizmetine sunulmakta mıdır?
- ❖ İnternet verimli bir şekilde kullanılmakta mıdır? WEB sayfaları kullanıcı dostu mudur?
- ❖ Veri tabanları ve bilgi sistemleri yeterli midir? Paydaşların ve toplumun erişimine açıkmıdır? Sorgulama uygulamaları pratik ve kolay mıdır?
- ❖ Mevcut ise coğrafi bilgi sistemleri paydaşların ve toplumun kullanımına açık mıdır? Kullanımı kolay mıdır?
- ❖ Paydaşların ve toplumun ormanlar, ormancılık ve yönetim konularında bilgi talepleri karşılanmakta mıdır? Bunun için kurulu bir sistem var mıdır? Sistem verimli midir?
- ❖ Mevcut ise basın ve halkla ilişkiler ve yayın tanıtım birimleri verimli midir? Şayet değil ise verimi arttırmak için neler yapılmalıdır?
- ❖ Televizyonlarda ormancılık hakkında bilgilendirme yapan veya bilinçlendirmeyi amaçlayan belgesel veya kamu spotları var mıdır? Yeterli midir? Etkili olmaktadır?
- ❖ Sosyal medya etkili bir şekilde kullanılmakta mıdır?
- ❖ Ormanlar ve ormancılık hakkında bilgilendirme ve bilinçlendirme amaçlı etkinlikler yeterli midir? Değil ise bunların artırılması veya çeşitlendirilmesi için ne önerilir?

Göstergeler N6-N7-N8-N9-NA-NB: Kriterler Bazında Politikalar, Kurumlar ve Araçlar

Yapılacak değerlendirmede göstergenin kapsam alanına özen gösterilmeli ve gösterge kapsam alanı ile ilişkili olarak asgari aşağıdaki sorulara cevap aranmalıdır.

- ❖ Bu alanlardaki politika hedefleri gerçekçi midir?
- ❖ Bu hedeflere ulaşmada karşılaşılabilecek en önemli sorunlar nelerdir?
- ❖ Bu sorunların çözülmesi için ne gibi tedbirler alınmalıdır?
- ❖ Bu alanlardan sorumlu olan kurum, kuruluş veya birimler kapasite itibarıyla yeterli midir?
- ❖ Yapılanmada herhangi bir değişikliğe ve yeni bir yapılanmaya ihtiyaç var mıdır?
- ❖ Uygulanan yasal araçlar yeterli ve etkili midir?
- ❖ Başka yasal düzenlemelere ihtiyaç var mıdır? Var ise nasıl bir düzenleme önerilir?
- ❖ Bu konularda uygulanmış veya uygulanmakta olan plan, program veya projelerin sonuçları alınmış mıdır?
- ❖ Başka projelere veya eylem planlarına ihtiyaç var mıdır?
- ❖ Varsa yasal teşvikler yeterli midir?
- ❖ Özel sektör ve sivil toplum örgütlerinin potansiyeli verimli olarak kullanılmakta mıdır?
- ❖ Bu alanlara ilişkin faaliyetler için finansman yeterli olmaktadır? Yeterli değilse ek finansman hangi kaynaklardan sağlanabilir?

C. RAPORLAMA

Ülkemiz Forest Europe sürecinin aktif bir üyesi olarak bu süreçte kabul gören raporlama normlarına uymaya çalışmaktadır. Buna göre raporlar, her düzeyde karar verme sürecini iyileştirme amacına yönelik olarak, ormanlar ve ormancılık hakkında toplanmış, derlenmiş ve değerlendirilmiş verilere dayalı sürdürülebilir orman yönetiminin gösterdiği gelişimi içermelidir.

Ülkemizde de bu çerçevede hazırlanacak raporların sürdürülebilir orman yönetiminin sorunlu alanlarını açık bir şekilde belirlemesini ve bu alanlardaki mevcut durumun veya uygulamanın nasıl olduğunun ortaya koymasını hedeflemiştir. Raporlar bir adım daha öteye giderek bu sorunlu veya gri alanlarda çözüm önerileri de sunabilmektedir. Raporlar dengeli, objektif, kabul edilebilir ve karar vericiler için faydalanılabilecek bir yapıda olmalıdırlar.

Türkiye SOY K&G uygulama modelinde temel olarak iki raporlama mekanizması vardır; Uygulama birimi düzeyi çalıştay raporları ve ulusal rapor.

I. UYGULAMA BİRİMİ ÇALIŞTAY RAPORLARI

Uygulama birimi düzeyinde yapılacak olan çalıştayların raporları Türkiye SOY K&G uygulamasının en önemli araçlarından biridir. Bu raporlar uygulama birimi düzeyinde SOY K&G setinde yer alan verilere dayalı olarak, ormanlar ve ormancılıkla ilgili durumun, gelişmelerin, başarıların ve sorunların ele alındığı; değerlendirilip, uygun önerilerin yapıldığı ve gerekli hallerde paydaşlarla birlikte işbirliği imkânlarının oluşturulduğu çalıştay bulgu ve önerilerini içerir. Bu raporlar yerel düzeydeki öncelikleri ve yöreye özel durumları ön plana çıkarır. Yerel halkı bilgilendirmeye yönelik oldukları gibi, ulusal düzeyde yapılacak değerlendirmelere de katkıda bulunur. Tabandaki görüş ve algıların üst düzeyde görünür hale gelmesini sağlar. Daha geniş paydaş kitlesine ulaşım aracıdır.

Uygulama birimi çalıştay raporları için aşağıdaki format önerilmektedir.

BAŞLIK	AÇIKLAMA
Giriş	Uygulama biriminin tanıtımı (Ormancılık kuruluşları, alanı, ormanlar hakkında bilgi vs) Çalıştay öncesi hazırlıklar (koordinatör birim, verilerin temini, dağıtımı, duyuru ve ilanlar) Çalıştayın yapıldığı yer, tarihi ve süresi Katılımcıların sayısı ve kısa tanıtımları (Kamu kuruluşları, STK'lar vb) Çalıştay başkanı, yardımcısı, raportör ve moderatörün tanıtımı Çalıştayda yapılan sunumlar (konuları ve sunumları yapanların tanıtımı) Panelin oluşturulması, panelistlerin tanıtımı Çalışma grupları oluşturulmuş ise başkanları ve raportörlerinin tanıtımı
Kriter sunumları	Her bir kriter için bir kısa bir özet
Değerlendirme	Yapılan tartışmanın özeti, öne çıkan görüş ve fikirler
Öneriler	Maddeler halinde
Sonuç	Çalıştayda yapılan değerlendirmelerin özeti, üzerinde uzlaşılan konular, varsa işbirliği anlaşmaları, ileriye yönelik beklenti ve taahhütler
Ekler	Çalıştay gündemi Katılımcıların listesi SOY K&G tablo ve bilgileri Yapılan sunumlar Varsa çalışma grubu toplantılarının raporu Varsa işbirliği tutanak veya protokolleri

NOT: Rapor formatı ve raporlamaya ilişkin istekler MKDK tarafından yapılacaktır. Yukarıdaki format öneridir.

II. ULUSAL RAPOR

SOY K&G ulusal raporları, her dönemin sonunda (iki yılda bir) MKDK tarafından hazırlanacaktır. Ulusal raporun hazırlanması için uygulama birimi düzeyinde yapılan çalıştaylardan gelen raporların incelenmiş (MKDK sekreteryası) ve bu raporlarda ön plana çıkan hususların bilgi notu olarak hazırlanmış olması gerekir. Aynı zamanda her bir kriter altında gösterge ve alt göstergelere ilişkin verilerden sorumlu birimlerin ilgili verileri toplayıp derleyerek sekreteryaya göndermiş olması gerekir. MKDK sekreteryası gerekli gördüğü hallerde oluşturacağı çalışma grupları ile bu verilere ilişkin ön değerlendirmeleri yaptırabilir. Sekreteryaya uygulama birimi çalıştaylarına ilişkin bilgi notuna ve SOY K&G ulusal seti verilerine dayalı olarak taslak raporu hazırlar ve MKDK'ya sunar.

Son aşamada MKDK toplanıp taslak raporu incelemeli ve bu toplantıya gözlemci statüsünde katılmış olan STK temsilcilerinin de görüşünü alıp raporu son şeklini vermelidir. Rapor görüşlere gönderilip ve gerekli revizyonlar yapıldıktan sonra yayınlanmalıdır.

Ulusal rapor için aşağıdaki format önerilmektedir.

BAŞLIK	AÇIKLAMA
Giriş	Türkiye ormanlarının tanıtımı (alanı, yayılışları, özellikleri) Ormanların yönetimine ilişkin yasal çerçevenin kısa tanıtımı (Anayasa, ilgili kanunlar) Ormancılık Kamu kurum ve kuruluşların tanıtımı Ulusları arası ormancılık rejiminin oluşturulmas sürecinin özetlenmesi SOY K&G Ulusal setinin hazırlanması süreci (kısa bir tarihçesi) Uygulama birimi düzeyinde yapılan çalıştaylar hakkında bilgi (sayısı, katılımcılar vb) Ulusal düzeyde veri toplama süreci (karşılaşılan sıkıntılar vb) Ulusal raporun hazırlanma süreci (MKDK, çalışma grubu toplantıları vb)
Kriterler	Her bir kriter alt başlık halinde düzenlenecek, bu kriter altında yer alan göstergelere ilişkin veriler tablolar halinde verilecek, önemli görülen veri grupları için grafikler düzenlenecek. Verilere dayalı olarak trend yorumlanacak, genel kanaat ifade edilecektir. Varsa sorunlu alanlar belirtilecektir, olumsuz durumların nedenleri izah edilecektir. Varsa ilgili veri grubuna ilişkin yapılmakta olan veya planlanan çalışmalar, plan ve projeler tanıtılacaktır.
Öneriler	Yasal değişiklik gerektiren öneriler, diğer sektörlerden beklentiler ve iç düzenlemeler halinde gruplandırılacak öneriler maddeler halinde belirtilecektir.
Sonuç	Özet genel değerlendirme (bulgular, trendler, öneriler) ileriye yönelik beklenti ve taahhütler.
Ekler	Uygulama düzeyi çalıştaylarına katılanların tam listesi SOY K&G Seti (sadece sayısal veriler) MKDK'nın uygun göreceği diğer ekler

4. EKLER

SÜRDÜRÜLEBİLİR ORMAN YÖNETİMİ KRİTER VE GÖSTERGELERİ TERİMLER VE TANIMLAR SÖZLÜĞÜ

Abiyotik (Abiotic)

- Biyotik olmayan.
- Cansız: abiyotik zarar = cansız unsurların (kar, fırtına vb.) neden olduğu zararlar. (Kaynak: European Forest Institute (EFI) Forest Glossary, 2001)

Açıkça belirtilmemiş/karışık hasar (Unspecified/mixed damage)

Birden fazla hasar grubuna neden olan etkenler tarafından zarar gören orman veya diğer ağaçlık alanlar (ör. hem biyotik hem de abiyotik) ve / veya hasarın birincil nedenin belirlenmesinin mümkün olmadığı durumlar. (Kaynak: Forest Europe, 2015b)

Ağaç (Tree)

Tek bir ana gövdeye sahip çok yıllık bir odunsu bitki, birkaç gövdesi bulunan baltalık durumunda az veya çok belli olan bir tepe tacına sahiptir. Kapsananlar: Bambular, palmyeler ve yukarıdaki kriterleri sağlayan diğer odunsu bitkiler.

(Kaynak: Temperate and Boreal Forest Resources Assessment (TBFRA), 2000)

Ağaçlandırma (Plantation)

Arazide dikim ve / veya planlı tohum ekimi yoluyla orman kuruluncaya kadar buralar orman olarak sınıflandırılmamıştır.

Açıklayıcı not:

1. Arazi kullanımının orman dışından ormana dönüşümünü ima eder. (Kaynak: Forest Resources Assessment (FRA), 2015)

Ağaçla kaplı diğer arazi (Other Wooded Land)

“Diğer arazi” olarak değerlendirilen arazi, ağırlıklı olarak tarımsal veya kentsel kullanımdaki arazidir. Bu tip bir arazide büyüklüğü 0.5 hektardan daha büyük ve olgunluk çağında 5 metre boya ulaşabilecek ağaçların tepe kapallılığının %10'dan daha fazla olduğu ağaçlarla kaplı parseller bulunur. Hem orman ağacı hem de orman ağacı olmayan ağaç türlerini kapsar.

Açıklayıcı notlar:

1. Orman ve ağaçla kaplı diğer arazi arasındaki fark arazi kullanım kriterleridir.
2. Tarım arazilerinde, parklarda, bahçe ve binalar çevresinde bulunan ağaç ve dağınık ağaçların (örneğin orman dışındaki ağaçlar) gruplarının yer aldığı ve boy ile tepe kapallılığı kriterlerini karşılayan alanı kapsar.
3. Tarımsal üretim sistemlerinde yer alan ağaçların bulunduğu alanı kapsar. Ör. meyve ağacı plantasyonlarında ve ağaç altında büyüyen bitkilerin bulunduğu tarımsal ormancılık sistemleri. Ayrıca, palmye yağı plantasyonları gibi odundan daha farklı amaçlar için tesis edilmiş ağaç plantasyonlarını kapsar.
4. Tepe kapallılığı % 10'dan daha az olan dağınık ağaçların bulunduğu, 0.5 hektardan daha küçük alanların bulunduğu ağaçlık yerler ve 20 metre genişlikten daha az ağaç sıralarının bulunduğu alanlar hariç tutulmaktadır. (Kaynak: Forest Resources Assessment (FRA), 2015).

Ağaç serveti (Growing Stock)

Göğüs yüksekliğindeki çapı minimum 10 cm olan tüm canlı ağaçların kabuklu hacmi. Yeryüzü seviyesinden 0 cm lik üst tepe çapına kadar ağaçlar dahil edilirken, dallar hariç tutulmaktadır.

Açıklayıcı not:

1. Göğüs yüksekliği çapı, yeryüzü seviyesinden 1,3 m yükseklikte kabuklu olarak ölçülen çapı ifade eder.
2. Toprak üzerinde yerde yatan canlı ağaçları kapsar.

3. Daha küçük dallar, sırkılar, yapraklar, çiçekler, tohumlar ve kökler hariçtir. (Kaynak: Forest Resources Assessment (FRA), 2015).

Ahşap ve ahşaptan yapılmış ürünler ve şişe mantarı üretimi, mobilya hariç olmak üzere saman ve örgü malzemeleri imalatı (ISIC / NACE 16) (Manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and planting materials)

Bu bölüm, ahşaptan yapılmış ürünler olan örneğin kereste, kontrplak, kaplama, ahşap konteyner, ahşap yer döşemesi, ahşap makaslar ve prefabrik ahşap binalar gibi imalatları kapsamaktadır. Üretim süreçleri çubuklar halinde kesilmiş odun kütüklerinden başlayarak ahşap ürünlerin biçilmesi, planyalanması, biçimlendirilmesi ve birleştirilmesi veya daha ileri aşama olarak kerestenin kesildikten sonra torna veya diğer şekillendirici aletlerle şekillendirilmesi işlemlerini kapsamaktadır. Kereste veya diğer dönüştürülmüş ahşap ürünler daha sonra sırasıyla planyalanıp yüzeyi düzleştirilebilir ve ahşap konteynerler gibi nihai ürünlere monte edilebilirler.

Kereste fabrikası hariç olmak üzere, bu bölüm esas olarak imalatı yapılan belirli ürünlere göre bölümlendirilmiştir.

Bu bölüm, mobilya imalatını (3100) veya ahşap bağlantı elemanları ve benzerlerinin kurulumunu (4330) içermez.

Bu sınıfın kapsadığı başlıca kategoriler şunlardır:

- 161 Ağaçların kereste fabrikasında işlenmesi ve planyalanması,
- 162 odun, şişe mantarı, saman ve örgü malzemelerinden yapılmış ürünlerin imalatı. (Kaynak: International Standart Industrial Classification, 2008; Forest Europe 2015b).

Amenajman planı veya eşdeğeri (Management plan or equivalent)

Tanımlanmış yönetim hedeflerini amaçlayan ve periyodik olarak revize edilen orman yönetiminin yazılı bir planı ifade eder (Kaynak: Forest Europe, 2015b).

AOT40 (Birikmiş Ozon Miktarı)(Accumulated amount of ozone)

Konsantrasyonun 40 ppb'lik eşik değeri üzerinden biriken ozon miktarı. Zaman olarak bitki örtüsünün büyüme mevsimi üzerinden ve sadece gündüz zamanları için hesaplanır. Ölçü birimi ppb · saattir (ppb · h olarak kısaltılmıştır) (Kaynak: Forest Europe, 2015b)

Arazi (Land)

Birleşmiş Milletler Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi (BMÇMS) amaçları bakımından “arazi”; toprak, bitki örtüsü, diğer biyota ve sistem içerisinde çalışan ekolojik ve hidrolojik süreçlerden oluşan karasal biyo-üretken sistem anlamına gelmektedir.

(Kaynak: United Nations Convention to Combat Desertification(UNCCD), 1994)

Arazi bozulumu (Land degradation)

Birleşmiş Milletler Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi(BMÇMS) amaçları bakımından "arazi bozulumu"; kurak, yarı kurak ve kuru yarı nemli alanlarda biyolojik ve ekonomik verimlilik kaybı veya verimlilik azalması ve kuru tarım, sulu tarım veya mera, otlak, orman ve ağaçlık alanlarda arazi kullanımlarından kaynaklanan veya insan faaliyetleri ve yetiştirme ortamı desenleri de dahil olmak üzere süreçler yada süreçlerin bir kombinasyonu olarak görülen bozulum olarak anlaşılmaktadır.

Örneğin:

- Rüzgar ve / veya suyun neden olduğu toprak erozyonu;
- Toprağın fiziksel, kimyasal ve biyolojik veya ekonomik özelliklerinin bozulması ve
- Uzun süreli doğal bitki örtüsü kaybı. (Kaynak: United Nations Convention to Combat Desertification (UNCCD), 1994)

Avrupa’da korunmuş ve koruyucu orman ve diğer ağaçlık alanlar için MCPFE Değerlendirme Kılavuzları tarafından tanımlanan MCPFE Sınıfları (MCPFE 2002) (MCPFE classes defined by the MCPFE assessment guidelines for protected and protective forest and other wooded land in Europe)

MCPFE Sınıf 1.1: Ana Yönetim Hedefi Biyolojik Çeşitlilik “Etkin Müdahale Yok” (Main management objective biodiversity “no active intervention”)

- Ana yönetim hedefi biyolojik çeşitliliktir.
- Hiçbir aktif, doğrudan insan müdahalesi yapılmamaktadır
- Halkın sınırlı erişimi ve yönetim amacını bozmayan faydalı araştırmaların dışında kalan diğer etkinlikler korunan alanda önlenmektedir.

MCPFE Sınıf 1.2: Ana Yönetim Hedefi Biyolojik Çeşitlilik “Minimum Müdahale” (Main management objective biodiversity “minimum intervention”)

- Ana yönetim hedefi biyolojik çeşitliliktir.
- İnsan müdahalesi minimum düzey ile sınırlıdır
- Korunan alanda aşağıda listelenen faaliyetler dışındaki aktiviteler engellenir:
 - Toynaklı hayvan / av kontrolü
 - Hastalıkların / böcek salgınlarının kontrolü (Not: Beklenen büyüklükte hastalıklar / böcek salgınları olması halinde tampon bölgelerinde başka yeterli kontrol imkanının olmaması şartıyla biyolojik metotları kullanan kontrol önlemlerine izin verilmektedir)
 - Halkın erişimi
 - Yangına müdahale
 - Yönetim hedefine zarar vermeyen tahribatsız araştırma
 - Geçim kaynağı kullanımı (NOT: Yönetim amaçlarını olumsuz yönde etkilemeyecek şekilde yerli insanlar ve yerel toplulukların ihtiyaçlarını karşılamak için geçim kaynağı kullanımı).

MCPFE Sınıf 1.3: Ana Yönetim Hedefi Biyolojik Çeşitlilik “Aktif Yönetim içerisinde koruma ” (Main management objective biodiversity “Conservation through active management”)

- Ana yönetim hedefi biyolojik çeşitliliktir.
- Korunan alanın belirli koruma amacını başarmak için yönlendirilen aktif müdahaleler ile bir yönetim gerçekleşiyor.
- Hem yönetim amacına zarar veren herhangi bir kaynak çıkarma, hasat, silvikültürel önlemler hem de koruma amacını olumsuz yönde etkileyen diğer aktiviteler koruma alanında engellenmektedir.

MCPFE Sınıf 2: Ana yönetim hedefi “ peyzaj değeri olan ve özel doğal unsurların korunması” (Main management objective “protection of landscapes and specific natural elements”)

- Yönetim hedeflerini başarmak amacıyla müdahaleler açıkça peyzaj çeşitliliği, kültürel, estetik, manevi ve tarihi değerler, rekreasyon ve özel doğal unsurlara yönlendirilmektedir.
- Orman kaynaklarının kullanımı kısıtlıdır
- Açıkça uzun vadeli bir taahhüt ve belirli bir koruma rejimi bulunan tasarlanmış kısıtlı bir alan mevcuttur.
- Koruma alanında bulunan manzaralar ve / veya spesifik doğal özelliklerinden bahsedilen alanların özelliklerini olumsuz yönde etkileyen aktiviteler engellenmektedir.

MCPFE Sınıf 3: Ana yönetim hedefi “ Koruyucu fonksiyonlar” (Main management objective “protective functions”)

- Yönetim, toprağı ve özelliklerini veya su kalitesini ve miktarını korumak için veya diğer orman ekosistem fonksiyonlarını yada altyapıyı korumak ve doğal kaynakları doğal tehlikelere karşı korumak için açıkça yönlendirilmiştir
- Ormanlar ve diğer ağaçlık araziler, koruma işlevlerini yerine getirmek için amenajman planlarında veya yasal diğer eşdeğer planlarda açık bir şekilde tasarlanırlar.
- Toprağı, suyu veya diğer ekosistem fonksiyonlarını yada altyapıyı ve doğal kaynakları doğal tehlikelere karşı korumayı olumsuz yönde etkileyen herhangi bir işlem engellenmektedir. (Kaynak: Ministerial Conference on the Protection of Forests in Europe (MCPFE), 2003)

Aynı yaşlı meşcere (evenaged stand)

Meşcere içindeki tek tek ağaçlar arasında hiç veya nispeten küçük yaş farklılıklarının (genellikle yıl olarak idare süresi uzunluğunun % 20'sinden daha az) bulunduğu meşcere. Ortalama meşcere yaşının tanımlanması anlamlıdır. (Kaynak: International Union of Forest Research Organizations (IUFRO), 2000)

Bağlantılı alan eşdeğeri (Equivalent connected area) (ECA)

ECA, aktüel yaşam alanı deseninden farklı olmak üzere parsel içi ve parseller arası bağlantı temeline dayalı olarak bağlantı indeksinin aynı olasılık değerini sağlayan tek bir parselin(maksimum bağlantılı) büyüklüğü olarak tanımlanır. ECA, grid sistemi temelinde olmak üzere her 50 km sabit alan için hesaplanır.

ECA'yı hesaplamak için veri girişi: Pan-Avrupa uyumlu orman haritaları(FMap 1990,FMap2000,FMap2006)'nın çoklu zamansal raster katmanları otomatik olarak Landsat ETM+(30 m. yeniden örneklenerek 25 m'ye düşürülmüştür)'dan elde edilir, daha sonra her bir bölge için işlenir ve arazi deseni mozaikleme yapılır. Geometrik doğruluk oranı 25 m. den daha az olmak üzere RMS %95 hata içerir. Tematik tanım ve doğruluk: orman alanları,doğal veya ekzotik iğne yapraklı ve/veya geniş yapraklı ağaçlardan oluşan orman ağaçları ve odunsu yapıdaki bir vegetasyon ile kaplı alanlardır. Orman, CLC terminolojisinde olduğu gibi tanımlanmıştır (Pekkarinen et al, 2009 doi: 10.1016 / j.isprsjprs.2008.09.004); orman tanımı, orman kullanım sınıfından ziyade orman örtüsü sınıfına bağlı olarak yapılır. Orman, boyu 5 metreden daha küçük ağaçlarla kaplı alanları, orman fidanlıklarını ve yangın yada orman yolu yapımı nedeniyle kapalılığın %30'un altına düştüğü gençlik alanlarını hariç tutmaktadır. Ağaç yoğunluğunun yüksek olduğu geçiş zonlarında bulunan ormanlar ormanlık alana dahil edilebilir. Orman tabakaları NFI'nin örnek verileri kullanılarak FAO tanımına karşı olarak doğrulanabilir.

- Analiz birimi : 50 km. grid (INSPIRE standartları)
- Bindirme için NUTS 2/3 vektör katmanı.

Not

Metot: Arazi grafikleme teorisi, olasılık bağlantı modeli ve yetiştirme ortamı mevcudiyeti kavramını birleştiren ağ tabanlı bir yetiştirme ortamı varlığı yaklaşımını kullanmaktadır.

Ormanda belirli bir dağılımı bulunabilen türlerin bulunduğu parsellerin özellikleri ve parseller arası mesafeler arasındaki matematiksel ilişkilere dayanır.

Her iki parsel arasındaki her bir bağlantı, bir dağılma olasılığı yardımıyla karakterize edilir, ortalama dağılma mesafesi için olasılık oranı 0.5 alınarak parseller arası mesafenin bir fonksiyonu(Öklid doğru hat teorisine göre kenardan kenara azalan üstel fonksiyon) elde edilir. Dağılma mesafeleri 1, 5, 10 ve 25 km'dir. Matris (orman dışı arazi) önce homojen olarak işlenir.Tam olarak, Bağlantı Olasılığı indeksinin(Saura, Estreguil ve arkadaşları, 2010 (kabul edilmiş)) modifikasyonu olan Bağlantılı Alan Eşdeğeri İndeksini (ECA) kullanan metot,Conefor Sensinode (Saura and Torne, 2009 at <http://www.conefor.udl.es>) yazılımının adapte edilmiş versiyonuna dayanmaktadır.

Ayrıca, zaman içerisinde bir noktada bağlantı durumuna ek olarak, bağlantıdaki değişiklikler de ölçülür ve doğrudan orman yetiştirme ortamı alanındaki zamansal değişikliklerle karşılaştırılır. Metot zaten1990-2000 döneminde Avrupa ormanları için daha geniş ölçekte (25ha MMU) uygulanmıştır(Kaynak: Saura, Estreguil ve arkadaşları, 2010; Estreguil ve Mouton, 2009; Forest Europe, 2015b)

Baltalık sürgünü (Coppice sprouting)

Ağaç kesildikten sonra kütük, gövde ve kök sürgünlerinden oluşan kısımlarının yeniden büyümesi. (Kaynak: Temperate and Boreal Forest Resources Assessment, 2000)

Biyolojik çeşitlilik (Biological diversity)

Biyolojik çeşitlilik, diğerlerinin yanı sıra kara, deniz ve diğer su ekosistemleri ile bu ekosistemlerin bir parçası olduğu ekolojik kompleksler de dahil olmak üzere tüm kaynaklardan canlı organizmalar arasındaki farklılaşma anlamındadır; türlerin kendi içindeki ve türler arasındaki çeşitlilik ve ekosistem çeşitliliği de buna dahildir(Kaynak: Forest Resources Assessment, 2015; Convention on Biological Diversity, 1992).

Biyolojik çeşitliliğin korunması (Conservation of biodiversity)

Öncelikle biyolojik çeşitliliğin korunması için tasarlanmış orman alanı. Korunan alanlar içinde biyolojik çeşitliliğin korunması için belirlenen alanlarla sınırlı değildir. (Kaynak: Forest Resources Assessment, 2015)

Boşluklu kapalı orman (Covered forest with spaces)

Ağaçların tepe çatılarının %10'dan az oranda alanı örttüğü ormanlardır. (Kaynak: Orman Genel Müdürlüğü (OGM), 2014). Alan envanteri yönünden, %1-10 kapalılıktaki meşcereler boşluklu kapalı orman olarak adlandırılırlar. (Kaynak: Orman Genel Müdürlüğü (OGM), 2017)

Açıklayıcı notlar:

- Türkiye orman envanteri verilerine göre toplam 10.119.466 ha. Boşluklu kapalı orman bulunmaktadır (Kaynak: Orman Genel Müdürlüğü(OGM), 2014).
- Servet ve alanda artışın başlıca sebepleri arasında başta ağaçlandırma çalışmaları olmak üzere, yıllık üretimin düşük tutulması, orman ve civarında yaşayan halkın şehirlere göç etmesi, boşluklu kapalı ormanların iyileştirilmesi ile envanter teknikleri ve araçlarının farklılaşması sayılabilir(Kaynak: Orman Genel Müdürlüğü (OGM), 2014).

- Toprak üstü toplam biyokütle ile karbon miktarları normal kapalı ve boşluklu kapalı ormanlar için ayrı ayrı hesaplanır (Kaynak: Orman Genel Müdürlüğü (OGM), 2017).
- Prensip olarak boşluklu kapalı ormanlar ile ağaçsız orman toprakları ağaçlandırma alanı olarak verilir (Kaynak: Orman Genel Müdürlüğü (OGM), 2017)

Bölgesel orman politikası / strateji belgeleri veya beyanları (Subnational forest policy/strategy documents or statements)

Bölgesel ormancılık idari birimlerine atıfta bulunan orman politikası dökümanı veya beyanı (Kaynak: Forest Europe, 2015b)

Briket (Briquette)

Küçük veya silindirik şekilde preslenmiş veya preslenmemiş olarak yapılan yoğunlaştırılmış biyoyakıt, Pulverize biyokütlenin sıkıştırılması ile elde edilir. Briket imalatı için hammadde odunsu biyokütle olabilir ve genellikle bir hidrolik presleme prosesi ile üretilir. Biyoyakıt briketinin toplam nemi genellikle odunsu biyokütlenin % 15'inden daha azdır. (The JWEE 2011, su içeriğini %8 olarak kabul etmektedir) (Kaynak: United Nations Economic Commission for Europe (UNECE)/Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO), 2011)

Brüt katma değer (Gross value added)

Brüt Katma Değer (GVA), ülkede her bir üretici, endüstri veya sektörün temel fiyatlar üzerinden ekonomiye katkısını ölçmektedir. Her sanayi sektörü için GVA ile ilgili veriler ülkenin ulusal istatistik kurumu tarafından hazırlanan Ulusal Hesaplardan alınmalıdır. (Kaynak: Forest Europe, 2015b)

Cips ve yongalar (Chips and particles)

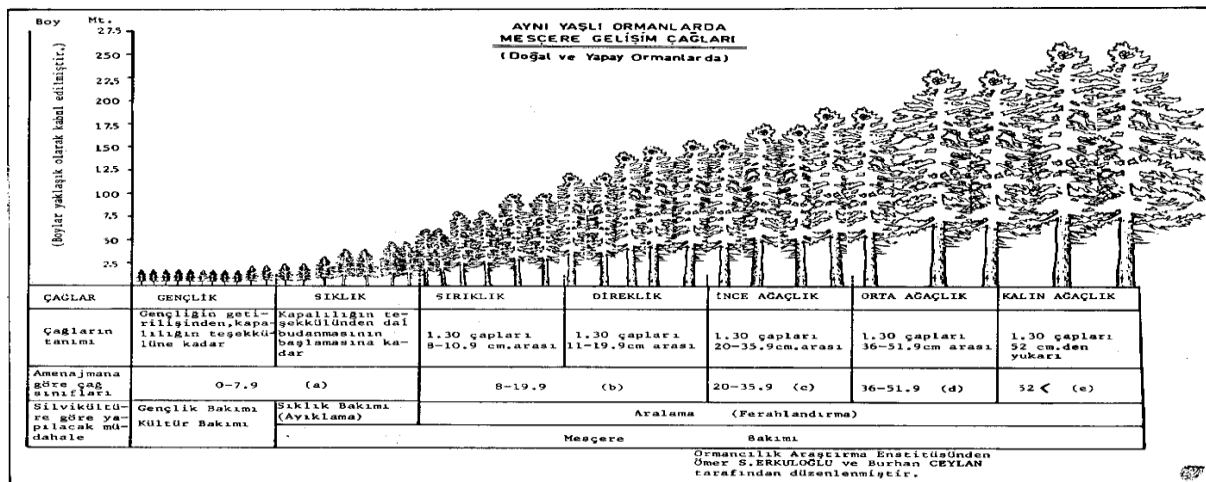
Küçük parçalara indirgenmiş odun; kağıt hamuru, yonga ve/veya lif levha üretimi, yakıt olarak kullanım veya diğer amaçlar için uygundur. Ormanda doğrudan yuvarlak odundan (ör. kağıtlık odun, yuvarlak ve parçalanmış odun) üretilen odun cipslerini kapsamaz. Kabuksuz katı hacim olarak m3 cinsinden rapor edilir. (Kaynak: United Nations Economic Commission for Europe (UNECE)/Food and Agriculture Organization of the United Nations(FAO) / EUROSTAT / The International Tropical Timber Organization (ITTO), 2008;

<http://timber.unece.org/fileadmin/DAM/other/definitions-e-2008a.doc>

Çağ sınıfı (Phase class)

Silvikültür disiplinine göre; Gençlik ve Kültür evresi, Sıklık evresi, Sırkılık-Direklik ve Ağaçlık evresi ve Gençleştirme (Silvikültürel Olgunluk) evresi olarak meşcerelerin gelişme evrelerinin sınıflandırılmasıdır. (Kaynak: Genç, 2007 ve 2008)

Aşağıdaki şekilde aynı yaşlı ormanlardaki gelişim çağları, çağların tanımı ile birlikte verilmiştir.

Şekil 1. Aynı Yaşlı ormanlarda Meşcere Gelişim Çağları (Kaynak: Genç 2007 ve 2008).

Çap sınıfı (Diameter class)

Ağaçların veya tomrukların gövde çapları dizisindeki aralıklardan sınıflandırma ve kullanım için taksim edilmiş olanların her biri. Aynı zamanda, bu tür bir aralığa düşen ağaçlar veya tomruklar (Kaynak: International Union of Forest Research Organizations (IUFRO), 2000)

Çap dağılımı (Diameter distribution)

Bir meşcerede bulunan ağaçların çap sınıflarına göre dağıtılma tarzı (Kaynak: International Union of Forest Research Organizations(IUFRO), 2000)

Çökeltme (Deposition)

Açık alan ve orman altı yağış örnekleyicilerinde biriken yağış sularının taşıdığı sedimentlerin ve kirleticilerin tespiti olarak tanımlanır. (Kaynak: Zengin, M., Duyar, A., Kınış, S., 2014)

Açıklayıcı Notlar:

Çökeltme ölçüm aparatlarının aplikasyonu, örneklerinin alınması ve analizleri, ICP Forests uygulama kılavuzlarında belirtilen esaslar çerçevesinde yapılır.

1. Kurulumu gerçekleştirilen gözlem alanlarından örneklerin alınması, bazı analizlerin yapılması ve veri birikimi esasına dayanır.
2. Ormanlara düşen gelen yağışlar ve atmosferik kirleticiler hakkında önemli biyokimyasal bilgileri verir(Kaynak: Zengin, M., Duyar, A., Kınış, S., 2014)

Çölleşme (Desertification)

Birleşmiş Milletler Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi(BMÇMS) kapsamında "çölleşme"; kurak, yarı-kurak ve kuru yarı-nemli alanlarda iklim değişiklikleri ve insan etkileri gibi çeşitli nedenlere bağlı olarak ortaya çıkan arazi bozulumu(Kaynak: United Nations Convention to Combat Desertification(UNCCD), 1994)

Çölleşme ile Mücadele (Combating desertification)

Birleşmiş Milletler Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi(BMÇMS) kapsamında "çölleşme ile mücadele"; kurak, yarı-kurak ve kuru yarı-nemli alanlarda sürdürülebilir kalkınma için arazinin entegre yönetimi etkinliklerini kapsamaktadır. Bu kapsamda amaçlanan gelişmeler şunlardır:

- (i) Arazi bozulmasının önlenmesi ve / veya azaltılması
- (ii) Kısmen bozulmuş arazilerin rehabilitasyonu
- (iii) Çölleşen arazinin ıslahı

(Kaynak: United Nations Convention to Combat Desertification (UNCCD), 1994)

Değişik yaşlı meşcere (Uneven aged stand)

Meşcere yapısı yönetimi ve idare süresi ile ilişkisi önemli olan ve yaş farklılıklarına sahip bir dizi yaş sınıfındaki ağaçların bulunduğu bir orman veya meşcere tipi. Belli bir alan içerisinde değişik yaşta ve çapta gövdeler bulunduran meşcere. Ortalama meşcere yaşının belirlenmesi anlamlı değildir. Uygulanan veya beklenen meşcere yönetimi sürekli orman örtüsünün varlığına dayanır. Bu meşcerelerin yönetiminde seçme kesimler, siper kesimi, açık küçük saha gençleştirilmesi vb uygulanır.

Açıklayıcı notlar:

1. Kapsananlar:
 - a. Orman amenajman faaliyetlerinin terk edildiği veya bu süreci desteklediği yerlerde ve değişik yaşlı yapının oluşması sürecinin devam ettiği korunmuş ormanlar ve rekreasyon alanları vb.,
 - b. Aktif amenajman uygulanmalarının(bilinçli veya bilinçsiz) terkedildiği önceden eşit yaşlı olan meşcereler ve değişik yaşlı meşcere oluşum sürecinin bir sonuç olarak başladığı meşcereler, bu sürecin devamı için saha ve meşcere yapısının elverişli olduğu yerler ve yönetim hedefinin bu sürecin devamı yönünde olduğu yada bilinmediği yerler.
2. Hem olgun hem de genç ağaçların bulunduğu gençleştirme yapılan eşit yaşlı meşcereleri hariç tutar. (Kaynak: International Union of Forest Research Organizations (IUFRO), 2000)

Devlet gelirleri (Government revenues)

Orman ürün ve hizmetlerinin ticareti ile orman ürünlerinin yerli üretiminden elde edilen tüm devlet gelirleri. Bu amaçla gelir şunları içerir:

- Mallar: Yuvarlak odun; kerestelik odun; biyokütle; ahşap esaslı paneller; kağıt hamuru ve kağıt ve odun dışı orman ürünleri.
- Hizmetler: imtiyaz ücretleri ve telif hakları, kütük ödemeleri, kamu kereste satış geliri, orman alanı ve hasılataya dayalı vergi ve harçlar veya iç ticaret ve orman ürünü ihracatı vergileri, ormancılık faaliyetleri

üzerindeki özel vergiler ve ormanla ilgili fonlara yapılan ödemeler, orman idareleri tarafından kabul edilen diğer muhtelif denetim, lisans ve idari harçlar, rekreasyon ve diğer ormanla ilgili aktiviteler için söz konusu olan lisans ve izin bedelleri.

Açıklayıcı notlar:

1. Genellikle tüm bireylerden ve işletmelerden toplanan vergiler ve harçlar (ör. kurumlar vergisi, bordro vergileri, gelir vergileri, arazi ve emlak vergileri, satış veya katma değer vergileri); orman ürünleri ithalatına uygulanan vergi veya gümrük vergileri ile devlet kredilerinin geri ödemeleri hariç tutulur. (Kaynak: Forest Resources Assessment (FRA), 2015).

Devlet harcamaları (Government expenditures)

Ormancılıkla ilgili faaliyetler için yapılan tüm devlet harcamaları.

Açıklayıcı notlar:

1. İlgili tüm kurumlar tarafından tahsis edilen ve harcanan toplam bütçeye karşılık gelir.
2. İdari görevler, ağaçlandırma fonları, ormancılık sektörüne doğrudan destek için harcamalar (ör. Hibeler ve sübvansiyonlar) ve diğer kurumlara destekleri (ör. eğitim ve araştırma merkezleri) kapsar.
3. Kamuya ait işletme varlıklarına yapılan harcamaları kapsamaz. (Kaynak: Forest Resources Assessment (FRA), 2015)

Diğer ağaçlık alan (Other wooded land)

“Orman” olarak tanımlanmayan alan, 0.5 hektardan fazla büyüklüğü kapsayan; 5 metreden daha yüksek ağaçların bulunduğu ve tepe kapallılığının yüzde 5-10 olduğu, veya bu eşik değerlere ulaşabilecek ağaçların bulunduğu; veya çalılar ve ağaçların birlikte %10’un üzerinde tepe kapallılığına ulaştığı alan. Ağırlıklı olarak tarımsal veya kentsel kullanım altındaki arazileri içermez.

Açıklayıcı notlar:

1. Yukarıdaki tanım iki seçeneğe sahiptir:
 - a. Ağaçların tepe kapallılığı %5 ile %10 arasındadır; ağaçlar 5 metreden daha yüksek veya 5 metreye ulaşabilir olmalıdırlar
 - b. Ağaçların tepe kapallılığı %5’ten azdır, ancak çalılar, bodur ağaçlar ve ağaçlarla birlikte %10’dan fazladır. Ağaçların bulunmadığı çalı ve bodur ağaç alanlarını içerir.
2. En az 5 metre yüksekliğe ulaşmayacak ve tepe kapallılığı %10 veya daha fazla olan ağaçların bulunduğu alanları (ör. bazı alpin ağaç bitki örtüsü türleri, kurak bölge alanları, vb.) kapsar.
3. Arazi kullanımı, boy ve tepe kapallılığı kriterlerinin sağlanması şartıyla, bambu ve palmye ağaçlarının bulunduğu alanları içerir. (Kaynak: Forest Resources Assessment (FRA), 2015)

Diğer arazi (Other land)

Orman veya diğer ağaçlık alan olarak sınıflandırılmayan tüm alan (Kaynak: Forest Europe, 2015b)

Açıklayıcı notlar:

1. Tarım arazileri, çayırlar ve meralar, inşa alanları, çorak arazi, kalıcı buz altındaki arazi vb. kapsar.
2. “Ağaçla kaplı diğer arazi” alt kategorisi altında sınıflandırılan tüm alanları içerir. (Kaynak: Forest Resources Assessment (FRA), 2015)

Dikili ağaç serveti (Growing stock)

Dikili ağaç serveti, ormanın ölçüldüğü anda yaşayan ve üretim yapan, belirli bir göğüs çapının üstündeki gövdelerin hacimleri toplamıdır. Göğüs çapı 8 cm ve üzeri gövdelerin, m³ cinsinden dikili kabuklu silindirik gövde hacimleri toplamıdır (Kaynak: Orman Genel Müdürlüğü (OGM), 2014)

Açıklayıcı notlar:

1. Her periyot sonunda (5 veya 10 yıl) ulaşılan dikili gövde hacmi, aşağıda verilen Leibniz Formülü ile hesaplanmaktadır (Kaynak: Kalıpsız, 1988; Asan, 1995)

$$GSVs = GSVb \times (1 + (p/100))^n$$

Formülde; GSVs, periyot sonunda ulaşılan ağaç servetini; GSVb, periyot başında mevcut dikili ağaç servetini; p, hacim artım yüzdesini; n ise periyot uzunluğunu (Yıl) göstermektedir. (Asan, 1995)

2. Dikili ağaç serveti, kabuklu gövde hacmi üzerinden hesaplanır ve m³ cinsinden ifade edilir.

3. Dikili govde biyokütlesini toplam biyokütleye çevirmek için kullanılan katsayılar ise, iğne yapraklı korular için 1.20, yapraklı korular için 1.25, baltalıklar için ise 1.40 olarak belirlenmiştir(Kaynak: Asan, 1995)

Dikilmiş orman (Planted forest)

Dikilmiş ormanlar, yerli veya yabancı türlerin planlı ekimi veya dikimi yoluyla kurulmuş ağaçlardan oluşur. Kuruluş, bilindiği kadarıyla orman niteliği taşımayan bir arazi üzerinde ormandışı ağaçlandırma yoluyla veya önceki ormanlık arazinin yeniden ormaniçi ağaçlandırılması yoluyla oluşur.

Dikilmiş ormanlar verimli ve koruyucu amaçlar için kurulan yarı-doğal ormanlar ve orman plantasyonları içerisinde dikilmiş unsurlardan oluşur. Yeni uygulanan gruplamanın mantığına göre, benzer kuruluş desenleri ile yarı doğal ormanın dikilmiş bileşeni ve yoğun silvikültürel müdahaleler açısından, orman plantasyonlarından maddi olarak farklı değildir. Orman tiplerinin sürekliliği içerisinde dikilmiş ormanların kapsamı bu kaynakta verilmektedir. (Kaynak: Food and Agriculture Organization of the United Nations(FAO), 1996; <http://www.fao.org/forestry/plantedforests/67504/en/>).

Dinamik toprak modelleri (For dynamic soil models)

Dinamik modellere, kritik yüklerin aşılmasının durdurulduğu bölgelerdeki iyileşmenin zaman kayıplarını ve kritik yüklerin aşmaya devam ettiği bölgelerdeki zararın zaman kayıplarını değerlendirmek için ihtiyaç duyulur. VSD ve SAFE modeli, ICP Modelleme ve Haritalama Kılavuzu'nda (www.icpmapping.org) tanımlanmıştır.Diğer bir yaklaşım olarak ayrıca bunlar ICP ormanları I. ve II. Seviye deneme alanları için hesaplanacaktır. (Kaynak: Forest Europe, 2015b)

Doğal afet (Natural disaster)

En geniş anlamı ile insanlara zarar veren olaylara Doğal Afet denir. Başka bir ifade ile can ve mal kaybına yol açan doğal olaylardır. (Kaynak: <http://www.icisleri.afad.gov.tr/dogal-afet>)

Açıklayıcı notlar:

1. Afet doğaldır ve can- mal kaybına neden olur.
2. Çok kısa zamanda meydana gelir ve başladıktan sonra insanlar tarafından engellenmesi çok zordur.
3. Bazı afetlerin yeryüzünün nerelerinde daha çok olduğu bilinmektedir. Örneğin deprem, heyelan, çığ, sel, don ve bazı afetlerin sonuçları depremde olduğu gibi doğrudan ve hemen ortaya çıkar.
4. Ama kuraklıkta olduğu gibi bazılarının sonuçları ise uzun bir zaman sonra ve dolaylı olarak görülür.

Doğal gençleştirme (Natural regeneration)

Bir meşcerenin doğal yollarla, yani doğal tohumlama veya vejetatif yenilenme ile yeniden tesis edilmesi. Bu uygulama örneğin hazırlık kesimi, toprak temizliği veya yaban hayatı zararı yada evcil hayvan otlatılması zararını önlemek amacıyla tel örgü çekilmesi gibi insan müdahalesi ile desteklenebilir. (Kaynak: Temperate and Boreal Forest Resources Assessment (TBFRA), 2000)

Doğal (yıllık) kayıplar (Natural (annual) losses)

Belirli bir periyotta ağaç servetindeki ortalama yıllık kayıplar, ağaç serveti için belirlenmiş minimum çapların ölçülmesi ile bulunur. Söz konusu ağaç serveti, insanlar tarafından kesim haricinde örneğin doğal ölüm, hastalıklar, böcek istilası, yangın, rüzgar devirmesi veya diğer fiziksel zararların neden olduğu ölümlerden dolayı azalır. (Kaynak: Temperate and Boreal Forest Resources Assessment (TBFRA), 2000)

Doğallık (Naturalness)

Doğallık aşağıdaki sınıflarda belirtilmiştir:

İnsanlar tarafından dokunulmamış (orman / diğer ağaçlık arazi) (Undisturbed by men (forest/other wooded land))

Doğal ağaç kompozisyonu, ölü odun oluşumu, doğal yaş yapısı ve doğal gençleştirme süreçlerin gibi doğal doğal orman dinamiklerini gösteren orman / diğer ağaçlık arazi, onun doğal karakteristiklerini sürdürmesi için gerekli olan yeterli büyüklükteki alan ve ciddi insan müdahalesinin olduğu bilinmeyen yer veya doğal tür kompozisyonu oluşumu için son ciddi insan müdahalesinin üzerinden yeterince uzun bir zaman geçmiş olan ve yeniden orman kurulması için süreçlere izin verilen yerler. (Kaynak: Ministerial Conference on the Protection of Forests in Europe (MCPFE), 2003; Temperate and Boreal Forest Resources Assessment(TBFRA), 2000)

Yarı-doğal orman/diğer ağaçlık arazi (Semi-natural forest/ other wooded land)

Yarı-doğal orman/diğer ağaçlık arazi; ne “insanlar tarafından dokunulmamış orman / diğer ağaçlık arazi”, ne de ayrı bir şekilde tanımlanan “ağaçlandırılmış arazi” dir.

(Kaynak: Ministerial Conference on the Protection of Forests in Europe (MCPFE), 2003; Temperate and Boreal Forest Resources Assessment (TBFRA), 2000)

Plantasyon(Plantation)

Ağaçlandırma veya gençleştirme sürecinde dikim veya/ve ekim yoluyla kurulan orman meşceresi. Bu alanlar ya yabancı türlerden(bkz. tanımlama ve gösterge 4.4) veya aşağıdaki kriterleri sağlayan yerli türlerden oluşan yoğun yönetilen meşcerelerden oluşmaktadır: plantasyonda bir veya iki tür, eşit yaş sınıfı, düzenli aralık.

Açıklayıcı notlar:

1. Şunlar hariçtir: Plantasyon olarak kurulmuş, ancak önemli bir süre(bir idare süresinden daha fazla) yoğun olarak yönetilmemiş meşcereler. Bunlar yarı-doğal olarak kabul edilir. (Kaynak: Temperate and Boreal Forest Resources Assessment (TBFRA), 2000)

Doğrudan odun lif kaynakları (Direct wood fibre sources)

Daha fazla işlem veya dönüşüm olmaksızın enerji üretimine giren herhangi bir odun lifi. Ormanlardan ve orman dışından temin edilen kaynakları kapsar. Bu aynı zamanda, diğer ağaçlık alandan ve orman dışındaki ağaçlardan elde edilen odunu da kapsar. Herhangi bir arazi kullanımından elde edilen odunsu biyo kütleli içerir ve altyapı bakımı(yollar, demiryolu, enerji nakil hatları, boru hatları, vb) ile çitler, meyve ağacı bahçelerinden elde edilen tarımsal artıkları ile bahçelerden ve parklardan çıkan odunu kapsar. Ağaçların kökleri, kütük odunu ve dalları ile meyveleri ve kabukları gibi bölümlerinden elde edilen yeşil yonga, yuvarlak odun veya bölünmüş yada istiflenmiş şekillerdeki odunsu biyo kütlenin herhangi bir formunu içerir.

(Kaynak: http://www.unece.org/fileadmin/DAM/timber/wood_energy/jwee-2011-eng.xlsx and

http://www.unece.org/fileadmin/DAM/timber/wood_energy/JWEE2011manual.pdf)

Duyarlı (Vulnerable)

Eldeki en iyi kanıtlar, taksonun A'dan E'ye kadar ölçütlerden herhangi birini Duyarlı sınıfı için karşıladığını gösteriyorsa, takson Duyarlı (Vulnerable) olarak sınıflanır, ve bu nedenle neslinin doğada tükenme riskinin yüksek olduğu kabul edilir(Kaynak: International Union for Conservation of Nature (IUCN), 1998/2016; Ministerial Conference on the Protection of Forests in Europe (MCPFE), 2003)

Eğitim(Education)

1998 yılı verilerine göre uygulanan Uluslararası Standart Eğitim Sınıflandırmasının temel seviyeleri şunlardır;

- ISCED 0 – ilkökul öncesi eğitim
- ISCED 1 – ilkökul eğitimi veya temel eğitimin birinci aşaması
- ISCED 2 – alt kademe ortaöğretim veya temel eğitimin ikinci aşaması
- ISCED 3 – üst kademe ortaöğretim
- ISCED 4 - orta öğretim sonrası yüksek öğretim dışı eğitim
- ISCED 5 - yükseköğretimin ilk aşaması (doğrudan ileri bir araştırmaya götürmeyen yeterlilik)
- ISCED 6 - yükseköğretimin ikinci aşaması (öncü ve ileri araştırma yeterliliği)

(Kaynak: International Standart Classification of Education (ISCED), 1997;

http://www.unescobkk.org/fileadmin/user_upload/aims/ISCED_A.pdf).

Ekim ve/veya dikim yoluyla gençleştirme (Regeneration by planting and/or seeding)

Fidanların dikilmesi veya orman arazisinde zaten var olan tohumların serpilmesi şeklinde uygulanan yapay yollarla bir meşcerenin yeniden tesisi edilmesi işlemi. Kullanılan fidan veya tohum yerli yada yabancı menşeli olabilir (Kaynak: Temperate and Boreal Forest Resources Assessment (TBFRA), 2000; Forest Resources Assessment (FRA), 2015)

Ekosistem Hizmetleri İçin Ödemeler (Payment for ecosystem services (PES))

PES şu şekilde tanımlanabilir: Bir çevresel hizmet için ödeme, iyi tanımlanmış bir çevresel hizmetin (veya arazi kullanımının) sadece arz güvencesi veren en az bir sağlayıcıdan en az bir alıcı tarafından satın alındığı gönüllü işlemdir(Kaynak: Wunder, 2005; Forest Europe 2015b)

Ekosistem Hizmetleri Ödemeleri (PES: Payment for Ecosystem Services) bu hizmeti kullanan kişi ya da kuruluşların hizmet sağlayıcısına yapmış oldukları doğrudan ya da dolaylı ödemelerdir. Bu şekilde ekosistemi koruyan ya da sürekliliğini sağlayan kişi yada kuruluşlara PES aracılığıyla teşvik sağlanabileceği düşünülmektedir. Ekosistem Hizmetleri Ödemeleri mekanizmasında “Kirleten öder prensibi”nin tersine “faydalanan öder prensibi” geçerlidir(Görücü, 2017; Eker, 2018; United Nations Development Programme (UNDP), 2018)

Ekosistem Tabanlı Fonksiyonel Orman Amenajman planı (Ecosystem based functional forest management plan)

Ormanların ekonomik, teknik, sosyal ve biyolojik ekosistem bileşenlerinin kombine edilerek amaç fonksiyonlarına dayalı işletme sınıfları yardımıyla yönetimini sağlayan plandır. (Kaynak: Orman Genel Müdürlüğü (OGM), 2017).

Açıklayıcı notlar:

1. Meşcere tiplerinin tanıtıldığı, beklenen fonksiyon ve silvikültürel işlemlerin açıklandığı bir tablo düzenlenir. Bu tabloda birinci bölmenin ilk meşceresinden başlanıp sonuncu bölmenin son meşceresine kadar her bir bölmecik ayrı ayrı ele alınarak her birisinde öne çıkan konumsal orman fonksiyonları gösterilir.(Kaynak: Orman Genel Müdürlüğü(OGM), 2017)
2. Birden fazla fonksiyon gören bölme ve bölmeciklerde, konumsal fonksiyonların tamamı sıralanarak ana ve yan fonksiyonlar gösterilir.
3. Fonksiyonel planlamada ağaçsız alanların ayrımı da en az ormanlık alanların ayrımı kadar önemlidir.
4. Fonksiyonel planlamada orman fonksiyonlarının belirlenmesi önemlidir. Bu nedenle orman fonksiyonlarının gruplandırılması ne şekilde olursa olsun, fonksiyonel alanların ayrılmasında nihai hedef, bu alanların ayrı birer işletme sınıfı olarak değerlendirilmesidir. Yönetmeliğin ana çatısını oluşturan “Ekosistem Tabanlı Fonksiyonel Planlama” yaklaşımının temel felsefesi bu değerlendirme içinde saklı olduğu için fonksiyonel alanların isabetli ayrımı hem işletme amaçları ve koruma hedefleri hem de buna bağlı olarak şekillenecek işletme sınıfı ayrımı açısından son derece önemlidir. (Kaynak: Orman Genel Müdürlüğü (OGM), 2017).

Endüstriyel odun (Industrial wood)

Ormanlardan veya orman sayılmayan yerlerden elde edilen boylu ağaç ile tomruk, direk, sanayi odunu, kağıtlık odun, sırk, çubuk ve lif yonga ve benzeri odunları kapsar. (Kaynak: Orman Genel Müdürlüğü (OGM), 2004)

Açıklayıcı notlar:

1. Yakacak odun endüstriyel odun olarak kabul edilmez. (Kaynak: Orman Genel Müdürlüğü (OGM), 2004).
2. Doğal ormanlar veya endüstriyel plantasyonlardan planlı olarak üretilen odundur.

Endüstriyel yuvarlak odun üretimi (Industrial roundwood removals)

Enerji üretimi (yakacak odun) dışındaki mal ve hizmetlerin üretimi için ormandan elde edilen odun.

Açıklayıcı notlar:

1. “Boşaltma” terimi “devirme” teriminden farklıdır zira bu terim hasat kayıplarını(gövde odunu) ve devrilen ancak kaldırılmayan ağaçları kapsamaz.
2. Daha önceki dönemde devrilen ağaçlardan ve doğal sebeplerle zarar görmüş veya ölmüş ağaçlardan kaldırılmış olanları kapsar.

(Kaynak: Forest Resources Assessment (FRA), 2015)

Entegre Yönetim Planı (Integrated management plan)

Her bir havza; kendine özgü doğal, sosyo-kültürel ve ekonomik özelliklerinin yanı sıra çeşitli ekosistemleri içinde barındıran karmaşık bir sistemdir. Bu bağlamda bütünleşik havza yönetiminde çevresel ortamların entegrasyonu, disiplinlerin ve aktörlerin entegrasyonu, mali kaynakların ve yönetim araçlarının entegrasyonu söz konusu olup; havzanın karakterizasyonu, havza bilgi sisteminin oluşturulması, karar destek sistemlerinin kullanılması, uygulama ve irdeleme süreçlerini içeren döngüsel bir süreçlere entegre yönetim planları denilmektedir (Kaynak: Tanık, 2015)

Açıklayıcı notlar:

1. Entegre yönetim planlarında; su kaynakları, çevre yönetimi, tarım vb. konularda sorumlu kurumlararası işbirliği ve koordinasyon sürecinin başlatılması ve geliştirilmesi, yönetim otoritelerinin oluşturulması ve

kurumsal kapasitenin geliştirilmesi, paydaşların yönetime dahil edilmesi, halkın katılımının sağlanması ve bilinçlendirilmesi temel ilkelerdir (Tanık, 2015).

2. Bir havzadaki su, toprak ve biyolojik çeşitlilik kaynaklarının, varlıklarının ve canlı yaşamının korunmasını ve geliştirilmesini sağlamak üzere koruma-kullanma dengesi gözetilerek hazırlanan entegre plandır (Kaynak: Orman ve Su İşleri Bakanlığı, 2014).
3. Havzalarda çalışan farklı kurumların veri tabanları ve izleme-değerlendirme sistemleri arasındaki bağlantıların ve entegrasyonun geliştirilmesi suretiyle havza düzeyinde konumsal ve konumsal olmayan tüm verilerin barındırılacağı/entegre edileceği, mekansal ve coğrafi analiz ve karar destek sistemlerini kapsamaktadır (Kaynak: Orman ve Su İşleri Bakanlığı, 2014).
4. Havza koruma ve rehabilitasyon çalışmalarının doğal kaynaklar üzerinde baskı oluşturan düşük gelirli halkın yaşam ve gelir koşullarının iyileştirilmesi faaliyetleri ile beraber yürütülmesine yönelik büyük ölçekli entegre ve katılımcı havza rehabilitasyon projelerinin uygun havzalarda ilgili kurumların ortak çalışması ile hazırlanması ve uygulanmasını kapsar. (Kaynak: Orman ve Su İşleri Bakanlığı, 2014)

Ex-situ genetik koruma için yönetilen alan (Area managed for ex-situ genetic conservation)

Pan-Avrupa ormanlarının asgari koşullarını taşıyan ve orman ağaçlarından oluşan dinamik koruma alanı (ex-situ). Ayrıca, statik ex-situ alanları ve uzun dönemli orijin denemelerinde bu tanım içerisinde yer alabilir (biyokütle üretimi için yürütülen kısa dönemli denemeler bu tanımlamanın dışında tutulmalıdır) (Kaynak: <http://portal.eufgis.org>)

Ex-situ koruma (Ex-situ conservation)

Biyolojik çeşitlilik bileşenlerinin doğal habitatları dışında korunması (Kaynak: Convention on Biological Diversity (CBD), 1992)

Faktör geliri (Factor income)

Faktör geliri, tüm üretim faktörleri (arazi, sermaye, iş gücü) için ödenen değeri ölçer ve bir üretim etkinliğinde kullanılan bir birim üretim faktörü tarafından ortaya konulan tüm değeri temsil eder.

Faktör geliri, net katma değeri elde etmek için sabit sermaye tüketiminin (amortisman) düşülmesi ve daha sonra üretimdeki vergilerin düşülmesi ve üretim desteklerinin eklenmesi yoluyla temel fiyatlarla faktör maliyetlerinin ortaya konması sonucu oluşan Brüt Katma Değer (GVA)'den türetilir. (Kaynak: Forest Europe, 2015b)

FSC sertifikasyonu (FSC certification).

Orman İdare Konseyi programına göre sertifikalandırılmış orman alanı. (Kaynak: Forest Resources Assessment (FRA), 2015)

Gayrisafi yurtiçi hasıla (Gross domestic product)

Gayrisafi Yurtiçi Hasıla (GSYİH), bir ülkede bir yılda üretilen nihai mal ve hizmetlerin toplam piyasa değeridir. Toplam tüketici harcaması, yatırım ve devlet harcamaları toplamına ihracat değerinin eklenmesi ve ithalat değerinin çıkarılması ile bulunan değerdir. Bir endüstriyel sektörün GSYİH'ya katkısının tahmini için, Brüt Katma Değer (GVA) ile ilgili veriler kullanılmalıdır. GVA ve GSYİH arasındaki bağlantı şu şekilde tanımlanabilir: $GVA + \text{ürün vergileri} - \text{ürün sübvansiyonları} = GSYİH$. (Kaynak: Forest Europe, 2015b)

Gelişme evresi -ara evre (Development phase-intermediate phase)

Gençleştirme evresinin" ötesinde ve fakat henüz "olgun evre" ye ulaşmamış aynı yaşlı meşcere (Kaynak: Forest Europe, 2015b)

Gelişme evresi - olgun evre (Development phase-mature phase)

Kesim çağına oldukça yaklaşmış ve yeterince olgun ağaç servetine sahip ve bulunduğu bonitete göre tavsiye edilen idare süresinin en azından %90'ına ulaşmış aynı yaşlı meşcere.

Açıklayıcı notlar:

1. Aşırı olgunlaşmış olarak sınıflandırılmış meşcereleri kapsar.
2. Gereken teknik ormancılık müdahalesinin yapılarak hemen gençleştirmenin uygulandığı verimsiz ormanlar(asgari dikili servet değerini taşımayan ticari orman alanları), yaş ve ortalama çap kriterlerine göre son kesim çağı bakımından dikili ağaç servetinin sadece olgun olması halinde olgun olarak sınıflandırılmalıdır. Aksi takdirde, verimsiz ormanlar gençlik veya ara evre olarak sınıflandırılmalıdır. (Kaynak: Forest Europe, 2015b)

Gelişme evresi – Gençlik evresi (Development phase-regeneration phase)

Dikili ağaç servetinin ortalama çapının endüstriyel yuvarlak odun çapının altında olduğu ve bonitete göre o bölge için söz konusu olan idare süresinin %20'sinden daha küçük bir yaşa ulaşan aynı yaşlı meşcere.

Açıklayıcı notlar:

Geçici süre ile ağaç serveti bulunmayan orman alanlarını kapsar. (Kaynak: Forest Europe, 2015b)

Gelişme evresi – belirtilmemiş (Development phase-unspecified)

Gelişim sınıfları kavramının bulunmadığı meşcereler (enerji ormanları vb.) eşit yaşlı olarak sınıflandırılır. (Kaynak: Forest Europe, 2015b).

Gençleştirme (Regeneration)

Orman olarak sınıflandırılan bir arazide bulunan önceki meşcerenin kesim veya doğal nedenlerle (ör. yangın veya fırtına) uzaklaştırılmasını takiben yerine doğal veya yapay yollarla yeni bir meşcerenin yeniden tesis edilmesi.

Açıklayıcı notlar:

1. Arazi kullanımında herhangi bir değişiklik yapılmaz.
2. Ekim/dikimin orman örtüsü bulunan alanlarda yapılmasının yanı sıra, geçici olarak üzerinde ağaç bulunmayan orman alanında ekim/dikimi kapsar.
3. Kökensele olarak ekilmiş veya dikilmiş ağaçlardan gelişen baltalıkları kapsar. (Kaynak: Temporate and Boreal Forest Resources Assessment (TBFRA), 2000; Forest Resources Assessment (FRA), 2015)

Genetik kaynaklar (Genetic resources)

Mevcut veya gelecekte potansiyel olarak var olabilecek bir varlığın genetik kaynağını ifade eder. (Kaynak: Convention Biological Diversity (CBD), 1992)

Geniş yapraklı (Broadleaved)

Bu gruptaki tüm ağaçlar botaniksel olarak Angiosperm olarak sınıflandırılır. Bazen bu ağaçlar “iğne yapraklı olmayan” veya “sert ağaç” olarak da adlandırılırlar. (Kaynak: Temporate and Boreal Forest Resources Assessment (TBFRA), 2000)

Halka açık rekreasyon için öncelikli olarak belirlenen veya yönetilen alan (Area primarily designated or managed for public recreation)

Halkın rekreasyon ihtiyacını karşılamak amacıyla tasarlanan veya yönetilen orman alanı.

Açıklayıcı notlar:

1. Rekreasyonel avcılığa veya ormandaki yenilebilir odun dışı orman ürünlerinin toplanmasına izin verilen orman alanlarını kapsar, ancak satış veya geçim kaynağı amacıyla bu etkinliklerin yapıldığı alanları hariç tutar.
2. Yönetim planlarında yer alan veya ulusal mevzuatta halkın devlet arazilerinde veya özel yada topluluklara ait arazilerde rekreasyona serbestçe erişimine izin verilen orman alanlarını kapsar. (Kaynak: Forest Resources Assessment (FRA), 2015)

İğne yapraklılar (Coniferous)

Botaniksel olarak Gymnosperm olarak sınıflandırılan tüm ağaçlar. Bazen "yumuşak ağaçlar" olarak da anılırlar. (Kaynak: Temporate and Boreal Forest Resources Assessment (TBFRA), 2000)

İhracat (Exports)

Odun ve odundan elde edilen ürünlerin ihracatı aşağıdaki formüle göre hesaplanır:

$$X = X(RW) + X(SW) * RWEc + X(WBP) * RWEc + X(Pulp) * RWEc + X(Paper) * RWEc$$

Yukarıdaki formüle:

- X = İhracat
- RW = Yuvarlak odun (endüstriyel odun ve yakacak odun)

- SW = Kerestelik odun
- WBP = Ahşap temelli panel
- RWEc = yuvarlak odun eşdeğerlik katsayısı

RWEc'nin varsayılan değerleri şunlardır:

$$SW = 1,89 \text{ RWE} / \text{m}^3,$$

$$WBP = 1,64 \text{ RWE} / \text{m}^3,$$

$$\text{Kağıt hamuru} = 3.86 \text{ RWE} / \text{mt},$$

$$\text{Kağıt} = 3,60 \text{ RWE} / \text{mt}$$

(Kaynak: Forest Europe, 2015b).

In-situ gen koruma için yönetilen alan (Area managed for in-situ gene conservation)

Pan-Avrupa ormanlarının asgari koşullarını taşıyan ve orman ağaçlarından oluşan dinamik koruma alanı(in situ). Bu bileşen verileri EUFGIS veritabanından elde edilir. (Kaynak: <http://portal.eufgis.org>)

In-situ (yerinde) koruma (In-situ conservation)

Yerinde koruma, ekosistemlerin ve doğal yetiştirme ortamlarının korunması ve türlerin yaşayan popülasyonlarının kendi doğal ortamlarında bakımı ve iyileştirilmesinin sağlanması. Türlerin kendi ayırt edici özelliklerini geliştirdikleri yerlerde bulunan evcilleştirilmiş veya yetiştirilmiş türlerin korunmasını da ifade eder. (Kaynak: Convention on Biological Diversity (CBD), 1992)

ISIC/NACE (International standart industrial classification of all economic activities/Nomenclature of economic activities)

ISIC, tüm ekonomik faaliyetlerin uluslararası standart endüstriyel sınıflandırmasıdır. NACE, Avrupa Birliği'nde ekonomik faaliyetlerin istatistiki sınıflama eşdeğeridir.

ISIC revizyon 4 (2008) ve NACE revizyon 2 (2008) 'de aşağıdaki kategoriler orman endüstrilerini kapsamaktadır:

02: Ormancılık ve istihsal.

16: Mobilya hariç olmak üzere şişe mantarı ve odundan yapılmış ürünler ve ahşap imalatı; saman ve örgü materyallerinden imal edilmiş malzemelerin imalatı.

17: Kağıt ve kağıt ürünleri imalatı.

Daha önce kullanılan ISIC Rev 3.1 (2004) ve NACE Rev 1.1 (2002) 'de ilgili kategoriler: 02, 20 ve 21 (bazı küçük eklemeler / çıkarmalar ile).1990,2000 ve 2005 raporlama yılları için ilgili eski NACE / ISIC kategorileri 02, 20, 21 kullanılabilir. Eski kullanımların yeni NACE/ISIC 'e ayarlanmasına ihtiyaç yoktur. (Kaynak: Forest Europe, 2015b)

İstilacı yabancı ağaç türleri (Invasive introduced tree species)

İstilacı yabancı ağaç, ekosistemlere ve yetiştirme ortamlarına giren ve yayılma tehdidi taşıyan veya sosyo-kültürel, ekonomik ve / veya çevresel zararlara sahip türleri ve / veya insan sağlığına zarar veren türleri ifade etmektedir.

(Kaynak: Ministerial Conference on the Protection of Forests in Europe (MCPFE), 2003; United Nations Environment Programme (UNEP)/Convention on Biological Diversity (CBD)/COP6, 2002)

İş kazası (Occupational accident)

İşten kaynaklanan bir olay veya çalışma sırasında ortaya çıkan bir olay nedeniyle aşağıdaki sonuçların oluşmasıdır:

- Ölümcül mesleki yaralanma;
- Ölümcül olmayan mesleki yaralanma. (Kaynak: International Labour Organization (ILO), 1998)

İşlenmiş odun esaslı yakıtlardan elde edilen enerji (Energy from processed wood based fuels)

Katı formda (ör. odun kömürü), sıvı formda (ör. alkol, bitkisel yağ) veya gaz formunda (metan ve karbondioksit karışımı halinde biyogaz) olan ikincil (işlenmiş) biyoyakıtlar, ulaşım ve yüksek sıcaklık gerektiren endüstriyel işlemler dahil olmak üzere ve daha yüksek verimlilikle daha geniş uygulama alanlarında kullanılabilir. (Kaynak: United Nations Economic Commisison for Europe(UNECE)/ Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO), 2011;

http://www.unece.org/fileadmin/DAM/timber/wood_energy/JWEE2011manual.pdf)

İş özellikleri (Job characteristics)

Kendi işini yapan ve kendi işletmesinde çalışan veya mesleğinde çalışan kişiler bazen ortağı ile birlikte serbest meslek sahibi olarak kabul edilir. Kişinin istihdam durumunu belirlemek amacıyla İşgücü Anketi (LFS) bir dizi soru sormaktadır; bu anket kişinin bir çalışan veya serbest meslek sahibi olup olmadığı hakkında anket katılımcısının kendi fikrine dayanmaktadır. Eğer farklı bir kaynak kullanılıyorsa, kar veya aile kazancı (aynı veya nakdi) için serbest meslek yapılması ile ücret veya maaş karşılığı (aynı veya nakdi) personel olarak çalışılması farklılık içermektedir. Aile işçileri, sahip oldukları bir iş için ücretsiz iş yapan veya bir akrabanın sahip olduğu işletmede çalışan kişilerdir.

Açıklayıcı not:

1. Bunu raporlamanın amacı, ücretsiz aile işçilerinin serbest meslek sahibi grubuna dahil edilmeleri gerektiğindendir. (Kaynak: Forest Europe, 2015b)

İşgücü anketi (Labour force survey)

İşgücü Anketi (LFS), birçok Avrupa ülkesinde bireylerin kişisel durumları ve çalışmaları hakkında görüşmeler yoluyla gerçekleştirilen örnek bir ankettir. LFS örnek bir anket olduğu için, sonuçlar örnekleme hatası içerirler, yani belirli bir özelliğiyle ev halkı nüfusuna ait güncel oran, LFS örneği ile elde edilen orandan farklılık gösterebilir. LFS, insanların işsizliği ve istihdamı hakkında bilgi sağlar.

LFS istihdamı, 16 yaş ve üzerinde olmak üzere şöyle tanımlamaktadır; bir haftada en az bir saat ücretli çalışan(personel veya serbest çalışan olarak) ; geçici olarak işten uzaklaşan(ör. tatil nedeniyle); devletin eğitim ve istihdam programlarına katılan; ücretsiz aile işi yapan insanlar üzerinden tanımlamaktadır. (Kaynak: Forest Europe, 2015b)

İthalat (Imports)

Odundan elde edilen ahşap ve ürünlerinin ithalatı aşağıdaki formüle göre hesaplanır:

$$M = M(RW) + M(SW) * RWEc + M(WBP) * RWEc + M(Pulp) * RWEc + M(Kağıt ve levha) * RWEc$$

Terimler şunlardır;

$$M = \text{İthalat}$$

$$RW = \text{Yuvarlak odun(endüstriyel odun ve yakacak odunu)}$$

$$SW = \text{Biçilmiş odun}$$

$$WBP = \text{Ahşap esaslı paneller}$$

$$RWEc = \text{Yuvarlak odun eşdeğeri katsayısı}$$

$$RWEc\text{'in varsayılan değerleri için: } SW = 1.89 \text{ RWE} / m^3, WBP = 1.64 \text{ RWE} / m^3, \text{Kağıt hamuru} = 3.86$$

$$RWE / mt, \text{Kağıt ve levha} = 3.60 \text{ RWE} / mt$$

İthalat ve ihracat, miktar (m^3) ve değer olarak yuvarlak odun eşdeğeri cinsinden ifade edilir. Bir m^3 yuvarlak odun eşdeğeri bir ahşap ürünün bir m^3 'ünü üretmek için gerekli olan yuvarlak odun miktarını ifade eder.

Ticari olarak m^3 cinsinden yuvarlak odun eşdeğeri ifade edilirken, biçilmiş odun ve paneller gibi farklı özelliklerdeki ürünlerin hacimleri veya m^3 (biçilmiş odun) ve mt (kağıt ve levha) gibi farklı ölçü birimleri ile ölçülen ürünler aritmetik olarak birlikte toplanabilir. Ayrıca, ticari olarak m^3 cinsinden yuvarlak odun eşdeğeri belirtilirken ticareti yapılan yuvarlak odun hacmi ile ormandan üretilen ürünler arasındaki ilişki ifade edilebilir (Kaynak: Forest Europe, 2015b)

İzin ve İrtifaklar (Permits and easements)

6831 sayılı Orman Kanununun 16, 17, 18 ve 115 inci maddelerine göre idarece kararlaştırılan ve orman alanlarının sınırlı kullanım hakkının kurum veya kişilere geçici tahsisini ifade eder. (Kaynak: Çevre ve Orman Bakanlığı, 2007)

Açıklayıcı notlar:

1. Devlet orman alanlarından izin irtifak ile tahsisi yapılmış alanlardan üzerinde ağaç serveti olmayanlar “Plan Ünitesi Alanının İşletme Sınıflarına Göre Meşcere, Kuruluş ve Arazi Kullanım Tiplerine Dağılımı Tablosu” nun ağaçsız orman alanları kısmında gösterilir. Üzerinde ağaç serveti olanlar ise aktüel meşcere tipi ile gösterilip, planında izin amacına uygun olarak uygulama yapılacağı belirtilir.(Kaynak: Orman Genel Müdürlüğü (OGM), 2017)
2. Tesis, izin veya irtifak haklarına ait bu bedeller, izin sahibi tarafından Ziraat Bankasında açılan orman köylüleri kalkındırma gelirleri ve ağaçlandırma ve erozyon kontrolü gelirleri hesabına tebligat tarihinden itibaren bir ay içinde defaten yatırılır. Aksi durumda izin ve irtifak hakkı tesis işlemi hükümsüz sayılır.(Kaynak: Çevre ve Orman Bakanlığı, 2007)

Kâğıt ve kâğıt ürünleri imalatı (ISIC / NACE 17) (Manufacture of paper and paper products)

Bu bölüm, kâğıt hamuru, kâğıt ve dönüştürülmüş kâğıt ürünlerinin üretimini içerir. Bu ürünlerin imalatı bir araya toplanarak birlikte gruplandırılır, çünkü bunlardıkey olarak birbirine bağlı bir dizi süreçlerden oluşmaktadırlar. Birden fazla aktivite genellikle tek bir üniteye gerçekleştirilir. Esasen üç tane aktivite vardır: Kâğıt hamuru üretimi odundaki ve kullanılmış kâğıttaki selüloz liflerinin diğer yabancı maddelerden ayrılmasını içerir. Kâğıt üretimi, bu liflerin bir tabaka halinde hasır gibi yatırılmasını içerir. Dönüştürülmüş kâğıt ürünleri, kaplama ve ince levha haline getirme işlemleri dahil olmak üzere çeşitli kesim ve şekillendirme teknikleri ile kâğıttan ve diğer malzemelerden yapılır. Bilgilerin kâğıt üzerine yazdırılması asıl amaç olmadığı sürece kâğıt ürünleri basılabilir(ör. duvar kağıdı, hediye paketi vb). Daha ileri düzeyde işlenmiş kâğıt ve kâğıt ürünleri başka sınıflarda gösterilirken, büyük miktarlarda kâğıt hamuru, kâğıt ve karton üretimi 1701 sınıfına dahil edilir. (Kaynak: International Standart Industrial Classification(ISIC), 2008)

Kamu harcaması (Public expenditure)

Kamu harcaması, ormancılıkla ilgili aktivitelere devletin yaptığı tüm harcamaları ifade eder. İlgili tüm kurumlar tarafından tahsis edilen ve harcanan toplam bütçeye karşılık gelmektedir. İdari işlevler, ağaçlandırma fonları, orman sektörüne doğrudan destek (ör. hibeler ve sübvansiyonlar) ve diğer kurumlara destek için yapılan(ör. eğitim ve araştırma merkezleri) harcamaları kapsar. Kamuya ait işletmelerin birimlerinde yapılan harcamaları hariç tutar. Kamuya ait işletme birimlerinin aktivitelerini ormancılık sektöründe faaliyet gösteren diğer kamu sektörü aktivitelerinden ayırmanın imkansız bulunduğu ve uygun olmadığı yerde, işletme birimlerinin harcamalarının buraya dahil edilmesi gerektiği unutulmamalıdır.(Kaynak: Forest Europe, 2015b)

Kamu mülkiyeti (Public ownership)

Devlet mülkiyetindeki; veya kamu yönetiminin idari birimlerine ait; veya kurumlar veya Kamu idaresi tarafından sahip olunan şirketlere ait olan orman.

Açıklayıcı notlar:

1. Bir ülke içindeki Kamu Yönetimi'nin tüm hiyerarşik düzeylerini içerir, ör. eyalet, il ve belediye.
2. Mülkiyeti kısmen devlete ait olan hisseli şirketlerde, devlet hisselerin çoğunluğuna sahip olduğunda bu şirketler kamu mülkiyeti kapsamında sayılırlar.
3. Kamu mülkiyeti devredilme olasılığını dışlayabilir. (Kaynak: Forest Resources Assessment (FRA), 2015b)

Kamu mülkiyetindeki orman (Publicly owned forest)

Devletmülkiyetindeki veya kamu idaresinin idari birimlerine ait veya kurumlar tarafından sahiplenilen veya kamu idaresine ait şirketlere ait olan orman.

Açıklayıcı notlar:

1. Bir ülke içindeki Kamu Yönetimi'nin tüm hiyerarşik düzeylerini içerir, ör. eyalet, il ve belediye.
2. Mülkiyeti kısmen devlete ait olan hisseli şirketlerde, devlet hisselerin çoğunluğuna sahip olduğunda bu şirketler kamu mülkiyeti kapsamında sayılırlar.
3. Kamu mülkiyeti devredilme olasılığını dışlayabilir. (Kaynak: State of Europe's Forests (SoEF), 2015)

Karbon stoğu(Carbon stock)

Belirli bir zamanda tutulan mutlak karbon miktarı(Kaynak: International Panel on Climate Change (IPCC), 2001; <https://www.ipcc.ch/ipccreports/tar/>)

Kayıtdışı odun üretim değeri (Unregistered wood production value)

Resmi kayıtlara girmeyen, kanuni belgelerle belgelendirilmeyen, yetkili kamu organınca normal kurallar içinde kontrol edilemeyen, milli gelir hesaplarında dikkate alınmayan ve doğru şekilde hesaplanamayan odun üretim faaliyetlerinin parasal değeri olarak ifade edilmektedir. (http://www.akademiktisat.net/calisma/tr_iktisat_genel/tr_kdisi_ekonomi_ggonca.htm)

Açıklayıcı notlar:

1. Biyolojik zenginliğe ve ekolojik çeşitliliğe sahip doğal ormanlardaki odun dışı orman ürünlerinin yönetiminin çok karmaşık olması bu ürünlerin yönetim planları dışında kalmasına neden olmuş ve böylece bu ürünlerin envanterine, yönetimine, korunmasına ilişkin araştırmalar yapılmasına ve sağlıklı kayıtlar tutulmasına gereken önem verilmemiştir. (Kaynak: Kurt, R., Çabuk Y., Karayılmazlar, S., 2011).
2. Kayıt dışı ekonominin ortaya çıkışındaki en temel sebep; insan ihtiyaçlarının sınırsız olması ve bunu karşılayacak kaynakların kısıtlıdır. İnsanlar kazandıkları parayı devletle paylaşmak yerine daha çok harcama ya da tasarruf yapmayı yeğlerler. Çünkü kayıt içine girdikçe vergi yükü artacağı veya başlayacağı için harcamaları veya tasarrufları azalacaktır. Bu durum kişinin marjinal tüketim ve tasarruf eğilimlerine göre de değişiklik gösterecektir. (http://www.akademiktisat.net/calisma/tr_iktisat_genel/tr_kdisi_ekonomi_ggonca.htm)
3. Kayıt dışı ekonominin; sebep olduğu olumlu etkilere rağmen uzun dönemde tamir edilmesi güç sorunlar ortaya çıkaracağı açıktır. Bunlardan en önemlisi; devletin vergi gelirlerinin azalmasına neden olması ve gerçekleşen fiili odun üretim değerinin ulusal muhasebe sistemlerine yansıtılamamasıdır.
4. Kayıt dışı ekonomiyi tam anlamıyla ölçmek imkansızdır. Çünkü kayıt dışı ekonomiye ait bilgiler resmi kayıtlarda yer almadığı için çeşitli varsayımlara dayanarak ve çeşitli yöntemler kullanarak tahminleme yapılmaktadır(Kaynak: http://www.akademiktisat.net/calisma/tr_iktisat_genel/tr_kdisi_ekonomi_ggonca.htm)

Kesimler (yıllık) Felling (annual)

Bir ağaç türü için minimum kabuklu çapa ulaşan ve dikili gövde olarak tanımlanan yaşayan veya ölü tüm ağaçların ortalama dikili hacmi ki bu hacme ormandan, diğer ağaçlık alandan veya diğer kesim sahalarından üretilmemiş ağaçların hacimleri dahil olmak üzere tüm ağaçlar belirlenen periyotta kesilir.

Kapsananlar: ormanda bırakılan silvikültürel aralamalar, ticari çapa ulaşmadan önce yapılan aralamalar ve gençlik bakımları ile olağanüstü kesimleri. (Kaynak: Ministerial Conference on the Protection of Forests in Europe (MCPFE), 2003; Temperate and Boreal Forest Resources Assessment (TBFRA), 2000)

Kişi Başına (Görünür) Tüketim (Apparent consumption per head)

Yapılan ithalatın ülkenin üretimine eklenmesi ve bundan ihracatın düşülmesi ile hesaplanır.(Görünür) tüketim miktarları stok seviyeleri için ayarlanmamıştır. Talep ve kullanım için yardımcı bir terimdir.Birincil işlenmiş ürünler (örneğin, kereste, ahşap esaslı paneller, kağıt hamuru, levha) ile birlikte kaba odun ve yakacak için kullanılan odun da bu hesaba dahil edilmelidir. İkincil işlem ürünleri (ör. mobilya, kağıt ürünleri, doğrama), dönüşüm faktörleri ile ilgili sorunlar nedeniyle ve çift saymayı önlemek amacıyla hesaba dahil edilmemelidir. Odun ve odun türevli ürünlerin kişi başına (görünür) tüketim miktarı aşağıdaki formüle göre hesaplanmaktadır;

Kişi başına (görünür) tüketim = $[AC(SW)*RWEc+AC(WBP)*RWEc+AC(Kağıt\ ve\ levha)*RWEc+AC(Yakacak\ odun) + R (Diğer\ endüstriyel\ yuvarlak\ odun)] / Toplam\ Nüfus\ (ilgili\ yıldaki)$

Burada kullanılan terimler aşağıda açıklanmıştır;

AC (Görünür tüketim) = üretim + ithalat – ihracat

R = İstihsal edilen diğer endüstriyel yuvarlak odun

SW = Kerestelik odun

WBP = Odundan üretilmiş Paneller

RWEc = Yuvarlak odun eşdeğeri katsayısı

RWEc'nin varsayılan değerleri: SW = 1.89 RWE / m³, WBP = 1.64 RWE / m³, Kağıt ve Levha

board = 3.60 RWE / mt

Görünür tüketim, m³ cinsinden yuvarlak odun eşdeğeri olarak ifade edilir. M³ cinsinden yuvarlak odun eşdeğeri, belli bir odun ürününün bir m³ ünü üretmek için gerekli olan yuvarlak odun miktarını ifade eder. Tüketimi m³ cinsinden yuvarlak odun eşdeğeri olarak ifade ederken, kerestelik odun ve panel gibi farklı özelliklere sahip ürünlerin hacimleri veya farklı ölçü birimleri ile ifade edilen ürünler (kerestelik odun için m³, kağıt ve levha için ton veya metretül) ifadeleri hesabi olarak birlikte toplanabilir. Ayrıca, tüketimi(görünür) m³ cinsinden yuvarlak odun eşdeğeri olarak ifade ederken tüketilen odunun hacmi ile ormandan istihsal edilen odun arasındaki ilişki de belirtilebilir. (Kaynak: Forest Europe, 2015b)

Korunmuş orman (Protected forest)

MCPFE Sınıf 1.1, 1.2, 1.3 ve Sınıf 2'ye bakınız(Avrupa'da korunmuş ve koruyucu orman ve diğer ağaçlık alan için MCPFE değerlendirme kuralları) (Kaynak: Forest Europe, 2015b).

Koruma (Protection)

Su ve rüzgar, çölleşmenin önlenmesi, çığ ve kaya veya çamur kayma risklerinin azaltılması yoluyla toprağın erozyona karşı korunmasının sağlanmasında; ve selin önlenmesi dahil olmak üzere su üretiminin nitelik ve niceliğinin korunması ve düzenlenmesinde orman ve OWL'nin etkisi. Hava ve gürültü kirliliğine karşı korumayı da kapsar. (Kaynak: Temperate and Boreal Forest Resources Assessment (TBFA), 2000)

Koruyucu orman (Protective forest)

MCPFE Sınıf 3'e bakınız (Avrupa'da korunmuş ve koruyucu orman ve diğer ağaçlık alan için MCPFE değerlendirme kuralları) (Kaynak: Forest Europe, 2015b)

Kültürel ve manevi değerlere sahip ağaçlar (Trees with cultural and spiritual values)

Bu kategori bireysel emektar ağaçları, miras ağaçları, şampiyon ağaçları ve dini ve manevi uygulamalar ve inançlar ile ilgili ağaçları kapsar. Aynı zamanda çit, bulvar ve koruluk gibi "ormanlık manzara alanları" olarak sınıflandırılan çok küçük ağaç gruplarını içerir. Yaşlı (veya eski) ağaçlar aynı türün diğerlerine nispeten eski olan ağaçlar olarak tanımlanabilir ve biyolojik, estetik veya kültürel olarak yaşlarından dolayı ilgi çekicidirler. Örneğin, bir porsuk ağacının antik olarak kabul edilebilmesi için en az 1000 yıl hayatta kalması zorunlu iken, bir huş ağacı 200 yaşında emektar olarak kabul edilebilir. Emektar 'çalışan ağaçlar' arasında, tarihi yönetim uygulamalarının bir parçası olarak çalılığa dönüştürülmüş ağaçlar, budanmış ve parçalanmış ağaçlar bulunmaktadır. Miras ağaçları şöyle tanımlanabilir; tarihsel, kültürel veya botanik önemi için saygı duyulan ağaçlardır, örneğin çok yaşlıdır ve ilginç tarihsel bağlantıları olduğundan ve önemli tarihi olayların gerçekleştiği sahnede bulunduklarından "tanık ağaçlar" olarak yada rekor boyutlara sahip olduklarından(çevresi, boyu, miktarı vb.) "şampiyon ağaçlar" olarak tanımlanabilirler. (Kaynak: State of Europe's Forests (SoEF), 2011)

Kültürel ve manevi değerlere sahip ormanlık alanlar (Forested landscapes with cultural and spiritual values)

Orman veya ağaçlık alanın birincil bileşen olduğu yerde kültürel ve manevi değerlere sahip ormanlık alanlar "kültürel peyzaj" olarak da adlandırılabilir. "Kültürel peyzaj" terimi, insanlık ve onun doğal çevresi arasındaki etkileşimin dışavurumlarının çeşitliliğini kapsamaktadır. Böyle alanlar üç ana türe ayrılır:

- a) Tarihi ve çağdaş yaklaşımlarla tasarlanmış orman arazileri de dahil olmak üzere genellikle estetik nedenler için insanlar tarafından bilinçli olarak tasarlanmış ve oluşturulmuş alan
- b) Geçmişte gelişen veya halen devam eden bir süreç içerisinde ortaya çıkan ve bir noktada sona gelinmiş süreçte geleneksel yaşamla yakından ilintili çağdaş toplumdaki aktif sosyal rolü koruyan ve halen devam eden süreç içerisinde yer alan "kalıntı" (ya da fosil) alan
- c) Herhangi bir maddi kültürel kanıttan ziyade, esas olarak dini, sanatsal veya kültürel özellikleri ile bilinen ilişkisel kültürel peyzaj alanı (Kaynak: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO), 2008; <http://www.unesco.org/new/en/natural-sciences/>).

Her üç tip de çağdaş estetik, konfor veya rekreasyonel değerleri ile tanınabilir. Bu kategori, kültürel ve manevi değerleri ile tanınmış dağlar ve şelaleler gibi jeolojik ve diğer biyolojik olmayan doğal öğeler içeren bölgeleri kapsar. MCPFE Korunan Orman Alanı Sınıf 2 (Peyzaj ve belirli doğal unsurların korunması) kapsamında raporlanan tüm alan, Sınıf 2 içerisinde koruma altında olmayıp benzer değerlere sahip diğer alanlar gibi bu alanlar sayı olarak buraya kaydedilmelidir. (Kaynak: State of Europe's Forests (SoEF), 2011)

Kritik seviye (Critical level)

İnsanlar, bitkiler, ekosistemler veya diğer varlıklar gibi reseptörler üzerinde olumsuz etkileri olan atmosferdeki kirlenmelerin konsantrasyonlarını gösteren seviye.

(Kaynak: <http://www.unece.org/env/lrtap/WorkingGroups/wge/definitions.html>)

Kritik yük (Critical load)

Çevrenin belirli hassas unsurları üzerinde önemli zararlı etkileri olan bir veya daha fazla kirleticie maruz kalmanın sayısal olarak ifadesidir. (Kaynak: Nilsson and Grennfelt, 1988; <http://www.unece.org/env/lrtap/WorkingGroups/wge/definitions.html>)

Not: LRTAP Sözleşmesi kapsamında karasal ekosistemler için kritik yükleri hesaplamak amacıyla standart model olarak Basit Kütle Dengesi (SMB) modeli kullanılmaktadır (Sverdrup ve diğerleri 1990, Sverdrup ve De Vries 1994). SMB modeli tek katmanlı bir modeldir (ICP Modelleme ve Haritalama bölüm V “Haritalama Kritik Yükler”; www.icpmapping.org).

Kritik olarak tehlikede (Critically endangered; CR)

Bir takson, vahşi doğada yakın bir gelecekte aşırı derecede yüksek bir yok olma tehlikesi ile karşı karşıya kaldığında kritik tehlikededir. Bu konu IUCN (1998)’in A ile E kriterleri yardımıyla tanımlanmaktadır. (Kaynak: Forest Europe, 2015b)

Eldeki en iyi kanıtlar, taksonun A’dan E’ye kadar ölçütlerden herhangi birini Kritik sınıfı için karşıladığını gösteriyorsa, takson Kritik (Critically Endangered) olarak sınıflanır, ve bu nedenle neslinin doğada tükenme riskinin aşırı derecede yüksek olduğu kabul edilir. (Kaynak: International Union for Conservation of Nature (IUCN), 2016)

Kurumsal çerçeve (Institutional framework)

Kurumsal çerçeve, bir ülkede esas olarak ormancılık politikasının örgütsel yapısına gönderme yapmak olarak anlaşılmaktadır. Ayrıca ormancılık politikası ve örgütsel yapı arasındaki resmi koordinasyon mekanizmalarını da kapsamaktadır (ör. ulusal orman programı süreci). (Kaynak: Forest Europe, 2015b)

Kültürel ve manevi değerler (Cultural and spiritual values)

Kendine özgü kültürel ve manevi değerleri ile tanınmış “kültürel miras”, “ormanlık alanlar”, “ağaçlar” ve “diğer bölgeleri” kapsar. Kültürel miras alanları, ya tarihsel yönetim açısından orman olabilir ya da onu çevreleyen önemli bir tarihsel bağlantısı olmayan orman içerisinde bulunabilir. Kültürel ve manevi değerlere sahip olan ormanlık alanlar, ormanın veya diğer ağaçlık alanların birincil bileşen olduğu “kültürel alanlar” olarak adlandırılır. Kültürel ve manevi değerlere sahip ağaçlar eski ve miras ağaçları içerir. Diğer alanlar ise, çağdaş sanatsal özellikleri olan alanları, ağaçlıklı mezarlıkları ve gösteri ya da tören alanlarını kapsar. (Kaynak: State of Europe’s Forests (SoEF), 2011)

Kültürel miras (Cultural heritage)

Bu kategori tüm tanınmış arkeolojik ve tarihi yerleri ve özellikleri içerir. İnsan eserleri ile ilişkili olan arkeolojik alanlar ve özellikler, genellikle orman içerisinde yürütülen işlemler, kazılar veya araştırmalar sırasında keşfedilir. Tarihi yerler ve özellikler, eski binaların ve anıtların kalıntılarını ve ayrıca kalıntılar olmasa bile tarihi önemi olan yerleri (ör. savaş meydanları) kapsayabilir. Bu kapsamda kullanılan iki terim olan “Arkeolojik” ve “Tarihi” terimleri arasında yaygın olarak uzlaşılmış bir ayrım yoktur. Bu nedenle söz konusu iki tür alan raporlamada birleştirilmektedir.

Kültürel miras alanları “ormanın dışında” ve “ormanın içinde” olmak üzere iki kategoride ele alınabilir. Ormanın dışındaki kültürel miras alanları anıtlar, binalar veya ormanın geçmişi ile ilişkili diğer tarihi eserleri kapsar. Raporlama formunda bu alanlardan “tarihi orman yönetimiyle ilişkili” alanlar olarak bahsedilirler. Bu konudaki örnekler şunları içerebilir: sınır bankları, bentler, odun kömürü yakma platformları, çukurlar, hamdemir veya yüksek fırın sahaları, katran üretim sahaları, fırınlar, su değirmenleri ve yük yükleme alanları, avlak ve orman ürünleri transportu ile ilgili alanlar. Orman, önemli bir bileşendir ve orman olmasaydı bu tesislerin kurulması mümkün değildir. Tarihi orman yönetim türleri eski meralar, kuruluşu eskilere dayanan ormanlar, endüstriyel amaçlı kurulmuş eski meşcereler, baltalık ormanları, budanmış ağaçlar veya meşe palamudu, yem bitkisi katran, reçine ve diğer orman ürünleri üretimi amacıyla doğranmış veya işlenmiş ağaçların bulunduğu alanları kapsamaktadır. Bu tür yönetimlerin kanıtı “yapısal olarak gelişmiş arazilerde” bulunabilir (bkz. “Kültürel ve manevi değerlere sahip orman alanları” tanımı).

Ormanın içinde bulunan kültürel miras alanları diğer arkeolojik ve tarihi bölgeleri kapsamaktadır. Bu alanlarda ormanın kendisi miras değeri bakımından önemli değildir. Çoğu zaman, bu tür alanlar ormandan daha önceki tarihlerde sahada oluşmuşlardır ve orman onun etrafında gelişerek zamanla büyümüştür. Örnekler arasında şunlar sayılabilir: antik yerleşim yerleri, tahkimatlar, mezar höyükleri, hafriyat alanları, arazi sistemleri ve tarihi tarım uygulamalarının diğer kanıtları, dikili taşlar ve askeri alanlar, mezarlıklar, endüstriyel ve yerel kalıntılar, anıtlar, ibadethane bahçeleri, savaş meydanları, tarihi toplanma ve tören mekânları, kaleler, köprüler, yollar ve ulaşım yapıları. (Kaynak: State of Europe’s Forests (SoEF), 2011).

Kültürel ve manevi değerlere sahip diğer alanlar (Other sites with cultural and spiritual values)

Bunlar, kültürel etkinlikler, törenler veya toplantılar gibi çağdaş kültürel ve manevi öneme sahip alanlar ile heykeller ve diğer sanat eserleri ve yakın geçmişe ait ağaçlıklı mezarlık alanların bulunduğu yerleri kapsar. Bu tür alanlar, tarihi çağrışımlara sahip olabilir, ancak bunlar eğer tarihi kullanımlarından çok, güncel kullanımları ile daha önemli kabul ediliyorsa “kültürel miras” kategorisi altında değil, bu kategori altında kayıt edilmektedirler. (Kaynak: State of Europe’s Forests (SoEF), 2011)

Meslek hastalığı (Occupational disease)

İş aktivitesinden kaynaklanan risk faktörlerine maruz kalmanın bir sonucu olarak bir hastalığa yakalanmak. (Kaynak: International Labour Organization (ILO), 1998)

Meşcere (stand)

Kompozisyon, yaş, düzen veya durum bakımından ormandan veya bitişik alanındaki farklı büyümesinden dolayı ayırt edilebilen, böylece geçici silvikültürel veya yönetim birimini biçimlendiren ve birbirine yeterince benzerlik gösteren ağaç topluluğu. (Kaynak: International Union of Forest Research Organizations (IUFRO), 2000)

Nesli tükenmekte olan (Endangered)

IUCN(1998)’nin A ‘dan E’ye kadar kriterlerinin herhangi birinde tanımlandığı şekliyle, bir takson kritik sınır olarak tehlike altında olmadığında ama yakın gelecekte vahşi ortamda çok yüksek bir yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kaldığında nesli tükenme tehlikesine girer. (Kaynak: Ministerial Conference on the Protection of Forests in Europe (MCPFE), 2003; International Union for Conservation of Nature (IUCN), 1998)

Net gelir (Net revenue)

Orman işletmelerinin net geliri, doğrudan ormancılıkla ilgilenen orman sahibinin tüm gelir kaynaklarını içerir. Sübvansiyonlar dahil edilirken, vergiler hariç tutulmaktadır. (Kaynak: Ministerial Conference on the Protection of Forests in Europe (MCPFE), 2002)

Net girişimcilik gelirleri (Net entrepreneurial income)

Net girişimcilik geliri, ormancılık işletmesi sahibine geri dönen geliri ölçer. Ücretli çalışan emeğin tazminatı, birimlere ait araziden alınan ücret ve sermaye kullanımından elde edilen hasılatlardan oluşmaktadır. İşletme fazlası elde etmek amacıyla çalışanların tazminatı düşülmekte ve daha sonra şirket olarak çalışan ormancılık birimleri tarafından alınan faiz gelirleri eklenmek ve kira ve faiz ödemeleri de düşülmek suretiyle faktör gelirlerinden türetilir. (Kaynak: Forest Europe, 2015b)

Net yıllık artım (Net annual increment)

Belirli bir referans dönemi boyunca ağaç serveti için tanımlanan minimum çaplara göre hesaplanan brüt artımın ortalama yıllık hacminden, tüm ağaçlardaki doğal kayıpların çıkarılması ile bulunan değer. (Kaynak: Temperate and Boreal Forest Resources Assessment (TBFRA), 2000; Forest Resources Assessment (FRA), 2015)

Odun artıkları (wood residues)

Orman ürünleri işleme sanayiinde orman ürünlerinin üretiminden sonra kalan yuvarlak odun hacmi ve cipslere veya yongalara indirgenmemiş parçalar (Ör. Orman işletme artıkları). Kereste fabrikası kusurlu ürünlerini, levhaları, kenarlar ve süsleme materyallerini, kaplama kütüklerinin öz kısımlarını, kaplama kusurlularını, talaş, marangoz artıkları ve doğrama üretimi artıkları vb. kapsar. Doğrudan yuvarlak odundan (ormanda) veya artıklardan (kağıtlık odun, yuvarlak ve parçalanmış veya odun cipsi ve yongalar olarak sayılır) elde edilmiş odun cipslerini kapsamaz. Kabuksuz katı hacim olarak m³ cinsinden rapor edilir.

(Kaynak: United Nations Economic Commission for Europe (UNECE) / Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO) / EUROSTAT / The International Tropical Timber Organization (ITTO), 2001; <http://timber.unece.org/fileadmin/DAM/other/definitions-e-2008a.doc>)

Odun kaynakları (wood resources)

Birleşik UNECE / FAO / Eurostat / ITTO Orman Sektörü Anketine (2001) göre

“Odun kaynakları "aşağıdaki öğelerin toplamı olarak tanımlanır:

Odun kömürü (Charcoal)

Kısmi yanma ile veya dış kaynaklardan ısı uygulamasıyla kömürleştirilmiş odun. Yakıt olarak veya metalürjide indirgeme maddesi yada bir emilim veya filtrasyon aracı olarak kullanılır. Ölçü birimi tondur. (Kaynak: UNECE/FAO/EUROSTAT/ITTO, 2001;

<http://timber.unece.org/fileadmin/DAM/other/definitions-e-2008a.doc>

Odun dışı mallar (Nonwood goods)

Ormanlardan ve diğer ağaçlık alanlardan elde edilen biyolojik köken bakımından odundan farklı olan maddesel ve fiziksel olan objeleri kapsar.

Açıklayıcı notlar:

1. Genellikle orman olarak tanımlanan alanlardan toplanan odun dışı bitkisel ve hayvansal ürünleri içerir(bkz.orman tanımı).
2. Özellikle doğal ormanlardan mı yoksa ağaçlandırma alanlarından mı elde edildiği önemli olmaksızın şu ürünleri içerir: arapsakızı, kauçuk / lateks ve reçine; yılbaşı ağacı, şişe mantarı, bambu ve rattan.
3. Ürünlerin ağaçların altında yetiştiği meyve ağacı plantasyonları, palmiye yağı plantasyonları ve tarımsal ormancılık sistemleri gibi tarımsal üretim sistemlerindeki ağaç topluluklarından toplanan ürünler genel olarak hariç tutulur.
4. Özellikle aşağıdakiler hariç tutulur:
 - Odunsu hammaddeler ve cips, odun kömürü, yakacak odun ve aletler, ev eşyası ve oymalar gibi ürünler için kullanılan odun
 - Ormanda otlatma
 - Balık ve kabuklu deniz ürünü (Kaynak: Forest Resources Assessment (FRA), 2015)

Odun peletleri (Wood pellets)

Doğrudan sıkıştırma ya da küçük miktardaki bağlayıcı maddenin eklenmesi ile bir araya toplanmış ve çapı 25' mm'yi ve uzunluğu da 45 mm'yi geçmeyen silindirik ürünler. (Kaynak: Forest Europe, 2015b)

Odun tüketimi (Wood consumption)

Yararlanma veya yakma yoluyla kullanılan kereste ve / veya odun miktarı. (Kaynak: IUFRO, 2000)

Odun üretimi için mevcut orman (Forest available for wood supply)

Çevresel, sosyal veya ekonomik kısıtlamaların mevcut veya potansiyel odun arzına önemli bir etkisinin olmadığı ormanlar. Bu kısıtlamalar yasal kurallar, yönetsel / orman sahibinin kararları veya başka sebeplerle konulabilir.

Açıklayıcı notlar:

- Çevresel kısıtlamalar şunları dikkate almalıdır: korunan alanlar, korunan habitatlar veya türler ve ayrıca yukarıdaki gereksinimleri karşılayan koruyucu ormanlar. Yaş veya çap sınıfı kısıtlaması dikkate alınmamalıdır (korunan eski ormanlar hariç).
- Sosyal kısıtlamalar diğer mal ve hizmetlere (örn. serbest zaman, manzara, estetik değer). Odaklanmak amacıyla orman sahibinin odun üretimini durdurma kararı aldığı alanların yanısıra estetik, tarihi, kültürel, manevi ya da rekreasyonel değerleri korumaya yönelik kısıtlamaları içerir.
- Ekonomik kısıtlamalar, odun kullanımının ekonomik değerini etkileyen kısıtlamalar olarak kabul edilir. (Karlılık). Erişilebilirlik (en yakın yola uzaklık gibi), eğitim ve toprak durumunu kapsar. Kısa vadeli piyasa dalgalanmaları dikkate alınmamalıdır. (Kaynak: Forest Europe, 2015b).

[Not: Uluslararası tanımlamalar ve Avrupa bağlamında elde edilen sonuçlar ile ilgili olarakdeğerlendirmeler için bir dizi tavsiyenin yanısıra kısıtlama sınıfları konusunda detayları içeren FAWS referans tanımlamasının COSTFP1001 çerçeve programı kapsamında yapılması önerilmiştir.]]

Operasyonel harcama (Operational expenditure)

Operasyonel harcama, yalnızca ormancılık sektöründe faaliyet gösteren kamu kurumlarındaki tüm devlet harcamasıdır. Orman teşkilatının, daha büyük bir kamu kuruluşunun (ör. Şube veya bakanlık) bir parçası olduğu yerde, bu yalnızca kurumun toplam harcamasının ormancılık sektörü bileşenini içermelidir. Mümkün olduğu kadar, bu aynı zamanda yalnızca ormancılık sektöründe faaliyet gösteren diğer kurumları(ör. araştırma, eğitim ve pazarlama) kapsamalıdır, fakat kamuya ait işletmelerin harcamaları hariç tutulmalıdır. Ormancılık sektöründeki kamu sektör aktivitelerinden kamuya ait işletme kuruluşlarının faaliyetlerini ayırmanın imkansız olduğu veya uygun olmadığı yerler not alınmalı ve bunlar hesaba dahil edilmelidir. Bu durumda, dahil edilen(veya edilmeyen)kurumlara ait yorumlar not edilmelidir. İster işletme içi, isterse işletme dışı finans kaynaklarından fonlansın operasyonel harcamalar şunları içerir: personel; malzemeler; işletme maliyetleri; ve sermaye yatırımı (ör. binalar, ekipman, araçlar, gereçler ve makineler).. Taahhüte dayalı veya dışarıdan temin edilen tüm faaliyetlere ait harcamaları kapsar. Bu aynı zamanda, ormancılık sektörü teşvik programları ile bağlantılı işletme

maliyetlerini de içerir. Şu konulardaki harcamaları hariç tutar: pazarlama; ticaretin kolaylaştırılması; genel araştırma, eğitim, öğretim; veya ana aktivitelerinin odağı ormancılık olmayan kalkınma projeleri. (Kaynak: State of Europe's Forests (SoEF), 2015)

Orman (Forest)

Boyu 5 metreden yüksek ağaçlarla birlikte arazi büyüklüğü 0.5 hektardan fazla olan ve tepe kapallılığının %10'dan fazla bulunduğu veya kendi yetiştirme ortamında bu eşik değerlere ulaşabilecek ağaçların bulunduğu alan. Ağırlıklı olarak tarımsal veya kentsel amaçlı kullanım altındaki araziye kapsamaz.

Açıklayıcı notlar:

1. Orman, hem ağaçların varlığı hem de diğer hakimarazi kullanımlarının yokluğu ile belirlenir. Ağaçlar en az 5 metre boya ulaşabilmelidir.
2. Tepe kapallılığı en az %10 ve ağaç boyu 5 metre ve daha fazla olan genç ağaçların bulunduğu yada henüz bu eşik değerlere ulaşamamış fakat ulaşması beklenen alanlar. Ayrıca, bir orman amenajman uygulamasının veya doğal afetlerin bir parçası olarak traşlama kesim nedeniyle geçici olarak üzerinde servet kalmayan ve 5 yıl içerisinde gençleştirilmesi beklenen alanları da kapsar. Yerel koşullara göre istisnai durumlarda daha uzun bir zaman diliminin kullanıldığı da görülebilmektedir.
3. Orman yolları, yangın emniyet şeritleri ve milli parklar içerisindeki orman parçası, doğal rezerv alanı ve belirli çevresel, bilimsel, tarihi, kültürel veya ruhsal iyileştirme amaçlarına yönelik olarak korunan diğer alanlar gibi küçük açık alanları kapsar.
4. Alan büyüklüğü itibarıyla 0.5 ha'dan daha büyük ve 20 metreden daha fazla genişliğe sahip ağaçlardan oluşmuş rüzgâr perdesi, koruyucu orman şeridi ve koridorları kapsar.
5. En az 5 metre ağaç boyu ve en az %10 tepe kapallılığına ulaşması beklenen veya bu eşik değerlere sahip ağaçların gençleştirmesinin yapılacağı nöbetleşe ekim dikim için bırakılmış alanları kapsar.
6. Alanın arazi olarak sınıflandırılıp sınıflandırılmadığına bakılmaksızın, gelgit bölgelerindeki yeryüzünün her yerinde tatlı su ve tuzlu suyun karıştığı yerlerde yetişen, suya karşı dayanıklı ağaçların oluşturduğu mangrov ormanlarının bulunduğu alanları kapsar.
7. Kauçuk ağacı, mantar meşesi ve yılbaşı ağacı dikim alanlarını kapsar.
8. Arazi kullanımı, boy ve kapallılık kriterlerini karşılamak kaydıyla bambu ve palmye ağaçlarının bulunduğu alanları kapsar.
9. Meyve ağacı bahçeleri, palmye yağı elde etmek amacıyla dikilen alanlar, zeytin bahçeleri ve ağaç altı bitki yetiştiriciliğinin uygulandığı tarımsal ormancılık sistemlerinin gerçekleştirildiği alanlar gibi tarımsal üretimin yapıldığı alanlardaki ağaçları kapsamaz. Not: Ürünlerin sadece ormanın idare süresinin ilk yıllarında yetiştirildiği alanlarda uygulanan "Taungya" sistemi gibi bazı tarımsal ormancılık sistemleri

orman olarak sınıflandırılmalıdır. (Kaynak: Forest Resources Assessment (FRA), 2015).

Orman amenajmanı (Forest management)

Ormanlar ve diğer ağaçlık alanların kullanımı ve yönetimi için uygulamaların yürütülmesi ve planlama süreçleri, belirli çevresel, ekonomik, sosyal ve/veya kültürel amaçların başarılmasını hedeflemektedir. Standart, stratejik, taktiksel ve işlevsel seviye yönetimi gibi tüm ölçeklerdeki yönetimi kapsamaktadır (Kaynak: Forest Europe, 2015b)

Orman amenajman planı (Forest management plan)

İşlevsel orman birimleri (meşcereler, bölmeler) düzeyinde periyodik orman envanteri süresince toplanan bilgi (metin, haritalar, tablolar ve grafikler) ve amenajman amaçlarına ulaşmak için meşcere veya bölmeler için planlanmış işlemleri kapsar. İki alt kategorisi vardır:

1. Hangi üretim yapılacaktır: orman amenajman planı ağırlıklı olarak üretime odaklanmıştır.
2. Hangi koruma yapılacaktır: orman amenajman planı ağırlıklı olarak korumaya odaklanmıştır.

Orman amenajman planı eşdeğeri (Equivalent of forest management plan)

Orman arazisi hakkında toplanan bilgiler, orman amenajmanında veya toplulaştırılmış orman amenajman birimi düzeyinde (orman blokları, çiftlikler, işletmeler, havzalar, belediyeler veya daha geniş birimler) ve yönetim yadalkalkınma amaçlarına ulaşmak için planlanmış stratejiler/yönetim etkinlikleri. (Kaynak: State of Europe's Forests (SoEF), 2007; Forest Resources Assessment (FRA), 2015)

Ormaniçi ağaçlandırma (Reforestation)

Orman olarak sınıflandırılmış arazide dikim ve/veya planlı ekim yoluyla ormanın yeniden tesis edilmesi.

Açıklayıcı notlar:

1. Arazi kullanımında herhangi bir değişiklik yapılmaz.
2. Ekim/dikimin orman örtüsü bulunan alanlarda yapılmasının yanı sıra, geçici olarak üzerinde ağaç bulunmayan orman alanında ekim/dikimi kapsar.
3. Kökensele olarak ekilmiş veya dikilmiş ağaçlardan gelişen baltalıkları kapsar.
4. Ormanın doğal olarak gençleştirilmesini kapsamaz. (Kaynak: Forest and Resource Assessment (FRA), 2015).

Orman arazi bozulumu (Forest land degradation)

Birleşmiş Milletler Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi(BMÇMS)'nin metninde yer alan arazi bozulumu tanımına göre (madde 1) “orman arazi bozulumu”, yetiştirme ortamı desenleri ile insan etkilerinden kaynaklanan süreçler de dahil olmak üzere bir süreç yada süreçlerin kombinasyonu sonucunda biyolojik ve ekonomik verimliliğin kaybı veya azalması ve orman ve diğer ağaçlık alanların arazi kullanımından kaynaklanan karmaşa olarak anlaşılabilir. Örneğin:

- Rüzgar ve / veya suyun neden olduğu toprak erozyonu;
- Toprağın fiziksel, kimyasal ve biyolojik veya ekonomik özelliklerinin bozulması ve
- Uzun süreli doğal bitki örtüsü kaybı. (Kaynak: Forest Europe, 2015b)

Ormanın doğal genişlemesi (Natural Expansion of Forest)

Arazide doğal gelişim yoluyla ormanın genişlemesine kadar bu arazi bir başka arazi kullanımı (ör. daha önce tarım için kullanılan arazi üzerinde ormanın gelişimi) altındadır.

Açıklayıcı not:

1. Arazi kullanımının orman dışından ormana dönüşümünü ima eder. (Kaynak: Forest Resources Assessment (FRA), 2015)

Orman döküntüsü (ölü örtü) karbonu (Carbon in litter)

Ölü odun karbonu için söz konusu olan minimum çaptan daha küçük bir çapa sahip olan ve tüm cansız biyokütle içinde bulunan karbon (ör.10 cm. çap), mineral veya organik toprağın üzerinde farklı şekillerde ayrılmış olarak bulunur. Orman döküntüsü karbonu yaprak döküntülerini de kapsar.

Açıklayıcı not:

1. Mineral veya organik toprağın üzerinde bulunan ve çapları 2 mm'den daha az olan ince kökler (veya herhangi bir ülke tarafından yer altı biyokütlesi için çap sınırı olarak seçilen diğer değerler) döküntüye dahil edilirler ve bunlar ampirik olarak döküntüden ayırt edilemeyebilirler. (Kaynak: Forest Resources Assessment (FRA), 2015)

Orman gen kaynakları (Forest genetic resources)

Orman gen kaynakları, ağaçlar arası ve ağaçlar ile aktüel veya potansiyel olarak ekonomik, çevresel, bilimsel veya toplumsal değeri olan diğer odunsu bitki türleri arasında mirasla kalan korunmuş materyalleri ifade eder. (Kaynak: Food and Agriculture Organization of the United Nations(FAO), 2014).

Orman genişlemesi (Forest expansion)

Orman niteliğine sahip alanın büyümesi. Böyle bir genişleme sonucu oluşan arazi orman olarak tanımlanabilir. (Kaynak: Forest Resource Assessment (FRA), 2015)

Orman hizmetleri (Forest services)

Orman hizmetleri aşağıdaki konuları kapsamaktadır;

- Koruma (hava veya su, çığ, çamur ve kaya heyelanları, sel, hava kirliliği, gürültü gibi faktörlerle oluşan toprak erozyonuna karşı)
- Sosyal ve ekonomik değerler (ör. Avcılık ve balıkçılık, diğer serbest zaman aktiviteleri, rekreasyon spor ve turizm dahil)
- Estetik, kültürel, tarihsel, manevi ve bilimsel değerler (peyzaj ve konfor, uygunluk dahil)

(Kaynak: Forest Resource Assessment(FRA), 2000)

Orman ekosistem ürün ve hizmetleri (Forest ecosystem good and services)

Orman ekosistemleri, küresel ölçekte insan topluluklarına sağladıkları ürün ve hizmetlerin önemi bilinen ekosistemlerdir. Bu ürünler arasında pazarlanan ve pazarlanmayan ürünler, ayrıca hizmetler bulunmaktadır. Orman ekosistemleri tarafından sağlanan ürün ve hizmetlere örnekler aşağıdaki tabloda verilmektedir. (Kaynak: Millenium Ecosystem Assessment, 2005; Forestry Commission Research Note, 2015)

Tablo 1: Orman Ekosistem Ürün ve Hizmetler

Tedarik Hizmetleri (Provisioning Services)	
Gıda	Mantarlar, yabani meyveler, vd.
Odun ürünleri	Ormancılık faaliyetlerinden elde edilen ahşapürünler, kağıt vb.
Biyokütle yakıtları	Enerjiye dönüştürülen biyolojik materyaller.
Genetik kaynaklar	Orman ekosistemlerindeki canlıların genetik çeşitliliğinin kullanılmasıyla alınan hizmetler.
Biyokimyasallar, doğal ilaçlar, farmasötikler	Orman ekosistemindeki canlı türlerinden elde edilen ilaçlar, katkı maddeleri vb.
Düzenleyici Hizmetler (Regulating Services)	
Hava kalitesinin korunması	Ormanlar tarafından atmosferdeki kimyasalların emilimi.
İklimin düzenlenmesi	Yerel ölçekte ormanlara bağlı olarak hem sıcaklık hem de yağışın düzenlenmesi; küresel ölçekte ise orman ekosistemleri tarafından sera gazlarının tutulması veya salımı ve buna bağlı olarak iklimin düzenlenmesi.
Su akışının ve zamanlamasının düzenlenmesi	Ormanların suyun akışını düzenleyerek taşkın durumlarında havzanın alt kısmında su basma riskini azaltması.
Suyun temizlenmesi	Ağaçların ve ormanların tatlısu kaynaklarının kirleticilerden arıtılmasında ve bu yolla suyun temizlenmesinde rol oynaması.
Zararlıların azaltılması	Tarım zararlılarıyla beslenen canlılara yaşama ortamı sağlayan ormanekosistemleri.
Tozlaşma	Orman ekosistemlerinin barındırdıkları canlı türlerinin tozlaşmaya verdiği katkı.
Kültürel Hizmetler (Cultural Services)	
Rekreasyon ve ekoturizm	İnsanların ormanlarda gerçekleştirdikleri farklı tipteki ekoturizm ve rekreasyon faaliyetleri (örn. yürüyüş, doğa gözlemi, vd.).
Ahlaki ve ruhani değerler	İnsanların orman ekosistemlerine, barındırdığı türlere ya da doğal alanlara attıkları manevi değerler.
Eğitsel ve ilham verici değerler	Orman ekosistemleri ve barındırdıkları canlıların, insanların entelektüel gelişiminden, sanat, folklor ve mimariye kadar birçok farklı konuda ilham sunması.
Estetik değerler	Orman ekosistemlerinin peyzaj güzelliğine insanlar tarafından verilen önem.
Destekleyici Hizmetler (Supporting Services)	
Toprak oluşumu	Kökler tarafından parçalanma ve yaprakların birikmesiyle toprak oluşumuna katkı.
Birincil üretim	Karbondoksitin fotosentez ile fiksasyonunun organik madde üreterek bitkinin büyümesini ve oksijen üretimini sağlaması.
Besin döngüsü	Orman ekosistemlerinde besinlerin ölü örtü, toprak ve hava arasındaki hareketi ve geri dönüşümü.

Su döngüsü	Dünyada bulunan suyun atmosfer ve yeryüzü arasındaki sürekli dolaşımına orman ekosistemleri tarafından nem tutma ve terleme yoluyla katkı sağlanması.
------------	---

(Kaynak: Millenium Ecosystem Assessment, 2005; Forestry Commission Research Note, 2015).

Ormancılık ve istihsal (ISIC/NACE 02 (Forestry and logging))

Bu bölüm, yabani odun dışı orman ürünlerinin yetiştirilmesi ve toplanmasının yanı sıra, orman temelli üretim endüstrileri için yuvarlak odun üretimini de kapsamaktadır. Ormancılık faaliyetleri, tomruk üretiminin yanı sıra yakacak odun, odun cipsi ve işlenmemiş formda (ör.kağıt hamuru vb.) kullanılan yuvarlak odun gibi çok az işleme tabi tutularak elde edilen ürünlerin üretilmesi aktiviteleridir. Bu aktiviteler doğal veya yapay ormanlarda yürütülebilir.

Bu sınıfın kapsadığı başlıca kategoriler:

- 021 Silvikültür ve diğer ormancılık faaliyetleri
- 022 İstihsal
- 023 Odun dışı orman ürünlerinin toplanması
- 024 Ormancılığa destek hizmetleri

(Kaynak: International Standart Industrial Classification (ISIC), 2008)

Ormancılıkta ve istihsalde istihdam (Employment in forestry and logging)

Ormanlardan elde edilen malların üretimi ile ilgili istihdam faaliyetleri. Bu kategori ISIC / NACE Rev.4 faaliyet A02 (Ormancılık ve istihsal) koduna karşılık gelmektedir. (Kaynak: Forest Resources Assessment (FRA), 2015)

Orman Kadastro (Forest cadastre)

Devlet ormanlarının, kamu tüzel kişiliklerine ait ormanların, özel ormanların ve bu ormanların içinde ve bitişiğinde bulunan her çeşit taşınmaz malların ormanlarla müşterek sınırlarının tayin ve tespit edilerek haritaya bağlanması işlemidir.(Kaynak: Turan, 2018)

Açıklayıcı notlar:

1. Orman kadastro, 6831 sayılı Orman Kanunu ile 21/6/1987 tarihli ve 3402 sayılı Kadastro Kanununun 4 üncü maddesi ile aynı Kanunun Ek-5'inci maddesi kapsamında yapılan çalışmaları kapsar. (Kaynak: Orman Genel Müdürlüğü (OGM), 2012)
2. Orman Kadastro Komisyonları, ilk defa orman kadastro yapılacak yerlerde öncelikle orman kadastro yapar, sonra 6831 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (B) bendi hükümlerini uygular. (Kaynak: Orman Genel Müdürlüğü (OGM), 2012)
3. Orman kadastro tamamlanan belde, mahalle veya köylere ait orman sınır nokta ve hatlarının CD, DVD ve benzeri saklama ünitelerindeki kayıtları amenajman, ağaçlandırma ve ilgili diğer birimlere talepleri halinde verilir.

Orman kanunu (yasa veya yönetmelik) (Law on forest(act or code))

Bir ülkenin yasama organı tarafından icra edilen ve orman kaynaklarının kullanımı, korunması, yönetimi ve erişimini düzenleyen kurallar bütünüdür(Kaynak: Forest Europe, 2015b)

Orman kurumsal çerçevesi (Institutional framework on forestry)

Esas olarak ülkede orman politikasının örgütsel yapılanmasına atıfta bulunur. Daha ileri giderek, orman politikaları arasındaki resmi eşgüdüm mekanizmalarını(ör. ulusal orman programı süreci dahil) da kapsar. (Kaynak: Forest Europe, 2015b)

Orman mülkiyeti (Forest ownership)

Serbestçe ve münhasıran kullanma, kontrol etme, devretme veya bir ormandan başka türlü fayda sağlamak amacıyla söz konusu olan yasal haklara genel olarak atıfta bulunur. Mülkiyet ancak satış, bağış ve miras gibi transferlerle edinilebilir. (Kaynak: Forest Europe, 2015b)

Açıklayıcı not:

Orman mülkiyeti, ağaçların mülkiyeti ile bu ağaçların bulunduğu toprakların mülkiyetinin birbiri ile uyumlu olup olmadığına bakılmaksızın orman olarak sınıflandırılmış arazide yetişen ağaçların mülkiyetinden bahsetmektedir.

(Kaynak: Forest Resources Assessment (FRA), 2015)

Orman parçalılığı (Forest fragmentation)

Orman parçalılığı, orman olmayan arazilerle ayrılmış ormanın, önceden sürekli orman iken küçük parsellere dönüşümüne yol açan herhangi bir işlemi işaret eder. (Kaynak: <https://www.cbd.int/forest/definitions.shtml>)

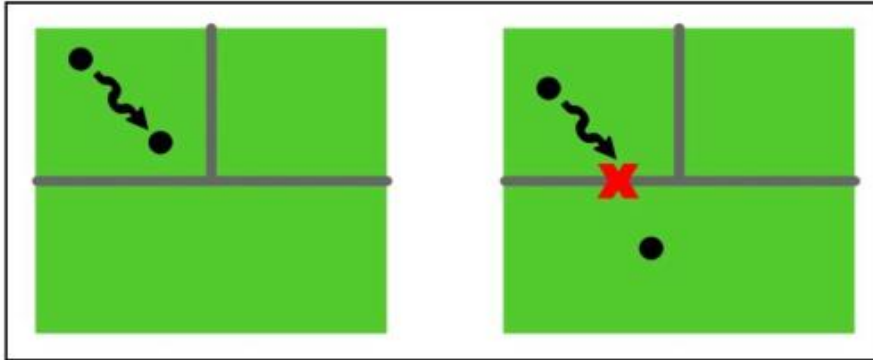
Ormanın Parçalara ayrılması (Forest fragmentation)

Konumsal yapı bakımından incelendiğinde; doğal gençleştirme, ağaçlandırma çalışmaları, yoğun orman kullanımı, yasadışı kullanım, yerleşim alanlarının artması ve düz alanlardaki altyapısal gelişmeler nedeniyle orman bütünlüğünün bozulmasıdır. (Kaynak: Kadioğulları, A.İ., Başkent, E.Z., 2006)

Açıklayıcı notlar:

Ortalama orman parça alanı, en büyük parça indeksi ve parça sayısı ile ifade edilmektedir (Kaynak: Kadioğulları, A.İ., Başkent, E.Z., 2006)

1. Uzaktan Algılama (UA) teknikleri uydu görüntülerini kullanarak orman ekosistemindeki değişimi miktar ve parçalılık (fragmentations) bakımından belirleyerek gelecekte yapılacak olan planların yapımında çıkabilecek tartışmaları önleyecek şekilde bilgi sağlamaktadır.
2. Orman alanlarının giderek azalması ve yapılarının bozulması küçük parçalara ayrılması, beraberinde ekosistem dengesinin bozulmasına neden olmaktadır. Bu bilinçle; biyolojik çeşitliliğin korunması, su kaynaklarının ve su kalitesinin artırılması, toprak erozyonunun azaltılması gibi ekosistem sağlığı ve bütünlüğünün korunması, ancak daha gerçekçi orman amenajman planlama yaklaşımları ile mümkündür (Kaynak: Kadioğulları, A.İ., Başkent, E.Z., 2006)
3. 2000'lerden bu yana yerelden bölgeye hatta kıta düzeyinde yapılan peyzaj parçalanması analizlerinde en çok kullanılan indis Etkin Ağ Ölçüsü İndisi'dir (Effective Match Size). İndis herhangi bir peyzajda rastgele seçilen iki noktanın aynı lekede bulunma olasılığına dayanmaktadır. Peyzajda bariyerler arttıkça, iki noktanın bağlantılı olma olasılığı azalacaktır (bkz Şekil). Bu iki nokta bir türün dişi ve erkek bireyi olabilir ve bunların parçalanma nedeniyle üreme döneminde bir araya gelememesi söz konusu olabilir. Bu analizle, bireylerin karşılaşma olasılıkları Etkin Ağ Ölçüsü adıyla bir alan ölçüsüne dönüştürülmektedir ve birimi ha veya km² olabilir. Karşılaşma olasılığı azaldıkça - yani bariyerler arttıkça veya alan kullanımı doğal alandan başka bir arazi kullanımına dönüştükçe - Etkin Ağ Ölçüsü azalmaktadır (Jaeger, 2000).

Şekil. 3. Rastgele iki noktanın bağlantılı olma olasılığı (Girtevez, 2007).

Forest Europe Terimler ve Tanımlar sözlüğünde ise, bu konu şu şekilde ifade edilmektedir: “Orman parçalılığı; orman olmayan arazilerle ayrılmış ormanın, önceden sürekli orman iken küçük parsellere dönüşümüne yol açan herhangi bir işlemi işaret eder.” (Kaynak: <https://www.cbd.int/forest/definitions.shtml>)

Bu tanım ile SOY KG setinde belirtilen Ormanın Parçalara ayrılması terimi aynı şeyi ifade ediyor gibi gözükmektedir; bizdeki tanım daha çok ormanın tahrip edici unsurlarla parçalanmasını ifade derken, Forest Europe'deki tanım ormanın küçük parsellere ayrılmasını ifade etmektedir. Yani parçalanma nedeni ve amacı arasında farklar vardır.

Parçalanma küresel çapta önemi artan bir konudur ve biyolojik çeşitliliği tehdit eden başlıca faktörlerden birisi olarak kabul edilmektedir (Forman 1995; Noss ve Cooperrider 1994). Peyzaj parçalanması doğal yangınlar, taşkınlar, depremler ya da volkanik patlamalar sonucu oluşabileceği gibi sanayi, tarım, yerleşim, madencilik,

ulaşım gibi insan aktiviteleri nedeniyle de oluşabilir. Bu faktörler arasında özellikle karayolları öne çıkmaktadır; çizgisel ve kesintisiz karakterleri nedeniyle karayolları geniş ölçeklerde peyzajı kalıcı olarak değiştirmektedir.

Orman politikası (Forest policy)

Bir ülkede toplumun faydasına yönelik olmak üzere orman ve ağaç kaynaklarının yönetimi, kullanılması ve korunması ile ilişkili gelecek kararlarına kılavuzluk etmek amacıyla ulusal sosyoekonomik ve çevresel politikalarla uyum içerisinde kamu görevlilerinin benimsedikleri eylemler ve uyum programlarını ifade eder. (Kaynak: Forest Resources Assessment (FRA), 2015)

Orman sahipliliği (Forest holding)

Yönetim veya yararlanma açısından bir veya daha fazla orman ve diğer ağaçlık parselden oluşan tek bir birim. Devlete ait orman ve diğer ormanlık alan sahipliliği, üst düzey bir yetkili tarafından yönetilen(ör. Orman Bölge Müdürü) başlıca yönetim birimini oluşturan alan olarak tanımlanabilir. Devlet sahipliliği veya büyük ölçekli orman sahipliliğinden (ör. orman endüstrisi) ayrı olarak, kamu tarafından sahip olunan orman ve diğer ağaçlık alanlar için sahiplilik, tek bir kurumsal stratejiyle yönetilmekle birlikte farklı özellikler gösterebilir. Herhangi bir mülkiyet kategorisi altında devlet sahipliliğinden ayrı olarak bir sahiplilik, bir veya birkaç sahibin malı olabilir. (Kaynak: Temporate and Boreal Forest Resources Assessment (TBFRA9, 2000; State of Europe's Forests(SoEF), 2007)

Ormancılık sektörü (Forestry sector)

- ISIC/NACE 02.0 (Ormancılık, istihsal ve ilgili işler)
- ISIC/NACE 16 ff (Odun ve odun ürünleri üretimi)
- ISIC/NACE 17 ff (Kağıt ve kağıt ürünleri üretimi) (Kaynak: Forest Europe, 2015b)
-

Orman tipleri (Forest types)

Orman tipleri, EUNIS ve TBFRA 2000'e göre aşağıdaki şekilde sınıflandırılmaktadır:

- Ağırlıklı olarak geniş yapraklı ormanlık alan: alanın %75'inden daha fazlasında geniş yapraklı türlerin bulunduğu ağaçlarla örtülü orman
- Ağırlıklı olarak iğne yapraklı ormanlık alan: alanın %75'inden daha fazlasında iğne yapraklı türlerin bulunduğu ağaçlarla örtülü orman
- Geniş yapraklı ve iğne yapraklı karışık ormanlık alan: alanın %75'inden daha fazlasında ne iğne yapraklı ne de geniş yapraklı türlerin bulunduğu ağaçlarla örtülü orman. (Kaynak: State of Europe's Forests(SoEF), 2003)

Avrupa sürdürülebilir orman yönetimi durumlar ve eğilimler raporunda orman tipleri aşağıdaki şekilde sınıflandırılmıştır.(Kaynak: Forest Europe 2015b; UNECE ve FAO, 2011)

Tablo 2: Avrupa Orman Tipleri

1	Boreal ormanı	Picea abies ve Pinus sylvestris tarafından domine edilen geniş boreal, türlerin bulunduğu ormanlar. Huş ağacı (Betula spp.), Titrek kavak (Populus tremula), rowan (Sorbus aucuparia) ve söğütler (Salix spp.) gibi yaprak döken ağaçlar erken kolonileştirici olarak meydana gelir.
2	Yarı boreal veya ılıman iğne yapraklı veya karışık yapraklı ibreli orman	Yörüngesel olarak enlemlerde yer alan karışık ormanlar, boreal veya ılıman orman bölgeleri arasında yer alır, Tilia cordata, Fraxinus excelsior, Ulmus glabra ve Quercus robur gibi ılıman yaprak döken ağaçlar da dahil olmak üzere biraz daha yüksek bir ağaç türü çeşitliliği. Ayrıca şunları içerir: Pinus sylvestris, Pinus nigra grubunun çamurları, Pinus pinaster, Picea abies, Abies alba gibi iğne yapraklı türlerin hakim olduğu saf ve karışık ormanlar.
3	Alpin orman	Picea abies, Abies alba, Pinus sylvestris, Pinus nigra, Larix decidua, Pinus cembra ve Pinus mugo ile kaplı orta ve güney Avrupa dağ sıralarının yüksek irtifa orman kuşakları. Ayrıca boreal bölgenin huş ormanları da dahildir.
4	Asidofil meşe(steppe yetişen meşe) veya meşe -huş ormanı	Ilıman orman bölgesinin daha az verimli topraklarına dağılmış ormanlar. Ağaç türü kompozisyonu itibariyle; step meşe türleri(Q. robur, Q. petraea) ve huş(Betula pendula)'un zayıf oranda bulunduğu ancak alanda dominant olduğu ormanlar.

5	Mezofitik yaprak dökken orman	Su temini bakımından normal koşullara sahip bulunan yetişme ortamlarında gelişen yaprak dökken orman. Ilıman orman zonunun orta/ zengin toprakları ile ilgili; orman kompozisyonu karışık ve nispeten geniş yapraklı yaprak dökken ağaçlardan oluşur: <i>Carpinus betulus</i> , <i>Quercus petraea</i> , <i>Quercus robur</i> , <i>Fraxinus</i> , <i>Acer</i> ve <i>Tilia cordata</i> .
6	Kayın ormanı	Düşük rakımlı düz arazilerde ve dağ yamaçlarında yaygın olarak bulunan kayın ormanı. <i>Fagus sylvatica</i> ve <i>Fagus orientalis</i> hakim türdür. Bölgesel olarak önemli olan bir diğer tür ise <i>Betula pendula</i> 'dır.
7	Dağlık kayın ormanı	Avrupa dağlarında geniş yapraklı yaprak dökken ve iğne yapraklı bitki örtüsü kuşağı bulunur. Tür kompozisyonu; <i>Picea abies</i> , <i>Abies alba</i> , <i>Betula pendula</i> ve mezofitik yaprak dökken türleri dahil olmak üzere bazı türlerin bulunduğu orman tipi. Ayrıca dağ göknarlarının yaygın olarak bulunduğu meşcereleri de içerir.
8	Termofil yaprak dökken orman	Akdeniz Bölgesi termofil türlerinin baskın olarak bulunduğu ve genel itibariyle yaprak dökken ve yarı yaprak dökken türlerinin ağırlıklı yayılım gösterdiği ormanlar; ikincil ağaç türleri olarak <i>Acer</i> , <i>Ostrya</i> , <i>Fraxinus</i> , <i>Carpinus</i> türleri bulunur. Ayrıca <i>Castanea sativa</i> 'nın hakim olarak bulunduğu ormanı da içerir.
9	Herdem yeşil yapraklı ormanı	Portekize ait Azor ve Madeira ile İspanya'ya ait Kanarya volkanik adalarını kapsayan Macaronesia bölgesi ve Akdeniz bölgesinde yaygın olarak bulunan herdem yeşil yapraklı orman, esas olarak meşe türleri.
10	Akdeniz, Anadolu ve Macaronesia bölgelerinin ibreli ormanları	Akdeniz, Anadolu ve Macaronesia bölgelerinde kıydan yüksek dağlara kadar alanlarda çeşitli gruplar halinde bulunan ibreli ormanlar. Kuru ve genellikle zayıf bünyeli topraklar ağaç büyümesini sınırlamaktadır. Endemik bazı türlerle birlikte <i>Pinus</i> , <i>Abies</i> ve <i>Juniperus</i> türlerini kapsar.
11	Su basar ve bataklık ormanı	Boreal bölgede yaygın olarak bulunan turba toprakları üzerinde gelişen sulak alan ormanları. Su ve bitki besin elemanları dominant ağaç türlerini belirler: <i>Pinus sylvestris</i> , <i>Picea abies</i> ve <i>Alnus glutinosa</i> .
12	Nehir yatağı kenarı ormanlar(riparian)	Nehir yatağı veya kıyısında farklı karakterdeki ağaç türlerinin bulunduğu ve <i>Alnus</i> , <i>Betula</i> , <i>Populus</i> , <i>Salix</i> , <i>Fraxinus</i> ve <i>Ulmus</i> türlerinin farklı toplulukları ile zenginleşen ve karakterize edilen orman.
13	Dere kenarı dışındaki kızılâğaç, huş veya titrek kavak ormanı	<i>Alnus</i> , <i>Betula</i> veya <i>Populus</i> 'un hakim olduğu öncü ormanlar.
14	Yukarıdaki kategorilerin dışında, yabancı ağaç türlerinin yaygın olarak bulunduğu yabancı ağaç türleri ormanı	Yabancı ağaç türleri bölgesel(önerilen) ve ulusal düzeyde tanımlanabilir ve aşağıdakileri kapsar: - Avrupa'ya özgü olmayan ağaç türleri (ör. <i>Eucalyptus</i> spp., <i>Robinia pseudoacacia</i>, <i>Acacia dealbata</i>, <i>Ailanthus altissima</i>, <i>Prunus serotina</i>, <i>Quercus rubra</i>, <i>Fraxinus alba</i>, <i>Picea sitchensis</i>, <i>Pinus contorta</i>, <i>Pinus banksiana</i>, <i>Pseudotsuga menziesii</i>, <i>Tsuga heterophylla</i>); - Avrupa'ya özgü ağaç türleri, ancak her ülkenin sınırları içinde doğal olarak bulunmaz; - Sadece bir ülkenin bazı bölgelerine özgü olarak orada bulunan ağaç türleri.

(Kaynak: Forest Europe 2015b, UNECE ve FAO, 2011);

Ormanda toplam atmosferik birikim (Total atmospheric deposition on to the forest)

İç iyon değişim prosesi hariç, tepe çatısında sadece ıslak + kuru biriktirme. Sadece sodyum ve sülfür için, bitki örtüsünden geçerek yüzeye düşen yağmur suyu + yağmurun bitkilerin gövdesinden kayarak doğrudan yere düşen bölümünün, toplam birikime eşit olduğu düşünülmektedir.(Kaynak: Forest Europe, 2015b).

Ormandaki türler (Species in the forest)

Bir orman türü, çoğalma gereksinimleri için ve günlük yaşam gereksinimlerinin tamamı veya bir kısmı için ormana bağımlı olan türdür. Bu nedenle, hayatının büyük bir kısmını ormanda geçirmemiş bir hayvan türü olsa bile o hayvan türü ormandaki bir tür olarak dikkate alınabilir. (Kaynak: Ministerial Conference on the Protection of Forests in Europe (MCPFE), 2003; Convention on Biological Diversity (CBD), 2001)

Ormana verilen zarar (Damage to forest)

Biyotikveya abiyotik etkenler tarafından ormana verilen rahatsızlık. Ölümle sonuçlanan veya ağaçların ve orman ekosisteminin diğer bileşenlerinin değeri veya canlılık ve üretkenliğinde önemli ölçüde bir kaybın meydana gelmesi. (Kaynak: Ministerial Conference on the Protection of Forests in Europe(MCPFE), 2003; Temperate and Boreal Forest Resources Assessment (TBFRA), 2000)

Orman yönetişimi (Forest governance)

Devlet kurumlarının içinde yer aldığı süreçleri ve kuruluşları(resmi ve gayri resmi) kapsar, vatandaşlar ve diğer grupların çıkarlarını savunur, onların yasal haklarını uygular, yükümlülüklerini yerine getirir ve ihtilaflara aracılık eder. Geçimini ormancılık sektöründen sağlayan halkın refahı ve yaşam kalitesini iyileştirmek ve sürdürmek amacıyla sektör kaynaklarının yönetimini devreye almaktır. (Kaynak: Forest Europe, 2015b)

Terim; şeffaflık, katılımcılık ve hesap verebilirlik gibi ilkelerle geniş çapta ilişkilidir. Uluslararası kalkınma kapsamında, iyi yönetim kavramı olumlu sosyal, çevresel ve ekonomik sonuçlara ulaşmak için kritik bir konu olarak görülmektedir. (Kaynak: Davis ve ark. 2013)

Orman yönetişimi, yetkililerin ve kurumların orman kaynakları yönetiminde yetkilerini kullandığı ve benimsediği bir çalışma tarzı olarak tanımlanabilir. İyi orman yönetişimi şeffaf süreçlere dayanan öngörülebilir, açık ve bilgi ile donatılmış politika oluşturma olarak tanımlanabilir; bürokrasi bir mesleki kültürle aşılanmıştır; hesap verebilir hükümetin faaliyetlerini uygulamak için bir icra kolu; sektörle ilgili kararlara güçlü bir sivil toplum katılımı (Kaynak: Forest Europe, 2015b).

Orman yönetişimi, yerel, ulusal, bölgesel ve küresel düzeyde karar verme süreçleri ve kurumlarını kapsar. Örneğin:

- Ormanlar hakkında kim ne karar verir?
- Kararları nasıl verir?
- Politikaları, yasaları ve kuralları nasıl uygular ve uygulanmasını güçlendirir?
- Nasıl sorumlu tutulurlar?

Orman yönetişimi, yerel topluluklar için önemlidir, çünkü bu toplulukların geçim kaynaklarını doğrudan etkilemektedir. Ormanların karbon ve su döngüsündeki rolü nedeniyle bölgesel ve uluslararası topluluklar için orman yönetişimi önemlidir. Bununla birlikte, birçok ülke ormanlarını temelde devlet kaynakları olarak ve özel kuruluşlara kullanma haklarını vermek suretiyle yönetmektedir.

Yönetişim, hükümet, piyasa ve sivil toplum temsilcileri vasıtasıyla kamu ve özel sektör birliğinde işbirliğine odaklanan politikaların yürütülmesinin bir yoludur. Hükümetin yeni bir idare biçimini ifade etmesinin yanı sıra, bu terim ayrıca hükümet, piyasa ve sivil toplum arasındaki etkileşimi arttırmayı da işaret etmektedir.

Yönetişim, toplumsal sorunları çözmek ve toplumsal fırsatlar yaratmak amacıyla yönelik olmak üzere yürütülen kamu ve özel sektör etkileşimlerinin bir bütünüdür. Kamu ve özel sektörün etkileşimine rehberlik eden uygulamalar ile bu uygulamaları yapabilecek kurumların iyileştirilmesinin formüle edilmesini kapsar. (Kaynak: Forest Europe, 2015b)

Ortalama yaprak dökümü (Mean defoliation)

Ortalama yaprak dökümü, tek ağaçlar için yaprak dökümü esasına göre hesaplanır ve aşağıdaki sınıflandırmaya göre de puanlanır(Kaynak: International Co-operative Programme on Assessment and Monitoring of Air Pollution Effects on Forests (ICP), 2010)

Tablo 3: İbre ve Yaprak Kaybına Göre Yaprak Döküm Dereceleri

Yaprak dökümü derecesi	İbre / yaprak kaybı
0	0
5	> 0 to 5%
10	> 5% to 10%
15	> 10% to 15%
....	
95	>90% to 95%
99	>95 to <100 %
100	100

(Kaynak: ICP, 2010).

Ot ve yaprak değeri (Grass and leaf value)

Orman, mera ve otlak alanlarda üretilen yeşil yemin ve yeşil dal yararlanması yoluyla hayvanlara verilen yaprakların piyasa fiyatı üzerinden hesaplanan değeridir. Bu değer, ot ve yaprakların bazı durumlarda kuru madde haline getirilerek de hesaplanabilmektedir. (Kaynak: Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı, 2001; Görücü, 1998)

Açıklayıcı notlar:

1. Tohum ekimi yoluyla üretilen yem bitkilerinin hasat edilen toprak üstü kısımlarının üretim alanında ölçülen yaş veya kuru ağırlığı ve bu miktarın piyasa yem fiyatı üzerinden TL cinsinden değeri olarak tanımlanmaktadır. (Kaynak: Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı, 2001)
2. Tarımsal Değerleri Ölçme Denemeleri (TDÖ), 308 sayılı “Tohumlukların Tescil, Kontrol ve Sertifikasyonu Hakkında Kanun” uyarınca 10.09.1997 tarihinde yayımlanan “Bitki Çeşitlerinin Tescil Edilmesine İlişkin Yönetmelik” esaslarına göre Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı’na tescil talebiyle başvuran aday çeşitlere uygulanır. (Kaynak: Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı, 2001)

Ölü odun (Deadwood)

Belirli çap eşik değerlerini aşan dikili veya yerde yatan cansız odunsu biyokütle.

Açıklayıcı not:

1. Orman altı döküntülerde, kütüklerde veya ölü köklerde bulunan odunsu biyokütleyi içermez. (Kaynak: Forest Europe, 2015b).

Ölü odun karbonu (Carbon in deadwood)

Yerde yatan, ayakta dikili veya toprakta yada döküntü halinde olmayan tüm cansız odunsu biyokütledeki karbon. Ölü odun, toprak yüzeyinde bulunan ölü kökleri ve çapı 10 cm ve üzerinde olan yada ülkeye özgü olmak üzere kullanılan diğer bir çapa sahip odunsu materyali kapsar.

Açıklayıcı not:

1. Herhangi bir ülke 10 cm'den daha başka bir eşik değeri kullanabilir, ancak bu durumda kullanılan eşik değeri belgelenmelidir. (Kaynak: Forest Resources Assessment (FRA), 2015).

Öncelikle yangından zarar görmüş alan (Primarily damaged by fire)

Ağaçlar da dahil olmak üzere bitki örtüsünün yangınla tamamen veya büyük ölçüde tahrip olduğu orman ve diğer ağaçlık alan. (Kaynak: Ministerial Conference on the Protection of Forests in Europe (MCPFE), 2003; Temperate and Boreal Forest Resources Assessment (TBFA), 2000).

Öncelikle böcek ve hastalıklardan zarar görmüş alan(Primarily damaged by insects and disease)

Zararın başlıca nedeni olarak, hastalık ve böcek saldırısının bulunduğu orman ve diğer ağaçlık alan. (Kaynak: Ministerial Conference on the Protection of Forests in Europe(MCPFE), 2003; Temperate and Boreal Forest Resources Assessment (TBFRA), 2000).

Öncelikle fırtına, rüzgar, kar veya diğer tanımlanabilir abiyotik faktörlerin etkisiyle zarar görmüş alan (Primarily damaged by storm, wind, snow or other identifiable abiotic factors)

Fırtına, rüzgar, kar yada çığ, heyelan veya sel gibi diğer abiyotik faktörler tarafından zarar gören orman ve diğer ağaçlık alan. (Kaynak: Ministerial Conference on the Protection of Forests in Europe(MCPFE), 2003; Temperate and Boreal Forest Resources Assessment (TBFRA), 2000).

Öncelikle yaban hayatı ve otlatma etkisiyle zarar görmüş alan (Primarily damaged by wildlife and grazing)

Zararın yaban hayatı veya evcil hayvanların otlatılmasından dolayı meydana geldiği orman ve diğer ağaçlık alan. Kapsananlar: genç bitkilerin otlatılması veya düzenli otlatılması, meşcerenin tesisi veya gençleştirilmesinin geciktirilmesi veya önlenmesi. (Kaynak: Ministerial Conference on the Protection of Forests in Europe (MCPFE), 2003; Temperate and Boreal Forest Resources Assessment (TBFRA), 2000).

Öncelikle insan kaynaklı zarar görmüş alan (Primarily damaged by human induced)

Orman operasyonları: bunlar yol inşaatı ve depo yada istif yeri yapımı süreçlerinde meydana gelen zararları veya sürütme yolları, çekme ve taşıma işlemlerinin dahil olduğu hasat zararını kapsar.

Ayrıca, örneğin bilinen yerel kaynaklarda meydana gelen kirlilik nedeniyle oluşan zararlar, ormanı ziyaret edenlerin ormana verdiği zararlar; vandalizm, vb. bu kapsamda raporlanmaktadır. İnsan kaynaklı yangın bu sınıfta rapor edilmemelidir. (Kaynak: Ministerial Conference on the Protection of Forests in Europe (MCPFE), 2003; Temperate and Boreal Forest Resources Assessment (TBFRA), 2000).

Özel mülkiyet (Private ownership)

Şahıslar, aileler, topluluklar, özel kooperatifler, şirketler ve diğer işletme birimleri, özel dini ve eğitim kurumları, emeklilik veya yatırım fonları, sivil toplum örgütleri, doğa koruma dernekleri ve diğer özel kuruluşlar tarafından sahiplenilmiş orman. (Kaynak: Forest Resources Assessment (FRA), 2015)

Pazarlanan orman hizmetleri (Marketed forest services)

Pazarlanan orman hizmetleri; ormana bağlı veya esas olarak ormanla ilgili olan fakat orman sahipleri tarafından pazarlanması zorunlu olmayan rekreasyonel, çevresel ve koruyucu hizmetleri kapsar. (Kaynak Forest Europe, 2015b). Bu hizmetler aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 4: Pazarlama Orman Hizmetleri

Ekolojik hizmetler	Pazarlanan ekolojik hizmetler; özel sektör veya kamu kurumundan gönüllülük sözleşmesi esasına dayalı olarak yapılan tazminat veya diğer ödemelerle ilgili olan 5.1 ve 5.2 nolu göstergeleri içeren hizmetleri(toprak, su, altyapı ve yönetilen doğal kaynakların yanısıra diğer çevresel fonksiyonları) kapsamaktadır.	Su koruma Toprak koruma Sağlık koruma Altyapı koruma
Biyosferik hizmetler	Pazarlanan biyosferik hizmetler, 4.9 nolu gösterge(korunan orman alanı) ile birlikte 4.6 nolu gösterge(genetik kaynakların in-situ veya ex-situ gen koruması) ile ilgili hizmetleri kapsamaktadır. Örneğin, özel sektör veya kamu kurumundan yapılan tazminat ve diğer ödemelerle gönüllülük sözleşmesi esasına dayalı olarak doğanın korunması. (Kaynak Natura 2000).Bu sınıf aynı zamanda, Kyoto Protokolü bağlamında karbon tutulmasıyla ilgili ağaçlandırma projelerini içerir. Bu tür projeler dahil edilmelidir, lütfen “ülke yorumları” altında miktarı belirtiniz.	Biyolojik çeşitlilik koruma İklim düzenleme
Sosyal hizmetler	Pazarlanan sosyal hizmetler, ör. avlanma veya balıkçılık lisansları, orman temelli boş zaman değerlendirme, spor ve açık hava aktiviteleri ve ücretsiz olmayan eğitim hizmetlerinin(kamu, okullar...) yanı sıra kulübelerin ve evlerin kiralanması hizmetlerini kapsamaktadır.	Turizm Rekreasyon Spor etkinlikleri
Rahatlık sağlayan hizmetler	Rahatlık sağlayan hizmetler, manevi, kültürel ve tarihi işlevlerle ilgili olan hizmetleri kapsamaktadır. Ör. kutsal, dini veya ruhsal ilham şekilleri, ibadet yerleri, manzara değeri olan alanlar(dağlar ve şelaleler), geçmiş kültürlerle bağları olan alanlarda bulunan "hatıra" mekanları, manzara alanları ve zevk ve ilham veren alanlar ile tarihi eserlerin bulunduğu alanlara ilişkin hizmetleri kapsar.	Manevi hizmetler Tarihi hizmetler Kültürel hizmetler

Diğer pazarlanan hizmetler	Diğer pazarlanan hizmetler, ormandan kum veya çakıl çıkarmak amacıyla orman arazisi sahiplerine lisans için yapılan ödemeler, haberleşme direkleri, rüzgâr çiftlikleri ve elektrik dağıtımı için yapılan ödemeleri kapsamaktadır.
-----------------------------------	---

Not: Yukarıdaki terimler ve tanımlar MCPFE 2007'nin farklı süreçlerdeki mevcut tanımlarına dayanarak sorgulanması sürecinde formüle edilmiştir(Kaynak: Forest Europe, 2015b).

Pazarlanan odundışı mallar (Marketed nonwood forest goods)

“Pazarlanan” mallar, piyasalarda satılan tüm odun dışı ürünleri içerir. Kendi tüketimi (geçim) için hasat edilen mallar ve piyasada alım-satımı yapılmayan mallar bu kapsama girmemektedir. (Kaynak: State of Europe's Forests (SoEF), 2007)

Ormanlardan üretilen karbon, su, av ve yaban hayatı ve rekreasyon kullanımları gibi dışsal ürün ve hizmetlerin kıymet takdirinin yapılması olarak da tanımlanmaktadır. (Kaynak: Görücü,1997/2011/2017)

Bu değişkene ilişkin raporlama yapma amacı söz konusu ise, bu malların değeri, ormandaki ticari piyasa değeri olarak tanımlanır.

Açıklayıcı not:

1. Değerler üretim zincirinin ilerisindeki bir noktadan elde edilirse, nakliye masrafları ve muhtemel yükleme-boşaltma ve / veya işleme maliyetleri mümkün olduğunca düşülmelidir. (Kaynak: Forest Resources Assessment (FRA), 2015)

Pazarlanan yuvarlak odun (Marketed roundwood)

“Pazarlanan” yuvarlak odun piyasalarda satılan tüm yuvarlak odunları içerir. Kendi tüketimi (geçim) için hasat edilen ve piyasada alım-satımı yapılmayan yuvarlak odunları kapsamaz. (Kaynak: State of Europe's Forests (SoEF), 2007)

PEFC sertifikasyonu (Programme for the endorsement of forest certification)

Orman Sertifikasyonu Onaylanma Programı kapsamında sertifikalandırılmış orman alanı. (Kaynak: Forest Resources Assessment (FRA), 2015)

Referans periyot (Reference period)

Ulusal orman envanteri veya orman kaynaklarının değerlendirilmesinde raporlanan verilerin toplanması için kullanılan yıl veya yıllar. (Kaynak: Temperate and Boreal Forest Resources Assessment (TBFRA), 2000)

Rekreasyon (Recreation)

Serbest zamanın gönüllü olarak takip edilmesi yoluyla herhangi bir fiziksel veya psikolojik canlanma. Orman rekreasyonu; miras kalan alanlar, geliştirilmiş tesisler ve diğer biyofiziksel nitelikler dahil olmak üzere bir orman veya yabanıl ortamın kullanımı ve bundan zevk alınmasını kapsar. (Kaynak: Forest Europe, 2015b)

Rekreasyona Erişim (Access for recreation)

Rekreasyon amaçlı kullanılmak üzere halkın yasal olarak erişimini kapsamaktadır. Halkın yasal hakkı olmadığı halde geleneksel veya fiili olarak rekreasyon alanlarının kullanımı da ifade etmektedir. Erişimin kanunen yasak olduğu alanlar hariç olmak üzere, yasal erişim hakkı bulunmayan alanlara da uygulamada girilememektedir. (Kaynak: Forest Europe, 2015b)

Rekreasyon ormanı (Recreational forest)

Öncelikle rekreasyonel imkânları sağlamak üzere yönetilen orman. (Kaynak: International Union of Forest Research Organizations (IUFRO), 2000)

Sahibi bilinmeyen mülkiyet (unknown ownership)

Mülkiyetin kime ait olduğu bilinmeyen orman alanı, mülkiyetin net olmadığı veya ihtilafli olduğu alanları içerir. (Kaynak: Forest Resources Assessment (FRA), 2015)

Siyah çözelti (Black liquor)

Alkalın, kâğıt imalatı prosesi sırasında gerçekleşen sülfat veya soda posası üretimindeki çürütücülerden elde edilen siyah çözeltiyi kullanmaktadır. Burada kullanılan enerji, kâğıt hamuru üretimi sürecinde odundan ligninin ayrıştırılması sırasında açığa çıkan enerjidir.

(Kaynak: Forest Europe, 2015b;

http://www.unece.org/fileadmin/DAM/timber/wood_energy/JWEE2011manual.pdf)

Su faydalanma geliri (Water use income)

İçme veya kullanma suyu, tarımsal amaçlı sulama suyu ve enerji üretim amaçlı(hidroelektrik) toplanan suyu dağlık su havzalarında veya su havzalarında üreten şahıslar, kurum ve kuruluşlar ile şirketlerin, bu suları kullanan kullanıcılardan elde ettiği bedel veya gelir. (Kaynak: Görücü, 2017; Eker 2018). Bu gelirin bir bölümü söz konusu su üretim havzalarının rehabilitasyonu, restorasyonu, yönetimi ve yenilenmesine harcanmaktadır.

Açıklayıcı notlar:

1. Ormancılık kapsamında değerlendirildiğinde su; odun dışı, dışsalılık arz eden, doğrudan ve dolaylı kullanım değeri olan, kamusal nitelikli ve pazarı olmayan bir orman çıktısı olarak nitelendirilmektedir. (Kaynak: Görücü 2017; Geray, 2004; Eker, 2005)
2. Su, ormanların sağladığı düzenleyici bir ekosistem hizmetidir. (Kaynak: Eker, 2018)
3. Ekosistem hizmetleri kapsamında suyun pazarının olmaması, bu kaynağın üretiminde herhangi bir maliyete katlanılmadığı anlamına gelmemelidir. (Kaynak: Görücü, 2017)
4. Ekosistem hizmet grupları ve çeşitleri bakımından hem düzenleyici hem de üretim hizmetleri grubunda yer alan bir ekosistem hizmeti olarak ormanlardan üretilen suyun maliyeti, Gider Metodu ile hesaplanabilmektedir. (Kaynak: Eker, 2005)
5. Serbest mal kapsamında su ve suyun değeri konusunda bir diğer yanlgı ise göl, dere ya da nehirlerdeki suların elde edilebilmesi için herhangi bir maliyete katlanılmadığı ve bundan dolayı da kaynağa bedel ödemeye gerek olmadığı düşüncesidir. Fakat, orman ekosistemlerinden sürekli ve kaliteli suyun sağlanabilmesi için orman işletmelerinin su üretimine dönük yapmış olduğu meşcere kapalılığının kırılması, idare süresinin uzatılması, diri örtü temizliği, ağaç türü değişimi, sıklık bakımı, su yollarının bakımı ve sınırlı odun hammaddesi almaya yönelik birçok yönetim, koruma ve su kaynaklarını geliştirmeye yönelik katlanmış oldukları maliyetler bulunmaktadır. (Kaynak: Eker, 2005; Gülcü ve ark. 2008; Görücü 2017)
6. Yerleşim yerleri ve ziraat alanları hariç, geri kalan ormansız alanlarda; ağaçlandırma, erozyon kontrol, mera ıslah, koruma ve iyileştirme (rehabilitasyon) çalışmaları yapılmaktadır (Mızraklı ve ark 2008). Bu tür ormancılık müdahaleleri suyun kalitesini de olumlu yönde etkileyerek özellikle birçok belediyelerin su arıtma masraflarını önemli düzeyde düşürmektedir. (Kaynak: Görücü 2017)

Sürdürülebilir orman yönetimini destekleyen politikalar (Policies supporting sustainable forest management)

Sürdürülebilir orman yönetimini açık bir şekilde teşvik eden politikalar veya stratejiler. (Kaynak: Forest Resources Assessment (FRA), 2015)

Tehdite yakın (Near Threatened)

Ölçütlere göre değerlendirildiğinde Kritik, Tehlikede veya Duyarlı sınıflarına girmeyen, fakat bu ölçütleri karşılamaya yakın olan veya yakın gelecekte tehdit altında olarak tanımlanma olasılığı olan bir takson TehditeYakın (Near Threatened) olarak sınıflandırılır. (Kaynak: International Union for Conservation of Nature (IUCN), 2016)

Tehlikede (Endangered)

Eldeki en iyi kanıtlar, taksonun A'dan E'ye kadar ölçütlerden herhangi birini Tehlikede sınıfı için karşıladığını gösteriyorsa, takson Tehlikede (Endangered) olarak sınıflanır ve bu nedenle neslinin doğada tükenme riskinin çok yüksek olduğu kabul edilir. (Kaynak: International Union for Conservation of Nature (IUCN), 2016)

Tohum üretimi için yönetilen alan (Area managed for seed production)

Seçilmiş, nitelikli veya test edilmiş orman gençleştirme materyalini üreten tohum bahçeleri ve tohum meşcereleri. Orijini bilinen materyali üreten meşcereler özel olarak tohum üretimi için yönetilmedikleri takdirde rapor edilmemelidir. Bu bileşenin verileri genellikle ulusal kayıtlardan elde edilir. (Kaynak: Forest Europe, 2015b)

Tohum toplama meşceresi (Seed collection stand)

Belirli gereksinimleri karşılayan seçilmiş tohum kaynağı. Kural olarak, meşcere yerli olmalı veya kökeni bilinmeli ve her şeyden önce ortalama meşcerelere göre üstünlüğü olmalıdır. Bazen, yerli olmayan mükemmel özellikler gösteren meşcereler de seçilir. Tohum toplama meşcereleri ulusal yetkili organ tarafından kabul ve tescil edilir. (Kaynak: European Forest Institute (EFI), 2001)

Toplam (ulusal) Birincil Enerji Arzı (Total (national) primary energy supply)

Sadece iç talebi temsil eder ve güç yaratma, diğer enerji sektörü ve toplam nihai tüketim gibi ayrıntılandırılır. Bu sadece iç talebi gösterir ve uluslararası denizcilik ve havacılığın enerji amaçlı yakıt alımlarını hariç tutar. Kaynak: http://www.iea.org/glossary/glossary_T.asp

Toplam odun üretimi (Total wood removals)

Endüstriyel yuvarlak odun üretimi ve yakacak odun üretiminin toplamı. (Kaynak: Forest Resources Assessment (FRA), 2015)

Toprakaltı biyokütle karbonu (Carbon in below-ground biomass)

Canlı köklerin tüm biyokütlesindeki karbon. Çapı 2 mm'den daha ince kökler hariç tutulmaktadır, çünkü bunlar genellikle toprak organik maddesi veya ince döküntülerden ampirik olarak ayırt edilemeyebilirler.

Açıklayıcı notlar:

1. Ağaç kütüğünün toprakaltı bölümünü kapsar.
2. Herhangi bir ülkede, ince kökler için 2 mm'den daha başka bir eşik değer kullanılabilir, ancak böyle bir durumda kullanılan eşik değeri belgelenmelidir. (Kaynak: Forest Resources Assessment (FRA), 2015)

Topraküstü biyokütle karbonu (Carbon in above-ground biomass)

Kök, kütük, dallar, kabuk, tohumlar ve yapraklar da dahil olmak üzere topraküstü tüm canlı biyokütledeki karbon.

Açıklayıcı not:

1. Ormanın alt tabakasının topraküstü biyokütle karbon havuzu içerisinde nispeten küçük bir unsur olduğu yerlerde alt tabaka hariç tutulabilir. Bu yaklaşım zaman serileri içerisinde tutarlı bir şekilde yürütülür. (Kaynak: Forest Resources Assessment (FRA), 2015)

Toprak gıda zenginleşmesi ve Asitliği (Soil nutrification and acidity)

Son 10 yılda humustaki ve üst toprak seviyesindeki (-20 cm) besin maddesi dengesi ve asiditedeki değişiklikler(pH / CEC / C / N oranı). ICP ormanları ve onun tanımları kullanılarak belirlenmektedir. (Kaynak: Vanmechelen ve diğerleri, 1997)

Toprak karbonu (Soil carbon)

30 cm toprak derinliğindeki mineral ve organik topraklarda (turba dahil) bulunan organik karbon.

Açıklayıcı not:

1. 2 mm'den daha ince kökler (veya ülke tarafından yer altı biyokütlesi için çap sınırı olarak seçilen diğer değerler) deneysel olarak ondan ayrılmadığı toprak organik maddesi ile birlikte dahil edilirler. (Kaynak: Forest Resources Assessment (FRA), 2015)

Transfer ödemeleri (Transfer payments)

Transfer ödemeleri; devlet kurumları dışında ve özel sektör kuruluşlarına, işletmeler topluluğuna veya ormancılıkla ilgili aktiviteler yürütmek için ormancılık sektöründe çalışan şahıslara ödenen doğrudan mali teşvikler konusunda hükümetin yaptığı tüm harcamalara atıfta bulunur. Nakit bağışlar ve sübvansiyonları kapsar. Vergi teşvikleri; devlet kredileri; aynı yardımlar (ücretsiz veya teşvikli malzemeler ve / veya danışmanlıklar). Ayrıca tüm bireyler ve işletmeler için mevcut olan doğrudan mali teşvikleri veya özel olarak ilgili olmayan ormanla bağlantılı faaliyetleri(örneğin, yeniden yerleştirme hibeleri, istihdam sübvansiyonları, genel eğitim hibeleri) hariç tutar. (Kaynak: State of Europe's Forests (SoEF), 2015)

Tükenmiş (Extinct)

Son bireyin de öldüğüne hiç bir makul şüphe kalmadığında o takson Tükenmiş (Extinct) olur. Taksonun geçmişteki dağılım alanındaki bilinen ve/veya tahmin edilen habitatta, uygun zamanda (günlük, mevsimlik, yıllık) yapılan etraflı taramalar (exhaustive surveys) sonucunda hiçbir bireyin kaydedilmemesi durumunda takson Tükenmiş sayılabilir. Bu taramalar, türün yaşam döngüsü ve formuna uygun bir zaman aralığında yapılması olmalıdır. (Kaynak: International Union for Conservation of Nature (IUCN), 2016)

Tüketici tarafından kullanılıp atılmış ürünlerden geri kazanılan odun (Post consumer recovered wood)

Bina inşaatından veya inşaat mühendisliği işlerinden gelen ahşap. Taşıma paletlerinden ve özel hane halkından geri kazanılmış odun ve ayrıca binaların inşaatı veya yıkımı yada inşaat mühendisliği işlerinden kaynaklanan kullanılmış odun. (Kaynak: Forest Europe, 2015b;

http://www.unece.org/fileadmin/DAM/timber/wood_energy/JWEE2011manual.pdf).

Uluslararası orman yönetimi sertifikasyonu (International forest management certification)

Yayınlanmış standartları bulunan uluslararası orman yönetimi sertifikasyon programına göre sertifikalandırılmış orman alanının üçüncü taraflarca bağımsız olarak doğrulanması (Kaynak: Forest Resources Assessment (FRA), 2015).

Ulusal orman politikası / stratejisi belgesi veya beyanı (National forest policy/strategy documents or statement)

Orman politikasının uygulanması için hedefleri, öncelikleri ve araçları açıklar (Kaynak: Forest Europe, 2015b).

Ulusal orman programı (National forest programme)

MCPFE yaklaşımına göre (Viyana kararı 1), ulusal orman programı; katılımcı, bütüncül, sektörler arası ve politika planlamasının tekrarlı sürecini kapsayan bir programdır. Ayrıca uygulanması ile ve H1 nolu Helsinki Kararında belirtildiği gibi sürdürülebilir orman yönetiminin daha da iyileştirilmesi amacıyla ulusal ve/veya bölgesel düzeyde izleme ve değerlendirilmesi ve böylece sürdürülebilir kalkınmaya katkı yapması istenen bir programdır.

Ulusal orman programının ilkeleri şunlardır:

- Katılımcılık
- Bütüncül ve sektörler arası yaklaşım
- Uzun vadeli taahhüt ile tekrarlanan süreç
- Kapasite geliştirme
- Ulusal mevzuat ve politikalarla tutarlılık
- Ulusal sürdürülebilir kalkınma stratejileri ile entegrasyon
- Ormanlarla ilgili uluslararası sözleşmeler ve inisiyatifler arasındaki sinerjiyi tanıyan uluslararası taahhütlerle tutarlılık
- Kurumsal ve politika reformu
- Ekosistem yaklaşımı
- Uygulama için ortaklık
- Farkındalığı artırmak (Kaynak: Forest Europe, 2015b).

Yabancı türler (Introduced species)

Doğal yayılış alanı (geçmiş veya şimdiki) dışında ortaya çıkan ve yayılma potansiyeli olan (yayılış alanı dışında doğal olarak alanı kaplayan veya doğrudan yada dolaylı olarak alana giren veya insanlar tarafından önemsenen) bir tür, alttür veya alt takson.

Açıklayıcı notlar:

1. Geçmişte ya da şimdi doğal yayılış alanı (biyotop) dışında görülen
2. Doğal yayılış alanı, alanı bölgesi dışında görülen ağaç türleri. Hibritleri

Eş anlamlılar: yerli olmayan türler, egzotik türler, yabancı türler, yayılış alanı dışındaki türler. (Kaynak: Forest Resources Assessment(FRA), 2015)

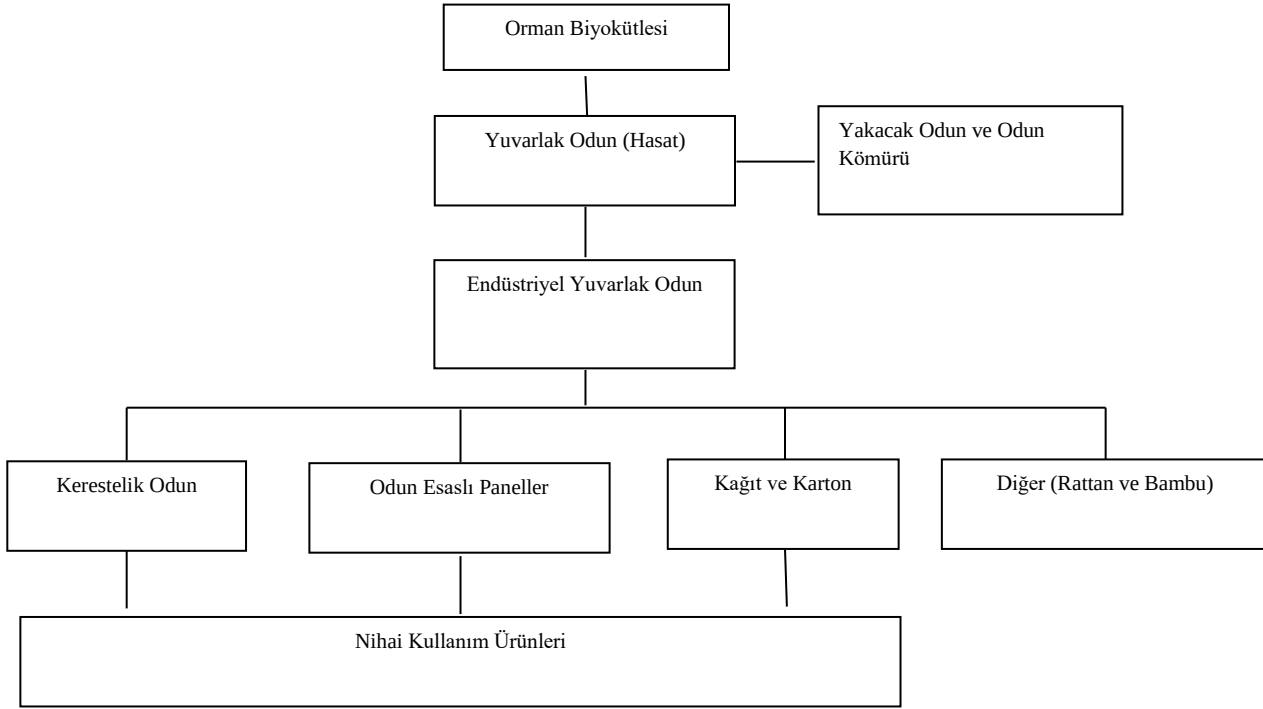
Ülke dışından gelen yabancı türler veya alana yabancı türler (Alien or alien species)

Geçmiş veya şimdiki normal yayılışının dışında görülen bir tür, alttür veya alt takson. Hayatta kalabilen ve sonradan çoğalan türlerin herhangi bir kısım, erkek veya dişi üreme hücresi, tohum, yumurta veya çoğaltılabilen kısımlarını kapsar. (Kaynak: United Nations Environmental Programme (UNEP)/Convention on Biological Diversity (CBD)/COP6, 2002; <https://www.cbd.int/doc/decisions/COP-06-dec-en.pdf>).

Üretilmiş odun ürünleri (Harvested wood products)

Mobilya, kontrplak ve kağıt yada kağıt benzeri ürünler veya enerji gibi şeylerin üretimi için ormanlardan üretilmiş odun esaslı materyallerden oluşan odun ürünleridir. Prensip olarak, rattan veya bambu gibi odun dışı kaynaklardan elde edilen diğer lif ürünleri de odun ürünleri olarak düşünülebilir. Kaynak: United Nations Framework Convention on Climate Change (UNFCCC, 2003; <https://unfccc.int/process/transparency-and-reporting/reporting-and-review-under-the-convention/greenhouse-gas-inventories/submissions-of-annual-greenhouse-gas-inventories-for-2017/submissions-of-annual-ghg-inventories-2003>).

Odun ürünlerinin sınıflandırılması aşağıdaki şekilde özetlenmiştir:

Şekil 2. Odun Ürün Sınıfları (Kaynak: Forest Europe 2015b)

FAO, yuvarlak odunu, tüm ahşabı doğal halinde içeren kesilmiş veya hasat edilmiş “kaba halde ahşap” olarak tanımlar. Kabuğa sahip olabilir ya da olmayabilir ve herhangi bir şekilde (yuvarlak, bölünmüş, kabaca köşelendirilmiş ve diğerleri) üretilebilir. Yuvarlak odun, ahşap ürünleri veya enerji üretimi için hammadde olarak kullanılabilir.

Ahşap malların üretimi için kullanılan ve endüstriyel yuvarlak odun olarak bilinen yuvarlak odun oranı biçilmiş odun, odun esaslı paneller veya kağıt ve karton olarak dönüştürülür.

- Biçilmiş odun; tahtalar, kirişler, görünür kirişler, traversler ve kereste üretmek için uzunlamasına veya profil yontma ile kesilmiş yuvarlak odundur.
- Ahşap esaslı paneller; kaplama levhaları, kontrplak, yonga levha ve lif levhayı içerir.
- Kağıt ve karton; genellikle şeritler halinde ve 15 cm’den daha geniş rulolar şeklinde olan gazete kağıdı, baskı ve yazı kağıdı ve diğer ürünleri içerir. Kağıt ve karton; kağıt hamuru, kağıtlık odundan elde edilen lifli materyal, odun yongaları, odun artıkları ve/veya geri kazanılmış kağıttan üretilir.

Ormanlardan veya diğer ağaçlık alanlardan hasat edilen diğer maddeler, biyokütleleri içerisinde karbon biriktirirler. Bunlara doğal şişe mantarı, bambu ve rattan da dahildir. Bambu ve rattan genellikle mobilya üretiminde ve inşaatlarda kullanılır.

Üretilmiş odun ürünlerinin bir başka tanımı da şudur: enerji üretimi veya diğer malların üretimi için kullanılan ve ormandan hasat edilen veya taşınan tüm ahşap malzemeleri işaret etmektedir. HWP aynı zamanda kağıt gibi odun lifli ürünleri de kapsar. Hasat edilmiş veya hasatla ormandan ayrılmış ağaçlardaki karbonu kapsamaz (Kaynak: Forest Europe, 2015b)

Yakacak odun (odun kömürü dahil) (woodfuel (including wood for charcoal))

Pişirme, ısıtma veya enerji üretimi gibi amaçlarla yakıt olarak kullanılan yuvarlak odun. Ana gövdeden, dallardan ve ağaçların diğer ağaç parçalarından elde edilen odunları(bunlar yakacak için hasat edilir) ve odun kömürü üretiminde (ör. çukur fırınları ve portatif fırınlar) kullanılacak odunu içerir. Kömür üretiminde kullanılan yuvarlak odunun hacmi, üretilen kömürün ağırlığından (ton) üretimde kullanılan yuvarlak odunun katı hacmine(m3) dönüştürmek için 6.0 faktörü kullanılarak tahmin edilir. Aynı zamanda, doğrudan yuvarlak odundan(ormanda) elde edilen yakıt olarak kullanılacak cipsleri de kapsar. Kabuksuz katı hacim olarak m3 cinsinden rapor edilir(Kaynak: Forest Europe, 2015b).

Yakacak odun üretimi (woodfuel removals)

Endüstriyel, ticari veya yerel kullanım olup olmadığına bakmadan enerji üretimi amaçları için üretilen odun.

Açıklayıcı notlar:

1. Yakacak odun, odun kömürü üretimi için odun, hasat artıkları, kütükler vb. gibi enerji amacıyla toplanan veya çıkan tüm odunları içerir.
2. Daha erken bir dönemde kesilen ve doğal nedenlerle ölen ya da hasar gören ağaçlardan elde edilen odunu içerir.
3. Yuvarlak odunun endüstriyel olarak işlenmesinden çıkan yan ürün veya artık madde olarak üretilen odun yakıtını kapsamaz. (Kaynak: Forest Resources Assessment (FRA), 2015)

Yaş sınıfı (Age class)

Ormanların, ağaçların, meşcerelerin veya orman tiplerinin yaş aralığının hangi aralıklarla ayrıldığını gösteren sınıflandırma, ör. Envanterde veya yönetimde kullanılan 1, 5, 10 veya 20 yılı kapsayan yaş sınıfları (Kaynak: International Union of Forest Research Organizations (IUFRO), 2000)

Yaş sınıfı dağılımı (Age class distribution)

Bir ormanda farklı yaş sınıflarının alanı ve / veya orantılı temsili(Kaynak: International Union of Forest Research Organizations (IUFRO), 2000).

Yaprak dökülmesi (Defoliation)

Taç durumu yaprak dökümü açısından değerlendirilmektedir. Bu parametre, standart ağaçlarla karşılaştırıldığında her örnek ağaç için yaprak eksikliğini ifade eder (Kaynak: Forest Europe, 2015b). Ağaçların görsel olarak yaprak dökümlerinin değerlendirilmesi; Uzun Süreli Sınır Aşan Hava Kirliliği Sözleşmesinin Ormanlar Üzerinde Hava Kirliliği Etkilerinin Değerlendirilmesi ve İzlenmesi Uluslararası İşbirliği Programı- ICP Forests 2010 metoduna göre tahmin edilmektedir. Yaprak dökümü sınıfları aşağıdaki tabloda verilmektedir.

Tablo 5: Yaprak Döküm Sınıfları

Sınıf	İbre/Yaprak Kaybı	Yapraksızlaşma Derecesi
0	%10 'a kadar (%10 dahil)	Yok
1	%10 ile %25 arası	Az (uyarı aşaması)
2	%25 ile %60 arası	Orta
3	%60'dan büyük ve %100' den küçük	Şiddetli
4	%100	Ölü

(Kaynak: Forest Europe, 2015b).

Yaygın orman kuş türleri (Common forest bird species)

Orman ekosistemindeki yaygın kuş türlerinin sayısı ve popülasyon durumu. Orman ekosistemleriyle ilişkili yaygın orman kuş türlerinin popülasyon durumları, dağılımlarındaki değişimler (Kaynak: Forman, R.T.T., 1995; Noss R.F., Cooperrider A.Y., 1994).

Açıklayıcı notlar:

1. Bu konunun gösterge aracılığıyla izlenmesinde, yaygın orman kuş türlerinin popülasyon büyüklüklerinin nasıl değiştiği ile ilgili bilginin oluşturulması ve stratejik hedefler doğrultusunda hangi alanlarda nasıl eyleme geçilmesi gerektiği belirlenmektedir(örn. değişimin hangi tip orman ekosistemleriyle ilişkili olduklarının belirlenmesi ve buna bağlı yönetim önerilerinin geliştirilmesi) (Kaynak: Forman, R.T.T., 1995; Noss R.F., Cooperrider A.Y., 1994).
2. Kuşlar, doğadaki değişiklikleri izlemede kullanılan gösterge tür gruplarının başında gelmektedir. Belirli yaşam alanlarına özgü, kısıtlı dağılım gösteren “nadir” kuş türlerine kıyasla “yaygın kuşlar” çok çeşitli tehditlerle karşı karşıyadır. Bu yüzden yaygın kuşların sayılarındaki değişimin izlenmesi, büyük ölçekli tehditlerin (örn. iklim değişikliği) doğal yaşam üzerindeki etkisini anlamayı sağlamaktadır. Bu kapsamda Avrupa ölçeğinde yaygın kuşların izlenmesi ve bu kapsamda veri toplanmasıyla ilgili bir yaklaşım geliştirilmiş ve yöntemler standart hale getirilmiştir. Yaygın kuşların sayılarından yola çıkarak hazırlanan indisler bugün Avrupa Birliği tarafından resmi göstergeler olarak kabul edilmektedir. Türkiye’de yaygın kuşların izlenmesine yönelik sürdürülen ulusal çapta bir çalışma bulunmamaktadır.
3. Genel olarak bakıldığında ağaçkakan (Picidae) ve tırnaşıkkuşu (Certhiidae) kapalılığı yüksek ve yaşlı meşcerelerin, ötleğen (Sylviidae) türleri çalı ve ağaççıkların baskın olduğu katmanların, diğer çeşitli ötücü grupları ise boşluklu kapalı meşcerelerin durumunu iyi yansıtır. Ancak izleme programında yer alacak türlerin niş özelliği, popülasyon büyüklüğü, yaygınlığı, teşhisinin kolaylığı gibi özellikleri dikkate alınarak bir optimizasyon süreci sonunda netleştirilmesi gerekir.
4. Seçilen türlere yönelik izleme çalışmanın yapılacağı lokasyonları ise mevcut Seviye II alanları (ICP Forest) arasından seçilebileceği gibi, ülke ölçeğinde orman ekosistemlerini temsil edecek şekilde yeni belirlenecek alanlarda da yer alabilir. İzleme kaydı deneyimli gözlemciler tarafından standart bir süre ve/veya mesafede nokta sayımı veya transekt sayımı yapılarak tamamlanmalıdır. İzleme çabalarının mart-haziran ayları arasındaki üreme mevsiminde gerçekleştirilmeleri ve 1 ila 3 yıllık aralarla tekrarlanmaları esastır. (Kaynak: Forman, R.T.T. 1995; Noss R.F., Cooperrider A.Y., 1994)

Yaygın memeli hayvan türleri (Common mammal species)

Orman ekosistemindeki yaygın memeli hayvan türlerinin sayısı ve popülasyon durumunu ifade eder. (Kaynak: Forest Europe, 2015b; International Union for Conservation of Nature (IUCN), 1998/2016)

Yeniden kazanılan kağıt (Recovered paper)

Kağıt ve karton üretimi için hammadde olarak yeniden kullanılmak üzere toplanan kağıt veya mukavva atık ve hurdaları. Asıl amaç için kullanılan kağıt ve kartonu ve kağıt ve karton üretiminden kalan kalıntıları kapsar. Metrik ölçü birimi olarak ton cinsinden ifade edilir. (Kaynak: Forest Europe, 2015b)

Yenilenebilir enerji (Renewable energy)

Tüketimlerinden daha yüksek bir oranda yenilenen doğal işlemlerden (örneğin güneş ışığı ve rüzgar) elde edilen enerjidir. Güneş, rüzgar, jeotermal, hidro ve biyokütle yaygın yenilenebilir enerji kaynaklarıdır. (Kaynak: http://www.iea.org/glossary/glossary_R.asp).

Yıllık brüt artım (Annual gross increment)

Ağaç serveti için tanımlanan minimum çaplara göre tüm ölçülen ağaçların referans periyot üzerinden artımının ortalama yıllık hacmi.

Açıklayıcı not:

Referans periyodu süresince kesilen veya ölen ağaçların artımını kapsar. (Kaynak: Temporate and Boreal Forest Resources Assessment (TBFR), 2000)

Yuvarlak odun (Round wood)

Kesilmiş veya başka türlü hasat edilmiş ve boşaltma kesimleri ile çıkarılmış tüm yuvarlak odunlar. Boşaltma kesimleri ile elde edilen tüm odunlardan yani, doğadan yeniden kazanılmış odun, dönem, takvim yılı veya idare süresi boyunca oluşan kesim ve istihsal kayıpları dahil ormanlardan ve orman dışındaki ağaçlardan çıkarılan odundan oluşur. Kabuklu veya kabuksuz olmak üzere, yuvarlak formda kesilen odun veya biçilmiş veya kabaca kenarlandırılmış veya başka formlarda (ör. dallar, kökler, kütükler ve yumrular (hasat edilmiş)) ve kabaca şekillendirilmiş veya işaretlenmiş odunlar dahil olmak üzere boşaltma kesimleri ile çıkarılan tüm odunlar, Yakacak odunu da kapsayacak şekilde, odun kömürü odunu ve endüstriyel yuvarlak odun (kaba odun) da dahil olmak üzere bir odun grubudur. Birimi, kabuksuz tam hacim(kabuk hariç) olarak m3 cinsinden ifade edilir. (Kaynak: Forest Resources Assessment (FRA), 2010; Forest Europe, 2015b)

Açıklayıcı notlar:

1. Ormanda doğrudan yongalanmış yuvarlak odunu içerir, ancak sanayi yan ürünlerini içermez.
2. Hem pazarı olan hem de pazarı olmayan odunun değeri üretim sahasındaki, yol kenarı veya orman sınırındaki piyasa değeri olarak belirlenir. Eğer değerler üretim zincirinden daha aşağı bir noktadan elde edilirse, taşıma maliyetleri ve olası yükleme-indirme ve/veya işleme maliyetleri mümkün olduğunca hesaptan düşülmelidir. (Kaynak: Forest Europe, 2015b; Forest Resources Assessment (FRA), 2010)

Ziyaret

“Ziyaret”, herhangi bir orman alanı veya diğer ağaçlık alana yapılan rekreasyonel amaçlı ziyaretir. Kalma süresi bakımından asgari bir süre yoktur ve herhangi belli bir faaliyet yürütmek gerekli değildir. Çalışma amaçlı ziyaretler ve rekreasyondan başka amaçlarla ormanda yapılan seyahatler hariç tutulmaktadır. Çocuklar dahil olmak üzere her bireysel katılımcı bir ziyaret olarak sayılmaktadır. Bir seferde birkaç farklı orman ziyaret edilirse, yolculuk sadece bir ziyaret olarak sayılır, ancak bir kişi bir gün boyunca ormanlara iki veya daha fazla ayrı yolculuk yaparsa, her biri ayrı bir ziyaret olarak sayılır. (Kaynak: State of Europe’s Forests (SoEF), 2011)

TÜRKİYE SÜRDÜRÜLEBİLİR ORMAN YÖNETİMİ KRİTER VE GÖSTERGELERİ-2018

KOD	GOSTERGE
1	KRİTER 1: ORMAN KAYNAKLARI VE KÜRESEL KARBON DÖNGÜSÜNE KATKISI
1.1	ORMANLIK VE DİĞER AĞAÇLIK ALANI
1.2	DİKİLİ AĞAÇ SERVETİ VE ARTIMI
1.3	KARBON STOKU
1.4	ORMAN KADASTROSU
1.5	ORMAN ALANLARININ YÖNETİMİ
2	KRİTER 2: ORMANLARIN SAĞLIĞI CANLILIĞI VE BÜTÜNLÜĞÜ
2.1	DOĞAL FAKTÖRLERDEN ETKİLENEN ORMANLAR
2.2	SİLVÜKÜLTÜREL FAALİYETLER
2.3	İNSAN KAYNAKLI ZARARLAR
2.4	OTLATMA ZARARI
2.5	İZİN VE İRTİFAKLAR
2.6	ORMANLARDA HAVA KİRLİLİĞİ İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ ETKİLERİNİN İZLENMESİ
2.7	ORMAN YOLLARI VE TESİSLERİ
3	KRİTER 3: ORMANLARIN ÜRETİM KAPASİTESİ VE FONKSİYONLARI
3.1	ARTIM VE ÜRETİM
3.2	ODUN DIŞI ÜRÜNLER VE HİZMETLER
3.3	SERTİFİKALI ORMAN
4	KRİTER 4: ORMAN BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİĞİ
4.1	AĞAÇ TÜR ÇEŞİTLİLİĞİ
4.2	GENÇLEŞTİRME
4.3	DOĞALLIK
4.4	TANITILAN AĞAÇ TÜRLERİ
4.5	ÖLÜ ODUN
4.6	GEN KAYNAKLARI
4.7	ORMANIN PARÇALARA AYRILMASI
4.8	TEHDİT ALTINDAKİ ORMAN TÜRLERİ
4.9	KORUNAN ORMANLAR
4A	YAYGIN ORMAN KUŞ TÜRLERİ
4B	YAYGIN MEMELİ HAYVAN TÜRLERİ
5	KRİTER 5: ORMANLARIN KORUYUCU FONKSİYONLARI
5.1	TOPRAK KORUMA ORMANLARI
5.2	SU KORUMA ORMANLARI
5.3	DOĞAL AFET VE ALTYAPI KORUMA ORMANLARI
6	KRİTER 6: ORMANLARIN SOSYO-EKONOMİK FONKSİYONLARI
6.1	ORMANCILIK SEKTÖRÜNÜN GSYH'YA KATKISI
6.2	ORMAN ÜRÜNLERİ ARZ TALEP DENGESİ
6.3	ORMANCILIK SEKTÖRÜNDE İSTİHDAMIN BÜYÜKLÜĞÜ VE NİTELİĞİ
6.4	ORMANCILIĞIN FİNANSAL DENGESİ
6.5	DEVLET BÜTÇESİNDEN ORMANCILIK SEKTÖRÜNE AYRILAN PAY
6.6	ORMANA BAĞIMLI TOPLUMUN BÜYÜKLÜĞÜ
6.7	REKREASYON HİZMETLERİNDEN FAYDALANANLAR
6.8	ORMANCILIK SEKTÖRÜNDEN ORMAN KÖYLÜSÜNE GELİR TRANSFERİ
6.9	ARAŞTIRMA, GELİŞTİRME, YAYIM VE EĞİTİM ÇALIŞMALARI
6A	ORMANCILIKLA İLGİLİ STK'LARIN FAALİYETLERİ
6B	ORMAN TOPLUM UYUŞMAZLIKLARI

FAYDALANILAN KAYNAKLAR

- Our Common Future: Report of the World Commission on Environment and Development, 1987
- Forestry Principles, UNCED, Rio de Janeiro, 1992
- Agenda 21 Chapter 11, UNCED, Rio de Janeiro, 1992
- MCPFE, Helsinki Conference, General Guidelines for the SFM in Europe, 1993
- MCPFE, Lisbon Conference, Pan-European C&I and Operational Level Guidelines for SFM, 1997
- IPF/IFF Reports, Proposals for Action 1994-1998
- Practical Guidelines for the Implementation of Criteria and Indicators for Sustainable Forest Management in Near East, M.Doğru, T.Otrakçier, 1999
- Unpublished File Note, Annex 2, Criteria and Indicators: Concepts and Definitions, FAO, 2001
- UNFF-4, Resolution 4/3 Forest-related Monitoring, Assessment and Reporting: C&I for SFM, 2004
- UNFF-7, Non-legally Binding Instrument on all Types of Forests, 2007
- SOY K&G Kavram Notu, OGM Strateji Geliştirme Dairesi, Tamer Otrakçier, 2008
- Area Studies (Regional Sustainable Development Review): Europe, A.Mather, J.Bryden, 2009
- Orman Genel Müdürlüğü Teşkilatı ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkındaki Kanun değişikliği, 2011
- Implementing C&I for SFM in Europe, H.Inhaizer, B.Wolfslehner, T.Baycheva, M.Lier, K.Prins, 2013
- Further Development of SFM and its Tools, Forest Europe Expert Group, 2014
- Forest Resource Assessment Terms and Definitions, FAO, 2015
- Relevant Terms and Definitions Used for the Updated Pan-European Indicators for Sustainable Forest Management, Forest Europe, 2015
- Data Collection and Compiling the Statistics on Protected and Protective Forests and OWL in Europe, J.Parviainen, G.Frank, W.Bücking, A.Schuck, K.Wandekerkhove, 2015
- Pilot Project on the Evaluation of Management of Forests (SEMAFOR), UNECE, 2015
- Orman Genel Müdürlüğü Stratejik Planı, 2017
- Guidelines for the development of C&I set for SFM, Stefanie Linser, 2017
- Using C&I for SFM, FAO, S.Larubbia, K.Kane, B.Wolfshelner, R.Guldin, E.Rametsteiner, 2017
- UNFF-13, Analytical Study 1, Forest Ecosystem Services, Michael Jenkins, 2018
- UNFF-13, Analytical Study 2, Forests and Water, David Ellison, 2018
- UNFF-13, Analytical Study 3, Forests and Energy, Gary Bull, 2018
- UNFF-13, Analytical Study 4, Sustainable Consumption and Production of Forest Products, Duncan Brack, 2018
- Article: 25 Years of C&I for SFM-How Intergovernmental C&I Processes have made a Difference, S.Linser, B.Wolfslehner, S.Bridge, D.Gritten, S.Johnson, T.Payn, K.Prins, R.Rasi, G.Robertson, 2018
- Türkiye SOY K&G Ulusal Set Revizyonu, Çalışma grupları (1-6) rapor ve ekleri, 2018
- Türkiye SOY K&G Seti Yenilemesi Ulusal Çalıştay Raporu, 2018

VERİ TEMİNİNDEN SORUMLU BİRİMLER

Sorumlu Birim	K	G	AG	D	Veri temininden sorumlu olduğu değişken adı
DKMPGM	4	A	1	T	IUCN Kırmızı Liste- yaygın orman kuş türleri
DKMPGM	4	A	2	T	Populasyon durumu- yaygın orman kuş türleri
DKMPGM	4	9	1	1	Milli park
DKMPGM	4	9	1	2	Tabiatı koruma alanı
DKMPGM	4	9	1	3	Tabiat parkı
DKMPGM	4	9	1	4	Tabiat anıtı
DKMPGM	4	9	1	5	Yaban hayatını geliştirme sahası
DKMPGM	4	9	1	6	Muhafaza ormanı
DKMPGM	4	9	1	7	Şehir Ormanı
DKMPGM	4	9	1	8	Muhafaza karakterli işletme sınıfı ormanı
DKMPGM	4	9	1	9	Doğal sit alanı
DKMPGM	4	9	1	A	Özel koruma çevre bölgesi
DKMPGM	4	9	1	B	Ramsar alanı
DKMPGM	4	9	1	C	Sulak alan
DKMPGM	4	9	1	D	Biyosfer rezervi
DKMPGM	4	9	1	E	Dünya miras alanı
DKMPGM	4	9	1	F	Gen koruma alanı
DKMPGM	4	9	1	G	Üretim materyali temin alanları
DKMPGM-AYDB	6	7	2	1	Orman kaynaklarının fırsat sağladığı yerli avcı sayısı (kayıtlı ve kaçak avlanan)
DKMPGM-AYDB	6	7	2	2	Av turizmi ile orman kaynaklarında avlanan yabancı sayısı
DKMPGM-BÇD	4	8	1	T	Tükenmiş (EX) orman türleri
DKMPGM-BÇD	4	8	2	T	Doğada tükenmiş (EW) orman türleri
DKMPGM-BÇD	4	8	3	T	Kritik (CR) orman türleri
DKMPGM-BÇD	4	8	4	T	Tehlikede (EN) orman türleri
DKMPGM-BÇD	4	8	5	T	Duyarlı (VU) orman türleri
DKMPGM-BÇD	4	8	6	T	Tehdide açık (NT) orman türleri
DKMPGM-BÇD	4	8	7	T	Düşük riskli (LC) orman türleri
DKMPGM-BÇD	4	8	8	T	Yetersiz veri (DD) orman türleri
DKMPGM-BÇD	4	8	9	T	Değerlendirilmemiş (NE) orman türleri
DKMPGM-YHDB	4	B	T	T	Yaygın memeli hayvan türleri
OGM-ADB	4	2	4	T	Orman içi ağaçlandırma
OGM-ADB	4	2	6	T	Orman dışı ağaçlandırma
OGM-ADB	4	3	3	T	Plantasyon
OGM-DİEADB	4	6	1	1	In-situ gen koruma alanları
OGM-DİEADB	4	6	1	2	Ex-situ gen koruma alanları
OGM-DİEADB	4	6	2	1	In-situ tohum kaynakları
OGM-DİEADB	4	6	2	2	Ex-situ tohum kaynakları
OGM-DİEADB	4	9	2	1	FE 1.Sınıf (müdahalesiz, minimum müdahale, aktif yöntemle korunan)
OGM-DİEADB	4	9	2	2	FE 2.Sınıf – Spesifik element (peysaj koruma)
OGM-DİEADB	6	1	8	1	Uluslararası fonlardan biyolojik çeşitliliği koruma için desteklerin toplam değeri
OGM-DİEADB	6	3	7	1	Dışkaynaklı projelerde çalışanların sayısı
OGM-DİEADB	6	3	7	2	Türkiye’de uluslararası kuruluşlarda ormancılıkla ilgili çalışanların sayısı
OGM-DİEADB	6	9	1	1	Devlet ormancılık kurumlarında AR-GE yatırımı
OGM-DİEADB	6	9	1	2	Orman kaynakları yönetimi ile ilgili STK’ların AR-GE, eğitim ve yayım giderleri
OGM-DİEADB	6	9	1	3	Ormancılık AR-GE projelerinin ortalama bütçesi
OGM-DİEADB	6	A	1	T	Ormancılıkla ilgili STK faaliyetlerinin sayısı
OGM-HM	6	B	2	T	Orman kaynakları yönetimine açılan dava sayısı
OGM-HM	6	B	3	T	Orman kaynakları yönetiminin açtığı dava sayısı
OGM-İİDB	2	5	1	1	Maden arama, üretim, işletme tesis ve altyapı tesis izinleri
OGM-İİDB	2	5	1	2	Rehabilitasyon hazırlık amaçlı dolgu izinleri
OGM-İİDB	2	5	2	1	Enerji iletim, doğal gaz, petrol boru hatları izinleri
OGM-İİDB	2	5	2	2	Termik, HES,RES, doğal gaz, nükleer enerji santralleri, rüzgar ölçüm direği vb. İzinleri
OGM-İİDB	2	5	2	3	Turizm alan izinleri
OGM-İİDB	2	5	2	4	Sağlık, spor, turizm, savunma ve eğitim tesisleri izinleri
OGM-İİDB	2	5	2	5	Mezarlık izinleri
OGM-İİDB	2	5	2	6	Ulaşım izinleri (Karayolu, köy yolu vb.)
OGM-İİDB	2	5	2	7	Baraj gölet izinleri
OGM-İİDB	2	5	2	8	Haberleşme izinleri (THİ,iletişim panosu ve baz istasyonu)
OGM-İİDB	2	5	2	9	Diğer izinler (altyapı, katı atık bertaraf tesisi ve depolama alanı vb)
OGM-İİDB	2	5	3	1	Balık üretim tesisi, define arama, arkeolojik kazı ve restorasyon izinleri
OGM-İİDB	2	5	3	2	Ocak izinleri – kömür, terebentin, sakız vb

OGM-İİDB	2	5	3	3	Fabrika, şerit, hızar izinleri
OGM-İİDB	6	1	5	1	Kaynak suyu tesisleri izin irtifak gelirleri
OGM-İİDB	6	1	5	2	Diğer su faydaları gelirleri
OGM-İİDB	6	1	6	1	Madencilğe tahsislerden gelirler
OGM-İİDB	6	1	6	2	Enerji üretimine tahsislerden gelirler
OGM-İİDB	6	1	6	3	Diğer tahsislerden gelirler (eğitim vb tahsisler)
OGM-İNİDB	2	7	1	1	Orman yolları
OGM-İPDB	3	1	2	1	Endüstriyel odun üretimi
OGM-İPDB	3	1	2	2	Yakacak odun üretimi
OGM-İPDB	3	1	1	1	Üretim ormanlarında artım
OGM-İPDB	3	1	1	2	Diğer ormanlarda artım
OGM-İPDB	3	3	1	T	Sertifikalı orman
OGM-İPDB	6	B	4	T	Sosyal baskılarla müdahale edilemediğinden ormancılık faaliyetleri gerçekleştirilemeyen orman alanı miktarı
OGM-İPDB	6	1	1	1	Devlet ormanlarından toplam odun satışı değeri
OGM-İPDB	6	1	1	2	Odun satışlarından sübvansiyon ve indirimlerin değeri
OGM-İPDB	6	1	1	3	Kayıt dışı odun üretim değeri
OGM-İPDB	6	1	1	4	Özel sektör odun satış değeri
OGM-İPDB	6	1	A	1	Kereste ürünleri değeri (Kod 404)
OGM-İPDB	6	1	A	2	Odun esaslı levha ürünleri değeri (Kod 4408, 410, 4411, 4412)
OGM-İPDB	6	1	A	3	Yakmaya mahsus ağaçlar ve yonga ürünleri değeri (Kod 4401)
OGM-İPDB	6	1	A	4	Diğer ağaç ve ağaç ürünleri eşya değeri (Kod diğer 44 ler)
OGM-İPDB	6	1	A	5	Odun hamuru, lifli selülozik maddelerin hamuru ürünü değeri (Kod 47 ler)
OGM-İPDB	6	1	A	6	Kağıt ve karton, kağıt hamurundan eşya ürünleri değeri (Kod 48 ler)
OGM-İPDB	6	1	A	7	Ahşap mobilya ürünleri değeri (Kod 940330, 940340, 940350, 940360)
OGM-İPDB	6	2	1	T	Odun hammaddesi üretim değerinin tüketim değerine oranı
OGM-İPDB	6	3	8	1	Kırsal toplumun (orman köylerinde iskan edenlerin) istihdam oranı
OGM-İPDB	6	3	8	2	Kadın istihdam oranı
OGM-İPDB	6	3	8	3	Sosyal güvencesi olanların oranı
OGM-İPDB	6	3	8	4	Ormancılık sektöründe iş kazaları ve meslek hastalıkları sayısı
OGM-İPDB	6	4	6	1	Odun ve odun ürünleri ithalat harcamaları
OGM-İPDB	6	4	6	2	Odun dışı orman ürünleri ithalat harcamaları
OGM-İPDB	6	4	6	3	Diğer ithalat harcamaları (hizmet ithalatı dahil)
OGM-İPDB	6	8	2	1	Odun hammaddesi satışlarında indirim ve sübvansiyonlar
OGM-İPDB	6	8	2	2	Kültür ve tabiat varlıklarının restorasyonu için sübvansiyonlar
OGM-ODÜHDB	3	2	1	T	Odun dışı ürünler
OGM-ODÜHDB	3	2	2	1	Şehir ormanı
OGM-ODÜHDB	3	2	2	2	Mesire yeri
OGM-ODÜHDB	3	2	2	3	Milli park
OGM-ODÜHDB	3	2	2	4	Tabiat parkı
OGM-ODÜHDB	3	2	2	5	Tabiat anıtı
OGM-ODÜHDB	3	2	2	6	Tabiatı koruma alanı
OGM-ODÜHDB	3	2	2	7	Yaban hayatı geliştirme sahası
OGM-ODÜHDB	6	1	3	3	Av turizmi gelirleri
OGM-ODÜHDB	6	1	4	3	Yerli avcılık gelirleri
OGM-ODÜHDB	6	1	4	1	Orman içi rekreasyon alanları kullanım bedeli geliri
OGM-ODÜHDB	6	1	4	2	Orman içi rekreasyon alanları kiralama bedeli geliri
OGM-ODÜHDB	6	1	2	1	Bitkisel kökenli ürünlerin değeri
OGM-ODÜHDB	6	1	2	2	Hayvansal kökenli ürünlerin değeri
OGM-ODÜHDB	6	1	2	3	Özel ormanlar, ağaçlandırmalar ve fidanlıklarda odun dışı orman ürünleri gelirleri
OGM-ODÜHDB	6	1	3	1	Turizm sektörüne tahsislerden izin irtifak geliri
OGM-ODÜHDB	6	1	3	2	Ekoturizm işletmeleri/destekleyici çalışmalardan gelirler
OGM-ODÜHDB	6	1	4	4	Diğer rekreasyon hizmetlerinden gelirler
OGM-ODÜHDB	6	2	2	T	ODOÜ üretim değerinin tüketim değerine oranı
OGM-ODÜHDB	6	7	1	1	Mesire yerlerinin yıllık ziyaretçi sayısı
OGM-ODÜHDB	6	7	1	2	Korunan alanların yıllık ziyaretçi sayısı
OGM-ODÜHDB	6	7	1	3	Özel çevre koruma bölgelerinde rekreasyonel kullanıcı sayısı
OGM-OİPDB	1	1	1	T	Orman alanlarının fonksiyonları itibarıyla orman tiplerine dağılımı
OGM-OİPDB	1	1	2	T	Orman alanlarının fonksiyonları itibarıyla çağ sınıflarına dağılımı
OGM-OİPDB	1	2	1	T	Ağaç tür grupları bazında dikili ağaç serveti
OGM-OİPDB	1	2	2	T	Çağ sınıfları bazında dikili ağaç serveti
OGM-OİPDB	1	2	3	T	Ağaç tür grupları bazında dikili ağaç serveti artımı
OGM-OİPDB	1	2	4	T	Çağ sınıfları bazında dikili ağaç serveti artımı
OGM-OİPDB	1	3	1	T	Karbon stoku
OGM-OİPDB	1	5	1	1	Entegre yönetim planı altındaki orman alanı
OGM-OİPDB	1	5	1	2	Ekosistem tabanlı fonksiyonel orman amenajman planları ile yönetilen
OGM-OİPDB	1	5	1	3	Diğer model planlar ile yönetilen alanlar

OGM-OİPDB	4	1	T	T	Ağaç tür çeşitliliği
OGM-OİPDB	4	3	1	T	İnsan müdahalesi görmeyen alan
OGM-OİPDB	4	3	2	T	Yarı doğal orman alanı
OGM-OİPDB	4	4	1	T	Doğal yayılış alanı dışında yerli türler
OGM-OİPDB	4	4	2	T	Yabancı ağaç türleri ile kaplı alan
OGM-OİPDB	4	4	3	T	Yayılıcı türler
OGM-OİPDB	4	5	1	T	Dikili ölü odun
OGM-OİPDB	4	5	2	T	Yatık ölü odun
OGM-OİPDB	4	7	1	1	10 hektardan küçük orman parçaları sayısı
OGM-OİPDB	4	7	1	2	10-99 hektar büyüklüğündeki parçaların sayısı
OGM-OİPDB	4	7	1	3	100-999 hektar büyüklüğündeki parçaların sayısı
OGM-OİPDB	4	7	1	4	1000 hektar ve daha büyük parçaların sayısı
OGM-OİPDB	4	7	2	1	10 hektardan küçük orman parçaları alanı
OGM-OİPDB	4	7	2	2	10-99 hektar büyüklüğündeki parçaların alanı
OGM-OİPDB	4	7	2	3	100-999 hektar büyüklüğündeki parçaların alanı
OGM-OİPDB	4	7	2	4	1000 hektar ve daha büyük parçaların alanı
OGM-OİPDB	4	7	3	T	Ekolojik koridorlar alanı
OGM-OİPDB	4	7	4	T	Kaybolan orman alanı
OGM-OİPDB	4	7	5	T	Kazanılan orman alanı
OGM-OKMDB	1	4	1	1	Orman kadastro yapılmış alan
OGM-OKMDB	1	4	1	2	Tescili yapılmış alan
OGM-OKMDB	1	4	1	3	2/A ile orman dışına çıkartılmış alan
OGM-OKMDB	1	4	1	4	2/B ile orman dışına çıkartılmış alan
OGM-OKMDB	1	4	1	5	Bakanlar Kurulu kararı ile ilan edilmiş yayla vb özel amaçlarla ayrılmış alan
OGM-OKMDB	1	4	1	6	Orman alanı dışındaki ağaçlık alan
OGM-ORKÖYDB	6	1	9	1	Orman köylülerine verilen destekler
OGM-ORKÖYDB	6	1	9	2	Gelir getirici tür ağaçlandırmalarından orman köylülerinin gelirleri
OGM-ORKÖYDB	6	6	1	1	Orman köyleri nüfusu (31 ve 32. Madde)
OGM-ORKÖYDB	6	6	2	1	Kültürel değer haline gelmiş ahşap el sanatı üreticilerinin sayısı
OGM-ORKÖYDB	6	6	2	2	Ormana dayalı bal üretimi yapan arıcı sayısı
OGM-ORKÖYDB	6	6	2	3	Geleneksel gıdalar için bitkisel materyal tedarikçileri
OGM-ORKÖYDB	6	6	2	4	Odun dışı orman ürünü tedarikçi sayısı
OGM-ORKÖYDB	6	6	2	5	Orman kooperatifleri üye sayısı
OGM-ORKÖYDB	6	6	2	6	ORKOOP'tan mesleki yeterlilik belgesi almış orman köylüsü sayısı
OGM-ORKÖYDB	6	6	2	7	Orman işçiliği yapan gezici köylü sayısı
OGM-ORKÖYDB	6	6	2	8	Ormancılıkla uğraşan yerleşik orman köylüsü sayısı
OGM-ORKÖYDB	6	6	2	9	Orman işletmelerinden ürün alan orman endüstrisi girişimci sayısı
OGM-ORKÖYDB	6	6	2	A	Özel ağaçlandırma yapan gerçek ve tüzel kişi sayısı
OGM-ORKÖYDB	6	6	2	B	Hayvancılıkla uğraşan konar/göçer topluluklardaki kişi sayısı
OGM-ORKÖYDB	6	8	3	1	OGM'nin kredi ve hibe olarak desteklerinin toplam değeri
OGM-OYMDB	2	3	3	1	Tepe yangınlarından etkilenen orman
OGM-OYMDB	2	3	3	2	Tepe yangınları, çıkış nedenlerine göre dağılım
OGM-OYMDB	2	3	4	1	Örtü yangınlarından etkilenen orman
OGM-OYMDB	2	3	4	2	Örtü yangınları, çıkış nedenlerine göre dağılım
OGM-OYMDB	2	7	2	1	Yangın emniyet yol ve şeritleri
OGM-OZMDB	2	1	1	1	Böcek zararı
OGM-OZMDB	2	1	1	2	Mantar zararı
OGM-OZMDB	2	1	1	3	Diğer biyotik faktörler- nematod virüs zararı
OGM-OZMDB	2	1	1	4	Zararlı etmenlerle mücadele
OGM-OZMDB	2	1	2	1	Doğal faktörlerden çıkan yangınlar
OGM-OZMDB	2	1	2	2	Fırtına, heyelan, kuraklık, çığ vb afetler
OGM-OZMDB	2	3	1	1	Ormanlık alanda kesme
OGM-OZMDB	2	3	1	2	Ormanlık alanda açma, yerleşme ve işgal
OGM-OZMDB	2	3	2	1	Diğer ormanlık alanda kesme
OGM-OZMDB	2	3	2	2	Diğer ormanlık alanda açma, yerleşme ve işgal
OGM-OZMDB	2	4	1	1	Otlatmadan zarar gören alan
OGM-OZMDB	2	6	1	1	Çökeltme (yağmur,kar) örnekleme analizi
OGM-OZMDB	2	6	1	2	Toprak çözeltisi örnekleme ve analizi
OGM-OZMDB	2	6	1	3	Ozon, Kükürtdioksit, Amonyak, Azotdioksit örnekleme ve analizi
OGM-OZMDB	2	6	2	1	Ozon zararı değerlendirmesi ve analizi
OGM-OZMDB	2	6	3	1	İbre yaprak örnekleme ve analizi
OGM-OZMDB	2	6	3	2	Döküntü (ibre, yapral, dal ve kozalak) örnekleme ve analizi
OGM-OZMDB	2	6	4	1	Toprak örnekleme ve analizi
OGM-OZMDB	2	6	5	T	Fenolojik gözlemler
OGM-OZMDB	2	6	6	T	Meteorolojik gözlemler
OGM-OZMDB	2	6	7	T	Vejetasyon ve biyolojik çeşitlilik
OGM-OZMDB	2	6	8	T	Ağaç büyümesi ve hasılatı durum tespiti

OGM-OZMDB	2	6	9	1	Hasar etmenleri değerlendirmesi
OGM-OZMDB	2	6	9	2	Taçta ibre yaprak kayıp durumu değerlendirmesi
OGM-OZMDB	2	6	9	3	Taçta meyve kozalak durumu değerlendirmesi
OGM-PDB	6	3	1	1	OGM’de çalışan sayısı
OGM-PDB	6	3	1	2	DKMPGM merkez ve taşra birimlerinde korunan alanlarla ilgili çalışan sayısı
OGM-PDB	6	3	1	3	ÇEMGM’de çalışan sayısı
OGM-PDB	6	3	2	1	Ormancılık yüksek eğitim kurumlarında sürekli çalışanlar sayısı
OGM-PDB	6	3	2	2	Diğer kamu kurumlarından ormancılıkla ilgili personel sayısı
OGM-SDB	2	2	1	1	Aynı yaşlı meşcerelerde gençleştirme
OGM-SDB	2	2	1	2	Baltalıklarda yenileme
OGM-SDB	2	2	2	1	Değişik yaşlı meşcerelerde gençleştirme
OGM-SDB	2	2	3	1	Gençlik bakımı
OGM-SDB	2	2	3	2	Sıklık bakımı
OGM-SDB	2	2	3	3	Korulu baltalıklarda bakım
OGM-SDB	2	2	3	4	Aralama
OGM-SDB	2	2	4	1	Rehabilitate edilen alan ve başarı yüzdesi
OGM-SDB	4	2	1	T	Doğal gençleştirme
OGM-SDB	4	2	2	T	Yapay gençleştirme
OGM-SDB	4	2	3	T	Baltalıklarda yenileme
OGM-SDB	4	2	5	T	Doğal genişleme alanı
OGM-SGDB	6	B	1	T	Orman kaynakları yönetimine yönelik itiraz veya şikayet dilekçesi sayısı
OGM-SGDB	6	3	3	1	Üretimde vahidi fiyatla istihkak kesilmiş işçi sayısı
OGM-SGDB	6	3	3	2	Kooperatifler aracılığı ile iş almış kişi sayısı
OGM-SGDB	6	3	3	3	Köy tüzel kişiliği ile iş verilmiş kişi sayısı
OGM-SGDB	6	3	3	4	Dikili satış ile üretim sürecinde çalışan kişi sayısı
OGM-SGDB	6	3	3	5	İş-Kur kanalıyla, TYÇP ile çalıştırılan işçi sayısı
OGM-SGDB	6	3	3	6	Müteahhitler aracılığı ile çalıştırılan kişi sayısı (ağaçlandırma, mera ıslahı, sel kontrol, toprak koruma vb işlerde)
OGM-SGDB	6	3	3	7	ORKÖY destekleri ile yaratılan istihdamda çalıştırılan kişi sayısı
OGM-SGDB	6	3	3	8	ODOÜ toplayıcılığı/hasat işlerinde çalışan sayısı
OGM-SGDB	6	3	3	9	ÇEMGM, DKMPGM tarafından kuruluş dışı çalıştırılan kişi sayısı
OGM-SGDB	6	3	4	1	Serbest ormancılık bürolarında çalışanların sayısı
OGM-SGDB	6	3	4	2	Serbest çalışan orman mühendisi sayısı
OGM-SGDB	6	3	4	3	Av turizmi ve ekoturizmde çalışanların sayısı
OGM-SGDB	6	3	4	4	Korunan alanlar ve rekreasyon alanlarında müstecirler tarafından çalıştırılan sayısı
OGM-SGDB	6	3	5	1	Meslek örgütlerinde çalışanların sayısı
OGM-SGDB	6	3	5	2	6352 Orman kaynakları ile ilgili STK’larda çalışan sayısı
OGM-SGDB	6	3	6	1	Özel ormanlarda çalışanların sayısı
OGM-SGDB	6	3	6	2	Özel ağaçlandırmalarda ve özel fidanlarda çalışanların sayısı
OGM-SGDB	6	3	6	3	Orman ürünleri üretimi ve ticareti yapan firmalarda çalışanların sayısı
OGM-SGDB	6	4	1	5	Özel mülk sahiplerinin ormancılık gelirleri (özel ormanlar, özel ağaçlandırmalar, özel fidanlıklar, kavakçılık işletmeleri)
OGM-SGDB	6	4	2	1	Odun ve odun ürünleri ihracat gelirleri
OGM-SGDB	6	4	5	4	Özel mülk sahiplerinin ormancılık harcamaları (özel ormanlar, özel ağaçlandırmalar, özel fidanlıklar ve kavakçılık işletmeleri)
OGM-SGDB	6	4	2	2	Odun dışı orman ürünleri ihracat gelirleri
OGM-SGDB	6	4	2	3	Diğer ihracat gelirleri (hizmet ihracat gelirleri dahil)
OGM-SGDB	6	4	1	1	OGM Özel Bütçe gelirleri
OGM-SGDB	6	4	1	2	OGM Döner Sermaye Bütçe Gelirleri
OGM-SGDB	6	4	3	1	OGM’ye yapılan şartlı bağışlar
OGM-SGDB	6	4	3	2	STK’lara orman kaynakları için yapılan bağışlar
OGM-SGDB	6	4	4	1	OGM Özel Bütçesinde uluslararası yardımlar
OGM-SGDB	6	4	4	2	Uluslararası fonların diğer yardımları (OGM, DKMP, ÇEM ve STK bütçelerinde olmayan)
OGM-SGDB	6	4	5	1	OGM SOY harcamaları (Faaliyet giderleri ve genel yönetim giderleri)
OGM-SGDB	6	4	7	1	OGM’nin uluslararası fonlara ve diğer ülkelere desteklerinin değeri (aidat, katkı vb)
OGM-SGDB	6	4	7	2	Bakanlık DKMP, ÇEM’in uluslararası fonlara ve diğer ülkelere desteklerinin değeri
OGM-SGDB	6	4	7	3	TİKA’nın diğer ülkelere ormancılık yardımlarının değeri
OGM-SGDB	6	4	7	4	Ormancılıkla ilgili uluslararası fonlara diğer aidatlar
OGM-SGDB	6	4	1	3	Bakanlık Genel Bütçe Gelirleri (DKMPGM, ÇEM, Korunan alanlar ve av yönetimi)
OGM-SGDB	6	4	1	4	Bakanlık Döner Sermaye Bütçesi Gelirleri (Korunan alanlar ve av yönetimi)
OGM-SGDB	6	4	5	2	Bakanlık genel bütçesi SOY harcamaları (DKMP, ÇEM, korunan alanlar ve av yönetimi)
OGM-SGDB	6	4	5	3	Bakanlık Döner Sermaye Bütçesi SOY harcamaları (korunan alanlar ve av

					yönetimi)
OGM-SGDB	6	5	1	T	Devlet bütçesinde ormancılık kurumları bütçesinin oranı
OGM-SGDB	6	8	1	2	Orman köylüsüne ağaçlandırma-mera-toprak ıslahı-erozyon kontrolü işlerinden aktarılan gelir (İlgili veriler)
OGM-SGDB	6	8	1	1	Orman köylüsüne üretim işlerinden aktarılan gelir
OGM-SGDB	6	8	1	3	Orman köylüsüne ODOÜ toplayıcılığında aktarılan gelir
OGM-TMHIDB	5	1	T	T	Toprak koruma ormanları
OGM-TMHIDB	5	2	1	T	İçme suyu koruma ormanları
OGM-TMHIDB	5	2	2	T	Kullanma suyu koruma ormanları
OGM-TMHIDB	5	2	3	T	Su kaynakları koruma ormanları
OGM-TMHIDB	5	2	4	T	Su kenarı koruma ormanları
OGM-TMHIDB	5	3	1	1	Çığ önleme ormanları
OGM-TMHIDB	5	3	1	2	Heyelan önleme ormanları
OGM-TMHIDB	5	3	1	3	Sel taşkın önleme ormanları
OGM-TMHIDB	5	3	1	4	Kuraklık önleme ormanları
OGM-TMHIDB	5	3	2	1	Kumul ekosistemlerini koruma alanları
OGM-TMHIDB	5	3	2	2	Taş ve kaya yuvarlanmasını önleme orman alanları
OGM-TMHIDB	5	3	2	3	Havza ıslahı edilen alanlar
OGM-TMHIDB	5	3	2	4	Yol koruma orman alanları
OGM-TMHIDB	6	1	7	1	Otlatma izinlerinden gelirler
OGM-TMHIDB	6	1	7	2	Ot ve yaprak değeri

T: Tümü

ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜNÜN GÖREVLERİ

Orman Genel Müdürlüğünün kurulması, teşkilat, görev ve yetkilerine ait esas ve usuller, “Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar İle Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi”¹ ile düzenlenmiş, ilgili Kararnamenin 334. maddesinde Orman Genel Müdürlüğünün görevleri;

1. Orman kaynaklarını; ekolojik, ekonomik ve sosyo-kültürel faydalarını dikkate alarak, bitki ve hayvan varlığı ile birlikte, ekosistem bütünlüğü içinde idare etmek, katılımcı ve çok amaçlı şekilde planlamak, usulsüz müdahalelere, tabii afetlere, yangınlara karşı korumak, muhtelif zararlıları ile mücadele etmek ve ettirmek, ormancılık karantina hizmetlerini yürütmek, geliştirmek, orman alanlarını ve ormanlara ilişkin hizmetleri artırmak, ormanları imar ve ıslah etmek, silvikültürel bakımını ve gençleştirilmesini sağlamak.
2. Ormanların mülkiyeti ile ilgili iş ve işlemlerini, kadastrasını, izin ve irtifak işlerini yürütmek.
3. Orman ürün ve hizmetlerinin sürekliliğini güvence altına alarak ormanları teknik, sosyo-kültürel, ekolojik ve ekonomik icaplara göre işletmek, orman ürünlerinin üretim, taşıma, depolama iş ve işlemlerini yapmak ve yaptırmak, bu ürünleri yurt içinde ve yurt dışında pazarlamak.
4. Mesire yerleri, kent ormanları, araştırma ormanları, ağaç parkı (arboretum) sahaları, orman içi biyoçeşitlilik koruma alanları, model orman, muhafaza ormanı alanlarının ayrılması, korunması, işletilmesini ve işlettirilmesini sağlamak.
5. Orman sınırları içinde veya orman sınırları dışında her türlü arazide; ağaçlandırma, erozyon kontrolü, ormanla ilgili mera ıslahı, çölleşme ile mücadele, sel ve çığ kontrolü çalışmalarını yürütmek, entegre havza projeleri yapmak ve uygulamak.
6. Orman ağaç, ağaççık ve florasına ait bitki türlerinin tohum ve fidanlarını üretmek, ürettirmek, aşılama faaliyetlerini yapmak, devamlı veya geçici fidanlıklar kurmak, işletmek, gerektiğinde kapatmak.
7. Gerçek ve tüzel kişilerin özel ağaçlandırma, imar-ihya, erozyon kontrolü çalışmaları ile fidanlık tesis etmesi, işletmesi ve pazarlamasını desteklemek.
8. Orman ekosistemlerinin sunduğu ürün ve hizmetlerden azami seviyede istifade edilmesini sağlamak üzere döner sermaye işletmeleri ve gerekli diğer birimleri kurmak ve işletmek, gerektiğinde kapatmak, her türlü malzeme, arsa, arazi, bina, tesis, tesisat satın almak veya kiralamak, gerektiğinde takas yapmak; bunların bakım ve onarımlarını yapmak, yaptırmak, hizmetlerin gerektirdiği makineler ile hizmet vasıtalarını sağlamak, bakım ve revizyonlarını yapmak, yaptırmak, ormanlarda gerekli her türlü altyapı çalışmasını yapmak, ormancılık faaliyetleri için gerekli yolların etüt projelerini yapmak, bakım ve onarım işlerini yapmak veya yaptırmak.
9. Hizmetin gerektirdiği her türlü hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim yapmak ve yaptırmak, Genel Müdürlüğün çalışma alanına giren hizmetlere ilişkin olarak, yerel, ulusal ve küresel seviyede görev yapacak enstitüler, müdürlükler, araştırma birimleri, eğitim merkezleri ve sosyal tesisler kurmak ve işletmek.
10. Hizmetleri ile ilgili her türlü araştırma ve geliştirme, envanter, basım, yayım ve tanıtma işleri ile projeleri yapmak veya yaptırmak ve bunların sonuçlarını yurt içinde ve yurt dışında pazarlamak.
11. Orman ürün ve hizmetlerinin kullanımını yaygınlaştırmaya yönelik çalışmalar yapmak, her türlü orman ürünü üreten, işleyen, pazarlayan, ithalat ve ihracatını yapan özel sektör, sivil toplum kuruluşları ve üniversiteler ile yakın işbirliği içinde çalışmak, yurt içinde ve yurt dışında danışmanlık yapmak, projeler uygulamak, ormanlar ve ormancılıkla ilgili olarak kamuoyunu bilinçlendirici her türlü faaliyette bulunmak.
12. Orman bütünlüğünü sağlamak amacıyla gerçek ve tüzel kişilerin mülkiyetinde bulunan taşınmazların orman rejimine alınması için kamulaştırma, kamu kurum ve kuruluşlarının mülkiyetinde bulunan taşınmazların devir ve gerektiğinde takas işlemlerini yapmak, Devlet ormanları içinde ve bitişğinde oturan köylüleri ayni ve nakdi yardım kaynaklarıyla desteklemek, orman-halk ilişkilerini geliştirmek ve bu konuda her türlü tedbiri almak.
13. Görev alanına giren konularda teknik ve idari esasları belirlemek, çalışma konularına ilişkin laboratuvarlar kurmak ve kurdurmak, iş tarifleri ve birim zaman analizlerini yapmak, yaptırmak ve birim fiyatlarını tespit etmek.
14. Genel Müdürlüğün görev, hizmet ve faaliyetleri ile ilgili olarak, diğer kamu kurum ve kuruluşlarınca uyulacak esasları belirlemek, koordinasyonu sağlamak.
15. Mevzuatla verilen diğer görev ve hizmetleri yapmak.

şeklinde sıralanmıştır.

¹ 15 Temmuz 2018 tarih ve 30479 sayılı Resmi Gazete yayınlanmıştır. (Kararname Numarası: 4)

T.C.
ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANLIĞI
Orman Genel Müdürlüğü

Sayı : 58024676-605.02/1597621

3.1.27/2017

Konu : Sürdürülebilir Orman Yönetimi Kriter ve Göstergeleri

BAKANLIK MAKAMINA

1970'li yıllarda başlayan çevresel endişeler 1992 yılı Rio zirvesi ile uluslararası ormancılık sürecini dünya gündemine taşımıştır. Bu süreç ile ormancılıkta öne çıkan kavram "Sürdürülebilir Orman Yönetimi" olmuştur.

Uluslararası ormancılık sürecinde, Sürdürülebilir Orman Yönetimi; "Ormanların ve orman alanlarının yerel, ulusal ve küresel düzeylerde, biyolojik çeşitliliğini, verimliliğini, kendini yenileme kabiliyetini ve yaşama enerjisini, ekolojik, ekonomik ve sosyal fonksiyonlarını yerine getirebilme potansiyelini şimdi ve gelecekte koruyacak ve diğer ekosistemlere zarar vermeyecek bir şekilde düzenleme ve yararlanma biçimi" olarak tanımlanmıştır.

Genel Müdürlüğümüz; ülkemizin taraf olduğu ve sürdürülebilir orman yönetimi kapsamında gündeme gelen çölleşme ile mücadele sözleşmesi, iklim değişikliği sözleşmesi, biyolojik çeşitlilik sözleşmesi, ormansızlaşmanın önlenmesi, orman kaynaklarının izlenmesi, su, fonksiyonel planlama vb. konularda kendi görev ve sorumluluk alanında bir dizi faaliyet yürütmektedir.

Bu kapsamda, Genel Müdürlüğümüzce; 2006 ve 2008 yılı OGM Sürdürülebilir Orman Yönetimi Kriter ve Gösterge raporu katılımcı yöntemlerle hazırlanarak yayınlanmıştır. Ayrıca, Genel Müdürlüğümüz vizyon bildirimi "sürdürülebilir orman yönetimi uygulamalarında öncü kurum olmak" olarak belirlemiş bu yönüyle de sürdürülebilir orman yönetimi konusundaki kurumsal kararlılığını en güçlü şekilde tüm paydaşları ve kamuoyu ile paylaşmıştır.

Sürdürülebilir orman yönetimini gerçekleştirmenin temel şartı, ulusal ve uygulama birimi düzeyinde sürdürülebilir orman yönetimi kriter ve göstergelerinin belirlenmesi, izlenmesi, değerlendirilmesi ve raporlanmasının şeffaf ve katılımcı bir şekilde yapılmasıdır.

Ülkemizde, sürdürülebilir orman yönetimi kriter ve göstergeleri seti oluşturma ve geliştirme çabaları kurumsal düzeyde kalmış ulusal düzeye taşıma yönündeki çalışmalar sonuçlandırılmamıştır.

Ülkemiz şartlarında sürdürülebilir orman yönetimi ulusal kriter ve gösterge setinden bahsedebilmek için, "Forest Europe" gibi uluslararası ormancılık sürecinde etkin bölgesel süreçlere ait güncel sürdürülebilir orman yönetimi kriter ve gösterge setleriyle uyumlu, Bakanlığımız ve bağlı birimleri dahil ilgili paydaş ve sektörlerin katkı ve katılımları ile geliştirilmiş "Sürdürülebilir Orman Yönetimi Kriter ve Göstergeleri Ulusal Setine" ve geliştirilecek bu Setin uygulanmasına yönelik "İzleme, Değerlendirme ve Raporlama süreçlerinin ve araçlarının geliştirilmesine" ihtiyaç bulunmaktadır. Bu ihtiyaç ormancılık sektörü ile ilgili paydaşlar tarafından düzenlenen farklı çalışmalarda da ifade edilmektedir.

T.C.
ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANLIĞI
Orman Genel Müdürlüğü

Sayı : 58024676-605.02/ 15976 2/1
Konu : Sürdürülebilir Orman Yönetimi Kriter ve Göstergeleri

31.10/2017

Uygun görüldüğü takdirde; Sürdürülebilir Orman Yönetimi Kriter ve Gösterge Ulusal Seti ile Uygulamalarının İzlenmesi, Değerlendirilmesi ve Raporlanması Sürecinin geliştirilmesine yönelik yürütülecek her türlü faaliyetin Genel Müdürlüğümüz Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı koordinasyonunda yürütülmesi hususunu;
Olurlarınıza arz ederim.

Uygun Görüşle Arz Ederim.
28.10/2017

İbrahim ÇİFTÇİ
Müsteşar Yardımcısı

Bekir KARACABEY
Genel Müdür V.

OLUR
28.10/2017

Akif ÖZKALDI
Bakan a.
Müsteşar

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Orman Genel Müdürlüğü

Sayı : 58024676-605.02-E.2603215

25/12/2019

Konu : Sürdürülebilir Orman Yönetimi Kriter
ve Göstergeleri Uygulama Kılavuzu

BAKANLIK MAKAMINA

Sürdürülebilir Orman Yönetimi Kriter ve Gösterge Ulusal Seti ile Uygulamaların İzlenmesi, Değerlendirilmesi ve Raporlanması sürecinin geliştirilmesine yönelik yürütülecek her türlü faaliyetin koordinasyon görevi Bakanlık Makamından alınan 31.07.2017 tarih ve 58024676-605.02/1597621 sayılı Olur ile Genel Müdürlüğümüze verilmiştir.

Bu kapsamda, ulusal set geliştirme süreci başlatılmış, Birleşmiş Milletler Genel Kurulunca kabul gören sürdürülebilir orman yönetimi kriterlerine uyumlu 6 kritere dayalı 6 çalışma grubu oluşturulmuştur. Söz konusu çalışma gruplarında Bakanlığımız, ilgili bakanlıklar, kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler, özel sektör, sivil toplum kuruluşları ve meslek örgütleri temsilcilerinden oluşan toplam 281 kişi görev almıştır. Çalışma gruplarınca geliştirilen kriter ve gösterge önerileri ile hazırlan raporlar 25-26 Temmuz 2018 tarihleri arasında katılımcılık esasına dayalı Ankara'da gerçekleştirilen "Ulusal Çalıştayda" değerlendirilmiş ve 6 kriter ve 40 göstergeden oluşan "Türkiye Sürdürülebilir Orman Yönetimi Kriter ve Gösterge Seti" belirlenmiştir.

Çalıştay'da ayrıca, sürecin bundan sonraki adımlarına ilişkin 9 adet tavsiye kararı alınmıştır. Bu kararlardan biri de sürdürülebilir orman yönetimi kriter ve göstergeleri uygulama kılavuzunun hazırlanmasıdır. Bu çerçevede, ulusal sette yer alan unsurların tüm paydaşlarca ortak şekilde algılanmasını sağlayacak standartların belirlenmesi, kavramların açıklanması, raporlama mekanizmalarının oluşturulması gayesiyle sürdürülebilir orman yönetimi kriter ve göstergeleri uygulama kılavuzu geliştirme çalışmalarına odaklanılmıştır.

Bu kapsamda, yine Bakanlığımız ve diğer ilgili tüm paydaşların katılımı ile Taslak Kılavuz hazırlanmış, Taslak Kılavuz ilgili birimlerin resmi görüşüne sunulmuş, alınan geri bildirimler sonrası Nihai Kılavuz hazırlanmıştır. Hazırlanan bu Kılavuzda yer alan esaslar doğrultusunda "Türkiye Sürdürülebilir Orman Yönetimi Ulusal Raporunun" hazırlanması hedeflenmektedir.

Yukarıdaki açıklamalar ışığında sürdürülebilir orman yönetimi kriter ve göstergeleri çalışmalarının vizyonunu; "Toplumun ilgili tüm kesimlerinde, ormanların ve ormancılığın durumu hakkında, şeffaf bir şekilde güvenilir, doğrulanabilir bilgiyi ve bu bilgi üzerinden yapılan objektif analiz ve değerlendirmeleri paylaşarak, ormancılığın iç dinamiklerini harekete geçirmek ve aynı zamanda ormanları olumsuz etkileyen sektör dışı etkilerin önlenmesi için diğer sektörlerle işbirliğini sağlamak" olarak özetleyebiliriz.

Not: 5070 sayılı elektronik imza kanunu gereği bu belge elektronik imza ile imzalanmıştır.

Kağıttest
ISO/IEC 27001:2017

Evrak Doğrulama Kodu : RVGLNWVL Evrak Takip Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/ogm-ebys>
Beştepe Mahallesi Söğütözü Caddesi No:8/1 06560
Yenimahalle/ANKARA
Telefon No: 312 296 30 94 Belge Geçer No: 312 296 30 85
e-posta: alpertolgaarslan@ogm.gov.tr internet

Bilgi için: Alper Tolga ARSLAN
Şube Müdürü

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Orman Genel Müdürlüğü

Uygun görüldüğü takdirde; ekli Sürdürülebilir Orman Yönetimi Kriter ve Göstergeleri Kılavuzunun uygulamaya konulmasını ve uygulamaların Kılavuzda yer alan esaslar doğrultusunda yürütülmesi hususunu,

Olurlarınıza arz ederim.

e-imzalıdır

Bekir KARACABEY
Genel Müdür

Ek : SOY K&G Uygulama Kılavuzu (187 sayfa)

OLUR
25/12/2019

e-imzalıdır

Akif ÖZKALDI
Bakan a.
Bakan Yardımcısı

Not: 5070 sayılı elektronik imza kanunu gereği bu belge elektronik imza ile imzalanmıştır.

Kağıttest
ISO/IEC 27001:2013

Evrak Doğrulama Kodu : RVGLNWWL Evrak Takip Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/ogm-sbys>
Beştepe Mahallesi Söğütözü Caddesi No:8/1 06560
Yenimahalle/ANKARA
Telefon No: 312 296 30 94 Belge Geçer No: 312 296 30 85
e-posta: alpertolgaarslan@ogm.gov.tr internet
adresi: www.ogm.gov.tr

Bilgi için: Alper Tolga ARSLAN
Şube Müdürü

